

Justinus historicus

Justina historica

Justinus historici clarissimi in Trogi Pompei historias exordium.

Um multi ex Romanis etiā consularis dignitatis viri res romanas greco per egrinoq; sermone in historia contulissent. seu emulatione glorie. seu varietate et nouitate operis delectatus vir prisce eloquentie Trogi Pompeius grecas et totius orbis historias latino sermone cōposuit. vt cū nostra grece greca quoq; nostra lingua legi possent. prorsus rem magnam et animi et corporis aggressus. Nam cum plerisq; auctoribus singulorum regum vel populorum res ge-

Trogi historia

stas scribentibus opus suum ardui laboris videretur. nonne Pompeius nobis herculea audacia orbem terrarum aggressus videri debet? cuius libris omnium seculorum. regum nationum. populorumq; res geste continentur? Et que historici grecorum prout cōmodum cuiq; fuit. inter se gregatim occupauerūt. ommissis que sine fructu erant. ea omnia Pompeius diuisa temporibus. et serie rerum cōgesta composuit. Horum igitur quattuor et xl. voluminum. nam totidem edidit. per ocium quo in vrbe versabamur cognitiōe queq; digna excerpserit. S; ommissis his que nec cognoscendi voluptate iucunda. nec exemplo erant necessaria. breue veluti corpusculum florum feci. vt haberent et qui greca didicissent. quo admonerentur. et qui non didicissent. quo instruerent. Quid ad te impator Antonine nō tā cognoscēdi q̄ emēdandi cā trāsmisi. simul et ocij mei. cuius et Lato reddēdaz operā putat. apud te rō cōstaret. Sufficit. n. mihi in hoc tpe iudiciū tuū. apud posteros. cum obtrectatiōis inuidia decesserit. industrie testimoniu; habituro.

Quattuor et quadraginta volumina scripsit trogius

Justinus historici in Pompei Trogi historias liber primus.

Rincipio rerū gentiū nationumq; imperium penes reges erat. quos ad fastigiū huius maiestatis non ambitio popularis. sed spectata iter bonos moderatio prouebat. populus nullis legibus tenebatur. arbitria principū p legibus erant. Sines imperij tueri magisq; pferre mos erat. Intra suā cuiq; patriā regna finiebant. Prius

Arbitria principum p legibus erant

omnium Ninus rex assyriorū veterem et quasi autum gentium morē noua imperij cupiditate mutauit. hic primus intulit bella finitimis. et rudes adhuc ad resistendum populos ad libye vsq; terminos perdomuit. Fuere quidem temporibus antiquiores. Verores rex egypti. et scythie rex Tanais. quoz alter in pontū. alter vsq; egyptū excessit. sed longinqua nō finitima bella gerebāt. nec imperiū sibi sed populis suis gloria querebāt. contētiq; victoria imperio abstinēbant. Ninus magnitudinē que site dominationis continua possessione firmavit. Domitis igitur proximis. cū accessione viriū fortior ad alios transfret. et proxima queq; victoria instrumentuz sequētis esset totius orientis populos subegit. Postremum illi bellū cū Zoroaste rege bactrianorum fuit. qui primus dicit artes magicas inuenisse. et mūdi principia. syderūq; motus diligētis fine spectasse. Hoc occiso et ipse decessit relicto i pubere adhuc filio Nino. ex vxore Semiramide. Hec nec imaturo puero ausa tradere imperiū. nec ipsa imperiū palā tractare. tot ac tantis gentibus vix patiēter vni viro. nec dū femine parituris simulat se pro vxore Nini filiū. p femina puerū. Nam et statura vtriq; mediocris. et vox pariter gracilis. et lineamētōz qualitas matri ac filio similis. Igitur brachia ac crura velamētis tiara caput tegit. et ne nouo habitu aliquid occultare videret. eodē ornatu et populū vestiri iubet. quē morē vestis exinde gēs vniuersa tenet. Sic primis initijs sexum mentita puer credita ē. Magnas deinde res gessit. quaz amplitudine vbi inuidia superatā putat. que sit fateat. quē ue simulasset. Nec hoc illi dignitatē regni ademit. sed admirationez auxit. qm mulier nō feminas modo virtute. sed etiā viros anteiret. Hec babyloniam condidit. murūq; vrbis cocto latere circūdedit. harena. pisce bitumine interstrato. que materia in illis locis passim et terra exestuat. Multa alia preclara huius regine fuere. Si quidē nō cōtenta acq; sitosa a viro regni terminos tueri. ethiopiā quoq; regno suo adiecit. S; et idie bellū intulit. quo preter illā et Alexandrū magnū nemo intrauit. Ad postremū quū cōcubitū filij petisset. ab eodem interfecta est. ij. et xl. annos post Ninū regno potita. Filius eius Ninus p tentus elaborato a parētib; imperio belli studia deposuit. et veluti sexūcū infē mutasset. raro a viris visus. in feminarū turba consenuit. Posteri quoq; eius exempla secuti resposna gētibus p internuncios dabant. Imperiū assyriū. qui postea syri dicti sunt. annos. M. ccc. tenuere. postremus apud eos regnavit Sardanapalus vir muliere corruptior. Ad hunc vidēdū quod nemini ante eū pmissus fuerat. prefectus ipse medis prepositus noie Arbactus. cū admitti magna ambitio egre obtinuisset. iuenit eū iter scortoz greges purpurā colo nētē. et muliebrī habitu. cū mollitia corporis et oculoꝝ lasciuia oēs feminas anteiret. pēsa iter virgīes partientē. Quibus visis idignatus tali femie tñ viroz subiectū. tractatūq; lanā ferrū et arma portātes parere. progessus ad socios suos quid viderit refert. Negat se ei parere posse. qui se feminam malit esse q̄ vix. Sit igitur cōiuratio. Bellū Sardanapalo iserit. quo ille audito. nō vt vir regnū defensus. s; vt metu mortis mulieres solēt. p̄io latebras circūspicit. Mox deinde cū paucis et icōpositis i bellū progreditur. Vinctus i regiā se recipit. et extracta pyra se et diuitias i icēdiū mittit. Hoc solo imitatus vix. Post hec statuitur rex interfectoz eius Arbactus. q prefectus medozū fuerat. Is imperiū ab assy

Vid ne tenus vsq; libye sit legēdum Tanais rex scythie Zoroastes magice inuentoz

Babylonis conditio

Assyriū oī inde Syri dicti Sardanapalus Arbactus Sardanapali exitus

Assyago

rijs ad medos trāffert. Post multos deī de reges p ordinē succēssōis regnū ad Astyagē descēdit. Sic p somniū vidit ex naturalibus filiē. quā vnicā hēbat vitē enatā. cuius palmitē oīs Astia obūbraf. Cōsulti arioli. ex eadē filia nepotē ei futuz. cui⁹ magnitudo p̄nunciat. regnūqz ei annifionē portēdi rīderūt. Hoc rīso p̄teritus neqz clāro viro neqz cui dedit filiā. ne paterna mater naqz nobilitas nepotis aiuz extolleret. s; de gēte obscura tūc tēporis persaz Cābyfi mediocri viro i m̄imoniū tradidit. Ac nec siq̄dē somnij metu deposito grauidā ad se filiā accersit. vt sub qui potissimū cōspectu scetus necaret. Natus isans dat occidē dus Harpago regis oiuz cōsilioz participi. Is verit⁹ si ad filiā mortuo rege venisset i periu. eo q̄ nullū Astyages virilis sexus genuerat. ne illa necati infātis vltionē. quā a p̄ce nō potuisset. a ministro exigeret. pastozi regii pe coris puez exponēdus tradidit. forte eodē tpe z ipsi pastozi filius nat⁹ erat. Eius igif vxoz audita regij infantis expositiōe sūmis p̄cibus rogat sibi affēri ostēdiqz puez. cuius p̄cibus fatigatus pastozi reuersus i filuā iuenit iuxta infantē canē feminā paruulo vbera p̄bentē. z feris z alitibus defendētē. Motus ēt ipse misericordia. q̄ motā ipsaz canē viderat. puez defert ad stabulū eadē canē ante p̄sequēte. quē vt i manū mulier accepit veluti ad notā alluist. tātusqz i illo vigoz z dulcis quidā blāciētis risus apparuit. vt pastozi vxoz vltro rogaret. quo suū partū p̄ illo exponeret. pmitteretqz sibi siue fortūe ipsius siue spei sue puez nutrire. Atqz ita permutata sorte paruuloz hic p̄ filio pastozi educat ille p̄ nepote regis exponit. Nutrici Sparcon postea nomē fuit. qz canē p̄ se sic vocāt. Puer deī de cū iter pastozi cēt. Lyri nomē accepit. Mor rex iter ludētes sorte delectus cū p̄ lasciuā cōrumaces flagellis cecidisset a parētib⁹ puez q̄rela ē regi delata indignātib⁹ a suo regio igenuos hoīes seruilib⁹ verberibus affectos. Ille accersito puero z i terrogato. cū nihil mutato vultu fecisse se vt regē rīdisset. admirat⁹ cōstantiā i memoriāz somnij rīsiqz reuocat. Atqz ita cū z vult⁹ z similitudo z expositiōis tps z pastozi cōfessio conuenirēt. nepotē agnouit. Et qm̄ defunct⁹ sibi somnio videret agitato iter pastozi regno aiū minacē dūtaxat i illo fregit. Letez Harpago amico suo i festus i vltiōez huati nepotis filū ei⁹ in terfecit. epulā dūqz p̄ri tradidit. S; Harpagus ad p̄ns tps dissimulato dolore odiū regis i vindicte occasionē distulit. Interiecto demū tpe cū adoleuisset Lyrus dolore orbitatis admonitus scribit ei. vt relegat⁹ i p̄sas ab auo fuerit. vt occidi eū paruulū auus iusserit. vt b̄nficio suo seruatus sit. vt regē offenderit. vt filū amiserit. Notaf exercitū paret. z pronā ad regnū viā igrediat medoz trāffionē pollicit⁹. epistolaqz qz palā ferri neqbat. regis custodib⁹ oēm aditū obfidiētib⁹ exēterato lepori i serif. lepulqz i p̄sas Lyro serēdus fido suo tradit. addita sūt rena. vt sub spēm venatiōis dolus lateret. Lectis ille epistolis eandē viā somnio aggedi visus ē. S; p̄moni tus vt quē primū postea die obuū hēret. lociū ceptis assumeret. Igif antelucano tpe ruri iter i gressus obuū habuit seruū de ergastulo cuiusdā medi noīe Sybarē. Hui⁹ req̄sita origie vt i p̄sis genitū audiuit dēptis cōpedibus assumptoqz comite Persopolim vrbē egredit. Ibi cōuocato populo iubet oēs presto cū securibus esse. z filuā vie circumdatā excidere. q̄ cū strenue effecissent eosdez postera die aparatis epulis inuitat. deinde cū alacriores ipso cōuiuio factos videret rogat. vt si cōditio proponaf. vtrius vite sortē legāt besterni ne laboris an presentiu epularuz presentiu vt acclamaucere oēs. ait. besterno simile labori omnē vitaz acturos quo ad medis pareant. se secutos hodiernis epulis. Letis omnibus medis bellū infert. Astyages meriti in Harpago oblitus summā belli eidē cōmittit. qui exercitū acceptū statim Lyro p̄ deditiōē tradidit. regis crudelitatem perfidia defectiōis vlciscit. Quod vbi Astyages audiuit contractis vndiqz auxilijs ipse in persas p̄ficiscit. z repetito alacrius certamine pugnātib⁹ suis partē exercitus a tergo ponit. z tergiuersantes ferro agi in hostes iubet. ac nūciat suis ni vicerint nō minus sortes etiā post terga iuenturos q̄a frontibus viros. proi de videāt fugiētibus hec an illa pugnātib⁹ acies rumpēda sit. Ingēs post necessitatē pugnādi aiū exercitui eius accessit. Pulsa itaqz cum persaz acies paulatim cederet. mares z vxoz eoz obuā occurrunt. orant in prelium reuertant. cunctantibus sublata veste obscena corporis ostendūt. rogātes num in vteros matrū vel vxoz velint refugere. Hac repressi castigatiōe in preliū redeūt. z facta impressione quos fugiebant. fugere cōpellunt. In eo prelio astyages capit. cui cyrus nihil aliud nisi regnū abstulit nepotemqz in illo magis q̄ victorē se gessit. eumqz maxie genti hircanoruz preposuit. Nam ipse reuerti i medos noluit. Sic finis medoz i perij fuit. Regnauerunt annis. ccl. In initio regni Lyrus Sybarē ceptoz quē iuxta nocturnū visuz ergastulo liberauerat. comitēqz i omnibus rebus habuerat. Persis preposuit. sorozēqz suā ei i matrimoniu dedit. S; ciuitates que medozū tributarie fuerant. mutato imperio etiā cōditionē suā mutatā arbitrātes a Lyro defecerūt. que res multoz belloz Lyro causa z origo fuit. Domitis demū plerisqz cuz aduersus babylonios belluz gererēt. Babylonis rex lydoz Cresus. cuius opes diuitie insignes ea tēpestate erāt. in auxiliuz venit. victusqz iam de se sollicitus in regnūz refugit. Lyrus quoqz post victoriā compositis in babylonia rebus belluz trāffert in lydiam. Ibi fortuna prioris prelij p̄cussū iam Cresi exercituz nullo negotio fundit. Cresus ipse capit. sed quāto belloz minoris periculi. tanto z minor victoria fuit. Cresus z vita z patrimoniū partes z vrbs Barce concessa sunt. in qua z si non

Lambyses
Harpagus

Att. Lyri
fortunam

Att. astyages
vltionē

Sybaris

perse amedis
deficiūt

Att. femina
facius
in p̄sas
fugientes

Lapifasty
ages

Cresus ba
bylonis au
xilio venit

regiã vitã. tñ z primã maiestati regie degeret. Nec clemẽtia nõ minus victori q̃ victo vtilis fuit. Quippe ex vniuersa grecia cognito q̃ illatũ Creso bellũ eẽt. auxilia velut ad coe extinguenduz incẽdiuz confluẽbat. Lãtus Cresi amor apud oẽs vrbes erat. vt passurus Lyrus graue bellum grecie fuerit. si qd in Cresuz crudelius cõsuluisset. Interiecto deide tpe occupato in alijs bellis Lyro rebellauere lydij. quibus itez victis arma z equi adẽpti iussiqz cauponias ludicras artes z lenocinia exercere. Et sic gens in dũstria quodã potẽs z manu strenua effeminata mollicie luriazqz virtutẽ pristina perdidit. Et quos ante Lyrũ inuictos bella prestiterãt. i luxuriã lapsos ocii ac desidia supauit. Fuere lydij multi ante Cresũ reges varijs casibus memorabiles. nullus tñ fortune Candauli cõparandus q cũ vxorẽ suã. quã propter pulchritudinẽ nimiuẽ diligebat oibus predicaret. nõ contẽtus voluptariũ suarũ tacita cõscientia. nisi ẽt matrimonij reticẽda publicaret prozsus quasi silentiũ damnũ pulchritudinis eẽt ad postremũ vt affirmatiõĩ suẽ fidẽ faceret. eã Hygi sodali suo nudã demõstrauit. Quo facto z amicu i adulteriũ vxoris illectũ hostẽ sibi fecit. z vxorẽ veluti tradito alij amore a se alienauit. Nã bzeui post tpe cedens Candauli nuptiaz premiũ fuit. Vxor mariti sanguine dotata regnũ viri z se piter adultero tradidit. Lyrus subacta Asia z vniuerso oriẽte impotestãtẽ redacto scythis bellũ intulit. Erat autẽ eo tpe scythaz regiã Tomyris. que non muliebriter aduẽtu hostiũ terrif. cũ phibere eos posset. vadũ Araxis fluminis transire pmisit. z sibi feliciorẽ pugna iter regni sui terminos rata. z hostibus obiecturi fluminis fugã difficiliorẽ. Itaqz Lyrus trãsiectis copijs cũ aliquãtũper in scythiã pcessisset castrametatus ẽ. Deide postera die cũ simulato metu z quasi refugiẽs castra deseruisset. vinũ affatim z ea que erãt epulis necessaria reliquit. Quod cũ nunciatũ regine esset. adolescentulu filium ad insequendũ eũ cũ tertia parte copiaz mittit. Cũ ventuz ad Lyri castra esset ignarus rei militaris adolescens veluti ad epulas non ad pchum venisset. omisiss hostibus insuetos barbaros vino onerare se patif. Prulqz scythie ebrietate q̃ bello vincunt. Nã cognitis his Lyrus reuersus p noctez saucios opprimũ. omnesqz scythas cuz regine filio interficit. amisso tanto exercitu z quod grauius dolenduz vnico filio Tomyris orbatus dolore nõ in lachrymas effundit. sed in vltiõis solatia intendit. Hostesqz recẽti victoria exultates pari isidiã fraude circũdedit. Quippe simulata diffidẽtia propter vulnus exceptũ refugiens Lyrz aduã angustias pduit. Ibi cõpositis in mõtibus insidijs ducẽtia nulla persaz cuz ipso rege trucidauit. In qua victoria etiãz illud memorabile fuit. quod neqz nũcius tante cladis qdẽ supfuit. Caput Lyri amputatũ i vtrẽ humano sanguĩe repletũ cõijci regina iubet cuz hac exprobatõẽ crudelitatis. Satia te sanguine inquit. quẽ sitisti. cuiusqz insatiabilis semper fuisti. Lyrus regnauit annis. xxx. nõ initio tantum regni. s̃ cõtino totius ipis successũ admirabiliter insignis. Duic successit filius Cãbyfes. q imperio przs egyptũ adiecit. s̃ offensus supstitiõibus egyptioz Apis ceterozqz deoz edes dirui iubet. Ad ammonis quoqz nobilissimũ tẽpluz expugnãduz exercituz mittit. qui tẽpestatibus z harenaz molibus oppellus interit. Post hec p quietẽ vidit fratrẽ suũ Mergidẽ regnãtuz quo somnio exterrit nõ dubitauit post sacrilegia ẽt parriciduz facere. Erat. n. difficile vt parceret suis. qui contẽptu religionis crassatus etiã cõtra deos fuerat. Ad hoc tam crudele ministeriũ magnoz quendã ex amicis delegit noie Comarim. Interim ipse gladio sua sponte euaginato in se more grauiter vulneratus occubuit. penasqz luit seu impati parricidij. seu sacrilegij perpetrati. Quo nuncio accepto magus ante samã amissũ regis occupat facinus. pstratoqz Mergide cui regnuz debebat. sicz suũ subiecit Horopastẽ. Erat. n. oris z corporis liniamẽtis pfmilis. ac nemine subesse doluz arbitrante p Mergide rex Horopastes constituit. Que res eo occultior fuit quod apud plãs psonas regis sub spẽm maiestatis occulif. Igit magi ad fauorẽ populi concilianduz tributa z militie vacationẽ in triẽniuz remittunt. vt regnuz quod fraude quesirãt indulgentia z largitionibus cõfirmarent. que res suspecta przo Ortham viro nobili z in coniectura sagacissimo fuit. Itaqz p inter nũcios querita filia. que inter regias pellices erat. an Lyri regis filius rex esset. Et illa nec se scire ipsaz ait. nec ex alia posse cognoscere. qz singule separatim recludantur. Tum ptractare dormientiũ caput iubet. Nam mago Cãbyfes aures vtrasqz perciderat. Factus deide p filiã certior sine aurib̃ eẽ regẽ otimatibus plãz rem indicat. z in cedem falsi regis impulsos sacramento religionis obstringit. Septẽ tantum conscij fuere huius coniurationis. q ex cõtinenti ne dato in penitentia spatio res p quẽquãz narraref. occultato sub veste ferro ad regiã pergunt. Ibi obuijs interfectis ad magos perueniunt. Quibus ne ipsis qdẽ animus i auxiliũ suũ defuit. Siquidẽ stricto ferro duos de cõiuratis iterficiũt. Ipsi tñ corripuntur a pluribus. quorum alterum Gobryas amplexus magum cunctãtibus socijs ne ipsum p mago trãfoderet. qz res obscuro loco gerebat. vel p suũ corpus adigi mago ferrũ iussit. Fortuna tñ ita regẽte illo incolumi magus iterficiũt. Occis magis magna qdẽ gloria recuperati regni picipuz fuit. s̃ multo maior in eo. qd cuz de regno ambigeret cõcordare potuerunt. Erãt enim z virtute z nobilitate ita pares. vt difficilẽ ex his populo electionẽ equalitas faceret. Ipsi igit viã inuenerũt. qua de se iudiciuz religioni z fortune cõmitteret. Pacti inter se sunt die statuta omnes equos ante regiã primo mane pducerent. z cuius equus ante solis ortũ hinnitũ prius edidit.

Cresus capitur

Atif. Lyri iperiu i lydios iteruz victos

Candaules Hyges

Tomyris

Lyri cõsiliũ i capi endo bofte

Lyrus cuz cc. millibus psarum ceditur

Cãbyfes rex

Herodotus hunc smerdem semp appellat nã mergidem

Hunc quoqz otanem herodotus vocat

Herodotus vulneratos ait nõ interfectos

**Perse solé
pro deo ve
nerantur.**

ser his rex cēt. Nā z solé vnū deū p se eē credūt. z equos eidē deo sacratos ferūt. Erat iter cōiura
tos Darinus Hytapsis filius. cui de regno sollicito equi custos ait. si ea res victoria moraret. nil
negocij supesse. p inde nocte equā pridie an cōstitutā diē ad eūde locū ducit. ibiqz eque equū ad
mittit. ratus ex voluptate veneris futuz. qd̄ euenit. Postera die cū ad statutā horā oēs venissent
Darius equus cognito loco ex desiderio semie binnitū statū edidit. z legnibus alijs felix auspiciū
dño prius emisit. Tāta moderatio ceteris fuit. vt audito auspicio cōfestim eqs desilierint. z dari
um regē salutarit. populus quoqz vniuersus secut^o iudiciū p̄cipū eundē constituit regē. Sic re
gnū psaz septē nobilissimoz virtute questū tā leui momēto ī vnū collatus ē. Incredibile p̄sus
p tāta pietate gessisse eos. qd̄ vt eriperēt a magis. mori nō recusarēt. qzqz ppter formā virtutem
qz hoc īperio dignā z cognatio Dario iuncta cū pristinis regibus fuit. p̄cipio igit regni Cyri re
gis filiā regalib^o nuptijs regnū firmaturus ī m̄rimoniū recepit. vt nō tā in extraneū trāslatū qz ī
familiā Cyri reuersūz videret. Interiecto deide tpe cū assyriū desciuisent. z babiloniā occupaf
sent. difficilisqz vrbis expugnatio eēt. estuāte rege vnus de īterfactoribus magoz Zopirus noie
domi se verberib^o lacerari toto corpore iubet. Nasū z labia z aures sibi p̄cidi. atqz ita regi ino
pinātū se offert. Attonitū z querētes Darius cās auctorēqz tā sede laceratiōis tacitus quo p̄posito
fecerit edocet formatoqz ī futuz cōsilio trāsfuge titulo babiloniā p̄ficiscit. Ibi ondit populo
lantatū corpus. Querit crudelitātē regis a quo ī regni portioē nō virtute s̄ auspicio. non iudi
cio hoīuz sed binnitū equi supatus sit. Iubet illos ex amicis exēpluz capere quid hostibus cauē
dum sit. Hortat ne menibus magis qz armis confidat. patianturqz se cōmune belluz recentiore
ira gerere. Nota nobilitas viri pariter z virtus oībus erat. nec de fide timebant cuius veluti pi
gnora vulnera corporis z iniurie notas habebant. Constituit ergo dur oīum suffragio z acce
pta parua manu semel atqz itez cedētibz ex cōsulto persis secūda plia fecit. Ad postremū vni
uersūz sibi creditū exercitū regi p̄dijt. vrbēqz ipsam ī potestātē eius redegit. Post hec Dari^o
rex belluz scythis infert. qd̄ sequenti volumine refert.

**Dari^o rex
deklaratur**

**Zopiri faci
nus**

**Babylon
Zopyri ar
te recipitur**

¶ Iustini historici liber secūdus incipit.

N relatiōe rex a scythis gestaz. que satis ample magnificeqz fuerunt. p̄ncipiūz ab
origine repetendūz ē. Nō. n. minus illustria initia qz imperiūz habuere nō viroz ī
perio magis qz feminaz virtutibus claruere. Quippe euz ipsi parthos bactrianosqz
femine autē coruz amazonum regna condiderint. p̄orsus vt res gestas virozuz mu
lierumqz considerantibus incertum sit. vter apud eos serus illustrior fuerit scytharum gens an
tiquissima semper habita. quāquam inter scythas z egyptios diu cōtentio de generis vetustate
fuerit egyptijs predicantibus initio rerum cum alie terre nimio seruore solis arderent. alie rige
rent frigoris imanitate ita vt nō modo generare hoies sed ne aduenas quidem recipere ac tue
ri possent prius qz aduersus calorem. vel frigus velamenta corporis inueirent. vel locoruz vi
tia questus arte remedijs mollirent. Egyptum ita temperata semper fuisse. vt neqz byberna fri
gora. nec estiu solis ardore incolas eius premerent. Solum ita secundum. vt alimentozum nul
la terra ferat or sit in vsus hoīum. Iure igit ibi primuz hoies natos videri debere vbi educari
facillime possent. Cōtra scythe celi temperamentū nullū eē vetustatis argumētū putabāt. Quip
pe naturā cū primuz incrementa caloris z frigoris regiōibus distinxerit. statū ad locorū patientiā
aialia quoqz generasse. s̄ arborū atqz frugū p̄ regionū pditiōe apte genera variata. Et quāto scy
this sit celū aspius qz egyptijs. tāto z corpora z igenia eē duriora. Ceterū si mundi que nūc par
tes sunt. aliquādo vnitas fuit. siue illuuias aquaz p̄cipio rex terras obrutas tenuit. siue ignis
qui z mundū genuit. cuncta possedit. vtriusqz p̄mordij scythas origie p̄stare. Nā si ignis pri
ma possessio rex fuit. q paulatim extinctus sedē terris dedit nullā priusqz septemtrionalem par
tē h̄yemis frigore ab igne secretā. adeo vt nunc quoqz nulla magis rigeat frigoribus. Egyptū
vez z totūz orientē tardissime tēperatuz. quippe qui ēt nunc torrētī calore solis exstuet. Quod
si omnes quōdā terre summerse p̄fundo fuerunt. p̄fecto editissimam quinqz partem decurren
tibus aquis prius detectā. humillimo autē solo eandē aquā diutissime immozatam. Et quanto
p̄rior queqz pars terraz siccata sit. tanto prius animalia generare cepisse. Porro scythiaz adeo
editioz omnibus terris esse. vt cuncta flumina ibi nata ī mare meoticum. tum deinde ī ponti
cuz z ī egyptium mare decurrant. Egyptum autē que tot regūz tot seculoz cura impensa que
munia sit. z aduersus vim decurrentiūz aquarum tantis instructa molibus tot fossis concisa vt
cum his arceantur. illis recipiantur aque. nihilominus coli nisi excluso nilo nō potuerit. nec pos
sit videri hominum vetustate vltimā. que exaggerationibus regum siue nili trabentis limūz ter
raruz recentissima videat. His igitur argumentis superatis egyptijs antiquiores semp scythe
visi. Scythia ī orientēz porrecta includit ab vno latere ponto. z ab altero montibus ripheis. A
tergo asia z p̄asi flumine multuz ī longitudinē z latitudinē patet. Dominibus inter se fines
nulli neqz. n. agruz exercent. nec domus illis vlla aut tectuz aut sedes est. Armēta z pecora sem
per pascētib^o z p̄ incultas sollicitudines errare solitis. viroz liberosqz secū plaustris vehūt. Qui
bus corijs imbrū h̄yemisqz cā tectis p̄ domibus vtunt. Iusticia gētis ingenijs culta nō legibus

**Scytharū
z egyptio
rū vetustas**

**Egyptioz
argumēta**

**Scytharuz
argumēta**

**De egypto
exaggerata
vidēbe
rodotum**

**Scytharuz
ritus**

Nullum scelus apud eos furto grauius, quippe sine tecto munimētoq; pecora z armēta habentibus qd saluū esset, si furari liceret. Aurū z argentū pinde aspernant, ac reliq mortales appetit lacte z melle vescunt. Lane ijs vsus ac vestiū ignotus, z quāquaz cōtinuis frigoribus vrantur pellibus tñ ferinis aut murinis vestiunt. Nec cōtinentia illis, mox quoq; iusticiaz dedit nihil alienū cōcupiscuntib^o. Quippe diuinarū cupido ibi est, vbi z vsus. Atq; vtiāq; reliquis mortalib^o similis moderatio z abstinetia alieni foret. Profecto nō belloz tñ p oia secula terris oib^o cōtinuaret, neq; plus hoium ferrū z arma q̄ naturalis fatoz conditio raperet. Proxius vt ad mirabile videat hoc illis naturā dare, qd grecilonga sapientū doctrina p̄ceptisq; p̄bilosophoz cōseq nequeunt, cultosq; mores iculte barbarie collatioe superari. Tāto plus in illis pficit vicioz ignoratio q̄ in his cognitio virtutis. Imperiū asie ter quesuere scythe, ipsi p̄petuo ab aliēo imperio aut itacti aut iuici māfere. Dariū regē psarum turpia scythia summouere fuga. Cyruz cū oī exercitu trucidarūt. Alexā dri magni ducē Lepyrōnā pari rōne cuz copijs vniuersis deleuerūt. Romanoz audiuere, nō sensere arma. Mox parthicū z bactrianū imperiū ipsi cōdiderūt gens z laboribus z bellis aspera. Vires corporū imense, nihil parauere, qd amittere timeāt nihil victores p̄ter gloriā cōcupiscūt. Nimis scythis bellum induxit Vexores rex egyptius missis prius legatis, qui hostibus parendi legē dicerēt. Sed Scythe iā antea de aduentu regis finitimis certiores facti, legatis respōdēt. Taz opulenti populi ducē stollide aduersus inopes occupasse bellū, qd magis domi fuerit illi timendum, qd belli certamen anceps, premia victorie nulla dāna manifesta sint. Igit̄ non expectaturos scythas, vt ad se veniāt, cū tanto sibi in hoste plura cōcupiscenda sint, vltroq; p̄diuros obuiā. Nec dictores morata, quos cū tanta celeritate venire rex didicisset, in fugā vertit, z exercitu cū oī apparatu belli relicto, i regnū trepidus se recepit. Scythas ab egypto paludes p̄hibuere. Eri de reuersi asiā p̄domitā vectigalē fecerūt, modo dico tributo, magis in titulu z imperij, q̄ in victorie premiū imposto quindecim annis pacande asie morati. Vrozū flagitatioe reuocāt, p̄ legatos denūciatū ni redeāt, sobolē se ex finitimis quesituras, nec passuras vt in posteritate scytharū genus p̄ feminas intercīdat. His igit̄ asiā p̄ mille quingentos ānos vectigalis fuit, p̄cedendi tributi sinez Ninus rex assyrioz ip̄soluit. Sed apud scythas medio tpe duo regij iuuenes Plinos z Scholopyt^o p̄ factionē optimatuz domo pulsi ingentem iuuentutē secū traxere, z in cappadocie ora iuxta aninē tbermodoonta cōsedere subiectosq; themiscyros cāpos occupauere. Ibi p̄ multos annos spoliare finitimos consueti, conspiratioe populoz p̄ insidias trucidant. Voz vxores cū viderent exilio suo additā orbitatē arma sumpsere, sinezq; suos summouentes p̄mo, mox inferentes bella defendunt. Nubendi quoq; finitimis aiū omisere, seruitutē non matrimonij appellātes, singulare oīum seculoz exemplū. Auxere rēpublicā sine viris, iā ēt cū contemptu viroz se tuent, z ne feciliores alie viderentur viros, qui domi remanserāt, interficiūt. Vltionem quoq; cesozum coniugum excidio finitimozum consequunt. Tunc pace armis quesita ne gens interiret, concubitu finitimozū ineunt. Si qui mares nascere interficiebantur. Virgines in eūdem ipsum mozem nō ocio ne glanificio, sed armis, equis venationibus exercebant, in vltis infantij dexterioribus māmis ne sagittaruz iactus impediret, vnde amazones dicte sunt. Due regine his fuere Marthesia z Lampedo que in duas partes agmine diuiso inclyte iā opibus vicibus gerebant bella sollicite terminos alternos defendētes, z ne successibus deesset auctoritas generatas se marte predicabāt. Itaq; maiore parte Europe subacta asie quoq; nōnullas ciuitates occupauere. Ibi ephebo multisq; alijs vrbibus cōditis parē exercitus cū ingenti preda domū remittūt. Relique que ad tuendū asie imperiū remanserant, cōcursu barbaroz cū Marthesia regina interficiūtur. In cui^o locū filia eius Orithya regno succedit. Cui p̄ter singularē belli industriā eximia seruate i omne eū virginitatis admiratio fuit. Huius virtute tantū addituz glorie z fame amazonib^o est, vt Herculi rex cui, xij, stipendia debebat, quasi ip̄ possibile imperauerit, vt arma regine amazonum sibi afferret. Igit̄ eo p̄fectus longis nouē nauibus comitate principū grecie iuuentute inopinātes aggredit. Due ex quattuor tunc sorozes amazonū regna tractabāt, Antiopē z Orithya, quarū Orithya foris bellū gerebat. Igit̄ cū Hercules ad littus amazonum applicuisset infrequens multitudo cū Antiopa regina nihil hostile metuente erat. Quare effectū est vt pauce repentino tumultu exercitate arma sumerent, facileq; victoriā hostibus darēt. Multe itaq; cese capteq; in his due capte sunt Antiopē sorozes Menalippe ab Hercule, Hippolyte a Theseo. Sed Theseus obtenta in premiū captiuā eandē in matrimonij assumit, ex ea genuit Hippolitū. Hercules post victoriā Menalippē captiuā sorori reddidit, z p̄ciū arma regine accepit. Atq; ita i perio fūctus ad regē reuertit. Sed Orithya vbi cōperit bellū sorozibus illatū z raptorē esse atheniēsiū principē, hortat comites in vltionez frustra q; ponti sinū z asiā domitā esse dicit, si grecoz nō tē bellis quā rapinis pateant. Auxiliū deinde a Sagillo rege scytharum petit, Genus se scytharum esse, cladem virozū, necessitate armorum belli causas ostēdit. Asscutasq; virtute ne segnitates viris feminas habere scythe videantur. Notus ille domestica gloria mittit cū ingenti equitatu filiū Penaxagorā in auxilium, Sed ante preliū dissensione orta ab auxilijs deserte bello ab

Scytharuz iusticia z abstinetia

Scythe ro. arma audire nō sensere

Vexoris fuga

Amazonū origo

Amazonū successus

Orithya

Amazonū cedes Hercules Theseus

Sagill^o rex

Penthesilea atheniensibus vincuntur. Receptaculū tñ habuere castra socioꝝ. quoz auxilijs intacte ab alijs gētib^o in regnū reuertunt. Post Outhyā Penthesilea regno potita ē. cuius troiano bello iter fortissimos viros cū auxiliū aduersus grecos ferret magne virtutis documēta extitere. Interfecta de mū Penthesilea exercituz eius absumpto pauce que remāserāt. egre se aduersus finitimos defēdetes vsqz ad tpa Alexandri magni durauerūt. Darū Minithia siue Lalestris regina cōcubitu Alexandri p dies. xiiij. ad sobolē ex eo generādā obtēto reuersa in regnū breui post tpe cū oī amāzonū noīe itercidit. Scythē at tertia expeditiōe asiāna cū annis. vij. a cōiugibus ⁊ liberis abfuisent. seruli bello domi excipiūt. Quippe cōiuges eoz lōga expectatiōe viroz fesse. nec iā teneri bello sꝫ delectos rate seruis ad custodiā pecoris relictis nubunt. q reuersos cū victoria dominos velut aduenas armati sinib^o phibēt. Quibus cū varia victoria fuisset. admonent Scythē mutare genus pugne memores nō cū hostibus sed cū seruis pziā dū. nec armoz sꝫ dñoz iure vincēdos. verbera in aciē nō tela serēda. omissoqz ferro virgas ⁊ flagella ceteraqz seruilis met^o parāda instrumenta. Probato oēs cōsigilio istructi sicut pceptū erat. posteaqz ad hostes accedere inopinātib^o verbera itentāt. adeoqz illos pturbāt. vt quos ferro nō poterāt metu verberum vicerēt. fugāqz n̄ vt hostes victi. sꝫ vt fugitiui serui capesserēt. qcūqz capi potuerūt. suppliciacrucib^o luerūt. Mulieres quoqz male sibi cōscie partiz ferro partū suspēdio vitā finierūt. Post hoc apud scythas par fuit vsqz tpa Lāthini regis huic Dati^o rex psarū. sicuti dictū est. cū filie ei^o nuptias nō obtinuisset. bellū intulit. ⁊ armatis septingētis milib^o hoīum scythiā igressus nō faciētibus hostibus pugne potestate metuēs nē interrupto pōte istri reditus sibi itercluderet. amissis nonaginta milibus hoīuz trepide refugit. que iactura abūdāte multitudine iter dāna numerata nō ē. Inde asiā ⁊ macedoniā domuit. Jonas quoqz nauali plio superat. Demū cognito qꝫ atbeniēs Jonijs auxiliū p se tulissent. oēs impetū belli in eos cōuertit. Nūc qm̄ ad bella Atheniensū ventū est. que non modo vltra spē gerendi. verū ēt vltra gesti fidē parata sunt. operāqz atbeniensū effectū maiora qz voto fuerūt. paucis verbis origo repetēda est. qz nō vt ceterē gentes a sordidis initijs ad sūmā creuere. Soli. n. pter qz i crumēto ēt origine glorianf. Quippe nō adue ne neqz passiz collecta populi colluuiēs origiē vrbi dedit. sꝫ in codē nati solo. qd̄ icolunt. ⁊ que illis sedes eadē origo est. Primi lanificij ⁊ olei ⁊ vini vsum docuere. arare quoqz ⁊ serere frumēta glande vescentibus mōstrauerūt. littere certe ac facundia ⁊ hic civilis ordo discipline veluti templū athenas habent. Ante Deucaliōis tpa regem habuere Lecropē. quez vt oīs antiquitas fabulata est. biforinē prodidit. qz prius marē semine matrimonio iūxit. Huic successit Tranus. cuius filia Attis regioni nomē dedit. Post hunc Amphionides regnauit. qui primus Dianerue vrbe sacrauit. ⁊ nomē ciuitati Athenas dedit. Huus tpius aquarum illuuiēs maiorem partē greciē absumpsit. Superfuere quos refugia mōtiū receperūt. aut ad regē Thesaliē Deucalionē ratibus vecti sunt. a quo pterea genus hominum conditū dicit per ordinē deinde successiōis regnū ad Heretheū descēdit. sub quo frumenti satio apud eleusina a Triptolemo reperta est. cuius muneris honorē noctes iunioꝝ sacrate. Venit ⁊ Aegeus Thesēi pater Athenis regnū. a quo p diuortij decedens Medea pp adultaz pzinigni etatē colchos cū Medo filio ex Aegeo suscepto cōcessit. Post Aegeuz Thesēus ac deinde post Thesēi filius Demophon. q auxiliū grecis aduersus troianos tulit. regnū possedit. Erāt inter atheniensēs ⁊ Dorieses similitatū veteres offēse. quas vindicaturi bello Dorieses de euentu belli oracula cōsulerūt. resposum superiores fore. si regē atheniensium occidissent. Cū ventū esset in plūz militibus ante oīa custodia regis precipif. Atheniensibus eo tpe rex Codrus erat. qui ⁊ resposio dei ⁊ pceptis hostiū cognitū pmutato regis habitu pānosus sarmēta collo gerēs castra hostiū igredif. Ibi i turba obstitentiū a milite. quem falce astu vulnerauerat. interficif. Cognito regis corpore Dorieses sine prelio discedunt. Atqz ita Atheniensēs virtute ducis p salute patrie morti se offerentis bello liberantur. Post Codrū nemo Athenis regnauit. qd̄ memorie nominis eius tributū est. Administratio reipublice annuis magistratibus pmissa est. Sed ciuitati nulle leges tūc erāt. qz libido reguz p legibus habebat. Eligif itaqz Solon vir iusticia ifignis. qui velut nouā ciuitatē legibus cōderet. qui tāto temperamento inter plebē senatūqz egit. cū si quid p altero ordine tulisset. alteri displiciturū viderē. vt ab vtriqz parē gratiā traberet. Huus viri inter multa egregia ⁊ istud memorabile fuit. inter Atheniēs ⁊ Megarēses de pprietate salamine insule prope vsqz ad interitū armis dimicatū fuerat. Post clades multas capitale esse apud Atheniensēs cepit. si quis legem de vendicanda insula tulisset. Sollicitus igitur Solon ne aut tacendo parum reipublice cōsuleret. aut cesendo periculū sibi afferret. subitā dementiā simulat. cuius venia non dicturus modo phibita sed facturus erat. Deformis habitu more vecordius in publicū euolat factoz cōcursu hoīum quo magis cōsiliū dissimularet insolitis sibi versibus suadere populo cepit. qd̄ verebat. oīumqz aīos ita cepit. vt ex tēplo bellū aduersus megarenēs decernerē. insulaqz deuictis hostibus atheniensū fieret. Interea Megarenēs memores illati ab Atheniensib^o belli. ⁊ veriti ne frustra arma mouisse viderē. matronas atheniensium in eleusinis sacris noctu oppressuri naues cōcendūt. qua re cognita dux atheniensū Disistratus iuuentē in insidijs col

locat. iussis matronis solito clamore ac strepitu et in accessu hostium ne intellectos sentiant sacra ce-
 lebrare egressosque nauibus megarenses inopinates aggressus deleuit. ac primus classe captiua in
 terminis mulieribus. ut specie captiuarum matronarum preberet. Megaram contendit. Illi cum nauium for-
 ma et petita preda agnosceret. obuij ad portum prederunt quibus ceteris Pisisstratus et paululum a capi-
 da urbe absuit. Ita megarenses suis dolis hosti victoriam dedere. Sed Pisisstratus quasi sibi non
 patrie vicisset. tyrannidem per dolum occupat. Quippe verberibus voluntarijs domi affectus laceratoque
 corpore in publicum pregitur. et aduocata concione vulnera populo ostendit. et crudelitate principum
 a quibus hoc se passus simulabat querit. addunt vocibus lachryme. et inuidiosa oratione multitudo
 credula incendit. amore plebis inuisum se senatui affirmat. obtinet ad custodiam corporis sui fa-
 litum auxilium. per quos occupata Tyrannide per annos. xxxiij. regnavit. Post cuius mortem Dio-
 cles alter ex filijs per viam stuprata virgine a fratre puella interficitur. Aliter Hippias nomine cum
 imperium paternum teneret. interfectorem fratris comprehendere iubet. qui cum per tormenta consci-
 os cedis nominare cogereetur. omnes amicos tyranni nominauit. quibus interfectis querenti tyranno
 an adhuc reliqui consensu essent. nemo ait. superest que amplius mori gestiam quam ipsi Tyrannum.
 qua voce eiusdem Tyranni se victorem post vindictam pudicitie sororis ostendit. Huius virtute cum
 admonita ciuitas libertatis esset. tandem Hippias regno pulsus in exilium agit. qui profectus in per-
 las ducit se Dario inferenti Atheniensibus bellum. sicuti supra significatum est. aduersus patriam suam
 offert. Igitur athenienses audito Darij aduentu auxilium a lacedemonijs sociam tunc ciuitate petierunt.
 Quos ubi viderunt quadridui teneri religione. non expectato auxilio instructis decem milibus ci-
 uium et plateis auxiliarijs mille aduersus sexcenta milia hostium in campos maratonios in pliu-
 egrediuntur. Miliades et dux belli erat auctor non expectandi auxilij. que tanta fiducia ceperat ut
 plus presidij in celeritate quam in socijs duceret. Magna igitur curretibus in pugnam alacritas animo
 rum fuit. adeo ut cum mille passus inter duas acies essent. citato cursu ante iactus sagittarum ad ho-
 stem veniret. nec audacie eius euentus defuit. Pugnatum est enim tanta virtute. ut hinc viros ide-
 pecudes putares. victi perse in naues confugerunt. ex quibus multe suppresserunt. multe capte. In eo
 eo prelio tanta virtus singulorum fuit. ut cuius laus prima esset. difficile iudicium videretur. inter ce-
 teros tamen Themistocles adolescens gloria emicuit in quo iam tunc in doles future impatorie virtu-
 tis apparuit. Lynigeri quoque militis atheniensis gloria magnis scriptorum laudibus celebrata est
 qui post prelij inumeras cedes cum fugientes hostes ad naues egissent. onusta nauem dextra ma-
 nu tenuit. nec prius dimisit. quam manu amitteret. Tum quoque amputata dextra nauem sinistra com-
 bendit. quam et ipsam cum amisisset. ad postremum morsu nauem detinuit. Tanta in eo virtutem fuisse.
 ut non tot cedibus fatigatus. non ambabus manibus amissis victus ad postremum truncus et velu-
 ti rabida fera dentibus dimicauerit. ducem milia perse eo prelio sine nauigio amiserunt. Cecidit
 et Hippias tyrannus Atheniensis auctor et concitator eius belli dijs patrie vltoribus penas repe-
 titibus. Interea et Darius cum bellum instauraret. in ipso apparatu decidit. relictis multis filijs et in
 regno et ante regnum susceptis. Ex his Archemanes maximus natu etatis privilegio regnum sibi vin-
 dicabat. quod ius et ordo nascentibus et natura ipsa gentibus dedit. Porro Xerxes controversiam non de
 ordine sed de nascendi felicitate referebat. Nam quod Archemene primum quidem quidem Dario sed priuato pue-
 nisse. se regi primum natum fratres itaque suos. quod ante geniti essent priuato priuatum patrimonium quod eo
 tpe Darij habuisset non regnum sibi vendicare posse. se esse primum quidem in regnum rex pater sustulerit.
 Huc accedere quod archemenes non patre tamen sed et matre priuate adhuc fortune auo quoque mater
 non priuato creatus sit. se vero et matre regina natum. et patrem non nisi regem vidisse. auum quoque mater-
 num Lyrum regem habuisse non habere sed conditorum tantum regni. Itaque et si equo iure utrumque fratrem pater
 reliquisset. materno se tamen iure et auito vincere. Hoc certammodo concordiam ad patrum suum Anafar-
 nem veluti ad domesticum iudicem deferunt. quod domi cognita causa Xerxes proposuit. adeoque fraterna contentio
 fuit. ut nec victor exultauerit. nec victus indoluerit. ipsoque litis tpe iuicem munera miserit. et iucunda
 quoque iter se non solum crudelia conuiuia habuerit. Iudicium quoque ipsius sine arbitris sine conuicio
 fuerit. Tanto moderati tamen fratres iter se regna maxima diuidebant. quanto nunc exigua patrimoniam par-
 tiunt. igitur Xerxes bellum a patre acceptum aduersus greciam per quinquennium instruit. Quod ubi primum
 vidit. Democritus res lacedemoniorum. quod apud Xerxes exulabat. amicorum patrie post fugam quam re-
 gi post beneficia. ne inopinato bello opprimerent. omnia in tabellis ligneis magistratibus prescri-
 psit. easdemque cera superinducta delet. ne aut scriptura sine tegmine indicium daret. aut recens cera
 dolum prederet. Fido deinde seruo preferendas tradit. iussu magistratibus spartanorum tradere. quibus
 platis lacedemona quoniam res diu fuit. quod neque scriptum aliquid videret. nec frustra missas suspicarentur.
 tantoque re maiore. quanto sit occultior putabatur. Verentibus in coniectura viris sororum regis Leo-
 nide consilium scribentis iuenit. Erasa igitur cera belli consilia detegit. Ita Xerxes septingentam milia die
 regno armauerat. et trecenta milia de auxilijs. ut non in merito perditum sit. flumina ab exercitu eius
 siccata. greciamque omnem vix capere exercitum eius potuisse. Naues quoque decies centum milia nu-
 mero habuisse dicitur. Huic tanto agmini dux absuit. Ceterum si regem spectes. diuitias non
 ducere laudes quarum tanta copia in regno eius fuit. ut cum flumina multitudine consumerent. opes tamen

Pisisstrati
 ars in megar
 ensibus op
 primendis

Pisisstratus
 tyrannidem
 occupat

Perse ad
 Maratonem
 vincuntur

Lynigeri
 virtus

Hippie ty-
 ranni inte-
 ritus
 Darij inte-
 ritus

Xerxes in
 greciam bel-
 lum instruit

Atif. bellicum
 Xerxis ap-
 paratum

regie superessent. Ipse at primus in fuga postremus in prelio semper visus est in periculis timidus, sicubi metus abesset istatus. Denique ante experimentum belli fiducia virium veluti nature ipsius domus et montes in planum deducebat et conuexa vallium equabat. et quedam maria pontibus sternebat. quedam ad navigationis commodum per copendium ducebat, cuius introitus in greciam quam terribilissima turpis ac fedus discessus fuit. Namque cum Leonida rex spartanorum cum quattuor milibus militum angustias thermopylarum occupasset. Xerxes contemptu paucitatis eos pugnare capessere iubet quorum cognati Marathonia pugna interfecti fuerunt, qui dum vlcisci suos querunt, principium cladis fuere succedente deinde inutili turba maior cedens, edidit. Triduo ibi cum dolore et indignatione persarum dimicatum quarto die cum nuntiatum esset Leonide a. xx. milibus hostium summum cacumen teneri, tunc hortatur socios recedat, et se ad meliora patrie ipsa reseruet sibi cum spartanis fortunam experientiam plura patrie quam vite debere, ceteros ad praesidia grecie seruandos. Audito regis imperio discessere ceteri, soli lacedaemonij remanserunt. Initio huius belli sciscitantibus delphis oracula responsum fuerat, aut regi spartanorum, aut urbi carendum. Et ideo cum rex Leonides in bellum proficisceret, ita suos firmauerat, ut regem se parato ad moriendum aio scirent. Angustias praeterea occupauerat, ut cum paucis aut maiore gloria vinceret, aut minore damno reipublicae caderet. Dimissis igitur sociis, hortatur spartanos, meminerent qualitercumque preliarentur, cadendum esse, cauere, ne fortius mansisse quam dimicasse videantur, nec expectandum ut ab hoste circumueniantur. sed cum non occasio daret securis et letis superuenientibus, nusquam victores honestius quam in castris hostium pituros. Nihil erat difficile persuadere persuasis mori, statim arma capiunt, et sexcenti viri castra quingentorum milium irrumpunt. Statimque regis praetorium petunt, aut cum illo aut si ipsi oppressi essent, in ipsius potissimum sede mori turo. Tumulus totius castris oritur. Spartani posteaque reges non inueniunt, per omnia castra victores vagantur, cedunt, sternuntque omnia ut qui sciant se pugnare, non spe victoriae sed in mortis ultione. Prelium a principio noctis in maiore parte diei tractum. Ad postremum non victi, sed vincendo fatigati iter ingentes stratorum hostium cateruas occiderunt. Xerxes duobus vulneribus terrestri prelio acceptis experiri maris fortunam statuit. Sed Atheniensium dux Themistocles cum aduertisset, Ionas per quos bellum persarum rex susceperat, in auxilium regis classe venisse sollicitare eos in partes suas statuit. Et cum colloquendi copia non haberet, quo applicituri erant, symbolos proponi, et saxa perscribi curat. Quae vos Jones de demetria tenet, quod facinus agitatis, bellum inferre olim conditoribus vestris nupere est vindicibus cogitatis. An ideo mentia vestra condidimus, ut essent, qui nostra delerent, quod si non est haec et Dario prius et nunc Xerxi bellicam nobiscum foret, quod vos rebellantes non desitimus, quod vos in haec nostra castra ex ista obsidione transitis. Aut si hoc parum tutum extat vos commisso prelio. Ite cessum inbibite remos, et a bello discedite. Ante naualis prelij congressione miserat Xerxes quattuor milia armatorum delphos ad templum apollinis diripiendum, prostratus quasi non cum grecis tantum sed cum diis immortalibus bellum gereret, quae manus tota imbribus et fluminibus deleta est, ut intelligeret quanto grauior offensa deorum esset, tanto nullas esse hominum aduersus deos vires. Post haec Thebas et plateas et Athenas vacuas hominibus incendit, et quam ferro non poterat in homines in edificia igne erasatur. Namque Athenienses post pugnam marathoniae premonente Themistocle, victoriam illam de peris non finem sed causam maioris belli fore, centum naues fabricauerunt. Aduentate igitur Xerxe consulentibus delphis oraculum responsum fuerat, salutem muris ligneis tuerentur. Themistocles nauium praesidium demonstratum ratus, persuadet omnibus patriam municipes esse non mentia, ciuitateque non in edificijs sed in ciuibus positam. Melius itaque salutem nauibus quam urbi commissuros, huius sine etiam deum auctores esse. Probato consilio coniuges liberosque cum preciosissimis rebus abditis in insulis relicta urbe demandat. Ipsi naues armati conscendunt, exemplum atheniensium et aliae urbes imitate. Itaque cum adunata omnis sociozum classis, et intenta in bellum nauale esset, angustiasque salaminij freti ne circumueniri a multitudine possent occupassent, dissensio inter ciuitatum principes oritur, qui cum deserto bello ad sua tuenda dilabi vellent, timens Themistocles ne discessu sociozum minuerent, per seruum fidum Xerxi nunciat vno in loco eum contractam greciam posse capere facillime, quod si ciuitates quae iam abire vellent, dissipent maiore labore ei singulas consecandas. Hoc dolo impellit regem signum pugnae dare. Greci quoque aduentu hostium occupati prelium collatis viribus capeunt. Interea Rex velut spectator pugnae cum parte nauium in litore remanet. Artemisia autem regina alicarnassi quae in auxilium Xerxi venerat inter primos duces bellum acerrime ciebat, quippe ut in viro muliebrem timorem ita in muliere virilem audaciam cerneret. Cum anceps prelium esset Ionas iuxta preceptum Themistoclis pugnae se paulatim subtrahere ceperunt, quorum defectio animos ceteris fregit. Itaque circumspectantes fugam pelluntur perse, et mox prelio victi in fugam vertuntur. In qua trepidatione multe summe naues, multe capte sunt, plures tamen non minus sententiam regis quam hostem timentes domum dilabuntur. Hac clade percussum, et dubium consilij Xerxem Marandonius aggreditur, hortatur ut in regnum abeat nequid seditionis moueat fama aduersi belli, et in maius sicuti mos est, omnia extollens sibi, centum milia armatorum lecta ex omnibus copiis reliquat qua manu aut cum gloria eius perdomiturum se greciam, aut si aliter euentus ferat, sine eiusdem infamia hostibus cessurum. Probato consilio Marandonio exercitus traditur, reliquas copias

Leonide
Spartani
facinus

Spartano
rum virtus

Perfarum
manus im
bribus de
letas

Vide ne
municipuz
sit potius le
gendum quam
municipes

Naualis
pugna ad
Salaminem
commissa

rex ipse reducere in regnū parat. Sed greci audita regis fuga cōsiliū incunt pōtis interrūpendi quē ille abydo velut victor maris fecerat. vt itercluso aditu aut cū exercitu deleretur. aut desperatio-
 ne rerū pace victus petere cogeret. Sed Themistocles timens ne iterclusi hostes desperatio-
 nē i virtutē verterēt. et iter qd aliter nō pateret. ferro patefaceret. satis multos hostes i grecia re-
 manere dicitās nec augeri numerū retinēdo oportere. cū vicere cōsilio ceteros nō posset. eundē
 seruū ad Xerxē mittit. certiorēq; cōsiliū facit. et occupare trāsitū matura fuga iubet. Ille percussus
 nūcio tradit ducibus milites pducendos. ipse cū paucis Abydon cōtendit. Vbi cū solutū pōtes
 bybernis tēpestatib⁹ offendisset. piscatoria scapha traiecit trepidus Erat res spectaculo digna
 et ad estimationē rerū humane sortis varietate mirāda. In exiguo latētē videre nauigio. quez
 paulo ante vix equoz omne capiebat. carentē ēt oī seruoꝝ ministerio. cuius exercitus pp multitu-
 dinē terre graues erāt. Nec Decestrib⁹ copijs quas ducib⁹ assignauerat fellici⁹ iter fuit. Siqui
 dē quottidiano labori. neq; enim vlla est metuentib⁹ ges. et fames accesserat. multoz dei de die
 rū inopia p̄erat et peste. tātaq; seditas morientū fuit. vt vie cadauerib⁹ implerent. alitesq; et be-
 stie esce illecebus sollicitate exercitū sequerēt. Interi Dardoni⁹ olyntū i grecia expugnat. Athe-
 niēses quoq; in spē pacis amicitiaq; regis sollicitat. spōdēs icense eoz vrbis ēt in maius restitu-
 tionē. Posteaq; nullo p̄cio libertatē vidit his venalē. icensis q̄ edificare ceperat. copias in boeti-
 am trāsfert. eo et grecoꝝ exercit⁹ q̄ centū miliū fuit. secut⁹ est. Ibiq; plū cōmissum. sed fortuna
 regis cū duce mutata nō est. Nā victus Dardoni⁹ veluti ex naufragio cū paucis p̄fugit. castra
 referta regalis opulentie capta sunt. Vnde primū grecos dimiso iter se auro p̄sico diuitiarū luxu-
 riacepit. Eodē forte die quo Dardoi copie delete sunt. et nauali plio i asia sub mōte mycale ad-
 uersus p̄sas dimicātū est. Ibi an cogressionē cū classes exaduerso starēt. fama ad vtrūq; exercitū
 venit vicisse grecos. et Dardonijs copias occidiōe cecidisse. tāta fame velocitatē fuisse. vt cū matu-
 tino tpe plū in Boetiā cōmissus sit. meridianis horis i Asia p̄ tot maria et t̄m spacij tā breui ho-
 rarū momento de victoria nūciatū sit. Cōfecto bello cū de p̄mijz ciuitatū ageret. oīuz iudicio athe-
 niēsiū virt⁹ ceteris plata. Inrer duces quoq; Themistocles p̄iceps ciuitatū testimonio iudica-
 tus. gloria patrie sue auxit. Igit̄ atheniēses aucti et p̄mijz belli et gloria vrbē ex itegro p̄dere mo-
 liunt. Cū menia maiora cōpleri fuisset. suspecti esse lacedemōijs ceperere. recte reputatib⁹ ruinam
 vrbis t̄m icremēti dedisse. quātū sit datura munita ciuitas. Mittunt ergo legatos q̄ monerēt ne
 munimēta hostibus et receptacula futuri rursus belli cām extruant. Themistocles. vt vidit. spei
 vrbis inuideri nō extimās abzupte agendū. respondit legatos. ituros lacedemona. qui de ea re
 pariter cum illis consultant. Sic dimissis spartanis. hortatur suos. vt opus maturent. Deinde
 ipse interiecto tempore in legationem proficiscitur. et tunc in itinere infirmitate simulata. tunc
 tarditatem collegarum accusans. sine quibus agi iure nihil possit. diem de die proferendo
 spacij cōsumādo opi querebat. cū iterim nūciat spartanis opus atheniēsiū maturari. p̄pter qd
 denuo legatos mittūt ad inspiciendā rē. Tū Themistocles p̄ seruoꝝ magistratibus scribit. Lacede-
 moniū logatos vinciat. pignusq; teneat. ne i se grau⁹ p̄sulat. adit deide cōtionez lacedemo-
 niōꝝ. idicat p̄munitas Athenas eē. et posse illatū bellū nō armis t̄m s̄ ēt muris sustinere. Si qd
 ob eā rē de se crudeli⁹ statuerent. legatos eoz athenis i hoc pignus retētos. grauiter deide casti-
 gat eos. q̄ nō virtute s̄ ibecillitate socioꝝ potētiaz quererēt. Sic dimissis veluti triūphatis spar-
 tanis a ciuibz excipit. Post hec sparthani ne vires ocio corzūperent. et vt bis illatū a p̄sis gre-
 cie bellū vlciscerēt vltro fines eoz depopulant. ducē suo socioꝝq; exercitui deligūt Pausaniā
 q̄ p̄ducatu regnū grecie affectās p̄ditōis p̄mijz cū Xerxe nuptias filie ei⁹ pacificis redditus ca-
 ptiuus. vt fides regis aliquo bñficio obstringeret. Scribit p̄terea Xerxi quoscūq; ad se nuncios
 misisset. iterficeret. ne res loquacitate hoīum p̄deret. Sz dur̄ Atheniēsiuz Aristides belli socius
 electus college conatibus obiā eundo simul. et i rē sapiēter cōsulendo. p̄ditōis cōsilia discussit.
 Nec multo post accusatus Pausaniās. dānat. Igit̄ Xerxes cū p̄ditōis dolū publicatū videret.
 ex itegro bellū istituit. Greci quoq; ducē instituit Limonē Atheniēsez filiū Milciadis q̄ duce
 apud Marathonē pugnātū ē. iuuenē cuius magnitudinē futurā pietatis documēta p̄diderunt
 Quippe p̄ez ob crimē peculatus in carcerē cōiectū ibiq; defunctū trāslatis in se viculis ad se-
 puturā redemit. Nec i bello iudiciuz diligentū se felicit. Siquid ē non inferior virtutibus patris
 Xerxē terrestri naualiquz bello superatuz trepiduz se recipere in regnuz coegit.

¶ Iustini historici liber tertius.

Xerxes rex persarum terror antes gentiuz bello in grecia infelicit̄ gesto ēt sui contē-
 ptui esse cepit. Quippe Artabāus p̄fectus eius deficiēte quottidie regis maiestate in
 spem regni ad ductus euz septē robustissimis filijs regiā vesperi ingredit. Naz ami-
 citie iure semper illi patebat. Trucidatoq; rege voto suo obistentes filios eius dolo
 aggreditur. Securiōr de Artaxerxe puero admodum fingit rēgem a Dario qui erat adolescēs
 quo maturius regno potiret occisus impellit Artaxerxēz parricidiuz parricidio vdicare. Luz
 venuz ēēt ad domuz Darij dormiēs inuentus quasi somnum fingeret interficit. Deinde cum
 puuz ex regis filijs sceleri supesse Artabāus videret. metueretq; de regno. certamina principuz

Turpis per-
gis fuga

Atq; fortu-
ne varietate
i Xerxe.

Vicif mar-
donius in
boetiam

Themisto-
clis ars in-
eludendis
lacedemo-
nijs

Pausanias

Aristides

Limon

Xerxes ite-
rum vinci-
tur

Xerxes ite-
ritus.

assumit in societate consilij Baccabassuz q presenti statu contentus re pdit Artaxerxi. vt pater eius
 occisus sit. vt frater falsa parricidij suspicioe oppressus. vt deniqz ipsi pararent insidie His co-
 gnitis Artaxerxes verens Arbani numeru filioꝝ. in posteru die paratu esse exercitu armatiqz
 iubet. recogniturus ⁊ numeru militu. ⁊ in armis industria singuloꝝ. Itaqz cu iter ceteros. ⁊ ipse
 Artabanus armat⁹ assisteret. rex simulat se breuiore lorica habere. Iubet Artabanu fecu comuta-
 re. exuetez se ac nudatu gladio traiecit. Tu ⁊ filio ei⁹ corripit iubet atqz ita egregi⁹ adolescens ⁊ ce-
 de patris ⁊ necē fratris ⁊ se ab insidijs Artabani vindicauit. Du hec in pñs geruntur interea gre-
 cia ois ducibus lacedemonijs ⁊ Atheniensibus in duas diuisa partes ab externis bellis velut
 in viscera sua arma couertit. Sūt igit de vno populo duo corpora. ⁊ eozudem castroꝝ hoies in
 duos hostiles exercitus diuiduntur. Hinc lacedemonij comunia quonda ciuitatu auxilia ad vi-
 res suas trahabant. Inde Athenienses ⁊ vetustate getis ⁊ gestis rebus illustres pprijs virib⁹
 cōfidebat. Atqz ita duo potentissimi grecie populi institutis Solonis ⁊ Licurgi legibus pares
 ex emulatioe viriu in bellu ruebāt. Naqz Licurgus cu fratri suo Nohibite spartanoꝝ regi succes-
 sisset. regnuqz sibi vindicare potuisset Lharilao filio ei⁹ q natus posthumus fuerat. cu ad etatem
 adultā venisset. regnu summa fide restituit. vt intelligerent oēs quāto plus apud bonos pieta-
 tis iura qz oēs opes valerent. Medio igit tpe du ifans coalescit. tutelāqz eius administrarat. nō
 habentibus spartanis leges istituuit. nō inuentioe earū magisqz exēplo clarior. Siquidē nihil le-
 ge vlla in alio sanxit. cuius nō ipse primus in se documēta. populū daret i obsequa principū. prin-
 cipes ad iusticiā iperioꝝ firmauit. Parsimonia oibus suauit. existimās laborē militie assidua fru-
 galitatis cōsuetudine facilioꝝ fore. Emi singula nō pecunia sed cōpescatioe merciu iussit. Auri ar-
 gētiqz vsuz velut oīum scelerū materiā sustulit. administrationē reipublice p ordines diuisit. Re-
 gib⁹ ptatē belloꝝ magistratib⁹ iudicia ⁊ annuas successioes. senatui custodiā legū populo suble-
 gēdi senatū vel creādi quos vellet magistrat⁹ ptatez pmisit. fundos oīum eq̄liter iter oēs diui-
 sit. vt equata primōia neminē potētioꝝ alteri redderet. puiuari oēs publice iussit ne cuiqz diuitie
 vel luxuria i occulto essēt. Iuuenib⁹ nō ampl⁹ vna veste vti toto āno pmisū. nec quēqz cultusqz
 alterū pgredi. nec epulari opulēt⁹ ne imitatio i luxuria verteret. Pueros i puberes nō i for s; in
 agrū deduci pcepit. vt p̄ios ānos nō i luxuria s; i ope ⁊ i laborib⁹ ageret. Nihil eos sōnū cā sub
 sternere. ⁊ vitā sine pulmēto degere. neqz pri⁹ i urbē redire qz viri facti essēt. statuit vigines sine
 dote nubere iussit vt vxores eligerēt nō pecunia. seueriusqz m̄imōia sua viri coererēt. cu nullis
 donis frenis tenerēt. Maximū honore nō diuitū ⁊ potētū s; p gradu etatis senū esse voluit. Nec
 sane vsqz terraruz locū honozatioꝝ senectus habet. Nec quū primo solitis antea moribus dura
 videbant esse auctore eoz Appollinē delphicu fingit. ⁊ inde se ea ex p̄cepto numinis detulisse
 vt cōsuescendi tedium metus religionis euincat. Deinde vt ceteritatem legibus suis daret iure-
 iurādo obligat ciuitatē. nihil eos de eius legibus mutaturos priusqz reuerteret. ⁊ simulat se ad
 oraculū delphicu pficisci p̄sultuz qd addēdū mutādūqz legib⁹ videret. Proficiscit aut cretaz
 Ibiqz perpetuū exiliū egit. abijciqz i mare ossa sua mories iussit. ne relatis lacedemōa solutos se
 spartāi religioe iusiurādi ⁊ dissoluedis legib⁹ arbitrarēt. His igit morib⁹ ita breui ciuitas coar-
 luit. vt cum messenijs pp stupratas virgīes suas i solēni messenioꝝ sacrificio bellū iulisset. gra-
 uissima execratioe obstrixerint nō priusqz Messeniā expugnassēt reuersuros. nū sibi vel de viri-
 bus suis vel de fortuna spōdētes. q res inuitū dissensionis grecie ⁊ itestini belli cā ⁊ origo fuit. Itā
 qz cu p̄sumptionē suā annis decē i obfidioe vrbis tenerent. ⁊ querelis vxoz post tā longāz vi-
 duitate reuocarent. veriti ne hac p̄seuerātia belli graui⁹ sibi qz Messenijs nocerēt. appē illis qz
 tū iuuentis bello itercidat mulierū fecunditate suppleri. sibi ⁊ belli damna assidua ⁊ fecunditate
 vxoz absentib⁹ viris nullā eē. Itaqz legūt iuuenes ex eo genere militū. q post iusiurādū in sup-
 plemētū venerāt. qbus spartā remissis pmiscuos oīuz feminaz cōcubit⁹ pmisere. maturioꝝ su-
 turā cōceptionē rati. si eā singule p plures viros experirent. Ex his natiob notā materni p̄do-
 doris parthenij sūt euocati. q cu ad annos triginta puenissent. metu iopie. nulli. n. p̄ existebat cu-
 ius i patrimoniū successio speraret. ducē Pbalātū assumūt filiū Araci. q auctor spartanis fuerat
 iuuentutis ad generādā sobolē domū remittēde. Vt sicuti dudū p̄ez ei⁹ nascēdi hūissent auctore
 sic ipz spei ac dignitatis sue herēt. Itaqz nec salutatis m̄ib⁹ quaz adulterio ifamiā collegisse vi-
 debāt. ad sedes reqrēdas pficiscū. diuqz ⁊ p varios cāus iactati tādē i italiā deserūt. ⁊ oppu-
 gnata arce Tarētinoꝝ expugnatis veterib⁹ icolis sedē sibi istituūt. Sed post annos plurimos
 dux eoz Pbalāt⁹ p seditionē i exiliū p̄ibat⁹ Brūdūhū se p̄tulit. q expulsi sedib⁹ suis veteres ta-
 rētini p̄cesserāt. Is mories p̄uadet vt ossa sua postremaqz reliqas p̄terāt. ⁊ tacite spargi i foro
 tarētinoꝝ curēt. Hoc. n. mō recupare illos p̄iaz suā posse Appollinē delphis cecinisse illi arbitra-
 tes eū i vltioꝝ sui scāciuiū pdidisse p̄ceptis paruere. s; oraculi diuersa snia fuerat. p̄petuitatē. n.
 vrbis nō amissionē hoc scō. pmiserat. Itaqz fuit exulis consilio ⁊ hostiū ministerio possessio ta-
 rētina p̄benijs i eternū sūdata. ob cui⁹ bñficij memoriā Pbalātō diuini honores dēreuerē. In-
 terea Messenij cū v̄tute nō possēt p̄ insidias expugnāt. Deinde euz p annos. lxxx. grauiā futurus
 verbera plerūqz ceteraqz vicula capte ciuitatis mala p̄pessi eēt. post logā penāz p̄niam belluz

Artabani
cedes

Plutarcus
Polydectē
nō polybi-
tem vocat

Plutar-
chus ferre-
um nūmūz
ab eo indu-
ctum ait

Aliter plu-
tarchus. de
licurgi exi-
tu

Parthenij
Pbalātus

Pbalātū cō-
mentuz in
morte

institurāt lacedemonij quoq; eo cōspiratiuis ad arma cōcurrūt. quo aduersus seruos dimicaturi videbant. Itaq; cū hinc iniuria inde indignitas aios acueret. lacedemonij de belli euentu oraculo delphis cōsulto iubent ducē belli ab atheniensibus petere. Porro abeniēses cū responsus cognouissent i cōtēptū spartanoꝝ Lyrtheū poetā claudū pede misere. q; tribus pzelijis fufus eo vsq; desperationis spartanos adduxit. vt ad supplementum exercitus seruos suos manumitterēt. Hisq; iterfectoꝝ infimonia pillicerent. vt nō numero tm̄ amissorū ciuū. s; 7 dignitati succederēt. S; reges lacedemonioꝝ ne 3 fortuna pugnādo maiora detrimēta ciuitati infunderēt. reducere exercitū voluerunt. ni interuenisset Lyrteus. qui cōposita carmina exercitui pro contione recitauit. In quibus hortamenta virtutis. damnoꝝ solatia. belli cōsilia cōscripseratq;. Itaq; tm̄ ardorē militibus iniicit. vt nō de salute s; de sepultura solliciti tesseras īsculptis suis 7 patrū noibus dextero bracio deligarēt. Vt si oēs aduersus plūz cōsumpisset. 7 tps spatio cōfusa cor porū liniamēta eēt. ex inditio tituloꝝ tradi sepulture possent. Cū sic animatū reges exercitū viderēt. curāt rē hostibus nūciare. Messenij aut nō timorē res s; emulationē mutuā dedit. Itaq; tātis aīs concurrus ē. vt raro vnquā crueti plū fuerit. Ad postremū tm̄ victoria lacedemonioꝝ fuit. Interiecto tpe tertiu quoq; bellū Messenij reparauere. In cuius auxiliū lacedemonij inter reliquos socios et atheniēses adhibuere. quoꝝ fidē cū suspectā haberent supuacuos eos simulātes a bello eodē dimiserūt. Nāc rē atheniēses grauitē ferētes pecuniā que erat ī sup edū p̄fici belli ab vniuersa gretia collata relata a delo athenas trāfferūt. ne deficientibus a fide societatis. lacedemonijs p̄de ac rapine essent. S; nec lacedemonij. quieuerē. q; cū Messeniorū bello occupati essent. Delopōnenses imisere. q; bellū atheniēsis facerēt. Parue tūc tps classe ī egyptū missā vires atheniēsis erat. Itaq; nauali plio dimicantes facile superant. Interiecto deinde tpe post reditū socioꝝ aucti 7 classis militū roboꝝ plū reparāt. Itaq; lacedemonij omissis messenij aduersus atheniēses arma verterāt. diu varia victoria fuit. Ad postremum equo mar te vtrinq; discessus. Inde reuocati lacedemonij ad messenioꝝ bellū ne mediū tps ociosus ateni ensibus relinquerēt. cū thebanis paciscunt. vt boetioꝝ iperitū his restituerēt. qd tpsibus perfici belli amiserāt. vt illi atheniēsis bella susciperēt. Tantis furoꝝ spartanoꝝ erat. vt duobus bellis impliciti suscipere tertiu nō recularēt dūmō inimicis suis hostes acquerēt. Itaq; athenienses aduersus tātā tēpestatē belli duos duces deligunt. Periclé spectate virtutis viz 7 Sophocles scriptorem tragediarū. q; diuerso exercitu 7 spartanoꝝ agros vastauerūt. 7 multas achae ciuitates atheniēsiū iperio adiecerūt. His malis fracti lacedemonij ī annos. xxx. pepigerunt pacē. s; tā lōgus ociosus inimicitie nō tulerunt. Itaq; iter. xv. annos rupto federe cuz p̄tēptu deoꝝ hoiumq; fines atticos populant. Et ne p̄dā potiusq; pugnā expetisse viderent. hostes ad plium vocāt sed atheniēses cōsilio Periclis ducis populatiōis iniuriā differunt ī tps vltiōis supuacūā pugnam existimātes cuz vlcisci hostē sine periculo possent. Deinde iteriectis diebus naues cōscendunt. 7 nihil sentiētibus lacedemōijs totā spartā dep̄dant. multoq; plura auferunt. q; amiserāt. Proximus ī comparatiōe dānoꝝ lōge plus fuerit vltio q; ira. Clara qdē hec periclis expeditio hīta. s; multo clarior priuati patrimonij cōtēptus fuit. Hui⁹ agros ī populatiōe ceteroꝝ itactos hostes reliquerāt. sperātes acqrere se illi posse aut piculuz ex inuidia. aut ex suspitiōe p̄ditiōis ifamia. qd añ p̄spiciēs pericles 7 futuz populo p̄dixerat. 7 ad inuidie iperuz declinādus agros ipsos dono reipu. dederat. Atq; ita vn piculuz questus fuerat. ibi maximā gloriā iuenit. Post hec iteriectis diebus nauali plio dimicatus ē. Victi lacedemōij fugerūt. Necessarius deiceps ē. qn aut terra aut mari varia plioꝝ fortuna iuicē se trucidarēt. Deniq; fessi tot malis pacē ī annos qnq;aginta fecere quā nō nisi sex annis seruauerunt. Nā iducias quas p̄prio noie cōdixerant ex socioꝝ p̄sonarum p̄bāt. Quippe qsi minus piurij p̄berēt si ferētes socijs auxilia. potius quā si apto plio dimicasset. Nā bellus ī siciliā trāslatus. qd pri⁹ q; exponā. de Sicilie situ pauca dicēda sunt.

Lyrteus
poetaAthenienses
nauali
pzelio vin-
cunturPericles 7
SophoclesAtt. periclis
tēpesti
uā munifi-
centiam

Sicilie sit⁹

Aetna

Siculum
fretum
Eolides
insule

Justinī historici liber quartus.
Siciliā ferunt angustij quondā faucibus italie adhefisse direptāq; velut a corpore maiorē ipetu supioris maris. qd toto vndaz onere illuc vehit. Est at ipsa terra tenuis ac fragilis 7 cauernis qbusdā fistulisq; ita penetrabilis. vt vētoꝝ tota ferme flatibus pateat. necnō 7 ignibus generādis nutriēdisq; solis ipsius naturali vi. Quippe intrinsecus stratus sulphure. 7 bitumine tradit. que res facit vt spiritu cuz igne iter iteriora luctante frequēter 7 cōpluribus locis nunc flāmas nunc vaporē nunc fumum eructet. īde deniq; etne montis p tot secula durat incēdiuz. 7 vbi acrior p spiramēta cauernaꝝ ventus incubuit. ha renaz moles egerunt. primuz italie p̄montorioꝝ Rhegiuz dī. Ideo q; grece abzuta hoc noie pronunciat. nec mix si fabulosa ē loci huius antiquitas. in quē res tot coiere mire. Primum q; nusq; alias torres fretuz nec soluz citato ipetu. vix et seuo. neq; experiētibus mō terribile. veruz etiā pcul visentibus vndaz porro ī se cōcurrentiuz tanta pugna est. vt alias veluti terga dātes voracibus mergi ac in imuz desidere. alias quasi victrices in sublime ferrivideas. nunc hic fretum feruetis estus. nunc illic gemitū ī voragie desidētis exaudias. accedūt vicini 7 p̄petui etne mōtis ignes 7 insulaz eolidū velut ip̄sis vndis alaf. icēdiū. Neq; n. ī tā āgustis termis alit du

b

Scylla rare tot seculis tantus ignis potuisset. nisi et humoris nutrimentis aleretur. Hic igitur fabule scylla et
 Larybdis charybdim peperere. hic latratus auditos. hic monstris credita simulacra. dum nauigantes magnis
 voracibus pelagi desideris exterriti latrare putant vindas. quas sobbetis estus vorago collidit. Eadem
 causa et etne montis perpetuos ignes facit. Nam aquarum ille concursus. raptum seculi spiritum in immundum
 trahit. atque ibi suffocatum tam diu tenet. donec per pyramidam terre diffusus nutrimenta ignis iceat.
 Jam ipsa italie Sicilieque vicinitas. Jam promontorium altitudo ipsa ita similis est. ut quantum nunc admi-
 rationis tamen antiquis terroris dederit creditibus coeuntibus in se promontorijs ac rursus discedentibus so-
 lida intercipi absuniquaque nauigia. Neque hoc ab antiquis in dulcedine fabule compositum. sed metu et ad-
 miratione transuentum. Ea enim. peculiaris inspicentibus natura loci. ut finem maris non transitum putes. quo
 cum accederis. discedere ac se iungi promontoria. que antea iuncta fuerant. arbitrere. Sicilie pro Trinac-
 rie nomen fuit. Preterea Sicania denomiata est. Hec a principio proia Cyclopi fuit. Quibus ex-
 tinctis Eolus regnum insule occupauit. post quem singule ciuitates in tyrannorum imperium concesserunt.
 quorum nulla terra feratior fuit. Horum ex numero Anaxialus iustitia cum ceterorum crudelitate certa-
 bat. cuius moderatio haud mediocre fructum tulit. Quippe decedens cum filios paruulos reliquis-
 set. tutelamque eorum Metalo spectare fidei seruo commisisset. tantus amor memorie eius apud omnes fuit
 ut parere seruo quam deserere regis filios mallent. Principesque ciuitatis obliti dignitatis sue regni
 maiestate administrari per seruum paterent. Imperium Sicilie et Carthaginenses temptauerunt. diuque
 varia victoria cum tyrannis dimicatum ad postremum amisso Hamilchare imperatore cum exercitu aliqua-
 tisper quieuerunt victi. Medio tempore cum Rhegini discordia laboraret. ciuitasque per dissensionem diuisa in du-
 as partes esset. Veterani ab altera parte ab hiera urbe in auxilium vocati. pulsas ciuitate per quos implorati
 fuerant. et ex inuestis quibus tulerant auxilium. urbem cum coniugibus et liberis sociorum occupauerunt. ausi sa-
 cinus nulli tyranno comparandum. Quippe ut Rheginis melius fuerat. vinci quam vicisse. Nam siue vi-
 coribus captiuitatis iure seruissent. siue amissa patria exulare necesse habuissent. non tamen iter aras
 et patrios lares trucidati crudelissimis tyrannis patriam cum coniugibus ac liberis perdam reliquissent.
 Catanenses quoque cum Syracusanos graues paterent. diffusi viribus suis auxilium ab Athenien-
 sibus petiere. quod seu studio maioris imperij quod Asia graeciaque penitus occuparet. seu metu facte pridem
 a Syracusanis classis ne Lacedaemonijs ille vires accederet Laponius ducem cum classe in Si-
 ciliam misere. et sub specie ferendi Catanensibus auxilium tentaret Sicilie imperium. Et quam proia initia fre-
 quenter cessis hostibus prospera fuerant. maiore denuo classe et robustiore exercitu Lachetheo et La-
 riade ducibus Sicilia petiere. Sed Catanenses siue metu Atheniensium siue tedio belli pacem cum syra-
 cusanis remissis Atheniensium auxilijs fecerunt. Interiecto deinde tempore cum fides pacis a Syracusanis non
 seruaret. denuo legatos Athenas mittunt. quod sordida veste capillo barbaque plixis et ois squaloribus
 habitu ad misericordiam commouendam acquisita deinde deformes ad eundem precibus lachryme
 et ita misericoe de populum supplices mouent. ut darentur duces. quod ab his auxilia deduxerunt. Igitur
 classem regens decernit creantur duces Nicias et Alcibiades et Lamachus. tantisque viribus Sici-
 lia repetit. ut ipsis terrores essent. in quorum auxilia mittebant. Veni. post tempore reuocato ad reatum Al-
 cibiade duo proia pedestria scilicet Nicias et Lamachus faciunt. munitioibus deinde circumdatis hostes
 et marinis comaeibus in urbe. clausos intercludunt. Quibus rebus fracti Syracusani auxilium a La-
 cedemonijs petierunt. ab his mittunt Syllippus solus. sed in quo istar omnium auxiliorum erat. Is audito
 genere belli iam inclinato statu auxilijs. partim in graeciam partim in Sicilia misere peritis opportunis bello lo-
 ca occupat. Duobus inde proijs victis. congressus tertio occiso Lamaco et hostes in fugam pulsit. et soci-
 os obsidione liberauit sed dum Athenienses a bello terrestri in nauale se transferunt. Syllippus classe a
 lacedaemone cum auxilijs accersit. quod cognito et ipsi Athenienses in locum amissi ducis Demosthenes et eu-
 rymedota cum supplemento copiarum mittunt. Peloponnesijs quoque comi ciuitatum decreto igetia Syracu-
 sanis auxilia misere. et quasi graecie bellum in Sicilia transferat esse. Ita ex utraque parte sumis viribus di-
 micabant proia igitur progressione naualis certaminis Athenienses vicunt. Castra quoque cum ois publica ac
 puata pecunia amittunt. Super hec mala cum et terrestri proio victi essent. tunc Demosthenes cedere ce-
 pit ut abiret sicilia. dum res quibus afflicte nodus tamen perdit foret. neque in bello male auspiciato ampli-
 us perseverandum esse. domi grauiora et forsitan infeliciora bella esse. in que reseruare hos urbis ap-
 paratus oporteat. Nicias seu pudore male acte rei. seu metu destitute spei ciuium. seu impel-
 lente fato manere contendit. Reparant igitur nauale prelium. et a nimia prioris fortune procella
 ad spem certaminis reuocant. sed incertum ducum qui inter angustias maris tuentes se siracusanos
 aggressi facile vincuntur. Eurymedon dux in prima acie fortissime dimicans primus cadit. tri-
 ginta naues quibus presuerat. incenduntur. Demosthenes et Nicias etiam ipsi victi exercitum
 in terra deponunt. tutiore fugam rati itinere terrestri. Ab his relictas centum triginta naues Syllippus
 inuasit ipsos deinde insequi fugientes partem capit. cedit partem. Demosthenes amisso exercitu a ca-
 ptiuitate gladio et voluntaria morte se vindicat. Nicias autem ne Demosthenis quidem exem-
 plo ut sibi consuleret. admonitus cladem suorum auxilium dedecore captiuitatis.

Justinii historici liber quintus.

Um athenienses in Sicilia bellū p bienniū cupidius q̄ felicius gerūt. Interim cōcita
 tor z dux eius Alcibiades absens Athenis insinulat mysteria cereris inuioꝝ sacra
 nullo magis q̄ silētio solēnia enūciauisse. Reuocatusq; beilo ad iudiciū siue p̄ciētā si
 ue indignitatē rei nō ferēs tacitus i exiliū elidē p̄fectus ē in deſybi nō dānatū se tñ ve
 rū ēt deis p̄ oium sacerdotū religiōes deuotū cognouit Lacedemona se cōtulit. Ibiq; regē Lace
 demonioꝝ ipellit. turbatis Atheniēſibus aduerso Sicilie plio vltro bellū iſerre. Quo facto oia
 Grecie regna velut ad extingūēduz cōe incendiū cōcurrūt. Tātuz odiū Atheniēſes imoderati i
 perij crudelitate p̄rerāt. Dari^o quoq; rex Persarū memor p̄ni antiq; i hāc vrbē odij facta cuz
 lacedemōijs p̄ Lisafernē p̄fectū lydie societate oēs sūptū belli polliceſ. Et erat qdē titulus cū gre
 cis coeūdi. Re at vera timebat. ne victis atheniēſib^o ad se lacedemōij arma trāſſerent. Quis
 igi^r mireſ tā florētes atheniēſiū opes fuiſſe. cū ad opprimēdā vnā vrbē toti^o oriētis vrbes p̄cur
 rerēt: nō tñ inerti neq; icruento cecidere bello ſz pliatū ad vltimū victores. ēt iterdum cōſumpti
 magis fortune varietate quā vi victi ſunt. P̄ncipio belli oēs ēt ab his ſocij deſiuerāt. vt fit. quo
 se fortuna eodē ēt fauor boiuz inclinat. Alcibiades quoq; motū aduersus patriā bellū nō Brega
 rij milinis opa ſz ipatoꝝ virtutibus adiuuabat. Nempe acceptis qnq; nauibus i aſiā p̄tēdit. z
 tributarias atheniēſiū ciuitates auctoritate nois ſui ad defectionē p̄pellit. Sciebāt. n. domi claz
 nec exilio videbāt factū minorē. nec tā alatus Atheniēſib^o ducē q̄ lacedemonijs traditū. par
 taq; cum amiſſis i peria p̄ſarēt. Sz apud lacedemōios virtus Alcibiadis plus inuidie quā gra
 tie cōtraxit. Itaq; cū principes velut emulus glorie ſue iſterficienduz inſidijs mādaſſent. cogni
 tare Alcibiades p̄ vrozē Agidis regis quā adulterio cognouerāt ad Lisafernē p̄fectuz Darij
 regis p̄fugit. Cui celeriter officij comitate z obſequendi ḡfa inſinuauit. Erat. n. z etatis flore z
 forme veneratiōe. nec mius eloquētia ēt inter atheniēſes iſignis. ſz i recōciliandis amicitiarū
 studijs quā in retinendis vir melior. quia moꝝ vitia sub ymbra eloquentie p̄mo latebant. Igi
 tur perſuadet Lisaferni. ne tanta ſtipendia claſſi lacedemonioꝝ preberet. Vocandos enim in
 portionem muneris Ionios. quozum p̄ libertate cū tributa atheniēſibus penderent. bellum ſu
 ſcepiuz ſit. Sz nec auxilijs nimis enixe lacedemonijs iuuādos. Quippe memorē eē debere alie
 nam se victoriā non ſuam inſtruire. z eatenus belluz ſuſtinenduz ne inopia deſeraſ. nam regez
 perſarū diſſidentibus grecis arbitriuz pacis ac belli fore. z quos ſuis nō poſſit ipſozū armis vi
 cturū. p̄fecto autez bello ſtatim ei cuz victoribus dimicādūz. Domesticiſ itaq; bellis greciā ob
 terendā ne exerit^o vacet. exequandazq; vires partiū. z iſeriores auxilio leuādos. Non enim
 quieturos poſt hanc victoriā Spartanos. q̄ vindices se libertatis grecie p̄feſſi ſunt. grata oratio
 Lisaferni fuit. Itaq; cōmeatus maligne prebere claſſem regiā nō totā mittere. ne aut victoriā
 totā daret. aut neceſſitatez deponendi belli i poneret. Interea Alcibiades hāc operā ciuib^o vē
 dicabat. ad quē cū legati atheniēſiū veniſſent. polliceſ his amicitia regis ſi reſpu. a populo tranſ
 lata ad ſenatū foret. ſperās vt aut cōcordante ciuitate dux belli ab oibus legeret aut diſcordia in
 ter ordies facta ab altera parte i auxiliū vocaret. Sz atheniēſibus imminente piculo belli maior ſa
 luti quā dignitatis cura fuit. Ita p̄mittente populo i peritū ad ſenatū trāſſerit. q̄ cū iſta gēti ſu
 perbia crudeliter i plebē cōſuleret. ſigillis tyrānis ſibi potentia vēdicātibus ab exercitu alcibia
 des exul reuocat. duxq; claſſi conſtituit. Stati igi^r athenas mittit ex p̄tineti se cū exercitu vēturū
 recepturūq; a quadrigētis iura populi ni ipſi redderēt. Hac denūciatiōe optimates territi p̄i
 mo vrbē p̄dere lacedemōijs rēptauere. deide cū id nequiſſent i exiliuz p̄fecti ſunt. Igi^r alcibia
 des i teſtino malo p̄ria liberata ſūma cura claſſē iſtruit. atq; ita i belluz aduersus lacedemōias p̄
 git. Iā zeſtromidaruz z Dharnabafuz lacedemonioꝝ duces iſtructis nauib^o expectabant plio
 cōmiſſo victoria penes Atheniēſes fuit. In eo bello maior ps exercit^o z oēs ferme hoſtium du
 ces ceſi. naues octoginta capte. Interiectis quoq; ducibus cuz bellum lacedemonij a mari i ter
 rā trāſtulſſent. iterato vincunt. His malis fracti pacem petiere. quā ne acciperent. opera eozum
 effectum eſt. quibus ea res queſtuz p̄ſtabat. Interea z ſyracuſanoꝝ auxilia illatum a carthaginē
 ſibus Sicilie belluz domum reuocauit. quibus rebus deſtitutis lacedemonijs Alcibiades cum
 claſſe victrici Aſiam vaſtat. multis locis plia facit. vbiq; victor recepit ciuitates. que deſecerant
 nonullas capit. z i perio atheniēſiuz a dicit. Atq; ita pulſca nauali gloria vendicata adiecta ēt
 laude terreſtris belli deſideratus ciuib^o ſuis Athenas reuertit. His oibus p̄elijs ducente na
 ues hoſtiuz de preda ingēs capta ad hūc redeūtis exercitus triumphuz eſſuſa omnis multitudo
 obiam peccidit. z vniuerſos quidē milites precipue tñ Alcibiadem mirātur. In hunc oculos ci
 uitas vniuerſa. in hunc ſuſpenſa ora conuertit. Hunc quaſi de celo miſſum z vi ipſam victoriāz
 cōtuent. laudant. que pro patria. Nec minus admirantur que exul cōtragreſſerit. excuſantes ipſi
 ſi ratuz p̄uocatumq; feciſſe. Enimvero tantum in vno viro fuiſſe momenti. vt maximi i perij
 ſubuerſi z ruſſuz recepti auctor eſſet. z vñ ſtetiſſet. eo ſe victoria trāſſerret. fieretq; cū eo mira q̄
 daz fortune inclinatio. Igi^r omnibus nō humanis tantū. verū etiāz z diuinis euz honorib^o ho
 norant. certāt ſecuz ipſi. vtruz p̄ melioſius euz expulerit. an reuocauerit honoratus. ipſos illi de
 os gratulātes tulere obuiā. quoz excreatiōibus erat deuotus. Et cui paulo ante oēm humanam

Alcibiades
exiliumAt. grecie
odia i athe
nienſesAlcibiadis
geſta i athe
nienſesAlcibiadis
cōſiliuz ad
uerſus gre
cosReuocatur
ab exilio al
cibiades
duxAthē. victo
riaAlcibiadis
redu^o athe
nas

opem iter dixerat. eū si queāt. in celo posuisse cupiūt. Explet cōtumeliās honoribus. detrimenta
 muneribus. execrationes precibus. Nō sic ille illis aduersa pugna in ore ē. s; grecie victoria non
 classes p illū amisse. s; acq̄site. nec Syracusaz s; Ionie belestōtiq; meminērūt. Sic Alcibiades
 nunq̄ mediocribus. nec in offēsaz nec fauorē studijs suoz exceptus ē. Dū hec agūt a lacedemo
 nijs. **Lysander** classi belloq; p̄fici. et in locū Lisafernis Darius rex plaz filiū suū Lyrū Ionie
 Lydieq; preposuit. q lacedemonios auxilijs opibusq; ad spē fortune prioris erexit. Aucti igit
 viribus Alcibiadē cū cētuz nauibus i Asiā p̄fectū dū agros lōga pace diuites securos populať.
 et p̄de dulcedine sine infidiāz metu sparfos milites haberet. repētino aduentu oppressere. tā
 taq; cedes palātius fuit. vt plus vulneris eo plio Atheniēses acciperēt. q̄ superioribus dederāt. et
 tanta desperatio apud atheniēses erat. vt ex cōtinenti Alcibiadē ducē Lonone duce cōmutarēt
 arbitrātes victos se nō fortuna belli s; fraude imperatoris. apud quē plus prior offensa valuis
 set q̄ recētia beneficia. **Att. clades** Dicisse autē eū priore bello iō tm vt ostenderet hostibus. quē ducē spreuit
Lonon sent. et vt carius eis ipsaz victoriā vēderet. **Att. retēti-** **or** **Atheuz** **clades** **or** **Atheuz** **clades**
 amor et mox luxuria faciebat. Veritus itaq; multitudinis ipetū denuo in voluntariū exiliū p̄fici
 scit. Itaq; Lonon Alcibiadi suffectus habēs ante oculos cui duci successisset. classē maria idu
 stria exornat. s; nauibus exercit^o deerat fortissimis quibusq; in Aſie populatiōe amissis. Armā
 tur tñ senes aut ipuberes veri. et numerus militū sine exercit^o robore explet. S; nō magnā bel
 lo morā etas fecit. Imbelles aut cedunt passim. aut fugiētes capiunt. Tātaq; strages aut occiso
 rū aut captiuoz fuit. vt Atheniēsiū deletū nō impium tm verūctiā nomē videret. quo plio pdi
 tis et desperatis rebus ad tantā inopiā redigunt. vt cōsumpta militari etate. peregrinis ciuitatē
 seruis libertatē. dānatis ipunitatē darēt. Ea q; colluione hoīuz domini antea grecie p̄scripto ex
 exercitu vir libertatē tuebant. Iterū tñ fortunā maris experiēdaz decernūt. Tāra virtus animo
 rū erat. vt cū pauloante salutē desperauerint. nūc nō desperēt viciōriaz. S; neq; is miles erat. q
 nomē Atheniēsiuz tueret. neq; he vires quibus vincere cōsueuerant. neq; ea scientia militaris
 i bis. quos vincula nō castra cōtinuerūt. Itaq; oēs. aut capti. aut occisi. cū dux Lonon plio super
 fuisset solus crudelitātē ciuiū metuēs cū octo nauibus ad regē Lypriuz cōtendit. Euagoras aut
 dux lacedemonioz rebus feliciter gestis fortune hostiū isulat. captiuas naues cū p̄da bellica in
 triūphi modū ornatas mittit lacedemona. ac tributarias atheniēsiuz ciuitates. quas metus du
 bie belli fortune in fide tenuerat volūtarias recepit. nec aliud ditiōi Atheniensū p̄ter vrbē ipsā
 reliqt. que cuncta cuz athenis nūciata essent. oēs relictis domibus per vrbem discurrere pauidi
Atheniēsi- **um cōster-** **natio**
 Alius aliū sciscitari. auctore nunciij requirere. nō pueros iprudentia. non senes debilitas. nō mu
 licres sexus ibecillis domi tenet. adeo ad oēm etatē tanti mali sensus penetrauerat. In foro dei
 de coeunt. atq; ibi perpeti nocte fortunā publicā questibus iterant. Alij fratres. aut filios. aut pa
 rentes deslent. cognatos alij. alij amicos cariores cognatis. et cum priuatis casibus querelā pu
 blicā miscēt. Jā se ipsos. iā ipsā p̄riaz periturā miseriorēq; incolumiū q̄ amissoz fortunā iudi
 cātes sibi qsq; an oculos obsidionē famē et sup̄biuz victorēq; hostē p̄ponentes. Jā ruinā vrbis
 et icēndia. iā oīuz captiuitatē et miserimā seruitutē recordātes feliciores prozsus priores vrbis
 ruinas ducentes. que icolumibus filijs parētibusq; tectorū tm ruina tarate sint. Nūc aut nō clas
 sem. in quā sicuti p̄ridē confugiāt. superesse. non exercitū. cuius virtute seruati pulchriora possēt
 menia extruere. Sic deflete ac prope perditē vrbē hostes superueniūt. et obsidione circumdatos
 obsessos fame vrgēt. Sciebāt enim neq; ex aduectis copijs multuz superesse. et ne noue aduebi
 possent. p̄uiderant. qbus malis rebus Atheniēses fracti post longā famem et assidua suozuz fu
 nera pacē petiuere. que an dari deberet diu. inter Spartanos sociosq; deliberatuz. Cū multi de
Athene in **lacedemo-** **nioz ptātē** **cessere** **Att. anum** **in signem**
 grecie oculis altez eruturos. pacē polliciti. si demissa pyreū versus muri. brachia deiecerint. na
 uesq; reliq; forēnt traderēt. resq; publica ex semetipsis. xxx. rectores acciperet. In has leges tra
 ditā sibi vrbē lacedemonij formādaz Lysandro tradiderūt. In signis hic annus et expunatio
 ne athenaruz et morte Darij regis plaz. et exilio Dionysij Sicilie tyrāni fuit. mutato statu athe
 narū et ciuiū pditio mutat. Rectores. xxx. reipu. p̄stituunt. q̄ sūt tyrāni. quippe a p̄cipio tria mi
 lia sibi satellitū statuunt. q̄tuz ex tot cladibus p̄pe nec ciuiuz sup̄suerat. et q̄si paruus hic ad con
 tinendā ciuitatē exercitus esset. septingentos milites a victoribus accipiunt. cedes dei de ciuiuz ab
 alcia de suspiciatur. ne itez rēpublicā sub obtēu liberatiōis inuaderet. quē cuz p̄fectuz ad Arta
 xerxē persaz regē cōperissent. citato itinere miserunt. q eum interciperent. a quibus occupatus
 cum occidi aperte nō possēt viuus in cubiculo i quo dormiebat. crematus est. Liberati hoc vltō
Alcibiadis **interitus**
 ris metu tyrāni miseris vrbis reliq; cedibus et rapinis exhauriunt. q̄d cum displicere vni ex
 numero suo theramēni didicissent. ipm quoq; terrorem oīuz iterficiunt. Sit igit ex vrbē passim
 oīum fuga. repleturq; grecia atheniensiu exulib^o. quod etiā ipsum auxilium a miseris eripitur
 nā lacedemōioz eāctio ciuitates exules recipere prohibebāt. Omnes se argos et Thebas cō
 tulere. Ibi nō soluz tutuz exiliuz egerunt. vtz etiā spē recuperāde patrie receperunt. Erat in
 ter exules Thrasylbulus vir strenuus et domi nobilis. qui audendum aliquid p̄ patria et pro

salute cōi etiā cuz piculo ratus adunatis exulibus castellū finē Atticorū finii occupat. nec deorat
 quarūdā ciuitatū tā crudelis casus miserantiū fauor. Itaq; 7 his Denias thebanorū princeps.
 7 si publicis nō poterat priuatis tñ viribus adiunabat. 7 Lysias Syracusanus orator exul tunc
 quingētos milites stipēdio suo istructos in auxiliū patrie cōis eloquētie misit. Sit itaq; asperus
 preliū. s; cū hic p patria summis viribus inde p aliena dominationē securius pugnaret. tyranni
 vincunt. victi in vrbe refugerūt. quā exhaustā cedibus suis et armis spoliāt. Deinde cū oēs athe
 niēses p ditiōis suspectos haberēt. emigrare eos ex vrbe iubēt. 7 i brachijs muri. que diruta fue
 rat. habitare extraneis militibus imperiū tuētēs. Post hec Thrasylbulū corrūpere iperij societa
 tē pollicētes conant. qd cū nō cōtigisset auxilia a lacedemōijs petuere Quib' accitis iterato plā
 tur. In eo bello Critias 7 Hippolochus oium tyrānoꝝ seuisimi cadūt. Ceteris victis cū exerci
 tus eorū ex quibus maior atheniēsius erat. fugeret. magna voce Thrasylbulus exclamat cur se vi
 ctorie fugiāt. potius quā vt vindicē cōis libertatis adiunēt. ciuiū illā meminerint acie nō hostiū
 esse. nec se iō arma cepisse vt aliqua victi adimat. s; vt adēpta restituat. xxx. se dominis nō ciuitati
 bellū inferre admonet. Deinde cognatiōis legū sacroꝝ tū vetusti p tot bella cōmilitij orat miserē
 tur exulū ciuiū si tā patiēter ipsi seruiāt. reddāt sibi patriā. accipiāt libertatē. His vocibus tñ p
 motū est. vt reuersus i vrbe exercitus. xxx. tyrānos emigrare Eleusina iuberet. substitutis decē. q
 rempublicā regerēt. qui nihil exēplo prioris dominationis. territi eandē viā crudelitatis aggressi
 sunt. Dū hec agunt nunciāt lacedemone i bellū atheniēses exarsisse. ad quod comprimentdū
 Pausanias rex mittit. qui misericordia exulis populi permotus patriā miseris ciuibus restituit
 7 decē tyrānos ex vrbe Eleusina migrare ad ceteros iubet. Quibus rebus cū pax statuta esset.
 interiectis diebus repente tyrāni non minus restitutos exules quā se in exiliū actos indignan
 tur. quasi vero alioꝝ libertas sua seruitus esset. 7 bellū atheniēses inferunt. sed ad colloquiū ve
 luti dominationē recepturi progressi per infidias comprehensi vt pacis victime trucidant. Po
 pulus. quē emigrare iusserat. in vrbe reuocatur. Itaq; ita per multa membra ciuitas diuisa i vnū
 tantū corpus redigit. 7 nequa dissensio ex ante actis nasceret. omnes iureiurādo obstringūt
 discordiāz obliuionem fore. Interea Thebani corinthijq; legatos ad lacedemonios mittūt. q
 ex manubijs portione p rede cōis belli periculiq; peterēt. quibus negatis. nō quidē aperte bel
 lū aduersus lacedemonios decernunt. sed tacitis animis tantā irā concipiūt. vt subesse bellū ite
 ligi posset. eodez fere tpe Darius rex persaz moꝝ Artaxerxe. 7 Lyro filijs relictis. regnū Ar
 taxerxi. Lyro ciuitates. quaz prefectus erat testamēto legauit. S; Lyro iudiciū patris iniuriavi
 debat. Itaq; occulte aduersus fratrem bellū parabat. quod cuz nunciatū Artaxerxi eēt accersituz
 ad se fratrem 7 innocentia dissimulationē belli simulante cōpedibus aureis vixit. interfecissetq;. ni
 mater p̄hibuisset. Dimissus igit Lyros iā nō occulte bellū s; palā nec p dissimulationē. s; apta
 p̄fessioē parare cepit. auxilia vndiq; cōtrahit. Lacedemonij memores atheniēsi bello enixe ei
 opaa diuitos velut ignozātes cōtra quē bellū pararet. decernunt auxilia Lyro mittenda. vbi res
 eius eregisset. querentes apud Lyrū grām. 7 apud Artaxerxē. si vicisset venie patrocina. cuz ni
 hil aduersus eū apte decreuissent. Sed cum i bello fors preliū vtrūq; fratrem pugne obtuisset. pri
 or Artaxerxes a fratre vulnerat. quē cū eq fuga piculo subtraxisset. Lyros a cohorte regia op
 pressus interficit. sic victor Artaxerxes 7 p̄da fratrem belli 7 exercitū potit. In eo plio decē mi
 lia grecoꝝ in auxilio Lyri fuere. que 7 in cornu in quo steterāt. vicerūt. 7 post mortē Lyri neque
 armis tanto exercitū vinci neq; dolo capi poterūt. reuertētēque inter tot in domitas nationes
 7 barbaras gentes per tanta itineris spacia virtute se vsq; terminos patrie defenderunt.

¶ Iustini historici liber sextus.

Accedemōij more ingenij humani quo plura habent. eo amplioꝝ cupientes. non
 contenti accessione atheniēsiū opum vires sibi duplicatas totius asie imperium asse
 ctare ceperunt. sed maior pars sub regno persarum erat. Itaq; Herclides dux i hāc
 militiam electus. cum videret sibi aduersus duos perfectos Artaxerxis regis Pbar
 nabasum 7 Tisafernem maximaz gentiū viribus succintos dimicandum parificari cum altero
 statuit aptioꝝ visus Tisafernes vir 7 industria potioꝝ 7 militibus Lyri quōdam regis instru
 ctioꝝ in colloquium vocatur. 7 statutis conditionibus ab armis dimittit. Hanc rem pharna
 basus apud cōem regē crimina. vt lacedemonios Asiam ingressos non repulerit armis. s; ipē
 sis regis aluerit. merceturq; ab his vt differant bella q gerāt. tāq; nō ad vnus sumaz iperij de
 trimētuz omne pueniat. In dignū ait bellū nō perfici s; redimi hostē p̄cio nō armis sumoueri.
 His vocibus regē Tisaferni alienatū hortat. vt i locū eius nauali belli ducē eligat Cononē athe
 niēse q amissā bello patriā Lyro exulabat. Quippe atheniēsisibus 7 si facte sūt opes manere
 tñ naualē vsuz. nec si eligēdus sit ex vnuerfis melioꝝ aliū eē. Acceptis igit qngentis talētis iul
 sus ē Conona classi p̄ficere. His cognitis lacedemōij 7 ipsi a rege egypti Mercimonē i auxiliū
 naualis belli p legatos petunt. a quo centuz triremes 7 tercētū milia modioꝝ frumēti missa a ce
 teris quoq; locijs ingentia auxilia cōtracta sunt. Sed tāto exercitū 7 cōtra tñ ducē deorat dign
 impator. Itaq; postulātibus socijs Agēsilaum ducē regē tūc lacedemōioꝝ p̄opter responsuz

Att. Thra
 sylbuli vir
 tutem

Tyrāni a
 thenis eijs
 unt

Lyrus

Herclides
 Artaxer
 res
 Pharna
 basus
 Tisapher
 nes

oraculi delphici diu lacedemonij an eū sume rei preponerēt. deliberauerūt. quibus futurus i perij fi
 nis denūciabat. cū regiū claudicasset impius. erat. n. pede claudus. Ad postremū statuerūt me-
 lus esse incessū regē quā i perio regnū claudicare. posteaqz Agesilau cū ingētibz copijs i asia
 misere. nō facile dixerim. qd aliud par ducū tā bñ cōparatū fuerit. Quippe etas virtus cōsiliū sa-
 pientia viriqz prope vna gloria quoqz rez gestarū eadē. Quibus cū paria oīa fortuna dederit
 inuictū tñ ab altero virūqz seruauit magnus igit amboz apparatus belli. magne res geste fue-
 rūt. Sz Lononē seditio militū inuadit. quos pfecti regis fraudare stipēdio soliti erāt. eo cōstan-
 tius. debita poscentibus quo grauiorē sub magno duce militiā presumebant. Itaqz Lonon diu
 rege per epistolas frustra fatigato ad postremū ipse ad eū pergit. cuius aspectu z colloquio pro-
 hibitus est. qd eū more persaz adorare nollet. Agit tñ cuz eo per internuncios. z querit opulen-
 tissimi regis bella inopia delabi. z qui exercitū parē hostibus habeat pecunia vinci. qua prester. i
 feriozēqz eum ea parte viriū inueniri. qua longe superior sit postulat sibi dari ministeriū impen-
 se. qz pluribus id mādari perniciosus sit. Dato stipēdio ad classē remittit. nec morā agēdis re-
 bus facit multa fortiter. multa feliciter agit. Agros hostiles vastat. vrbē expugnat z quasi tēpe-
 stas quedā cuncta pstermit. Quibus rebus territi lacedemonij ad patrie subsidū reuocādū ab
 asia agesilau decernūt. iteri Lixāder ab agesilao pfectē dux pñe relictus igētē classē fumis vi-
 ribus instruit fortunā belli tentatur. Nā z ipse Lonō tūc primū cū hostiū exercitū cōcursum
 magna cura suos ordinar. Sūma igit non ducū tñ in eo pñio qz militū emulatio. Nam ipse dux
 Lonon nō tā persis qz pñe itudebat z sicuti afflictis Atheniensū rebus aucto amisse domina-
 tionis fuerat. sic volebat idē haberi reddite. patriāqz vincendo recipere. quam victus amiserat.
 eo speciosius qz ne ipsoz quidē Atheniensūz. sz alieni prelii viribus dimicet z pugnaturus peri-
 culo regis victurus premio patrie. gloriāqz diuersis artibus qz priores ciuitatis sue duces conse-
 cuturus. Quippe illos vincendo persas pñiaz defendisse. Persas victores faciēdo restitutum
 patriā esse. porro Lyrander pter conunctionē Agesilai enā virtutū emulator erat. contendebat
 qz ne a rebus gestis eius z glorie splendore dece deret. neue tot bellis ac seculis questū imperi-
 um breuissimi momenti culpa subuerteret. Eadē militū z oīum regū cura erat. quos maior sol-
 licitudo cruciabat. nō tā ne ipñ questas opes amitteret. qz ne ipñ Atheniēses pristinas recipe-
 rent. Sz quanto maior preliū fuit. tanto z clarior victoria Lononis. Victi lacedemonij fugam
 capessunt presidia hostiū athenis deducunt. populo restituta dignitate conditio seruilis eripitur
 multe quoqz ciuitates recipiunt. Hoc initū atheniensibus resumēde potentie z lacedemonijs
 habende finis fuit. Nāqz veluti cū impio ē virtutē pdidissent cōtemni a finitimis cepere. Pri-
 mi igit Thebani auxiliantibus atheniēsis bellū his itulere. qz ciuitas ex infinitis incrementis
 virtute Epaminūde ducis ad spē ipñ grecie erecta ē. Sit itaqz terrestre pñiū eadē lacedemonioz
 fortuna qua pugnatū aduersus Lononā nauali pñio fuerat. In eo bello Lyrander qz duce athe-
 niēses victi a lacedemonijs fuerāt. interficit. Pausanias quoqz alter dux lacedemonioz pditiōis
 accusatus i exiliū habijt. Igit thebani potū victoria vniuersū exercitū ad vrbē lacedemonioz
 ducūt facile expugnationē rati qm deserti a socijs oibus erāt. qd metuetes lacedemōij regē suoz
 Agesilau ex asia qz ibi magnas res gerebat ad defensionē pñe accersūt. Occiso. n. Lyrādro nul-
 lius alterius fiducia ducis hēbant. cui qm serus aduēt^o erat. cōscripto exercitu obuiam hosti p-
 cedunt. Sed victis aduersus pauloante victores nec aius neqz vires pares fuere. Prima igit
 congressione. funduntur. deletis iā suozum copijs superuenit rex Argesilaus. qui restituto pre-
 lio nō difficulter recētī z multis expeditiōibus in durato milie hostibus victoriā eripuit. ipse ta-
 men grauiter sauciā. Quibus rebus cognitis atheniēses verentes ne iterū lacedemonijs victo-
 ribus in pristina fortē seruitutis redigerent. exercitū contrahunt. eumqz in auxiliū Boetioz
 Phileratem. xx. quidē annos natū. sed magne in dolis iuueni duci iubent. Huius adolescentis
 supra etatē virtus admirabilis fuit. nec vnqz ante eum atheniēses inter tot tantosqz duces aut
 spei maioris. aut in dolis maturioris imperatorē habuerunt. In quo nō impatorie tñ verēticiā
 oratorie artes fuere. Lonon quoqz audito reditu agesilai z ipse ex asia ad populādos lacedemo-
 noz agros reuertit. Atqz ita vnqz belli formidie circūstrepēte clausi spartā ad sumā despera-
 tionē redigunt. Sed Lonon hastatis hostiū terris athenas pergit vbi magno ciuiū gaudio ex-
 ceptus plus tamē tristitie ipñ z ex incensa z diruta a lacedemonijs pria qz leticie ex recupera post-
 tantū tps cepit. Itaqz que incensa fuerant. pda z sumptu z exercitu persaz restituit. que diruta
 fuerant reficit. Fatū illud athenaz fuit. vt ante a pñis cremate manubijs eoz z nunc a lacedemo-
 nijs dirute ex spolijs lacedemonioz restituerent. versa quoqz vice nūc haberēt socios. quos tunc
 hostes habuerunt. z hostes nūc paterent. cū quibus iūcti tunc carissimis societatis vinculis fue-
 rant. Duz hec agunt Artaxerxes rex persaz legatos in greciā mittit. per quos iubet omnes ab
 armis discedere. qui aliter fecisset euz se p hoste habitaturū ciuitatibus. libertatem suazqz omnia
 restituit. quod nō grecie laboribus assiduisqz belloz inter ciues odijs consulēs fecit. sed ne occu-
 pato sibi egyptio bello qd propter auxilia aduersus prefectos suos lacedemonijs missa suscepe-
 rat. exercitus sui in greciā detinerent. Fecit igitur tot bellis greci cupide paruere. Dicimus nō

Agesilaus

**Lononis
virtus**

**Art. et
Lononis
cōsiliū**

**Athenis ho-
stium pñiū
deicitur**

**Lyrandri
interitus**

**Lononis
redit^o athe-
nas
Art. Athe-
naruz fatū**

eo tñ insignis fuit. qđ repente par tota grecia facta est. s; ẽt eo qđ eodẽ tpe vrbs romana a gal
 lis capta est. s; lacedemonij secuti insidiates absentia Archadũ speculati castellũ eoz expugnant
 occupatoq; pñ diũ iponunt. Itaq; armato istructoq; exercitu archades adhibitis i auxiliũ the-
 banis amissa bello repetũt i eo plio Archidamus dux lacedemonioz vulneraf. q cũ cedi suos
 iã vt victos videret. p pconẽ corpora iterfectoz ad sepulurã poscit. Hocẽ. n. signũ apđ grecos
 victorie tradite. q cõfessione cõtenti thebani signũ parcẽdi dedere. post paucis dieb° neutris qe
 quã hostile faciẽtib° cũ qñ cõsensu tacito i duce essent lacedemonijs alia bella aduersus finitimos
 gẽtib° thebani Epaminũda duce occupãde vrbis eoz spẽ ceperunt. igit principio noctis taci
 ti lace demona pãiscunt. nõ tñ egredi icautos potuerunt. Quippe senes z cetera ibecillis etas
 cũ aduentũ hostiũ pñsensissent. in ipsis portaz angustijs armati occurrũt. z aduersus quidẽ mĩ
 lia militũ nõ amplius cẽtuz iã affete etatis viri pugne se offerunt. tñ aioz vniũq; patrie z pena
 tũ cõspectus sumministrat. tãtoq; pñsentia qz recordatiõe sui maioris spẽ largiunt. Nã vt viderũt
 itra que z p gbus starent. aut vincendũ sibi. aut moriendũ censuerũt. Pauci igit sustinere se-
 nes acie. cui par ante diẽ iuuent° esse nõ potuit i eo plio duo duces hostiũ cecidere. cuz
 iteriz agefiai aduent° nunciat. thebani recessẽt. nec bellũ diu dilatũ. Siquidẽ spartanoz iuuet°
 senũ virtute z gloria incensa teneri nõ potuit. quin ex cõtinenti acie decerneret. cũ victoria theba
 noz esset. Et Epaminũdas dũ nõ ducis tñ veruẽtiãz fortissimi militis officio fungit grauter
 vulneraf quo audito his ex dolore metus. z illis ex gaudio stupor inueniur. atq; ita ex placito cõ
 sensu a plio discedit. Post paucos deĩ de dies Epaminũdas decedit. cũ quo vires quoq; reipu
 blice ceciderũt. Nã sicuti telo si primã aciez pñfregis. reliquũ ferro viz nocẽdi sustuleris. sic illo
 velut mucrone teli ablato duce thebanoz reipubice vires hebetate sunt. vt nõ tã illũ amississe qz
 cũ illo iterisse oẽs viderent. Nã neq; hunc ante ducẽ vllũ memorabile bellũ gessere. nec postea
 virtutib°. s; cladibus insignes fuere. vt manifestũ sit patrie gloriã z natã z extincã cũ eo fuisse.
 Suit at icertũ vir melior an dux esset nã z iperũ nõ sibi semp s; patrie q̄fuit. z pecunie adeo par
 cus fuit. vt sumptus funeri defuerit. glorie quoq; nõ cupidior q pecunie. qpe reculanti oĩa ipe
 ria igesta sunt. Honoresq; ita gessit vt ornamentũ nõ accipere s; dare ipsi dignitati videret. Nã
 litteraz studũ iã philosophie doctrina tãta. vt mirabile videret. vñ tã insignis militie sciẽtia boi
 ãter litteras nato. neq; ad hoc vite pposito moris rõ dissensit. Nã vt relat° i castra semiaĩs. vo
 cẽ spiritũq; collegit id vnũ a circũstãtibz requisit. nũ cadenti sibi scutũ laboz glorieq; sociũ osu
 latus est. Itẽz quẽstuit viri vicissent. vt audiuit thebanos bene habere se rẽ dixit. atq; ita velut
 gratulabundus patrie expiraunt. Huius morie ẽt athemensiũ virtus itercidit. siquidem amisso
 cui emulari cõsueuerãt. i segnitie torporezq; resoluti nõ vt oliz i classez exercit°. s; in dies festos
 apparatusq; ludoz reddit° publicos effundũt z cũ auctoribus nobilissimis poetisq; theatra ce
 lebrãt. frequentĩ scenã qz castra visentes. Versificatoresq; meliores qz duces laudãtes. Tunc
 vectigal publicũ. quo ante milites z remiges alebant. cũ vrbano populo diuidi ceptũ. Quibus
 rebz effectũ est. vt iter ocia grecoz fordidũ z obscurũ antea macedonũ nomẽ emergeret. Et
 philippus obses triennio thebis habit° Epaminunde z Pelopidaz virtutibus eruditus. Re
 gnum macedonie grecie z asie cerucibus veluti iugum seruitutis imponeret.

Par totũ
 grecie resti
 tuta
 Quo tem
 pore Ro
 ma a gallis
 capta

Spartano
 rum senuz
 virtus
 Epaminũ
 de iterituz

Epaminũ
 de virtu
 tes

philippus
 obses olim
 thebanus
 datus

Macedo
 nie vetu
 stas

Europus

Macedo
 num incre
 menta

¶ Iustin historici liber septimus.

Acedemonia antea noie Emathionis regis cui° prima virtutis experimẽta i illis lo
 cis extãt. Emathia cognaminata est. Huius sicuti icremẽta modica. ita termini perã
 gusti fuere. populus pelasgi z regio boetia dicebat. Sed postea virtute regũ z gẽtis
 i dustria. subactis prio finitumis mor populis nationibusq; i perũ vsq; extremos ori
 entis terminos platum est. In regione peonie. que nunc portio est macedonie. regnasse fertur
 Thelogõus pater Astriopei. cuius troiano bello iter clarissimos vindices vrbis nomẽ accepi
 mus. Et alio latere in europa Europus noie regnum tenuit. Sed z Laranus cũ magna multi
 tudine grecoz sedes in macedonia responso oraculi iussus querere. cũ in Emathia venisset. vr
 bem edyffam non sentientibus oppidanis pp ibrium z nebule magnitudinem gregez capraz
 imbrem fugientũ secutus occupauit. reuocatusq; imemoriã oraculi quo iussus erat. ducib° ca
 pris imperũ querere. regni sedem statuit. religioseq; postea obseruauit quocunq; agmẽ moue
 ret ante signa easdem capraz habere. ceptoz duces habiturus quos regni habuerat auctores.
 Urbẽ edyffam ob memoriã muneris egeã populo. ageadas vocauit. Pulso dein de Medana
 mis quoq; portionem macedonie tenuit. alijsq; regibus pulsis in locũ oĩum solus successit. pri
 musq; adunatis gentibus varioz populoz veluti vnum corpus macedonie fecit. crescentiq; re
 gno valida incrementoz fundamenta cõstituit. Post hunc Perdicas regnauit. cui° vita illustris
 z mortis postrema veluti ex oraculo pcepta memorabilia fuere. Siquidẽ senex moriẽs Argeo fi
 lio mõstrauit locũ. quo condi vellet. ibiq; nõ sua tñ s; ẽt succedentiũ sibi i regnũ ossa poni iussit.
 Prefact° quoad ibi cõdite posteriorum reliquie forent. regnum in familia mäsorum creduntq;
 hac superflitione extinctam in Alexandro stirpem. qa locum sepulture mutauerit. Argeus mo
 deratẽ z cũ amore populi administrato regno successorẽ filiũ Pbilippũ reliquit. qui immatura

Vnde macedonibus bellica virtus quæ sita morte raptus. Europū paruulū admodū instituit heredes. Sed macedonibus assidua certamina cū thracibus et illyrijs fuere. quorū armis veluti quottidiano exercitio idurati gloria bellice laudis finitimos terreabant. Igitur illyrii infantia regis pupilli cōtinentes bello macedonas aggrediunt. quod plio pulsi rege suo in cunis plato et pugne ante acie posito. acrius certamē repetuerūt. Tāquāsi victi fuissent antea. quod bellantibus sibi regis sui. auspicia defuissent. futuri vel propterea victores. quod ex supstitiōe animi vincendi ceperāt. simul et miseratio eos infantis tenebat. quæ si victi forent captiuū de rege facturi videbant. Cōserto itaque plio magna cede illyrios sudere ostēderūt que hostibus suis priore bello. regē macedonibus non virtutē defuisse. Huic Amyntas succedit et propterea virtute et Alexandri filij egregia idole insigniter clarus. Cui alexandro tāta omnium virtutum nature ornamenta extiterē. ut et olympio certamine vario ludicrorū genere cōtendit. Cuius interius Darius rex persarū turpi a scythia fuga summotus. ne vbiq; deformis militie dānis habere tur. mittit cū parte copiarū Megabazus ad subigendā thraciā. ceteraq; ei tractus regna quibus per ignobili momēto erat accessura macedonia. quod breui tpe executo regis imperio legatis ad Amyntam regē macedonie missis obfides in pignus future pacis sibi dari postulabat. Sed legati benigne excepti iter epulas ebrietate crescente rogāt Amyntam. ut apparatus epularū adiciat ius familiaritatis adhibitis in cōuiuū suorū filijs et vxoribus et filiabus. id apud persas haberi pignus ac sedus hospitij. quod ut venerūt petulātius eas cōtrectātibus filius amynte Alexander rogat patres respectu etatis ac grauitatis sue abire e cōuiuio. pollicitū se hospitū tēperaturus iocos. Quo digresso mulieres quoq; paulo e cōuiuio euocat. cultū exornaturus gratioresq; reducturus. In quarū locū matronali exornatos habitu iuuenes supponit. eosq; petulantia legatoꝝ ferro. quod sub veste gerebāt cōpescere iubet. Atq; ita interfectis omnibus ignarus rei. Megabazus cū legatis non rediret. mittit eo cū exercitū parte Bubarē. ut in bellū facile et mediocre dedignat. ipse ire ne debere staret plio tā fide gētū. Sed Bubares ante bellū amore filie Amynte captiū omisso bello nuptias facit. obpositisq; hostibus a suis affinitatis iura succedit. Post obitū a macedonia Bubaris Amyntas rex decessit. cui filio et successori alexandro cognatio Bubaris non Darij tū tēpore pacē p̄stitit verūetiā Ferrē cōciliauit adeo ut cū greciā veluti tēpestas quādam occupasset. intus olympum hemūq; mōtes totū regiōis eū imperio donauerit. Sed nec virtute minus quā persarū libertate regnū ampliavit. Per ordinē dei de successiōis regnū macedonie ad Amyntā fratris ei⁹ Menelai filiū puenit. Hic quoq; insignis industria. et omnibus imperatoris virtutibus instructus fuit. quod ex Eurydice tres filios sustulit alexandru. p̄dicā. Philippū alexandri magni macedonis patrē. et filiā Euryonez. Ex Lygea aut Archelau. Arideū. Menelaū. quod cū illyrijs dei de et cum olympiis grauius bella gessit. In iudicijs aut Eurydice vxoris. quod nuptias generi pacta occidēdū viz regnūq; adulterō tradendū suscepit. occupatus fuisse. nisi filia pellicatū matris et sceleris cōsilia p̄didisset. Functus itaq; tot piculis feneꝝ recessit. regno maximo et filijs alexandro tradito. Igitur alexander inter priā initia regni bellū ab illyrijs pacta mercede. et philippo fratre dato obfide redemit. Inter iecto quoq; tpe p̄ eūdem obfidē cū thebais gratiā pacis recōciliat. quod res philippo maxia icremēta egregie idolis fuit. Si quod triennio thebis obses habitū priā pueritie rudimenta in vrbe seueritatis antique et in domo Epaminūde sumi et philosophi et imperatoris obposuit. Nec multo post alexander in iudicijs Eurydice matris appetitū occubuit. cui amyntas in scelere dephēse pro communes liberos ignarus eisdē quāq; exitiosa fore pepererat. Frater quoq; ei⁹ Perdica pari infidiaz fraude decipit. In dignū proisus libidinis cā liberos a mīse vita puatos. quā scelex suorū supplicijs liberoꝝ cōtēplatio vidicauerat. Perdica hec indignior cedes videbat. quod ei apud mīsez misericordiā nec puulus quod filij p̄ciliauerat. Itaq; philippus diu non se regē sed tutorē pupilli egit. At vbi grauiora bella iminebant. seruūq; auxiliū in expectatiōe infantis erat. cōpulsus a populo regnū suscepit. ut egressus imperiū magna dillospes omnibus fuit. et propter ipsiū genitū quod magnū spōdebat viz et pro vetera macedonie facta. quod cecinerāt vno ex amynte filijs regnate florentissimū fore macedonie statū. cui spei scelus matris hunc refidū fecerat. Principio regni cū hinc cedes fratru in digne pemptorū. idē hostiū multitudine. hic infidiaz metus. idē inopia cōtinui belli et exhausti regni et imaturā etatez tyrōis vrgeret. bellaq; veluti cōspiratiōe quā ad oprimentaz macedoniā multaz gentiū ex diuersis locis vno tpe cōfluebāt. quā omnibus par esse non poterat dispensāda ratio alia iterposita pactiōe cōponit. alia redemit facilimis quibusq; aggressis. quorū victoria et militū trepidos animos firmaret. et cōtemptū sibi hostiūz demeret. Primū illi cūz atbeniensibus certamē fuit. quibus per infidias victis metu belli grauioris cū interficere oēs posset. icolumes sine p̄cio dimisit Post hos bello in illyrijs trās lato multa milia hostiūz cedit. Urbē nobilissimā larisseā capit. hic thessaliā non p̄de cupiditate sed quod exercitui suo robur thessalorū equitū adiungere gestiebat. nihil minus quā bellūz metuētē in prouisus expugnat. vniūq; corpus equitū pedestriūq; copia inuicti exercitū fecit. quibus reb⁹ feliciter pueniētibus olympiada Neptolemi regis molossoꝝ filiā vxorē ducit. cōciliatē nuptias fratre patruēle tutorē virginis Arispa rege molossoꝝ. quod sororē olympiadis Troadā in simoniū hēbat. quā cū illi exitij malorūq; oīūz fuit. Nā dū regni icremēta affinitate philippi acq̄siturū se sperat proptio regno ab eodē priuatus in exilio consenuit. Is ita

gestis Philippus iam non contentus sumouere bella. vltro et quietos laceffit. Cum methonam urbem oppugnaret in pretereunte de muris sagitta iacta dextrum oculum regis effodit. quo vulnere nec segnius bellus nec iucundior aduersus hostes factus est. adeo ut iteriectis diebus pacem deprecantibus dederit. nec moderatus tantum verum etiam mitis aduersus victos fuerit.

Iustini historici liber octauus.

Recie ciuitates dum imperare singule cupiunt. imperium omnes perdidit. Quippe in mutuis exitiis sine modo ruentes ab omnibus victae perire. quod singule amitterent. non nisi oppresse senserunt. Siquidem Philippus rex macedoniae veluti et specula quadam libertati omnium insidat. dum contentiones ciuitatum alit auxilium inferioribus ferendo victos pariter victoresque subire regiae seruitutis coegit. Lausa et origo huius mali thebani suere. quae cum rex potiretur. secundam fortunam ibecillo animo ferentes victos armis lacedaemonios et phocenses quasi parua supplicia cedibus et rapinis luissent. apud commune graeciae concilium superbe accusauerunt. Lacedaemoniis crimini datum quod arcem thebanam induciant tempore occupassent. phocensibus quod boetiam depopulati essent proorsus quasi post arma et bellum locum legibus reliquissent. Cum iudicium arbitrio victorum exerceret. tanta pecunia damnant. quanta exolui non possent. Igitur phocenses cum agris liberis coniugibusque priuarent desperatis rebus Philomene quondam duce velut deo irascente templum ipsius Apollinis delphis occupauere. Inde auro et pecunia diuites conducto mercenario milite bellum thebanis intulerunt. factumque phocentium tametsi omnes execrarent pro sacrilegium. plus tamen inuidie thebanis. quam quibus ad hanc necessitatem compulsi fuerant. quam ipsis intulit. Itaque auxiliariis et ab atheniensibus et a lacedaemoniis missa. Prima igitur congressione Philomenes thebanos castris exiit. sequenti primo iter confertissimos dimicantem cecidit. sacrilegij penas ipso sanguine luit. In huius locum dux Demomachus creas aduersus quem thebani thessalique non ex ciuibus suis ne victoris potentiam ferre non possent. sed Philippum macedoniae regem ducem eligunt. et externe dominationi. quam in suis timuerunt. sponte succedunt. Igitur Philippus quasi sacrilegij non thebanorum vltor esset. omnes milites coronas laureas sumere iubet. atque ita veluti deo duce in primum pergit. Phocenses insignibus dei conspectis conscientia delictorum terribi abiectis armis fugam capessunt. penasque violatae religionis sanguine et cedibus suis pendunt. Incredibile quantum ea res apud nationes Philippo gloriam dedit. Illum vindicem sacrilegij. illum vltorem religionum quod orbis viribus expiari debuit. solum qui piacula exigeret extitisse dignum. Itaque diis primus habet. pro quem deorum maiestas vindicata sit. Sed athenienses audito belli euentu ne in graeciam Philippus transfret. angustias thesmopolarum pariter ratione secuti antea aduenientibus praesens occupauere. sed nequaquam simili aut virtute aut causa. Siquidem tunc pro libertate graeciae nunc pro sacrilegio publico. tunc a rapina hostium templa vindicaturi. nunc aduersus vindicem templorum raptorem defensuri. Aguntque se pro pugnatorem sceleris. cuius turpe erat alios vindicem fuisse. immemoros proorsus quod in dubijs rebus suis illo deo et consilio auctore vix fuerant. quod illo duce tot bella victores inierant. tot urbes auspicio condiderant. tamen imperium terra marique quaesierant. quod nihil sine maiestate numinis eius aut priuata vinctum aut publice rei gesserant. Tantum facinus admisisse ingenia omnia doctrina exulta. pulcherrimis legibus institutisque formata. ut quod vnde post hac succensere. iure barbaris possint. non habent. sed nec Philippus melioris fidei aduersus socios fuit. Quippe veluti timens ne ab hostibus sacrilegij scelere vinceret. ciuitates quae paulo ante dux fuerat. quae sub auspicijs eius militauerant. quae gratulate illi sibique victoriae nacte fuerant hostiliter occupatas diripuit. Coniuges liberosque omnium sub corona vendidit. non deorum immortalium templis. non edibus sacris non dijs penatibus publicis priuatisque. ad quos paulo ante ingressus hospitaliter fuerat pepit. Proorsus ut non tam sacrilegij vltor extitisse. quam sacrilegiorum licentiam quae fuisse videret. Inde veluti rebus egregie gestis in capadocia traiecit. vbi bello pari praesidia gesto captisque pro dolum et occisis finitis regibus vniuersa praesidia imperio macedoniae adiungit. Deinde ad abolendam inuidie famam quam insignis praeceteris tunc temporis habebat. pro regna mittit et opulentissimas ciuitates et phanae ac templa quae opinionem ferrent regem philippum magna pecunia locare. et muros pro ciuitates et phanae ac templa facienda et ut pro praecones susceptores sollicitarent. quae cum in macedonia venissent varijs dilationibus frustrati vim regie maiestatis timentes taciti praesenscebant. Post haec Olynthios aggredis receperant. nam pro misericordia post edes vnius duos fratres eius. quos Philippus ex nouerca genitos veluti princeps regni interficere gestiebat. Ob hanc igitur causam urbem antiqum et nobilem excidit. et fratres olim destinato supplicio tradit. praedaque ingenti pariter et parricidij voto fruis Inde quasi omnia. quae agitaasset omnino. ei liceret auraria in thessalia argenti metalli in thracia occupat. Et ne quod ius vel fas iniolatum praetermitteret. piraticam quoque exercere instituit. Vis ita gillis forte venit ut eum fratres duo regis thraciae non contenti praesens iusticie eius. sed inuicem metuentes ne alterius viribus accederet disputationum suarum iudicem eligerent. Sed Philippus more ingenij sui ad iudicium veluti ad bellum iopinantis scribis instructo exercitu supuenit. regno vtriusque non iudicis more sed fraude latrois ac scelere spoliavit. Dum haec agunt legati atheniensium petentes pacem ad eum venerunt quibus auditis et ipse legatos athenas cum pacis praeditionibus misit. ibique ex comodo vtroribusque par facta. Et ceteris quoque graeciae ciuitatibus non pacis amore sed belli metu legati omnes venerunt. Siquidem

Vbi oculum
Philippus
amiserit

Thebano-
rum iniuria

Philome-
nes

Demoma-

Philippi
gloria

Olynthios
cum bellis

Philippi
scelera

erudescente ira Theffali Boethijqz orant. vt p̄fessum aduersus phocēses ducē Grecie exhibeat
 tanto odio phocensiu ardetes. vt oblitū cladiū suarū perire ipsi qui nō pdere eos poptaret. ex per
 tāqz Philippi crudelitate pati. q̄z parcere hostib⁹ suis mallent. Cōtra phocensiu legati ad hibi
 tis lacedemonijs ⁊ atheniēsi⁹ bellū deprecabant. cuius ab eo dilationē ter iā emerāt. Sedum
 prozsus miserandūqz spectaculū. greciā ēt nunc ⁊ virib⁹ ⁊ dignitate orbis terraz principē re
 gū certe gentiūqz semp victricē. ⁊ multaz adhuc vrbū dominā alienis excubare sedib⁹. aut ro
 gantē bellū aut deprecantē in alterius ope oēm spem posuisse. Orbis terraz vindices eo vsqz
 discordia sua ciuilibusqz bellis redactos vt adulent vltro sordidā pauloante clientele sue par
 tē ⁊ hoc potissimū facere thebanos lacedemoniosqz antea iter se iperū nunc grecie imperātis
 emulos. Philippus iter hec vindicatione glorie sue tantaz vrbū fastigiū agitāt. atqz viros po
 nius dignet. estimat. Secreto igit auditis vrisqz legationibus his veniā belli pollicet iureiurā
 do adactis respōsum nemini pdituros. illis q̄ venturū auxiliūqz laturū. Vrosqz vetat para
 rebellū aut metuere. sic variato respōso securis oibus themopylarū angustias occupat. Tunc
 primū phocenses se captos in fraude Philippi aīaduertētes trepidi ad arma cōfugiunt. Sed
 neqz spaciū erat instruen di belli nec tps ad cōtrahēda auxilia. ⁊ Philippus excidiuz minabat
 ni fieret deditio. Victi igit necessitate pacta salute se dedūt. S; pactio ei⁹ fidei fuit. cui⁹ antea fue
 rat deprecati belli p̄missio. Igit cedunt passim. rapiuntqz. nō liberi parentib⁹. nō cōiuges mā
 ritis. n̄ deoz simulachra tēplis suis relinquūt. vnū tm̄ miseris solatiū fuit. qd̄ cū Philippus por
 tiōe prede focios fraudasset. nihil rez suaruz apud inimicos viderūt. Reuersus i regnū vt peco
 ra pastores nūc in hybernos nūc in estiuos salt⁹ traiciūt. sic ille populos ⁊ vrbes. Vt illi vel re
 plēda vel d̄reliquēda queqz loca videbāt. ad libidinē suā trāsirt. miserāda vbiqz facies. ⁊ ex
 cidio similis erat. Nō qd̄ p̄uor ille hostilis. nec discursus p vrbē militum erat. nō tumul⁹ ar
 moz. nō boū atqz hoīum rapina. s; tacit⁹ meror ⁊ luct⁹. verētib⁹ ne ipse lachryme p contuma
 cia haberent. Crescit dissimulatiōe ipse dolo: hoc alt⁹ dimissus quo minus p̄fiter licet. Nūc se
 pulchra maior. nūc veteres penates nūc tecta. i qbus geniti crāt i qbusqz generāt. p̄siderabāt.
 Miserātes nūc vicē suā. q̄ i cā diē vixissent nūc filioz. q̄ nō post eā diē nati essent. alios populos
 i finib⁹ ipsi hostib⁹ oppōit alios i extremis regni terminis statuit. quosdā bello captos i supple
 mētis vrbū diuidit. Atqz ita ex multis gētib⁹ natiōibusqz vnū regnū populūqz cōstituit. Cōpo
 sitis ordinatisqz macedoie reb⁹ dardāos ceterosqz finitimos fraude captos expugnat. S; ne ca
 primis māus abstinet. Sigdē Arisban regē epiri vxori sue Olympiadi arcissima cognatione
 vinctū pellere regno statuit. atqz Alexādrū p̄uignū ei⁹ vxoris Olympiadis s̄res puez hōeste
 pulchritudis i macedoia noie sororis acersit oīqz studio sollicitatū i spē regni filato amore ad
 stupri cōsuetudinē ppulit maiora i eo obsequia habiturus sine cōsciētie pudore sine regni b̄fici
 cio. Igit cū. xx. ad ānos puenisset ereptū Arisbe regnū puero admodū tradit scelestus i vtroqz
 nā nec i eo ius cognatiōis seruauit. cui ademit regnū. ⁊ eū cui dedit. i pudicū fecit ante qz regez.

C Justinii historici liber nonus.

**Quid pos
 sit discor
 dia a Iuer
 te**

**Phocenti
 uz excidiuz**

**Philippi
 successus**

**Bizantium
 a quo con
 ditum**

**Prima ale
 xandri mi
 litia**

**Ars philip
 pi in scythi
 co bello
 mouendo**

i
 i greciā Philippus cū venisset sollicitatus paucaz ciuitatū direptiōe ⁊ ex p̄da mo
 dicaz vrbū quāte opes vniuersaz essēt aīo p̄spiciēs. bellū toti grecie i ferre statuit.
 Ad cuius emolumentū egregie p̄tinere rat⁹ si sibi byzantiū nobile ⁊ maritimā vrbez
 receptaculū terra mariqz copijs suis futur⁹ i potestate redegisset. eā dez claudētez sibi
 portas obsidione cinxit. Nec nāqz vrbes cōdita p̄io a Dausania rege spartanoz ⁊ p. vii. ānos
 possessa fuit. deinde variāte victoria. nūc lacedemonioz. nūc atheniēsiū vris habita ē. q̄ icerta
 possessio efficit. vt nemie q̄ i sua auxilijs iuuāte libertate p̄stātū iueret. Igit Philippus longa
 obsidiōis mora exbaustrus pecūie cōmertū d̄ piratica mutuat. Captis itaqz. clxx. nauib⁹ mercū
 ex distractis anhelatē iopia paululuz recreauit. Deide ne vni⁹ vrbis opugnatiōe tātus exercit⁹
 tenret p̄fect⁹ cū fortissimis multas Eberfonensiu vrbes expugnat filiu Alexādrū. x. ⁊ viij.
 annos natuz. vt sub militia p̄ris tyrociniū rudimēta d̄poneret. ad se accersit. i scythiā quoqz p̄dā
 di cā p̄fect⁹ moze negociatū ip̄sas belli alio bello refecturus. Erat eo tpe rex scythaz Matthe
 as q̄ cū bello istrianoz p̄meret auxiliuz a Philippo p apolloniēses petit. i successiōe eū regni scy
 thie adoptaturus. cuz iteriz istrianoz rex decedēs ⁊ metu belli ⁊ auxilioz necessitate scythas sol
 uit Itaqz Mattheas remissis macedonib⁹ renūciari Philippo iubet. neqz auxiliuz ei⁹ se petit
 se. neqz adoptionē mādasse. Nā neqz vindicta macedonuz egere scythas. qbus meliores forēt
 neqz b̄ dez sibi icolumi filio deesse. His auditis philippus legatos ad Mattheā mittit ip̄se ob
 sidiōis portionē petētes. ne iopia belluz deserere cogat. Quod eo p̄opti⁹ cum facere debere q̄
 missis a se i auxiliuz ei⁹ militibus nec sumptuz qd̄ vie nō mō officij p̄cia dederit. Mattheas in
 clementiā celi ⁊ terre sterilitate causat⁹. q̄ nō patrimōijs ditet scythas. s; vix alimēta exhibeat. re
 spōdit nullas sibi opes esse. qbus tm̄ regē expleat. ⁊ turpi⁹ putaret paruo defungi qz totū abnue
 re. Scythas at virtute ai ⁊ duricia corporis nō opibus cēseri. Quib⁹ derisus Philippus soluta
 obsidiōe byzantiū scythica bella aggredit. p̄missis legatis. quo securiores faceret q̄ nūciēt Mat
 thee duz byzantiuz obsidet nouisse statuam Herculi. ad quam in hostio Istri ponendam se ve

nire placatū accessus ad religionē dei petens amicus ipse scythis venturus. Ille si vero fungi velit. statim sibi mitti iubet. nō modo vt ponat. verū ēt vt inuiolata maneat. pollicet. Exercitū at fines ingredi negat se passurū. ac si inuitis scythis statuā ponat. eo digresso sublaturū versurū qz es statue in aculeos sagittarū. His vtriqz irritatis animis preliū cōmittit. Cum virtute t'āio prestarent scythe. astutia Philippi vincunt. xx. milia puerorū ac feminarū capta pecoris magna vis auri argētiqz nihil. Ea primū fides inopie scythie fuit. xx. milia nobiliū equarū ad genus faciendū in macedoniā missa. Sed reuertēti a scythia tribali Philippo occurrūt. negāt se trāsitum duros. ni portiones accipiāt p'cedē. Hinc iurgii & mox plū. In quo ita in femore vulneratus est Philippus. vt p' corpus eius equus interficeret. cū oēs occisum putarent. p'da amissa ē. Ita scythica velut deuota spolia pene luctuosa macedonibus fuere. Vbi vero ex vulnere primūz cōualuit diu dissimulatū bellū atheniensibus infert. quorū cā thebani se iunxere. ne victis metuētes atheniensibus veluti vicinū incendiū belli ad se trāsiret. Facta igit' inter duas paulo ante infestissimas ciuitates societate legationibus greciā fatigāt. cōmunes hostē putāt cōmunibus virib' sū mouendū. Neqz. n. cessaturū Philippū si prospere prima successerint. nisi oēs greciā domuerit. Note quedā ciuitates atheniensibus se iungūt. quas dā at ad Philippū belli metus traxit. Preliū cōmissō cum atheniensēs longe maiore militū numero p'starent assiduis bellis in durata virtute macedonū vincunt. non tñ imemores pristine glorie cecidere. Quippe aduersus vulneribus oēs loca que tuenda a ducibus acceperāt. morientes corporibus tēxerūt. Hic dies vniuerse grecie & lociā dominationis & vetustissimā libertatē finijt. huius victorie callide dissimulata leticia est. Deniqz nō solita sacra Philippus. illa die fecit. nō cōmūio risti. nō ludos iter epulas adhibuit. nō coronas aut vnguenta sumpsit. & tantū in illo fuit ita vicit vt auctore nemo sentiret. Sed nec regē se grecie sed ducē appellari iussit. At qz ita inter tacitā leticiā & dolore hostium tēperauit. vt neqz apud suos exultasse. neqz apud victos insultasse videret. Atheniensib' quos passus infestissimos fuerat. & captiuos gratis remisit. & bello cōsumptorū corpora sepulture reddidit. reliquiasqz funerū vt ad sepulchra maiorū ferrent. vltro ortatus est. sup' hec Alexander filium cū amico Antipatro. qui pacē cum his amicitiaqz iūgeret athenas misit. Thebanorū porro nō solū captiuos. verū etiāz interfectorū sepulturā vendidit. Principes ciuitatis alios securi percussit. alios in exiliū redegit. bonaqz oīum occupauit. pulsos deinde p' iniuriā in patriā restituit ex horū numero. xxx. exules iudices rectoresqz ciuitati dedit. Apud quos cum potentissimi quinque rei eius ipsius criminis postularent. quod p' iniuriā se in exilium egissent. huius constantie fuerunt. vt oēs se auctores faterent. meliusqz cū re. p' actum cūz dānan essent. qz cū restituti contēderēt. Mira profus audacia de iudicibus vite necisqz sue quemadmodū possunt sniāz serūt cōtemnuntqz absolutionē. quā dare inimici possunt. & qm' rebus nequeūt vlcisci verbis vsurpant libertatē. Compositis in grecia rebus Philippus oīum ciuitatum legatos ad formandū rez presentium statum euocari corinthum iubet. Ibi pacis legē vniuerse grecie pro meritis singulaz ciuitatū statuit. consiliūqz oīum veluti vnum senatum ex oibus eligit. Soli lacedemōij & legem & regem contempserunt. seruitutem non pacem rati. que non ipsis ciuitatibus conueniret. sed a victore ferret. Auxilia deinde singulaz ciuitatum describunt. siue adiuanus ea manurex oppugnante aliquo foret. seu duce illo bellum inferendum. neqz enim dubius erat imperium p'sarum his apparatibus peti. Summa auxiliorū. cc. milia peditum fuere. & equitū. xv. milia. Extra hanc summā & macedonie exercitus erat. & cōfinis domitarū gentiū barbaries. In initio veris tres duces in asiam p'sarum viris premitit Parmemonem. Amyntam. & Attalum. cuius sororē nup' ex p'ula Alexandri matre Olympiade p' stupri suspicionem in matrimonium acceperat. Iuterea dum auxilia a grecia coeunt. nuptias cleopatre filie Alexandri. quem regez Epiri fecerat celebrat. Dies erat pro magnitudine duorū regū & collocantis filia & vxorem ducentis apparatibus insignis. Sed nec ludorū magnificētia deerat. ad quorū spectaculū Philippus cū sine custodib' medius iter duos Alexandros filios generumqz cōcederet. Pausanias nobilis ex macedonibus nemini suspectus adolescēs occupatū angustijs Philippū in trāsitu obrūcat. diēqz leticie destinatū seduz luctu funeris facit. Hic Pausanias primis pubertatis ānis stupriuz p' iniuriā passus ab Attalo fuerat. cuius indignitati hec ēt feditas accesserat. Nam p' ductum in conuiuiū solutumqz mero Attalus non sue tantum verū & conuiuarū libidini velut scortum vile subijerat. ludibriūqz oīum iter coequales reddiderat. Hāc rez egre ferens Pausanias q'relam Philippo sepe detulerat. Cū varijs frustrationib' nō sine risu deferret. & honoratū in sup' ducatu aduersariuz cereret. irā i ipsū Philippū vertit. vltionēqz quā aduersario nō poterat ab intiqz iudice exegit. Creditū est ēt imissus ab Olympiade matre Alexandri fuisse. nec ipsuz Alexandrū ignaz paterne cedis exiitisse. q'ppe nō minus Olympiades repudiū & plātā sibi Cleopatrá qz stupriuz Pausaniā doluisse. Alexandrū quoqz regni emuluz s'rez ex nouerca susceptū timuisse eo qz actuz v' i conuiuiū antea primuz cūz Attalo mox cūz ipso patre iurgaret. A deo vt ēt stricto gladio euz Philippus cōfectatus sit. egreqz a filij cede amicoz precibus exoratus. Quāobrez Alexander ad auunculū se in Epirum cūz matre. inde ad reges illirioz contulerat. vixqz reuocanti

Scythe a philippo vincunt

Atheum a philippo vincunt

seuicia philippi in thebanos

Att. Philippi regis bellicus apparatū Olympias expulsa. stupri suspitio ne

pausanias philippuz obrūcat

mitigatus est patri scibusq; cognatorum egre redire compulsus. Olympias quoque fratrem suum Alexandrum Epiri regem in bellum subornabat. puicissetque in filie nuptiis pater generum occupasset. His emulis irarum utique Pausania de impunitate stupri sui querentem ad tantum facinus impulisse creditur. Olympias certe fugienti percussori equos quoque preparatos habuit. Ipsa deinde audita regis nece cum titulo officij ad exequias eadem nocte cucurrisset. in cruce pedentis Pausanie capiti ea de nocte qua venit. coronam auream imponit quod nemo alius audire nisi hec superstiti Philippi filio potuisset. Paucos deinde post dies refruere corpus interfectoris super reliquias cremavit. et tumulo ei eodem fecit in loco. parentarumque eidem quot annis incussa populo superstitione curavit. Post hec Cleopatram. a qua pulsa Philippi matrimonio fuerat. in gremio eius prius filia interfecta finire vitam suspensio cepit. spectaculoque pedentis ultione potita est. ad quam per parricidium festinauerat. Nouissime gladium illum. quo rex percussus est. Apollini sub nomine myrtalis consecrauit. Hoc. n. nomen ante Olympiadis paruule fuit que omnia ita palam facta sunt. ut timuisse videat. ne facinus ab ea commissum non probaret. Decessit Philippus. xl. et vij. annorum cum annis. xxv. regnasset genuit ex Larissa saltatrice filium Arideum qui post Alexandrum regnavit. habuit et multos alios filios ex varijs matrimonijs regio more susceptos. qui partim fato partim ferro perierunt. Fuit rex armorum que conuiuioz apparatus studiosior. cui maxime opes erant instrumenta bellicorum diuitiarum questu que custodia solertior. Itaque inter quotidianas rapinas semper inops erat misericordia in eo et perfidia pari iure dilecte. Nulla apud eum turpis ratio vincendi. blandus pariter et insidiosus alloquio qui plura promitteret. quam presteret. In seria et iocos artifex. amicitias utilitate non fide colebat. Gratiam fingere in odio. instruere inter concordantes odia. apud utrumque gratiam querere solentis illi consuetudo. Inter hec eloquentia et insignis oratio acuminis et solertia plena. ut nec ornatui facilitas nec facilitati inuentionum deesset ornat. Duic Alexander successit et virtute et vicijis patre maior. Itaque vincendi ratio utriusque diuersa hic apta vi. ille artibus bella tractabat. deceptis ille gaudere hostibus. hic palam fufis. Prudentior ille consilio. hic animo magnificentior. Ira pater dissimulare plerumque et vincere hic ubi exarsisset. nec dilatio ultionis nec modus erat. Vini nimis uterque avidus. sed ebrietatis diuersa vitia patri mos erat. et de conuiuio in hostem percurrere. manum conserere. piculis se temere offerre. Alexander non in hostem. sed in suos seuebat quomobrem Philippum sepe vulneratum plura remifere hic amicorum interfectorum conuiuio frequenter excessit. Regnare ille cum amicis nolebat. hic in amicos regna exercebat. Amari pater malle. hic metui. librum cultus utriusque similis. Solertia pater maior. hic fidei. verbis atque oratione Philippus. hic rebus moderatior. parcendi victis filio animus et propior et honestior. frugalitati pater. luxurie filius magis deditus erat. quibus artibus oribus imperij fundamenta pater fecit. operis totius gloriam filius consumauit.

C Justini historici liber. x.

Argumenta
cedis ab
olympiade
i philippum
meditate

Myrtalis
olim olim
pias dicta

Eloquentia
i philippo

Comparatio
philippi et
alexandri

Art. filiorum
numerum
artaxerxis

Plutarchus
Aspasiam
vocat non
Astasiam et
Artaxerxe
non artaxer-
xem

Darij inter-
ritus

Artaxerxi regi persarum ex pellicibus. xv. filij fuere. sed tres tantum iusto matrimonio suscepti. Darius. Ariarates et Occhus. Ex his Darii pro more persarum. apud quos rex nisi morte mutaret. per indulgentiam patrem regere viuus fecit. nihil sibi ablatum existimans. quod in filium contulisset. sinceriusque gaudium ex precreatione capturum. si insignia maiestatis sue viuus in filio conspexisset. Sed Darius post noua paterne pietatis exempla interficiendi patris consilium cepit. Sceleratus fuisset. si solus parricidium cogitasset. tanto sceleratior quanto in societate facinorosis assumptos. id est fratres fecit parricidas. Ostentum propterea genus. ubi in tanto populo non solum sociari verum et filij parricidium potuit. ex utroque liberis nemo inuentus sit. quem aut paterna maiestas aut venerationis senis. aut indulgentia patris a tanta immanitate reuocaret. Adeo ne vile paternum nomen apud tot numero filios fuit. ut quorum perfidio tutus est aduersus hostes esse debuerat. eorum insidijs circuectus tutior ab hostibus quam a filijs fuerit. Causa parricidij sceleratior ipso parricidio fuit. Occiso quippe Lyro fraterno bello. cuius mentio supra habita est. Astasiam pellicem eius rex Artaxerxes in matrimonio recepat. Hac parte cedere sibi sicuti regnum Darii postulauerat. quod per indulgentiam suam in liberos prius facturum se dixerat. mox penitentia ductus ut hoc esse negaret. quod temere promiserat. solus eam sacerdotio precepit. quippe illi ab omnibus viris pudicitiam imperabat. Sic exacerbat iuuenis iurgium prius patris erupit mox facta cum fratribus coniuratione dum per insidias parat. deprehensus cum socijs penas parricidij dijs paterne maiestatis vultoribus dedit. coniuges quoque omnes cum liberis. ne quod vestigium tanti sceleris extaret. interfecte sunt. Post hec Artaxerxes morbo ex dolore procreto. decedit. Rexque per se licior. Infinitas regni occho tradita. quod times per iurationem regiam cognatorum cedere et strage principum replet. nulla nisi sanguinis nisi sexus. non etatis misericordia promouit. sed ne inoentior fratribus parricidij habere. Atque ita veluti purificato regno bellum armenijs infert. In eo cum aduersus puocatores hostium Lodomasus quidam eius fauore precessisset. hoste cesso victoria suis pariter et prope amissa gloriam restituit. Ob hec decora idem Lodomasus prefititur Armenijs Interiecto deinde tempore post mortem Occhi regis ob memoriam pristinae virtutis rex a populo constituit. Darij nomine ne quid regie maiestati deesset honorat bellumque cum Alexandro magno diu variate fortuna magna virtute gessit. Postremo victus ab Alexandro et a cognatis occisus vitam pariter cum persarum regno finiuit.

C Justini historici liber. xi.

Nexercitu Philippi sicuti varie gētes erāt. ita eo occiso diuersi motus aīozū fūere. Alij q̄ppe iniusta seruitute oppreſsi ad sp̄e se libertatis erigebāt. Alij tedio lōginque militie remissā sibi expeditionē gaudebāt nōnulli facē nuptis filie accēsam rogo p̄ris subditā dolebant. Amicos quoq; tā subita mutatiōe rex haud mediocris metus ceperat. reputātes nūc puocatā Asiā. nūc Europā nūdū perdomitam. nūc Illiricos et thracas et dardanos ceterasq; barbaras gētes fidei dubie et mētis infide. qui oēs populi si pariter deficiant resisti nullo mō posse. His rebus velut medela quedā iteruentus Alexādr̄i fuit. q̄ p̄ concione ita vulgus oē cōsolatus hortatusq; p̄ tpe est. vt et metū timētibus demeret. et in spem sui oēs impleret. Erat hic annos. xx. natus. in qua etate ita moderate de se multa pollicit^{us} est. vt apparet plura eū experimētis referuare. Macedonibus imunitatē cunctarū rerū p̄termilitie vacationē dedit. quo facto tñ sibi fauorē oīum cōciliauit. vt corpus hoīs nō virtutē regis mutasse se dicerent. **D**ria illi cura paternarū exequiarū fuit. In quibus ante oīa cedis cōsocios ad tumulū patris occidi iussit. soli Alexādro lycistarū fratri pepercit. seruās in eo auspiciū dignitatis sue nam regē eū primus salutauerat. emulū quoq; iperij Caranū fratrem ex nouerca susceptū interfici curauit. Inter initia multas gētes rebellātes cōpescuit. oriētes nōnullas seditiōes extinxit. quibus rebus erectus tacito gradu in greciā cōtendit. vbi exēplo p̄ris Corinthus euocatis ciuitatibus dux i locū eius substituit. Inchoatū deinde a p̄re perficū bellū aggredif. in cuius apparatu occupato nūciat Atheniēses Thebanos et Lacedemōios ab eo ad plas defecisse. auctoreq; eius defectiōnis magno auri pondere a persis corruptū Demosthenē oratorē extitisse. q̄ macedonū deletas oēs cū rege copias a tribalis affirmauerit. p̄ducto in contionē auctore q̄ in eo prelio in quo rex ceciderat. se quoq; vulneratū diceret. Qua opinione mutatos oīum ferme ciuitatū aīos eē p̄stidia Macedonū obsideri. quibus motibus occursurus tāta celeritate istructo paratoq; exercitu greciā oppreſsit. vt quē venire nō senserāt. videre se vir crederēt. In trāsitu hortat^{us} Thebalos fuerat beneficioq; Philippi p̄ris materneq; sue cū his ab eacidarū gēte necessitudinis admodum nuerat. cupide hec thesalis audiētibus exemplo p̄ris. dux vniuersē gētis creatus erat. et vectigalia oīa reditūsq; suos ei tradiderāt. S; Athenienses sicuti primi defecerūt. ita primi penitere ceperūt. contēptū hostis in admiratiōe cōuertentes. pueritiāq; Alexādr̄i sp̄etā antea supra virtutē veterū ducū extollens. Dissis itaq; legatis bellū deprecant. quibus auditis et grauiter increpatis Alexander bellū remissit. Inde thebas exercitū cōuertit. eadē indulgētia vsurus si parem penitentiam inuenisset. Sed thebani armis nō precibus nec deprecatiōe vsi sunt. Itaq; victi grauissima queq; supplicia miserime captiuitatis experti sunt. Luz in cōsilio de excidio vr̄bis deliberaret. **H**obocenses et Plateenses et Thespienses et Orchomenij Alexādr̄i socij victorieq; participes excidiū vr̄biū suarū crudelitātēq; thebanorū referēbāt. studia in persas nō presens tantum veruētā et vetera aduersus grecie libertatē increpantes. Quāobrem odium omnium populorū esse. quod vel ex eo manifestari. quod iureiurando se oēs abstrinxerint vt victis persis Thebas diruerent. adijciunt et scelerū priorū fabulas quibus oēs scenas repluerant. vt nō p̄sentim p̄fidia. verū et veterē ifamia iuisk forent. **T**ūc Eleadas vnus ex captiuis data potestate dicendi non a rege se defecisse. quē interfectū audierint. sed a regis heredibus. quicquid i eo sit admissum credulitatis nō perfidie culpā esse. cuius tamen iam magna se supplicia pependisse. Deleta iuuentute nunc scenarūq; feminarūq; sicuti infirmū. ita inorūz restare vulgus. ipsumq; stupris et melijsq; ita veratū esse. vt nihil amarius vnq; sint passi. nec iā p̄ciuibus se. qui tam pauci remanserint orare. sed pro inorū patrie solo et pro vr̄be. que nō viros tantum veruētiam deos genuerit. Priuata et regem superstitione deprecatur. geniti apud ipsos **H**erculis. vnde originē gēs eacidarū trahat. Actaq; Thebis a patre eius Philippo p̄ueritia rogat. vr̄bi parcat. q̄ maiores eius p̄ti apud se genitos deos adoret. p̄ti educatos sūme maiestatis reges viderit. S; potētior fuit ira q̄ p̄ces Itaq; vr̄bs diruit. agri iter victores diuidunt. captiui sub corona vēduntur. quorū p̄ciū nō ex emētū comodo. s; ex inimicorū odio extēdit. miserāda res Athēiēsiū visa. Itaq; portas refugijs p̄fugorū p̄ interdicitū regis apperuer. quā rē ita grauiter tulit Alexādr̄er vt scdā legatiōe denuo bellū dep̄cantib^{us} ita demū remissit. vt oratores et duces quorū fiducia totiēs rebellēt. sibi dedant. paratisq; athēiēsiū ne cogāf subire bellū. eo res deducta ē. vt retētis oratorib^{us} duces ex i exiliū renf q̄ ex p̄tinētī ad Dariū p̄fecti nō mediocre momētuz p̄saruz viribus accessere. Proficiscēs ad p̄ficiū bellūz oēs nouerca sue cognatos. quos Philippus i excelsozē dignitatis locuz p̄uehēs imperijs p̄fecerat. iterficit. s; nec suis. q̄ apti regno videbant p̄cepit. ne qua materia seditiōis p̄cul se agente in macedonia remaneret. et reges stipēdiarios p̄spectioris ingenij ad cōmilitiū secuz trahit. seniores ad tutelā regni relinqt. adunato deīde exercitu naues onerat. vñ cōspecta asia incredibili ardore mētis accensus duodecim aras deoz i belli vota statuit. patrimoniuū oē suū. quod in macedonia europaq; habebat amicis diuidit. sibi asiā sufficere p̄fatus. priusq; nulla nauis littore cederet. hostias cedit. petēs victoriā bello. quo totiēs a p̄ris petite grecie vltor relictus sit. q̄bus lōga iā satis et matura ip̄eria contigisse. quorūq; tps esse vices excipe melius acturos. S; neq; exercitus ei^{us} alia. q̄ regis aīoz p̄sumptio fuit. Quippe obli

Mot^{us} qui post philippi mortem sunt

Ulciscitur alexander cedem patris

Demosthenis auctoritas

Att. Eleade vba ad alexandrum

Att. alex. vota

ti oēs cōiugiū liberorūq; & lōginque a domo militie p̄ficiū auz & totius oriētis opes iā q̄si suam
 predā ducebāt. nec belli piculoꝝ s; diuitiaz meminerāt. Cū delati i cōtinentes essent. prius ale-
 xāder iaculū velut i hostilē terrā iecit. armatusq; de nauī tripudiātī similis p̄siluit. atq; ita hosti-
 as cedit. p̄catus ne se regē ille terre inuite accipiāt. In illo quoq; ad tumulos eoz. q̄ troiano bello
 ceciderāt. parētāuit. Inde hostē petēs milites a populatiōe asie phibuit. parcēduz suis rebus
 p̄efatus. nec p̄dēda ea que possēsurū venerāt. In exercitu eius fuere peditū. xxxij. milia eq̄tum
 quattuor milia quingenti naues centū. lxxij. hac tā parua manu vniuersū terraz orbē vtrū sit ad
 mirabilius vicrit. an aggredi ausus fuerit incertū ē. cū ad tā piculosū bellū exercitū legerit n̄ iuue-
 nes robustos nec p̄rio floze. etatis. s; veterāos plerosq; ēt emerite militie. q̄ cū p̄ie patruisq; mi-
 litauerāt. elegit. vt nō tā milites q̄z magistrōs militie electos putares. Ordies quoq; nemo nisi
 sexagenariū durit. vt si p̄icipia castroz cernerēs. senatū te alicuius p̄isce reipublice videre di-
 ceres. Itaq; nemo i p̄lio fugā s; victoriā cogitauit. nec i pedibus cuiquā spes s; in lacertis fuit. q̄
 rex p̄saz Darius fiducia viriū nil astu agere affirmās suis occulta cōsilia victorie furtiue cōueni-
 re. nec hostē regni finibus arcere. s; intimū regnū accipe. gloriofius ratus repellere bellū. q̄z non
 admittere. Dūa igif cōgressio i cāpis Adrahtis fuit. In acie p̄saz sexcēta milia militū fuere. que
 nō mius arte Alexādrī q̄z viriute macedonū supata terga verterūt. Magna itaq; cedēs p̄saz
 fuit. De exercitu Alexādrī nouē pedites. cētūz. xx. eq̄tes cecidere. quos rex ip̄se ad ceterozū sola-
 tia humatos status equestribus donauit. cognatisq; eoz imunitates dedit. Post victoriā ma-
 ior ps asie ad eū defecit. gessit & plura bella cū p̄fectis Darij. quos iā non tā armis terroze noīs
 sui vicit. Dū hec agunt. iterim i ditiō captiui ad eū serf. insidias ei ab Alexād̄ro lyncistari gene-
 ro Antipatris q̄ p̄positus macedonie erat parari. ob quā cām timēs ne quis intersecto eo i ma-
 cedonia motus oziret. i vinculis euz habuit. Post hec gordin vrbē petit. q̄ posita ē iter phrygiā
 maiorē & minorē. cuius vrbis potiū de nō tā p̄pter predā Cupido eū cepit. s; qd̄ audierat i ea
 vrbe i tēplo Iouis iugū plaustrī gordij positū. Cuius nexū si qs soluisset. eū tota asia regnaturū
 antiqua oracula cecimisse. huius rei cā & origo illa fuit. Gordius cū i his regiōibus bobus cōdu-
 ctis araret. aues euz oīs generis circūvolare ceperūt. Profectus ad cōsulēdos augures vicine vr-
 bis obuā i porta habuit virgūē eximie pulchritudinis p̄cunctatusq; eā que potissimū augurē cō-
 suleret. Illa audita cā cōsulēdi ignara artis ex disciplina parentū regnū ei portēdi r̄ndit. polli-
 ceturq; se & matrimoiū & spei sociā. tā pulchra cōditio prima regni felicitas videbāt. post nupti-
 as inter phrygias orta seditio ē. cōsulētib; de fine discordiaz oracula responderunt rege discor-
 dijs opus esse. Iterato querētibus de p̄sona regis. iubent eū regē obseruare. quem reuerfī pri-
 muz in tēplū Iouis euntē plaustro reperissent. obuus illis Gordius fuit. statimq; eum regē
 consalutant. Ille plaustrū. quo vebenti regnū delatū fuerat. i tēplo Iouis positū maieitati cō-
 secrauit regie. Post hūc filius Mida regnauit. qui ab Orp̄be sacroz solēnibus initiatus phry-
 giam religionibus impleuit. quibus tutior omni vita q̄z armis fuit. Igitur Alexander capta vr-
 be euz in tēplū Iouis venisset. iugūz plaustrī requisit. quo exhibitō euz caput Foramentozum i
 tra nodos abscondita reperit nō posset. violētius oraculo vsus gladio Foramenta cedit. Atq; ita
 resolutis nexibus latētia in nodis capita inuenit hoc illi agenti nunciāf. Darium cum ingenti ex-
 ercitu aduentare. itaq; timēs angustias magna celeritate Taurūz transcēdit. In qua festinatio-
 ne quingenta stadia cursus fecit. euz tarsum venisset captus cydni fluminis amenitate p̄ mediam
 vrbe i fluentis pietis armis plenus pulueris ac sudoris. i p̄frigidā nudū vndā se piccit. Tū re-
 p̄te tātus nervos eius occupauit rigor. vt iterclusa voce nō spes mō remedii. s; nec dilatio picu-
 li iteruēiret. Vn^o erat ex medicis noīe Philippus q̄ solus remediū polliceret s; & ipsū Parme-
 nionis pridie a capadotia misse epistole suspectū faciebāt q̄ ignarus infirmitatis Alexādrī scip-
 ferat a Philippo medico vt caueret. nā corruptū illū a Dario ingenti pecunia eē tutius t̄n ratus
 dubie se fidei medici credere quā i dubitato morbo perire. Accepto igif poculo epistolas medi-
 co tradidit. atq; ita iter bibendūz oculos in vulum legētis itēdit. Vt securū p̄sperit. letior fact^o
 est sanitatēq; quarta die recepit. Igit Darius cū. ccc. milibus peditūz & centūz milibus equitūz
 i acie p̄cedit. Muebat hec multitudo hostiūz respectu paucitatis sue Alexādrūz. s; inter dū re-
 putabat. quātās res euz ista paucitate gessisset. quātōsq; populos fudisset. Itaq; euz spes metūz
 vinceret piculosus differre bellūz ratus. ne desperatio suis cresceret cirunuectus suos singulas
 gētes diuersa oratiōe alloq̄f. Illyrios & Thracas opūz ac diuitiaz ostētatione grecos veterum
 belloꝝ memoria eterniq; cum p̄sis odij accēdebāt. Macedones autē nunc europē victē admo-
 net. nunc asie expetite. nec inuētās illis toto orbe pares vires gloriāf. Ceterūz & laboz finē hūc
 & glorie cumuluꝝ foze. atq; iter hec idē tēdeꝝ p̄sistere acie iubet. vt hac moza cōsuefcāt oculis turba
 hostiūz sustinere. nec Darij segnis opa in ordināda acie fuit. Quippe omiffis ducūz officijs ip̄e
 oia circūire. singulos hortari. veteris glorie p̄saz ip̄e i q; perpetue a dijs imortalibus date pos-
 sessionis admonere. Post hec preliūz i gentibus ais cōmittit. In eo vterq; rex vulneratur tam
 diu certamē anceps fuit. quoad fugeret Dari^o. Exide cedēs p̄saz secuta ē. Cesa sunt peditūz
 vnūz & lxx. milia. eq̄tūz. x. milia. capta q̄ dragita milia. Ex macedōib^o cecidere pedestres. cxxx. eq̄-

Alexandri
 copie

Principia
 quid sint

Vide ne
 adramiti
 nis sit legē
 dum

Gordij
 plaustrum

Gordius
 Mida

Tarsus
 Lychnus

Atf. salu-
 bre Alexā.
 consilium

Atf. acre
 prelium

tes. cl. in castris per sax multū auri ceterarūq; opū iuentū. Inter captiuos castrorū mater et vxor eadēq; soror et filie due Darij fuere. ad q̄s viscēdas hortādasq; cū Alexāder vēisset cōspectis. armatis iuicē se cōplexe. velut statim morture p̄plorationē ediderūt. Prouoluit deīde genibus Alexādrī nō mortē. s; vt Darij corpus sepeliāt. dilatiōe mortis deprecāf. Motus tanta mulier pietate Alexāder et Dariū viuere dixit. et timētibus mortis metū dimisit. easq; haberi et salutari vt regias p̄cepit. filias quoq; nō sordidius dignitate p̄ris sperare matrimoniū iussit. Post hec opes Darij diuitiarūq; apparatus contēplatus admiratiōe tantarū rerū capif. Tūc premiū luxuriosa cōiunia et magnificētiaz epularū sect. iri. tūc Bersaniē captiuā diligere p̄ forme pulchritudinē cepit. A qua postea susceptū puerū Hercule vocauit. memor tñ ad huc Dariū viuere. Parmentionē ad occupādas p̄ficaz classez. aliosq; amicos ad recipiēdas asie ciuitates misit. que statiz audita fama victorie ipsius Darij p̄fectis cū auri magno pōdere tradētib; se in ptātez victorū venerūt. Tūc in syriā p̄ficif. vbi obuios cū insulis multos regis oriētis habuit. Ex his p̄meritis singulos alios i societatē recepit. alijs regnū ademit. suffectis i loca eorū nouis regib;. Insi gnis p̄ter ceteros fuit Abartomius rex ab Alexādro sidonie p̄stitutis. quē Alexāder cuz opā oblocare ad puteos exhauriēdos hortosq; irrigādos solius esset. misere vitā exhibentē regē fecerāt. sp̄retis nobilib; ne generis id nō dātis beneficiū putarēt. Tyriorū ciuitas cū coronā auream magni pōderis p̄ legatos i titulū gratulatiōis Alexādro misisset. grate munere accepto tyrum se ire velle ad vota Herculi reddēda dixit. cuz legati recti id eū in tyro vetere et antiquore tēplo factū dicerēt. idē deprecantes eius introitū ita exarsit. vt vrbi excidiū minaret. Cōfestimq; exercitū isule applicato nō minus animosis tyrijs fiducia carthaginēsiuz bello excipit. Augebat. n. tyrijs aios Didonis exēplū. que carthagine cōdita tertiam p̄tem orbis quesisset. turpe ducētes si feminis suis plus ai fuisset in ip̄erio querēdo q̄z sibi i tuēda libertate. Amota igit i belli etate carthagine et accersitis mor auxilijs nō magno post tpe p̄ pditionē capiunt. Inde Rhodū Alexāder egyptū ciliciāq; sine certamine recepit. Ad Iouē deinde Ammonē p̄git p̄sulturus et de eūētu futurorū. et d̄ origie sua. Nāq; mater ei Olympias cōfessa viro suo Philippo fuerat. Alexādrū nō ex eo sed ex serpēte i gentis magnitudinis cōcepisse. Deniq; Philippus vltio p̄pevite sue tpe filiū suū nō esse palā predicauerat. qua ex cā Olympiada velut stupri compertā repudio dimiserat. Igit Alexāder cupiēs originē diuinitatis acq̄rere simul et matrē infamia liberare p̄ premissos subornat antistites qd sibi respōderi velit. In ingredientē tēpluz statim antistites vt Ammonis filiū salutāt. Ille letus dei adoptiōe hoc se patre censi iubet. Rogat deinde an oēs i terfectores p̄ris suisit vltus. respondēt p̄rez eius nec posse i terfici nec mozi. regis Philippi p̄actā plenevltionē eē. Tertiā interrogatiōne p̄scēti victoriā oiuz belloz possessionēq; terrarū dari respondēt. comitibus quoq; suis respōsuz. vt Alexādrū p̄ deo nō p̄ rege coleret. Hic illi aucta isolētia mirusq; aio icreuit tumor exēpta comitate quā et grecoz iris et Macedonū iustitutis didicerat. Reuer; ab Ammōe alexādrīā pdidit. et colidiā Dacedonū caput eē egypti iubet. Dariū cū Babyloniā pfugisset. p̄ epistolas alexādrū deprecāf redimēdas sibi captiuaz potestātē faciat. inq; eā rem magnā pecuniā pollicet. S; alexāder in precii captiuaz regnū oē non pecuniā petit. In teriecto tpe alie epistole Darij alexādro reddūf. quibus filie matrimonium et regni portio offerf. Sed alexāder sua sibi dari rescripsit. iussitq; supplicē venire. et regni arbitriā victori p̄mittere. Tū spe pacis amissa bellū Dariū reparat. quadringētis milibus pedituz et cētuz milibus eqtuz obuiā vadit alexādro. In itinēf nūciāf vxorē eius ex collisiōe abiecti par tus decessisse. eiusq; mortē illachrymatū alexādrū exequiasq; benigne p̄secutum. idq; eum nō amoris sed humanitatis causa fecisse. Nā semel eam tantū alexādro visam esse. cum matrē paruulazq; filias eius frequenter consolaret. Tūc Dariū se reatus vere victū cū post tot prelia et beneficijs ab hoste suparet. gratumq; sibi esse si vincere nequeāt. q̄a tali potissimū vinceretur. Scribit itaq; et tertias epistolas et gratias agit. q̄nihil in suos hostile fecerit. Offert deīde maiorē partē regni vltq; ad flumen eufratē. et alterā filiā vxorem. pro reliquis captiuis triginta milia talentorū ad hoc Alexāder gratiaz actionem ab hoste superuacaneā eē respōdit. nec a se quicquā factū in hostis adulatione. nec q̄ in dubios belli exitus aut in leges pacis sibi lenocinia quereret. s; animi magnitudine. qua didicerit aduersus vires hostiū nō aduersus calamitates contēdere. Polliceturq; se prestaturū ea Darij si secundus sibi nō par haberi velit. Ceterz neq; mūcū posse duobus solibus regi. neq; orbē sūma duo regna. saluo statu terraz habere p̄ide aut de pditionē eadē die aut i posterā acie paret. et nec polliceat sibi aliā q̄z sit expert; victoriā. Postera die acie p̄ducūt. cuz repēte ante preliū cōfectū curis Alexādrū sōnus aripuit. Cum ad pugnaz solus rex deesset a parmentione egre excitatus. querentibus somni causaz omnibus inter pericula cū ēt in ocio semp partior fuerit. magno se metu liberatum ait. somnumq; sibi a repentina securitate datū. q̄ licet cū oibus Darij copijs cōfligere veritū se longā belli moram. si perse exercituz diuidisset. ante preliū vtraq; acies hostibus spectaculo fuit. Dacedones multitudinem hominuz corporū magnitudinem armozq; pulchritudinē mirabant. perse autē a tā paucis victorū tot milia stupebāt. Sed nec duces circūire suos singulos cessabāt Dariū vix denis arma

Regnoꝝ
ordinatioAlexander
ad amonē
Iouē p̄fici
sciturAlexādrīe
conditioAtq; ma-
gnificū ale-
xā. respon-
sis

tis singulos hostes. si diuisio fieret euenire dicebat. Alexandr macedonas monebat. ne multitudine hostiū. ne corporis magnitudie vel coloris nouitate mouerēt. tñ meminisse iubet. nā ipsē se tertio pugnare. nec meliores factos putarēt fuga. cū i aciē secū tā tristē memoriā cediū suaz & tñ sanguinis de duobus plijs fusi ferret. Et quēadmodū Dario maiorē turbā hoīuz eē sic viriū sibi. Dortal spernat illā aciē auro & argēto fulgēte. i qua plus prede q̄ periculi sit cū victoria nō ornamētoꝝ decore s̄ ferri virtute querat. Post hec preliū cōmittit. Macedones in ferrū cū cōtempu toties a se victi hostis ruebāt. s̄ perse mori quāvinci poptabāt. Raro ēt vlo plio tñ sanguinis fusuꝝ ē. Darius cū vinci socios videret. voluit mori & ipse. s̄ a primis fugere cōpulsus ē. Suadētibus deīde q̄busdā vt pōs Lydni fluminis ad iter hostiū impediendū includeret non ita saluti sue velle cōsultuz ait. vt tot milia socioꝝ hostibus obijciat. debere & alijs fugēviā patere que potuerit sibi. Alexandr aut̄ periculosissima queq̄ aggrediebat. & vbi cōfertissimos hostes acerrime pugnare cōsperisset. eo se semp̄ igerebat. periculaq̄ sua eē nō militū volebat. Hoc prelio Asiē iperuz rapuit. quinto post acceptū regnū anno. cui⁹ felicitas tāta fuit. vt post hoc nemo rebellare eēt ausus sit paciēterq̄ Perse post iperū tot annoꝝ iugū seruitutis acceperint. Donatis rectisq̄ militibus. xxiiij. cōtinuis diebus predā recognoscit. In vrbe deinde clausa. xi. milia talentozū inuenit. Expugnat & persepolim caput persici regni vrbe multis annis illustrē. referatq̄ orbis terraz spolijs q̄ iteritu eius primū appuerant Inter hec octingēti admodū greci occurrūt Alexandro. q̄ penā captiuitatis trūcata pte corpoꝝ tulerāt. rogātes vt sicuti greciā se quoq̄ ab hostis crudelitate vindicaret. Data ptāte redeūdi agros. recipe maluerūt. ne nō tam gaudiū parētibus q̄ detestandū sui cōspectū reportarēt. Interea Darius in gratiā victoris a cognatis suis aureis cōpedib⁹ cathenisq̄ i vico spartanoꝝ Lanea vicif. Credo ita dijs imortalib⁹ vīdicātib⁹. vt i terra eoz. q̄ successuri ipio erāt. p̄laz regnū finiret. Alexandr quoq̄ citato cursu p̄stera die supuenit. Ibiq̄ cognouit Dariū clauso vehiculo p noctē exportatū. Iusto itaq̄ exercitu subseq̄ cū septē milib⁹ eq̄tū fugiētē seq̄. i itinere multa & piculosa prelia fecit. Emēsus deīde multa milia passuū cū nullū Darij idiciū reperisset respiciēdi eq̄s data ptāte. vn⁹ ex militib⁹ duꝝ ad fontē pmixū pgit i vehiculo Dariū multis q̄dē vulnerib⁹ p̄fossū s̄ spirantē adhuc inuenit q̄ applicito captiuo cū ciuē ex voce cognouisset. id saltē p̄ntis fortūe solatiū hīe dixit. q̄ ap̄ d̄telle ctuz locutur⁹ eēt. nec i cassū postremas voces emissurus. Proferri hec Alexandro iubet se nullis i eū meritoꝝ officijs maximoꝝ illi debitorē mori. q̄ i m̄re liberisq̄ suis regio ei⁹ nū hostile aiuz expr⁹. felicisq̄ hostē q̄ cognatos sortitus sit. Quippe & m̄ri ac liberis suis ab eodē hoste vitaz datā. sibi a cognatis ereptā. qb⁹ & vitā & regna dederit. Quāobzē grāz illi eā futurā. quā ipse victor volet. Alexandro referre se. quā solā moriēs p̄t grāz p̄cari super & isez numia & regales deos. vt illi terraz oīuz victori origat iperū. p se iustā magis q̄ graue sepulture veniā orare. Qd̄ ad volutionē p̄tineat iā nō suā s̄ exēpli cōemq̄ oīuz regū eē cāz. quā negligere illi & i decoꝝ eē & periculosū. q̄ppe cū i altero iustitie ei⁹. i altero ēt vtilitatis cā verset. i quā rē vniciꝝ pignus fidei regie dextrā se ferēdaz Alexandro dare post hec porrecta manu expirauit. Que vbi Alexandro nūciata sunt viso corde defuncti tā i dignaz illo fastigio mortez lachrymis p̄secutus ē. corpusq̄ regio more sepeliri. & reliq̄as eius maīdꝝ tumulis inferri iussit.

¶ Iustini historici liber duodecimus.

Alexander in psequēdo Dario amissos milites magnis sumez ip̄f̄is extulit reliq̄s expeditionis eius socijs. xy. milia talentoz diuisit. Equozū maior ps̄ estu amissa inuti lesq̄ ēt q̄ sup̄uerāt facti pecunia oīs. cluij. milia talētoꝝ ex victoria nuper cōgesta. ei⁹ q̄ parmenio p̄ficiat. Dum hec agunt epistole antipatris a macedonia redduntur.

quibus bellū Agidis regis spartanoꝝ i grecia. Alexandri regis epiꝝ i Italia. belluz Sophy rionis p̄fecti eius i scythia cōtinebant. q̄bus varie affectus plus tñ letiticognitis morib⁹ duo rū emuloꝝ regū q̄z dolozis amissi cuꝝ Sophyrioc exercit⁹ suscepit. Nāq̄ post p̄fectionē Alexandri grecia ferme oīs i occasionē recuperāde libertatis ad arma cōcurrerat auctoritatē lacedemonioꝝ secuta. q̄ Philippi Alexandriq̄ pacē soli spreuerāt. & leges respuerāt. Dux hui⁹ belli Agis rex lacedemonioꝝ fuerat. quē motuz Antipater p̄ctis militibus in ipso ortu oppressit. magna tñ vtrinq̄ cedes fuit. Agis rex cum suos terga dātes videret dimissis satellitibus. vt Alexandro si felicitate nō virtute inferior videret. tantas strages hostiuz edidit. vt agmina iterdum fugaret. Ad extremū & si a multitudie victus. gloria tñ oēs vicit. Porro Alexander rex epiꝝ i Italia a ta rētinis auxilia aduersus brutios depeantib⁹ sollicitat⁹ ita cupide p̄fect⁹ fuerat. vt i diuisione orbis terraz Alexandro Olympiadis sorozis sue filio oriēs & sibi occidēs sorte cōtigisset. nō minore reꝝ materiā i italia africa siciliaq̄. q̄z ille i asia & in p̄fis habitur⁹. Duc accedebat vt sicut Alexandro magno delphica oracula i fidiā i macedōia. ita huic r̄suz dodonei Iouis orbe p̄dōsiā amnēq̄ acherusū p̄dixerāt. que vtraq̄ cū i epiꝝo essent. ignarus eadē & i italia esse ad declinandā fatoꝝ picula peregrinā militiā cupidius elegerat. Igit̄ cū in italia venisset. primū illi bellum cū apulis fuit. quoz cognito vrbis fato breui post tpe pacē & amicitia cū rege eoz fecit. Erat nā q̄z tūc ip̄is vrbis apulis brundisium. quā etoli secuti fama reꝝ i troia gestarum clarissimum ac

At. darij
charitatem
in suos

Verba da
rij extrema
ad Alex.

Pecunias
bello quesita

Alexander
epiꝝota

nobilissimū ducem Diomedē condiderāt. s; pulsi ab apulis cōsules. oracula responsuz acceperāt. locū quē reperissent perpetuo possessuros. Hac igit ex cā p legatos sub belli cōminatōe restitui sibi ab apulis vrbē postulauerāt. s; vbi apulis oraculū innotuit iterfectos legatos i vrbē sepe lūt perpetuo ibi sedē habitos. atq; ita defuncti respōso diu vrbē possederūt. Qd cū factū cognouisset Alexāder eperi antiq̄tatis fata veneratus bello apuloz abstinuit. Bessit z cū brutijs lucanisq; bellū. multasq; vrbes cepit. tūc z cū metapōtinis z rutulis z romanis fedus amicitiaq; fecit s; brutij lucaniq; cū auxiliā a finitumis cōtraxissent. cari^o bellū repetuere. Ibi rex iuxta vrbē pādosiā z flumē acherōta nō prius fatalis loci cognitio noīe q̄ occideret. iterficat. moziēsq; non in p̄tia fuisse sibi periculosa mortē. pp quā patriā fugerat. itellexit corpus eius tyrij publice redēptū sepulture tradiderūt. Dum hec agunt i Italia Sophyrion quoq; p̄fectus ponti ab Alexādro magno relictus ociosū se ratus si nihil ipse gessisset aduato. xxx. milia militū exercitu scythib; bellū intulit. Cesus cū oibus copijs penas temere illati belli gēti innoxie luit. Hec cū nūciata i parthiā Alexādro essent. simulato merore pp Alexādro cognitionē exercitui suo triduo luctū idixit. Oibus deīde velut darij morte perpetrato bello reditū i patriā expectātib; cōiuges z liberos suos aiorā quodāmodo cōplectentibus ad cōcionē exercitū vocat. Ibi nihil actū tot egregijs p̄lijs ait. si icolumis oriēntalis barbaries relinquat. nec se corp^o sed regnū Darij petisse. persequēdosq; eē eos. q; a regno defecerint. Hac orōne velut ex itegro incitatis militū ais hyrcaniā Thalestris subegit. Ibi ei occurrit Thalestris siue Minothea amazonū regina cū. ccc. mulieribus viginti q; diez iter cōfertissimas gētes itinere cōfecto ex rege liberos q̄stura. cui^o cōspectus aduentūq; admiratiōi fuit. z pp insolitū feminis habitū. z pp expetitū cōcubitū. Ob hoc triginta diebus ocio datus vt visa ē vterz iplesse discessit. Post hec Alexāder habitū reguz persaz z diademā isolituz antea in regibus macedonicis velut i leges eoz. quos vicerat. transfiret. assumit. q̄ ne inuidiosus z i se vno cōspicerent. amicos quoq; suos longā vestē aureā purpureāq; sumere iubet. vt luxū quoq; sicuti cultū imitaret. psaz iter pellicū regeaz. greges electe pulchritudis nobilitatis noctū vices diuidit. His rebus igentes epularū apparat^o adijcit. ne ieiuna z destructa luxuria videret. cōiuuiū quoq; iuxta regiā magnificentiā ludis exornat. imemor prioris tātas opes amitti his moribus nō queri solere. Inter hec idignatio oīuz totis castris erat. illum a Philippo p̄re tm̄ degenerauisse. vt et p̄re nomē euntaret. moresq; psaz assumeret. quos pp tales mores vicerat. s; ne solus vitijs eoz. quos armis subegerat. succubuisse videret. militib; quoq; suis pmisit. si quaz captiuaz cōsuetudie tenerent ducere vxores. existimās minorē in patriā reditus cupiditatē futurā habētibus in castris imaginē quandā larii ac domestice sedis. simul z laborē militie meliorē fore dulcedine vxorū. In supplemēta quoq; militū mīus exhauriri posse Thacedoniā. si veterais p̄ibus tyrones succederēt militaturi i vallo. in quo nati eēt. cōstatio resq; futuri. si nō solū tyrocinia vtz et incunabula. in ipsis castris potuissent. que cōsuetudo i successores quoq; alexādro misit. Igit z alimēta pueris statuta. z istrumēta armoz equozū quoq; iuuenibus data. z patrib; p numero filioz p̄mia statuta. si quoz patres occidissent. nihilominus pupilli stipēdia patrū trahēbāt. quoz pueritiā iter varias expeditiōes militia erat. Itaq; a paruula etate periculis laboribusq; indurati exercitus fuere neq; castra aliter q̄ p̄iaz. neq; pugnā aliud vnquā q̄ victoriā duxere hec soboles nomē habuit epigoni. Parthis deīde domitis perfectus his statuit ex nobilissimis persaz Andragoras. vñ postea originē parthoz reges habuerūt. Interea nō Alexāder regio s; hostili odio seuire in suos cepit. maxie idignabat carpi sermonib; suoz p̄is Philippi patrieq; mores subuertisse. pp que crimia Parmeniō quoq; se nex dignitate regi primus cū Philota filio de vtroq; prius q̄nibus habitis iterficiunt. Sreme re itaq; oēs vniuersis castris cepere inorij senis filijq; casū miserātes. iterdū se quoq; nō debere melius sperare dicētes. Que cū nūciata Alexādro essent. verēs ne hec opinio et i macedoniāz diuulgaret. z ne victorie gloria seuitie macula offuscaret. simulat se ex amicis quosdā i p̄tia victoriāz nūcios missuz. Hortat milites suis scribere. rarioz habituros occasiōe pp militiā remotiorē. datos fasces epistolaz ad se tacite deferri iubet. ex qbus cognito de se singuloz iudicio i vnā cohortē eos. q; de rege durius opinati fuerāt cōtribuit. aut cōsumpturus eos. aut i vltimis terris i colonias distributurus. Inde Dracas. Euergitas. Parmas. Parapammenos. Hydaspios. ceterosq; populos. q; i radice caucasi morabant. subegit. Interea vnus ex amicis Darij Bersus victus pducit. q; regē nō solū pdiderat. verū etiā iterfecerat. quē i vltionē pfidie exercuciādū ffrī Darij tradidit. reputās nō tā hostē suū fuisse. Dariū q̄z amicū eius. a q̄ eēt occisus. z vt his terris nomē reliqueret. vrbē Alexādrīā sup amnē Tanaim pdidit itra diē septimūdecimū muro. vi. milia passū p̄sumato. trāslat^o eo triū civitatū populis. q̄s Lyr^o pdidderat. In bactriāis quoq; sogdiāisq; xij. vrbes pdidit. distributis his quoscūq; i exercitu. seditiosos hēbat his ita gestis solēni die amicos i puuiū vocat. vbi orta iter ebrios rez a Philippo gestaz mētōe p̄ferre se p̄ti ipse rez q; suaz magnitudinē extollere celloten^o cepit assentāte maiore puuiāz p̄te. Itaq; cum vnus ex senib; Lyr^o ductus fiducia amicitie regie. cuius palmā tenebat. memoriāq; Philippi vteret. laudaretq; ei^o res gestas. a deo regē offēdit. vt telo a satellite rapto eūdē i puuiio trucidat

A qb^o brū
dusū cōdi
tum

Alexandri
epirote ite-
ritus

Successus
belloz
alexan.

Thalestris
Minothea
Amazonū
regina

Atf. alex. i
stitutum

Epigoni
Vnde par
thoz reges
originē ha
buerit

Atf. celeri-
tatem ope
ris

uerit q̄ cede exultās mortuo patrociniū Philippi laudēq; paterne militie obiectabat. Postquā
 satiatus cede aius genuit. z̄ locū ire successit existimatio. mo z̄ cās occidēdi p̄siderās. pigere eū
 factūcepit. q̄ p̄inas laudes tā iracūde accepisse se q̄ nec cōiucia debuisset. amicūq; senē p̄sonā oc
 cisi mō inoxiū a se occisū iter epulas z̄ pocula dolebat. Eodē igit̄ furore ī penitētiāz quo p̄idez
 ī irā versūs mori voluit. Primū ī fletus p̄gressus amplecti mortuū. vulnera tractare. z̄ q̄si audi
 enti cōfiteri demētiā. arreptū telū ī se vertit. pegissetq; facius ni amici interuenissent. Māsit hec
 volūtas moriēdi ēt sequētibus diebus. Accesserat. n. ad p̄nūtiā nutricis sue z̄ sororis Clyti re
 cordatio. cuius absentis eū marie pudebat. tā sedā illi alimētoz suoz mercedē reddita. vt in cu
 ius manibus pueritiā egerat. huic iuuenis z̄ victoz p̄ beneficijs funera remitteret. Reputabat de
 inde quātūz ī exercitu suo. quātū apud gētes dēuictas fabulaz atq; iuidue. quātū apud ceteros
 amicos metu z̄ odiū sui fecerit. q̄z amāz z̄ triste rediderit cōiuuiū suū. nō armatus in acie q̄z con
 uiuiū sedēs terribilior. Tūc Parmenio z̄ philiotas. tūc Amyntas cōsobrinus. tūc nouerca ffes
 q; īterfecti tūc Atthalus. Eurylotus. pausanias. alijq; Maceдонie exticti p̄cipies occurrēbant.
 Ob hec illi q̄riduo p̄seuerata inedia ē. donec exercitus vniuersi p̄ibus exortatus ē precātis ne
 ita mortē vnius doleat. vt vniuersos p̄dat. quos ī vltiāz dēductos barbariā iter infestas z̄ irrita
 tas gētes bello destituat. multū p̄fuere z̄ Calisthenis philosphi p̄ces cōdiscipulatu apud Ari
 stotelē familiaris illi. z̄ tūc ab ipso rege ad p̄dēda memorie acta eius accitus. Reuocato igit̄ ad
 bellū aīo Charasinos z̄ Dracas ī dēditionē accepit. deinde qd̄ p̄io ex p̄fco supbie regie moze di
 stulerat. ne oīa pariter inuidiosiora eēt. nō saluari s; adorari se iubet. Acerrimus iter recusān
 tes Calisthenes fuit. q̄ res z̄ illi z̄ multis p̄cipibus macedonū exitio fuit. siq; dē sub spē īfidia
 rū oēs īterfecti. retētus tū ēa macedonibus mos salutādi regis explorā adoratione. Post hec ī
 diā petit. vt Oceano vltioq; oriēte finiret īperiū. cui glorie vt ēt exercitus ornamēta cōuenirent
 phaleras equozū z̄ arma militū argēto iducit. exercitūq; suū ab argēteis clypeis argyraspidas
 appellauit. Lū ad nysaz vrbē vēisset. opidanis nō repugnātibus fiducia religioīs Liberi p̄is a
 quo cōdita vrbis erat. parci iussit. letus nō militie tū vex ēt vestigia se dei secutū. Tūc ad specta
 culū sacri mōtis duxit exercitū naturalibus bōis vite hederāq; vestiti. nō aliter. q̄ si manu cult
 colētūq; īdustria exornatus eēt. S; exercitus eius vbi ad montē accessit. repētino mētis īpēri
 sacros dei v̄lulatus īstinctus cū stupore regis sine noxa discurret. vt ītelligeret nō tā opidāis par
 cēdo q̄z exercitū suo se cōsuluisse. In de mōtes dedalos regnaq; Cleop̄hidis regie petit. q̄ cuz se
 dedisset eius cōcubitu redēptū regnū ab Alexād̄ro recepit. ilicebris p̄secuta qd̄ armis nō potne
 rat. filiūq; ab eo genitū Alexandrū noiāuit. q̄ postea regno Indoz potitus ē. Cleop̄his regina
 p̄pter p̄stratā pudicitia scortū regiū exi de appellata ē ab indis. peragrata india cū ad saxū mi
 re magnitudinis z̄ asperitatis in qd̄ multi populi cōfugerant. puenisset. cognoscit Hercule ab ex
 pugnatōe eiusdē saxi teremotu p̄hibēt. Captus itaq; cupidine Herculis acta supare cuz sūmo
 labore ac piculo potitus saxo eius oēs loci gētes ī dēditionē accipit. Vnus ex regibus indoz fuit
 porus noie viribus corporis z̄ ai magnitudine pariter insignis. q̄ bellū iā pridē audita Alexan
 dri opiniōe in aduentū eius parabat. Cōmissio itaq; plio exercitus suū inuadere macedonas iu
 bet sibi regē eoz priuatū hostē deponit. Nec Alexāder morā pugne fecit. s; p̄ia cōgressionē vul
 nerato equo cū p̄ceps in terrā cecidisset. cōcursū satellitū seruatus ē. porus multis vulneribus
 obrutus capif. q̄ victuz se adeo doluit. vt cuz veniā ab hoste iuenisset. neq; cibū sūmere voluerit.
 neq; vulnera curari passus sit. egre q; sit ab eo obtētū. vt vellet viuere. quē Alexāder ob honozēz
 virtutis icolumē in regnū remisit. Duas igit̄ vrbes cōdidit vnā niceā alterā ex noie equi buce
 phalē vocauit. In de adrestras. statbenos. passidas. gāgaritas cesis eoz exercitib; expugnat. Lū
 ad euphites venisset. vbi cū ducētuz milib; hostiuz equitū opperiebant. ois exercitus nō minus
 victoriaz numero q̄z laboribus sessus lachrymis eū de p̄caf. vt finē tādē belli faceret. aliqñ p̄rie
 reditūq; meminisset. respiceret militū annos. qbus vir etas ad reditūz sufficeret oñdere ali
 caniciē alius vulnera. alius etate cōsumpta corpora. alius cicatricibus exhausta. Solos se eē q̄ duo
 ruz regū philippi Alexād̄riq; cōtinua militia pulerint. Tandē ozare vt reliquias saltē suas pa
 ternis sepulchris reddat. quoz nō studijs deficiat. s; annis. Ac si nō militibus vel ipse sibi par
 cat. ne fortunā suā nimis onerādo fatiget. Notus his tā iustis p̄ibus velut ī finē victoriae castra
 solito magnificētiora fieri iussit. quoz molitōibus z̄ hostis terrēf. z̄ posteris admiratio sui re
 liquerēt. nulluz opus milites letius fecere. Itaq; cesis hostibus cuz gratulatiōe ī eadē reuenterē
 tur. In de Alexāder ad amnē age s; nē p̄git. per hūc ad oceanū duebit. Ibi gesonas asybosque.
 quos Hercules p̄didit ī dēditionē accepit. hic ad ābros z̄ sycābros nauigat. q̄ gētes cū armatis
 lxxx. milib; peditū z̄ xl. milib; eqū exercipiūt. Lū plio victor eēt. ad vrbē eoz exercitū ducit. quā de
 fertā a defensorib; cuz de muro quē p̄ius ceperat aiaduernisset. ī vrbis planiciē sine vllō satellē
 te desiliit. Itaq; cuz eū hostes solū p̄pexissent. clamore edito vndiq; p̄currūt. si possint. ī vno ca
 pite orbis bella finire. z̄ vltionē tot gētibus darē. nec mīus Alexāder p̄stāter restitit. z̄ vnus ad
 uersus tot milia pliat. Incredibile dictū ē. vt euz nō multitudo hostiuz. nō magna teloz vis. non
 mō laceffentiū clamoz terrerit. solus tot milia cederet. ac fugaret. Vbi vno se obrui multitudie vi

Alexā. ī cō
 uiuiō clytū
 occidit

Plutarch^o
 anaxarchi.
 verbis ait
 Alex. lena
 tum

Argyraspi
 des
 Nysa

Cleop̄his
 regina

Alexāder
 alex. filius

Porus rex

Indice gē
 tes ab alex.
 victe

Sens ab
 hercule in
 india. cōdi
 ta

dit truco se q ppe murū stabat applicuit cui^o auxilio totuz cū diu agmē sustinuisset. tādē cognitio
 piculo ei^o amici ad eū desiliūt. ex qbus multi celi plūqz tā diu anceps fuit. qd oīs exercit^o muris
 deiectis i auxiliū veniret. In eo plio sagitta sub māma traiecit^o cū sanguinis fluxu deficeret. gēu
 posito tā diu pliatu est. donec eū. a q vulneratus fuerat. occideret. curatio vulneris grauior ipso
 vulnere fuit. Itaqz ex magna desperatiōe tādez saluti reddit^o. Polypcōta cū exercitu babiloniā
 mittit. ipse cū lectissima manu naues cōscendit. ⁊ oceani littora pagrat. Lū venisset ad urbē Am
 bigeri regis oppidāi iuictū ferro audientes sagittas veneno armāt. atqz ita gemino mortis vul
 nere hostē a muris sūmouentes plurimos iterficiūt. Cū iter multos letaliter vulnerat^o eēt Pto
 lemeus. moriturusqz tā videret. p qetez regi mōstrata i remedia veneni herba ē. q in potu acce
 pta statiz piculo est liberat^o. maiorqz ps exercit^o hoc remedio seruata. Expugnata deide vrbe re
 uersus i naues oceano libamēta dedit. pserū i patriā reditū p̄catus. ac veluti curru circa metaz
 acto positus iperij terminis. q sinus aut terraz solitudines pdire passe sūt. aut mare nauigabile
 fuit. secundo estu ostio fluminis Indi inuebit. In monumēta rez a se gestaz urbē barcē pdidit
 araqz statuit relicto ex numero amicoz littoralib^o idis p̄fecto. In de iter terrestre facturus cum
 arida loca medij itineris dicerent. puteos opportunitis locis fieri p̄cepit. qbus igenti dulci aqua
 iuenta Babiloniā redit. Ibi multe deuicte gētes p̄fectos suos accusauerūt. quos sine respectu
 amicitie Alexāder i p̄spectu legatoz necari iussit. Post hec Darij regis filia staturā i m̄rimoniū
 recepit. s; ⁊ optimatib^o macedonū lectas ex oibus gētib^o nobilissimas virgines tradidit. vt cōi
 facto crimē regis leuaret. Tūc ad cōcionē exercitū vocat. ⁊ pmittit se esalicnū oīuz ppria ipēsa
 solutuz. vt pdā p̄miaqz itegre domuz ferāt. Insignis hec munificētia nō sūma tm̄ veruētā titū
 lo muneris fuit. nec a debitoribus magis q̄ a creditorib^o gratius accepta. qm̄ vtrisqz exactio pa
 riter ac solutio difficilis erat tria ⁊ viginti milia talētoz. i hos sūptus expēsa. Dimissis veterais
 exercitū ex iuniorib^o supplet. s; retēti veteranoz discessuz egre s; rentes missionez ⁊ ipsi flagita
 bāt. nec ānos s; stipendiā sua numerari iubebāt. pariter i militia lectos. pariter sc̄o solui equuz
 cesentes. nec iā p̄cib^o s; cōuicio agebāt. iubētes eū solū cū p̄e suo Ammōe finire bella. vt milites
 suos fastidiar. Ille nūc castigare milites. nūc lenib^o verbis mōdere. ne gloriofā militiā seditiōib^o
 ifuscarēt. Ad postremū cū nihil p̄ficeret verbis ad corripiedos seditiōis auctores e tribunali in
 cōcionē armatā iermis ipse d̄siliūt. ⁊ nemine p̄hibētē. xij. correptos māu sua. ipse ad supplicia
 duxit tantaz vel illis moriēdi patiētā mer^o regis. vel huic exigēdi supplicia cōstantiā disciplina
 militaris dabat. In de separati auxilia plaz i cōcionē alloq̄. Laudat p̄petuā illoz tū i se tū i pri
 stinos reges fidē sua i illos bñficia memorat. vt nūqz q̄si victos s; veluti victori socios habuerit.
 Deniqz se i illoz nō illos i gētis sue mores trāsisse. affinitatib^o cōnubioz victos victorib^o cōmi
 scuisse. Nūc q̄qz ait custodia corporis sui n̄ macedōib^o tm̄ se veruētā illis credituz. Atqz ita mil
 le ex his iuuenes i numerz satellitū legit. auxilioz quoqz portione armatā i disciplinā macedonū
 exercitui suo miscet quā rē egre macedōes tulerūt. iactātes hostes suos i officiū suū a rege suba
 ctos. Tūc vniuersi flētes regē adeunt ⁊ orant. vt supplicijs suis poti^o saturet se q̄ cōtumelijs. q̄
 modestia obtinuerūt. vt. xi. milia militū veteranoz exauctoraret. s; ex amicis dimissi senes Poly
 pcon. Clytos. Borgias. Polydamas. Antigonas. Dimissis his Crateris p̄ponit iussus p̄esse
 macedōib^o i Antip̄ri locū Antipatrūqz cū supplemento tyronū i locuz ei^o vocat stipēdia reuertē
 tib^o veluti militatib^o data. Cū hec agunt. vnus ex amicis ei^o Ephestiō decedit dotib^o p̄rio for
 me pueritiēqz mox obsequijs regi p̄curus. quē s; decus regii Alexāder diu luxuriantulūqz ei duo
 deciz milia talentoz fecit. eūqz post mortē coli. vt deuz iussit. Ab vltimis littorib^o oceani Babilo
 niā reuertenti nunciant legatioes cartbaginēsiūqz ceterarūqz africe ciuitatū. s. hispaniaz sicilie
 gallie sardine. nōnullas quoqz ex italia ei^o aduentuz babiloie opiri. adeo vniuersuz terraz orbē
 nois ei^o terror iua serat vt cūcte gentes velut destinato ibi regi adularent. Hac igit ex cā Babilo
 niā festinanti velut cōuentū terraz orbis. acturo qdā ex magis pdixit. ne urbē itroiret testat^o
 hūc locū ei fatales fore. Ob hoc omīssa Babiloia i byrsiā urbē trās euphratē desertā oliz cōces
 sit. Ibi ab Anaxareho philolopho cōpulsus est rurū magoz pdicta cōtēneret. vt falsa vt icerta
 ⁊ si fatis cōstent. ignota mortalib^o. ac si nature debeant. imutabilia. Reuersus igit Babiloniam
 multis diebus ocio deditis iter missuz oliz cōiuuiū solēmiter istituit totuzqz i leticiā fufus euz dici
 noctez cōiunxisset puigiles. iam e cōiuuiō medicus Thesalus igaurata cōmessatione ⁊ ipsum ⁊
 sodales eius iuitat. Accepto poculo media potionē repente veluti telo Alexander cōfusus inge
 muit. Elatusqz e cōiuuiō semianimis tanto dolore cruciat^o est. vt ferrū in remedia posceret. tactu
 qz hoīuz velut vuluera indolesceret. Amici cām morbi intēperie ebrietatis disseminauerūt. Re
 at vera insidie fuerunt. quaz ifamiam successoz potentia oppressit. Auctor insidiar Antipater
 fuit. qui cū carissimos amicos eius interfectos videret Alexandrum generuz suum lycistiarum
 occisum se magnis rebus in grecia gestis. nō taz gratum apud regē q̄ inuidiosuz esse. a matre
 quoqz ei^o Olympiade varijs se criminationib^o veratū. Huc accedebāt an paucos dies suppli
 cia i p̄fectos deuictaz nationū crudeliter habita. ex qbus rebus se quoqz a macedōia nou ad so
 cietatez militie. sed penā euocatū arbitraba. Igit ad occupādū regem Cassandrum filiū dato

Ant. alexan
dri piculuz

Herba sa
lubris per
quietem de
monstrata

Missio ve
teranozum

Alexandri
ira in suos

Perse ad
custodiam
corporis
ab alex. le
guntur.

Alexander
venenum
bibit
Antipater

Att. Alexā
dri constan
tiam i mor
te

veneno subornat. q. cū fratribus Philippo & Zolla ministrare regi solebat. cuius veneni tanta
vis fuit. vt nō ere. nō ferro. nō testa cōtinereret. nec aliter ferri nisi in vngula equi potuerit. pmo
nito filio ne alijs q̄ Thessalo & fratribus crederet. Hac igit̄ ex cā apud Thessalū paratū repeti
tūq̄ cōiuiū est. Philippus & Zollas p̄gustare potū regis soliti i aqua frigida venenū habuerūt
quā p̄gustatā iā potioni supmiserūt. Quarto die Alexāder idubitātā mortē sentiēs agnoscere
se fatū domus maiorū suorū ait. Nā plerosq̄ eacidarū iter trigessimū annū defunctos tumultuā
tes dein de militis iudicijs perire regē suspicātes ipse sedauit eosq̄ oēs cū platus i editissimū vr
bis locū esset ad cōspectū suū admisit. osculādāq̄ dexterā suā flētibus porrexit. Lū lachrymarēt
oēs. ipse nō siue lachrymis tm̄ veruētā sine villo tristioris mētis argumēto fuit. vt quosdā ipati
entius dolētes cōsolatus sit. Quibusdā mādata ad parētes eorū dedit. adeo sicut i hostē ita & in
mortē iunctus aius fuit. Dimissis militib⁹ amicos circūstātes p̄cotat. videat̄ ne similit̄ sibi reper
turi regē tacentib⁹ cunctis tūc ipse vt hoc nesciat. ita illud scire vaticinariq̄ se ac pene oculis vi
dere dixit quātū sit i hoc certamine sanguinis fusura macedōia. quānsq̄ cedib⁹ q̄ cruore mortuo
sibi parētatura. Ad postremū corpus suū Ammōis tēplo cōdi iubet. Lū deficere eū amici vide
rēt. q̄runt quē iperij faciāt h̄rē respōdit dignissimū. Tāta illi magnitudo ai fuit. vt cū Hercule
filīū cū fratre Arideū. & cū Roxanē vxorē p̄gnātē relinqueret. oblit⁹ necessitudinū dignissimū
nūcuparet h̄rē. Roxanus q̄si nefas esset viro forti alim q̄ virū fortē succedere. aut tanti regni
opes alijs q̄ pbatis relinq. Hac voce veluti bellus iter amicos cecinisset. aut malū discor die mi
sisset. ita oēs i emulatiōez p̄surgūt. & ambitōe vulgi tacitū fauorē militū q̄rūt. Sexto die p̄clusa vo
ce exēplū digyptō annulū pdice tradidit. q̄ res gliscētē amicos diffensionē. sedauit. Nā & si nō
voce nūcupat⁹ heres. iudicio tm̄ elect⁹ esse videbat̄. Decehit Alexāder mēse vno. annos tres &
xxx. natus. vir supra humanā potentā magnitudine ai pditus. q̄ noctē eū mater Olympias cō
cepit. vīsa p̄ q̄tē est cū igenti serpēte volūari. nec dei deceptā somnio ē. Nā p̄fecto maius huma
na mortalitate opus vero tulit. quā cū eacidarū gēs ab vltia seculorū memoria. & regnū patris fra
tris mariti ac deiceps maiorū oīuz illustrauerit. nullius tm̄ noīe q̄ filij clarior fuit. Prodigia ma
gnitudinis ei⁹ i ipso ortu nōnulla apparuerūt. Nā ea die q̄ natus est. due aq̄le tota die p̄petes su
pra culmē domus patris ei⁹ sederunt. omē duplicis iperij europe asieq̄ p̄ferētes. eadēq̄ die nū
ciū p̄ ei⁹ duarū victoriarū accepit. alteri⁹ belli illyrici. alteri⁹ certaminis Olympiaci. i q̄d q̄dri
garū curr⁹ miserat. q̄d omē vnuerlarū terrarū victorias ifanti portē debeat. Puer acerrim⁹ līarum
studijs erudit⁹ fuit. Exacta pueritia p̄ q̄nquēniuz sub Aristotele doctore iclyto oīuz philospho
rū creuit. Accepto deide iperio regē se terrarū oīuz ac mūdi appellari iussit tātāq̄ fiducia suis mi
litib⁹ fecit. vt illo p̄nte nulli⁹ hostis arma nec iermes timuerit. Itaq̄ cū nullo hostiū vnq̄s cōgrel
sus ē. quē nō vicerit Nullā vrbē obsedit. quā nō expugnauerit. Nullā gētes adiit. quā nō calca
uerit Victus deniq̄ existat ē ad Postremuz nō virtute hostili. sed iudicijs suorū & fraude civili.

Justini historici liber. xij.

Alexandri
conceptus

Prodigia
q̄ in alex.
ortu euene
re

Omnes
viete gen
tes eum vt
parentes
luxerunt

Att. vecti
gal

*ahpach
s. reges putant.*

Extincto i ipso etatis ac victoriarū flore Alexandro magno triste apud oēs totāq̄ ba
byloniā silentiū fuit. S̄z nec deuicte gētes fidē nuncio habuere. q̄ vt iuictuz regez sic
imortalē eū crediderāt. Recordātes quotiēs p̄senti mortē ereptus esset. quā sepe ser
ro amisso repente se nō sospitē tm̄ suis veruētā victorē obtulisset. vt verō mortis eius
fides affuit. oēs barbare gētes pauloante ab eo deuicte nō vt hostē eū. s̄z vt parentē luxerūt. Ma
ter quoq̄ Darij regis. q̄ amisso filio a fastigio tāte maiestatis in captiuitatē redactā i indulgentia
victoris in eā diez vite nō penituerat. audita morte Alexādri mortēz sibi ipsa cōsciuit. nō q̄ hostē
filio p̄ferret. s̄z q̄ pietatez filij in eo. quez hostez timuerat. experta esset. Cōtra Macedones versa
vice nō vt ciuē ac tante maiestatis regē vez vt hostē amississent. gaudebāt. seueritatē nimiaz & al
si dua belli pericula execrantes. Huc accedebat q̄ principes regniū & iperia vulgus milituz the
sauros & grāde pōdus auri velut inopinataz predaz spectabāt illi successionē regni. hi opū ac di
uitiaz hereditatē cogitantes. Erant. n. in thesauris. c. milia talentorū. & in annuo vectigali tribu
to. ccc. milia. Sed nec amici Alexandri frustra regnuz spectabāt. Nā eius virtutis. erant ac vene
ratiōis. vt singulos reges putares. Quippe ea forme pulchritudo & p̄ceritas corporis & virius
ac sapientie magnitudo in oibus fuit. vt q̄ eos ignoraret. nō ex vna gente s̄z ex toto terrarū orbe
electos iudicaret. neq̄. n. vnquā antea macedonia vel vlla gēs alia tā clarorū viroz p̄uentu flo
ruit. quos primuz Philippus mox Alexāder tanta cura legerāt. vt si tā ad societātē belli quaz i
successionē regni electi viderent. Quis igit̄ miret̄ tāibus mīstris orbez terrarū victū curz exerci
tus macedonuz a tot nō ducibus sed regib⁹ regeret q̄ nunquaz sibi reperiri p̄tes si nō iter se con
currissent. Multosq̄ macedonia p̄ vno Alexandro habuisset. nisi fortuna eos ex emulatiōe vir
tutis in p̄niciez mutū armasset. Leteruz occiso Alexandro nō vt leti ita & securi fuere oibus in
vnuz locū competentibus. nec minus milites inter se timebant. quoz & libertas solutior & fa
uor incertus erat. Inter ipsos vero equalitas discordiam augebat. nemine tantum ceteros exce
dente. vt ei aliquis summitteretur. Armati itaq̄ in regia cocunt ad forman dū rerum presen
tiū statū. Perdicās censet Roxanis expectari partū. que exacto mēse octauo matura iā ex Ale

xandro erat. et si puer peperisset. hunc dari successorē patri. Meleager negat differenda in par-
 tus dubios cōsilia. nec esse expectandū dū reges sibi nascerent. cū iā genitis vti liceret. seu si pu-
 er illis placeat esse p̄gami filiū Alexandri natū ex Barbine noīe Hercule. seu mallent iuvenes es-
 se in castris fratrem Alexandri Arideū comitē. et cunctis non suo t̄m̄ v̄x̄ patris Philippi nomi-
 ne acceptissimū. Ceterū Romanē esse originis p̄sice. nec esse fas. vt macedonibus ex sanguine eorū
 quorū regna deleuerint. reges cōstituant. q̄d nec ipsūz Alexandrū voluisse dicit. Demiqz moriē
 tē nullā de eo mentionē fecit. Ptolemeus recusat regē Arideū nō pp̄ maternas modo sordes.
 q̄ ex larisseo scorto nasceret. sed ēt pp̄ inualitudinē maiore quā patiebatur. ne ille nomen regis ali-
 us imperiū teneret et melius esse ex his legi. qui p̄ virtute regi suo p̄ximi fuerint. q̄ puincias re-
 gnāt. q̄bus bella mandent. q̄ sub p̄sona regis indignorū subijciant īperio. Dicit Perdice sn̄ia
 ex p̄sensu vniuersorū. Placuit itaqz Romanis expectari partū. et si puer natus fuisset tutores Leo-
 natū et Perdica Craterō et Antipatrū constituūt. cōfestimqz in tutorū obsequia iurāt. Cū equites
 quoqz idē fecissent. pedites idignati nullas sibi cōsilioz partes relictas. Arideū Alexandri fra-
 trem regē appellāt satellitesqz illi ex tribu sua legunt. et noīe Philippi patris vocari iubent. q̄ cum
 nunciata equitibus essent. legatos ad mitigandū eorū aīos duos ex p̄ceribus Attalū et Meleag-
 grū mittunt. qui potentiā ex vulgi adulatione querentes omīssa legatione militibus cōsentiant
 statū et seditio creuit. vbi caput et cōsiliū habere cepit. Tunc ad delendū equitatū cuncti armati
 regiā irrūpunt. q̄ cognito. eq̄tes trepidi ab vrbe discedūt. castrisqz positis et ipsi pedites terreri
 ceperunt. Sed nec p̄cerum inter se odia cessabāt. Attalus ad īterficiendum perdicam ducem al-
 terius partis mittit. ad quem armatum et vltro puocantez cū accedere p̄cussos auri nō fuisset
 tāta cōstantia p̄dice fuit. vt vltro ad pedites veniret. et in cōcionē euocatos edoceret. Quod sa-
 cinus molirent. respicerēt q̄ quos arma sumpsissent. nō illos p̄sas. sed macedōes. nō hostes sed
 ciues esse. Plerosqz et cognatos eorū certe et cōmilitōes eorū de castrorū et piculoz socios. editu-
 ros. deinde egregiū hostibus suis spectaculū. vt quorū armis victos se doleāt. eorū mutuis cedi-
 bus gaudeāt. parentaturosqz sanguine suo māibus hostiū a se īterfectoz. Nec cū p̄ singulari sa-
 cundia sua Perdica perorasset. adeo mouit pedites. vt pbato cōsilio ei dux ab oībus legeret.
 Cū et equites ī cōcordiā reuocati in Arideū regē cōsentiant. Seruata ē portio regis alexādrī filio
 sn̄atus esset. Hoc agebāt posito ī medio corpe alexādrī. vt maiestas ei testis decretorum esset.
 His itaqz cōpositis macedōie et grecie antipater p̄ponit. Regie pecunie custodia Cratero tradi-
 tur. Castrorū exercitū et rex cura Meleagro et Perdice assignat. iubeturqz arideū corpus alexā-
 dri ī ammoīs tēplū deducere. Tūc Perdica īsensu seditiois auctoribz repēte ignaro collega lu-
 strationē castrorū pp̄ mortē regis ī posterū edicit. Posteaqz armatū exercitū ī capō cōstituit p̄sen-
 tiētibz vniuersis euocatos dūtaxat d̄ singulis māipulis seditiosos supplicio tradi occulte iubet.
 Reuersus deīde īter p̄cipes puincias diuisit. simul vt remoueret emulos. et munus īperij bñi-
 cij sui faceret. Primo Ptolemeo egypti et africe arabieqz ps̄ sorte vēit. quē ex gregario milite
 alexāder virtutis cā puererat. cui ad tradēdā puiciā Deomenes. q̄ alexādrīā adificauerat dā-
 t. Cōfinē huic puincie syriā Laomedō mityleneus. ciliciā Philotas cū filio et illyrios accipiunt.
 Medie maiori acropatos. minori alceta Perdice p̄ponit. Susania gēs Syno. Phrygia maior
 antigonō Philippi filio assignat. Lyciā et Paphlagoniā Learcus. caria Cassander. Lydiā menan-
 der sortiant. Leonato minor phrygia eyenit. Thracia et regides pōtici maris Lyfimaco cappa-
 docia cū paphlagonia Eumeni dā. Sumus castrorū tribunatū Seleuco antiochi filio cessit. Sti-
 patoribz regis satellitibusqz Cassander filio Antipatri p̄ficiat. In Bactriana vltiorē et ī die re-
 giōibz priores. p̄fecti detēti. Seres īter amnes duos hydaspe et idū taxiles hēbat. In colonias
 ī idijs cōditas Phytō Agenoris filio mittit. Parapomenos fines caucasi mōtis Ariarches ac-
 cepit. Draicas et argeos Statāoz. Bactriāos Amyntas sortit. Sagiliāos Scythē. Nicāoz par-
 thos. Philippus hyrcāos. Fratafarnes armēios. Neoptelem plās. Deutestes babylōios. Ar-
 thous pelagos. Archesila meāpotamiā adepti sūt. Nec diuisio cū veluti fatale mun⁹ singulis
 ptigisset. ita magna īcremētoz materia plurimis fuit. Siqdē n̄ magno post tpe q̄si regna n̄ p̄sa-
 cturas diuisisset. sic reges ex p̄fectis facti magnas opes n̄ sibi t̄m̄ parauerunt. v̄x̄ et posteris reli-
 querūt. Cūz hec ī oriēte agunt. ī grecia atheniēses et etoli bellū. q̄d iā viuo Alexandro mouerant
 sumis viribz īstruebāt. Cause belli erāt. q̄d reuersus ab india Alexāder epistolas ī greciā scripse-
 eat q̄bus oīuz ciuitatū exules p̄ter cedis dānatos restituebant q̄ recitate p̄sente vniuersa grecia
 ī mercato olympiaco magnos motus fecerāt. q̄ plurimi nō legibz pulsā patria s̄ p̄ factionē p̄ri-
 cipū fuerāt. verentibz ijsdēz principibz ne reuocati potentiores in repu. fierēt Palā igit iā tunc
 multe ciuitates libertatē bello vendicandā fremebāt. Principes t̄m̄ oīuz atheniēses et etoli fue-
 re. q̄d cūz nunciatus esset Alexandro mille naues longas socijs īperari p̄ceperat. q̄bus ī occidē-
 te bellūz gereret. excursurusqz cūz valida manu fuerat ad athenas delendas. Igit atheniēses
 p̄eto. xxx. milibz militibz exercitu. et cc. nauibus bellūz cūz antipatro. cui grecia sorte euenerat ge-
 runt eumqz detractatē plūz et heracle vrbis menibz tuentēz se obsidiōe cinxerunt. Eodem tem-
 pore Demosthenes atheniēsis orator pulsus patria ob crimen acceptiqz Harpago auri. q̄ cru-

Prime ma-
cedomum
discordie

Arideus
alexandri
frater

Seditio
militaris

Duxes & successores

- Que qui bus puin- Antipater
- cie sit et ma- Craterus
- ced. delega- Meleagrus
- te Perdica
- Arideus
- Ptolemeus
- Laomedo.
- Philotas et.
- Acropatos
- provincia- Alorta Per-
- rum ordi- symus
- natio Antigonus
- Seres iter- Learchus
- bidaspez et
- Indum Cassander
- Menand.
- Leonatus
- Lysi mac
- Eumenes
- seleucus. d
- Cassander.
- Grecie sta- Profecti p̄tes
- tus Taxiles
- atf. appara- Phytō. f. d
- tum belli. Axianches
- ab alexan- Statānor
- dro desti- Amyntas
- narum Scythens
- Nicanor
- Phylippus
- Fratrarchom
- Neopteleemus
- Pentestes
- Arthous

Megaritis
demonsthe
nes exulat
uit

atq. barba
rozum de
speratione

Darij bel
lorum mo
tus inter
alex. succes
siones

Ptolemei
opes

Cyrenes
conditio

Cyrenes
fabula

Eumenis
succensus

delitate alexandri fugerat. qd civitate in eiusdem alexandri bellu impelleret. Sorte megaris exulabat q cu missu ab atheniensibus hyperide legatu cognouit. q peloponenses i societate armoz solli citarēt. secutus eū Sicyōa. argos. z Corynthū ceterasqz civitates eloquentia sua atheniensibus iunxit. Ob qd factū missa ab atheniensib⁹ obuia navi ab exilio reuocat. Interiz in obsidiōe antipatri Leosthenes dur atheniensiu telo e muris i transeunte iacto occidit. q res tm aioz antipatro dedit. vt et vallū rescindere auderet. Auxiliū deide a Leonato petit p legatos. q cu venire nūciaret cū exercitu. obuij ei atheniēses cū istructis copijs fuere. ibiqz equestri plio graui vulne re ictus extinguit antipater z si auxilia sua videret deuicta. morte tm Leonati letatus est. Quippe z emulū sublatū. z vires ei⁹ accessisse sibi gratulabat. Statiz igit exercitu ei⁹ recepto cum par hostibus et plio videref. solutus obsidiōe i Macedonia cōcessit. grecoz quoqz copie a finibus grecie hoste pulso in vrbes dilapsē sunt. Interea Perdica bello inorio Ariarathi regi cappado cū illato plioque victor nihil premij pter vulnera z picula rettulit. Quippe hostes ab acie i vrbe recepti occisis cōiugibus. z liberis domos qsqz suas cū oibus copijs incenderūt. Eodē conge stis et opibus semetipsi precipitat. vt nihil hostis victor suaz rex preter incendiū spectaculo frue ref. Inde vt viribus auctoritate regiā acquireret. ad nuptias Leopatre sororis Alexandri ma gni z alterius alexandri quōdā vxoris. nō aspernante Olympiade matre eius intendit. sed pri⁹ antipatru sub affinitatis obtēptu capere cupiebat. Itaqz fingit se in matrimoniu filia eius pete re. quo facilius ab eo supplementū tyronū ex macedonia obtineret. quē dolū p̄sentiente antipatro cū duas eodē tpe vxores qrit. neutra obtinuit. Post hec bellū iter antigonū z pdicā oriz. Anti gono Crateros z antipz auxiliū ferebat. q facta cū atheniensib⁹ pace polipconta grecie z mace donie pponūt. pdica alienatis reb⁹ Arideū z Alexandri magni filiū i cappadocia. quoz cura il li mādata fuerat. de sūma belli i cōsilū adhibet. qbusdā placebat bellū i macedonia trāsseri ad ipsuz sōtē z caput regni. vbi z Olympias esset mater alexandri. nō mediocre momētuz partiū z ciuiū fauor pp alexandri Phillippique noia. sz i rē visuz ē ab egypto icipere. ne in macedonia p sectis asia a Ptolemeo occuparet. Eumenij pter puincias quas accepat. paphlagonia z Laria z Lycia z phrygia adijciunt. Ibi cratez z antipatru operiri iubent. adiutores ei danf cū exer citibus suis frater pdice alceras z Neoptoleme⁹. Clyto cura classis tradit. Lycia philote adē ta Siloxeno dat. ipse pdica egyptū cuz ingētū exercitu petit. sic macedonia i duas partes disur rentib⁹ ducibus in sua viscera armaf. ferrumqz ab hostili bello in ciuilez sanguinē vertit. exēplo furentiū māus ac membra sua ipsa cesura. Sz Ptoleme⁹ in egypto solerti iudustria magnas opes parabat. Quippe z egyptios isigni moderatione in fauorē sui sollicitauerat. z reges finitimos beneficijs obsequijsqz deuinxerat. terminos quoqz iperij acquisita cyrene vrbe ampliauerat. fa ctusqz iā tātus erat. vt nō iā timeret hostes. qz timendus ipse hostibus esset. Cyrene at cōdita fu it ab Aristeo. cui nomen Bactos pp lingue obligationez fuit. Nuius pater Lymus rex therame nis isule cū ad oraculū delphos pp dedecus adolenscentis filij nōdū loquētis deū deprecaturus venisset. respōsus accepit quo iubebat filius ei⁹ Bactus africā petere. z vrbez Cyrenez condere vsuz lingue ibi accepturus. Cuz respōsus ludibrio simile videref pp similitudinez theramenis isule. qua coloni ad vrbez cōdendā i africā tā longinque regiōis pficisci iuebant. res omissa ē. Interiecto dein de tpe velut cōtumaces ex pestilentia deo parere cōpellunt. quoz tā insinguis paucitas fuit. vt vix vnā nauez cōplerent. Cū venissent in africā pulsus accolis montez Lyraz z pp amenitatez loci z pp fontis vbertatez occupauere. Ibi Bactus dur eoz lingue. nodis solutis loq primū cepit. que res aios eoz ex pmissis dei iā pte pcepta in reliqua spez cōden de vrbis ac cendit. Hostis igit castris opinionez veteris fabule accipiūt Cyrenem erimie pulchritudinis virginez a Thessalie mōte pelio ab Apolline raptā platāqz in eiusdez mōtis iuga. cui⁹ collem occupauerāt. a deo repletā. iij. pueros peperisse Nomiū Aristeū Eutocū Ageuz missos a patre Dispero rege Thessalie. q pquirent virginez. loci amenitate. captos i ijsdez terris cuz virgine resedisse. ex his pueris tres adultos i Thessalia reuersos auita regna cepisse. Aristeū i arcadia late regnasse eūqz primū z apū z mellis vsuz z lactis z coaguli hoibus tradidisse solstitialisqz or⁹ z sydez primū iuenisse qb⁹ auditis Bact⁹ virginis noie ex respōsis agnito vrbe Cyrenez pdidit. Igit Ptolemeus hui⁹ vrbis act⁹ virib⁹ bellū i aduētū Perdice parabat. sz pdice plus odiū arrogātie qz vires hostiū nocebāt. quā exosi et socij ad Antipatru gregati pfugiebāt. Neo ptoleme⁹ i auxiliū Eumenij relict⁹ n̄ solū trāssugere. veruetiā pdere ptū exercitū voluit. quā cū rez p̄sensisset Eumenes cuz pditore decernere plio necesse habuit. Victusqz Neoptoleme⁹ ad Antipatru z polypcōta. pfugit hisqz psuadet. vt cōtinuatis māsiōib⁹ leto ex victoria z securo su ga sua Eumenij supueniat. sz res Eumenē n̄ latuit. Itaqz isidie i. isidiatores verse. z q secuz ag gressuros se putabāt. securis itinere z puigilia noctis fatigatis occursuz ē. In cōplio Polypon occidit. Neoptolemeus quoqz cuz Eumene cōgressus diu mutuis vulnerib⁹ acceptis colluctat⁹ est z i summa vict⁹ occūbit. Victor igit duob⁹ plijs cōtinuis Eumenes afflictas pres trāsfactione socioz paululū sustentauit. Ad postremū tm Perdica occiso. ab exercitu hostis cuz Pphythone z Illyrio z Alceta fratre Perdice rex appellatur. bellumqz aduersos eos Antigono decernitur.

Justiniani historici liber. xiii.

Umnes v^o Perdica occisū. se vt hostē a macedonib⁹ iudicatū. bellūq; Antigono
 decretū cognouit. vltro ea militibus suis idicauit. ne fama aut rē in manus extolleret
 vt militū aios rex nouitate terreret. simul vt an hē se aiati essent cognosceret sumptu
 rus cōsiliū ex motu vniuersoz. cōstanter tū pfatus est. si cui hec terrozi essent hēre euz
 dicēdi ptātez. q̄ vocē a deo cūctos i studiū ptiū suaz idurū. vt vltro illū oēs hortarent. rescissu
 rosq; se ferro decreta macedonū affirmarēt. tūc exercitu in etoliā pmo. pecunias ciuitatibus
 i perat recusantes dare hostiliter diripit. Inde sardis pfect⁹ est ad Leopatrā sororē Alexandri
 magni. vt ei⁹ voce cēturiōes pncipalesq; cōfirmarent existimaturus. ibi maiestātē regiā verti
 vñ soroz Alexandri staret. tāta veneratio magnitudinis alexātri erat. vt ēt p vestigia mulieruz sa
 uoz sacrati eius noīs q̄reres. Cū reuersus i castra esset. epistole totis castris abiecte inueniuntur
 qbus ijs q Eumenis caput ad antigonū detulissent. magna p̄mia disīniebant. Is cognitis Eu
 menes vocatis ad cōcionem militibus primo grās agit. q̄ nemo iuentus sit. qui spem cruenti
 p̄mij fidei sacramēto antepōeret tū deide callide subnectit pfictas a se has epistolas ad expiēdos
 suoz aios eē cetēz salutē suā i oīuz ptāte eē. nec antigonū nec quēq; ducū sic velle vicerē. vt ille i
 se exēplū p̄fīmū statuat. Hoc factoz i p̄senti labātū oīos deterruit. z in futūz puidet. vt siquid
 simile accēdisset nō se ab hoste corūpi. s; a duce tētari milites arbitrarent. Oēs igit operā suaz
 certatiz ad custodiā salutis ei⁹ offerūt. Interiz antigonus cū exercitu supueuit. castrisq; positis po
 stera die i aciē pcedit. Nec Eumenes morā plio fecit. q̄ vict⁹ i munitū quoddā castellū cōfugit.
 vbi cū videret se fortunā obfidiōis subitūz maiorē exercit⁹ partē dimisit. ne aut cōsensu multitu
 dinis hosti traderet. aut obfidiō ipsa multitudine grauaret. legatos deide ad antipatrū q solus
 par atigōi virib⁹ videbat. supplices mittit a quo cū auxilia Eumeni missa antigonus didicisset.
 ab obfidiōe recessit. Erat qdē solut⁹ ad tps metu mortis Eumenes. S; nec salutis dimisso exer
 citu magna spes erat oīa igit circūspiciēti optimū visuz ē. ad alexātri magni argyraspidas iui
 ctū exercitū z tot victoriāz p̄fulgentē gloria decurrere s; argyraspides post alexātri oēs duces
 fastidiebāt. sordidā militiā sub alijs post tātū regis memoriā existimātes. Itaq; Eumenes blā
 dimentis aggere. singulos supplicis allog. nunc comilitōes suos. nunc patronos. appellās picu
 loz z opuz orientaliū socios. nunc refugia salutis sue z vnica p̄sidiā cōmemorās solos eē quoz
 virtute oriēs sit domit⁹. solos q militiā Liberi patris q Hercules mōmēta supauerit. per hos
 Alexātri magnū factū. p hos diuinos honores z immortalē gloriā cōsecutuz. orat vt nō tā duces
 se q̄ cōmilitonē recipiāt. vnūq; ex corpore suo esse velint. Recept⁹ hac lege paulatī iperiū primū
 monēdo singulos. mor. q̄ pperā facta erāt. blāde corrigendo vsurpat. nihil i castris sine illo agi.
 nihil administrari sine solertia ei⁹ poterat. Ad postremū euz Antigonū vēire cū exercitu esset nū
 ciatū. cōpellit eos in aciē descēdere. Ibi dū ducis iperia cōtēnunt. hostiū virtute superāt. i eo plio
 nō gloriā tñ tot belloz. verū etiā cū cōiugib⁹ z liberis p̄mia lōge militie parta pdiderūt. Sed z
 Eumenes q auctor cladis erat. ne aliā spē salutis reliquā hēbat. victos hortabat. nam z virtute
 eos supiores fuisse affirmabat. q̄ppe ab his qnq; milia hostiū cesa z si i bello perstent. vltro ho
 stes pacē petituros. dāna qbus se putēt victos. duo milia mulierū z paucos ifantes z seruitia
 esse. q̄ meli⁹ vincēdo possit reparare q̄ deserendo victoriā porzo Argyraspides neq; fugā se tē
 turos dicūt post dāna m̄imoniōz z post cōiuges amissas. neq; bellū gesturos h̄ liberos suos.
 Vltroq; euz cōiucijs agitāt. q̄ se post tot annos emeritoz stipēdiōz redeuntes domū euz p̄mij
 tot bolloz ab ipsa amissioe rursus i nouā militiā imēsaq; bella reuocauerit. z a larib⁹ quodā mō
 suis z ab ipso limite patrie abductos ianibus pmissis deceperit. nunc quoq; amissis oibus feli
 cis militie q̄stionibus. ne victos qdē i misera z iopi senecta q̄scere sinat. Ignaris deide ducib⁹
 cōfestiz ad Antigonū legatos mittunt. petētes vt sua reddi iubeat. Is reddituz se pollicetur. si
 Eumenē sibi tradāt. qbus cognitis Eumenes cū paucis fugere tētavit. s; retract⁹ desperatis re
 bus cū cōcursus multitudinis fact⁹ esset Perit vt postremū sibi allog exercituz liceret. Iustus ab
 vniuersis dicere factoz filētio laxatisq; viculis platā sicut erat c̄batenat⁹. manū ostēdit cernite mi
 lites inqt habitūq; ornāmēta ducis vestri. q̄ nō hostiū quisq; iposuit. nā hoc ēt solatio foret vos
 me ex victore victuz. vos me ex iperatore captiū fecistis. quater intra hunc annū in mea verba
 iureiurādo obficti estis. z ista mitto. neq; n. miserōs cōiucia decēt. vnuz oro si ppositoz Anti
 goni i meo capite summa cōstituit. iter vos me velitis mori. nā neq; illi⁹ iterest. quēadmodum
 aut vbi cadā. z ego fuero ignominia mortis liberatus hoc si ipetro. soluo vos iureiurando quo
 tiēs vos sacramēto mibi deuouistis. aut si ipsos pudet rogāti viz adhibere. ferruz huic date. z p
 mittite. qd vos facturos p iperatore iurastis. Imperatorē p vobis sine religiōe iusurādi facere
 euz n̄ obtineret p̄ces i irā vertit. ad vos ait deuota capita respiciāt dij piurioz vidices. talesq; vo
 bis erit⁹ dēt. q̄les vos ducib⁹ vestris dedistis. nepe vos idē pauloante z Perdice sāguie estis
 aspsi. z i Antipatrūz eadē moliti. Ipsuz deniq; Alexātri si fas fuisset. eū mortali māu cadere
 iterēpturi. qd maximuz erat seditiōib⁹ agitastis. vltia nunc ego p̄fidoz victima. has vobis dira
 atq; iferias dico. vt inopes p̄tozēsq; omne euz i hoc castrensi exilio agatis. deuozētq; vos ar

Eumenis
 consilium
 in discunē
 do pericu
 lo qd sic ab
 Antigono
 instabat
 Vincitur
 Eumenes
 ab Antigo
 no

Ars Eume
 nis

Argyraspi
 des vincū
 tur

Ant. Eu
 menis con
 stantiam
 in summo
 periculo

due execra
tiones

ma vestra. qbus plures vestros q̄ hostiū duces absūpistis. Plenus deinde ire custodes suos p̄cedere ad Antigoni castra cepit. sequit̄ exercit̄ p̄dito ip̄eratore suo. ⁊ ipse captiū. triūphūq̄ de se ip̄so ad victoris sui castra ducit. oia auspicia regis alexādr̄i ⁊ tot belloꝝ palmas laureasq̄ vna secū victori tradētes. ⁊ ne qd̄ deesset p̄p̄e. elephāti quoq̄ ⁊ auxilia oriētia subsequūt̄ tanto pulchriora hec Antigono q̄ Alexādro tot victorie fuerūt. vt cū ille orientem vicerit. hic eos a qbus oriēs victus fuerit. superauerit. Igit̄ Antigonus domitores illos orbis exercitui suo diuidit. redditis q̄ in victoria ceperat. Eumene vero verecūdia prioris amicitie in cōspectū suū venire p̄hibitū assignari custodibus p̄cepit. Interea Euridice vxor Aridei regis. vt Polyperconta a grecia redire i macedoniā cognouit. ⁊ ab eo accersitā Olympiada muliebr̄i emulatioe p̄culsa abutēs valitudine viri. cuius officia sibi vendicabat. scribit regis noie Polypercōti Cassandro exercitū tradat. i quē regni administrationē rex trāstulerit. eadē ⁊ i Asiā Antigono p̄ epistolas nūciat quo beneficio deuictus Cassander. nihil nō ex arbitrio muliebris audacie gessit. Deinde p̄fectus in greciā multis ciuitatibus bellū ifert. quaz excidio veluti vicino icendio territi spartani vrbē. quā semp armis nō muris defenderāt. tū p̄ respōsa fatoz. ⁊ veterū maioꝝ gloriā armis diffisi. muroꝝ p̄sidio includūt tñi eos degenerauisse a maioꝝ. vt cū multis seculis murus vrbis ciuū virtus fuerit. tūci ciues saluos se fore nō estimauerint. nisi itra muros laterēt. Duz hec agūt. Cassandru a Grecia turbat̄ macedōie stat̄ domū reuocauit. Nāq̄ Olympias m̄ Alexādr̄i magni regis cū Epiro i macedoniā p̄sequētē Eacida rege molossoꝝ vēiret p̄hiberi q̄z h̄nib̄ ab Eurycide ⁊ Arideo rege cepisset. seu memoriā mariti seu magnitudie filij. ⁊ idignitate rei moti macedōes ad Olympiada trāstire. cui⁹ iussu ⁊ Eurydice ⁊ rex occiditur sex ānis post Alexādrū potit̄ regno S; nec Olympias diu regnavit. Nā cū p̄cipū passim cedēs muliebr̄i magis quā regio more fecisset fauorē suū i odiū vertit. Itaq̄ audito Cassandri aduētū diffisa Macedōib̄ cū nuru Roxane ⁊ nepote Hercule Pictuā vrbē cōcessit. Proficiscētī Deidamia eacide regis filia ⁊ Thessalōice puigna ⁊ ipsa clara Philippi patris noie. multe q̄z alie principuz matrōe speciosus magis q̄ vtilis grex fuere comites. Hec cū nūciata Cassandro essent. statim citato cursū Pictuā vēit ⁊ vrbē obsidiōe cirit. cū fame ferroq̄z vrgeret Olympias lōge obsidiōis tedio pacta salute victori se tradit. S; cū Cassander ad cōcionē vocato populo suscitaturus qd̄ d̄ Olympiade fieri vellet. subornat parētes iterfactoroz. q̄ supra lugubri veste crudelitate mulieris accularēt. a qb̄ accessit Macedōes sine respectu pristie maiestatis occidēdā decernūt. imemores prozris. qd̄ p̄ filiū ei⁹ vtrūq̄z n̄ solū vitā ip̄si iter finitimos tutā habuisse. verū etiā tātas opes ip̄eritūq̄ orbis q̄stisset. S; Olympias vbi obsiatis vēire ad se armatos vidit. veste regali duab̄ ancillis inira vltro obuiā p̄cedit. q̄ visa p̄cussores attōiti fortūa maiestatis poris ⁊ tot i eā memorie occurrētib̄ regū suoz noib̄ substiterūt: dōec a Cassādro missi sūt q̄ eā cōfoderūt. n̄ refugētē gladiū. nec vulnera aut muliebr̄iter vociferatē. s; viroz more fortū p̄ gloria veteris p̄sapie mortu succubētē. vt Alexādrū posses ēt moriētē m̄re cōspicere. Insup̄ expirās capillis ⁊ veste crura p̄terisse fert. ne qd̄ possēt i corpe ei⁹ idecoꝝ videri. Post hec Cassāder Thessalonicē regis Aridei filiā vxorē duxit. Filiū Alexandri cū matre in arceꝝ amphipolitanam custodiendos mittit.

Olympia
dis apud
maced. gra
tia

Olympia
dis cedes

¶ Iustini historici liber. xv.

Novā du-
cum discor-
dia

¶ Erdica ⁊ fratre ei⁹ Alceta Eumene ac Polypercōte ceterisq̄z ducib̄ diuersē partis occisis finitū certamē iter successores Alexādr̄i magni videbat. cū repēte iter ipsos victores nata discordia. q̄ppe postulatibus Ptolemeo ⁊ Cassandro ⁊ Lyfimaco vt pecunia i p̄da cepta puincieq̄z diuiderentur. Antigonus negauit se i ei⁹ belli socios admissuruz icui⁹ piculū solus descenderat. ⁊ vt honestū aduersus socios belluz suscipe videret diuulgat se Olympiadis morte a Cassandro iterfecte vlcisci velle. ⁊ alexādr̄i regis sui filiū cūz matre obsidiōe amphipolitana liberare. His cognitis Ptoleme⁹ ⁊ Cassander inita cū Lyfimaco ⁊ Seleuco societate bellū terra mariq̄z enire instruebāt. Tenebat Ptoleme⁹ egyptū cūz affricę parte maiore ⁊ Lypro ⁊ Phenice Cassandro parebat macedōia cūz Grecia asiā ⁊ partē orientis occupauerat Antigonus. cui⁹ filius Demetrius pria belli cōgressiōe a Ptolemeo ap̄ calamā vincit. In quo plio maior Ptolemei moderatiōis gloria. quā ip̄si victoria fuit. Siquidē ⁊ amicos Demetrii nō soluz cūz suis rebus dimisit. verū et ad ditis ilūp munerib̄ honorauit. ⁊ ip̄si Demetrii priuatū omne istrumentuz ac familiā reddidit. adiecto honore verboꝝ nō se p̄ p̄dā. sed p̄ dignitates inisse bellum indignatus q̄ antiochus deuictus diuersē factionis ducib̄ solus victorie cōis premia corrupisset. Dum hec agunt Cassander ab appolonia rediens incidit in abderitas. qui p̄ ranarum murumq̄ multitudinē relicto patrie solo sedes querebāt veritus ne macedoniā occuparet facta pactione in societate eos recepit. agrosq̄z ijs vitimis Macedonie finibus assignat. Deinde ne Hercules alexandri fili⁹. q̄ pene annos. xiiij. excesserat fauore paterni nois in regnuz macedonie vocaret. occidit euz tacite cūz matre Barsene iubet. corpoꝝ raq̄z eoꝝ terra obruit. necedes sepultura p̄deret. ⁊ q̄si paruz facinoris in ip̄so primū rege mori in matre eius Olympiade ac filio admississet. Alteruz quoq̄z filiuꝝ cūz matre Roxane pari frau de iterfecit. s; quasi regnum Macedonie. qd̄ affectabat aliter consequi q̄ scelere non possit. In

atf. abderi-
tarum cla-
dem
Hercules
alexandri fi-
lius cū ma-
tre occidit

terea Ptolomeus cū Demetrio nauali plio iterato cōgredif. ⁊ amiffa classe hostiqz cōcessa victo-
 ria i egyptū refugit. Demetrius filiu ptolemei leucicu ⁊ fratrem Menelaū amicosqz ei⁹ cū priua-
 ti iſtrumēti ministerio puocatus pari antea munere egyptū remittit ⁊ vt appareret eos nō odij
 ſqz dignitatis gloria accēfos donis muneribusqz iter ipa bella pte debāt. Tāto honeſtius tūc bella
 gerebāt. q̄to nūc amicitiē colūf. Hac victoria elat⁹ antigon⁹ regē secū demetrio filio appellari a
 populo iubet. Ptolomeus quoqz ne mīoris apud ſuos auctoritatis hēref. rex ab exercitu cogno-
 minat. qbus auditis Laſſander ⁊ Lyſimachus ⁊ ipſi regiā ſibi maiestātē vēdicauerūt. Hui⁹ ho-
 noris ornamētis tā diu oēs abſtinuerūt. q̄z diu filij regis ſui ſupeſſe potuerūt. Tāta i illis verecū-
 dia fuit. vt cū opes regias haberēt. regūm noibus equo aīo caruerit. quo ad alexādro iuſt⁹ he-
 res fuit. Sꝫ ptolemeus ⁊ Laſſander ceteriqz factiōis alteri⁹ ducs cū carpi ſe ſingulos ab antigo-
 no viderēt. dū priuatū ſinguloꝝ nō cōe vniuerſoꝝ bellū ducūt. nec auxiliū ferre alter alteri volūt.
 q̄ſi victoria vni⁹ nō oīum foret. p epistolās ſe inuicē cōfirmātes. tps locū cocūdi cōdicūt. bellūqz
 cōibus viribus iſtruūt. cui cū Laſſander itereſſe pp finitimū bellū nō poſſet. Lyſimachū cuz i gē-
 tibz copijs i auxiliū ſocijs mittit. Erat hic Lyſimachus illuſtri qdē Macedōie loco natus. ſqz vir-
 tutis experimētis oī nobilitate clarioꝝ. q̄ tāta i illo fuit vt ai magnitudie philoſophia ipa viriūqz
 gloria oēs. p quos oriēs domitus ē. vicerit. qppe cū Alexāder magn⁹ Caliſthenē philoſophūz
 pp ſalutatiōis pſice iſterpellatū morē iſſidiaz. q̄ ſibi parate fuerāt. conſciū fuiſſe ratus fuiſſet. cuz
 qz truncatis crudeliter membris abſciſſiſqz auribus ac naſo labijsqz deſorme ac miſerandū ſpe-
 ctaculū reddidiſſet. Inſuper cū cane in cauea clauſus ad metū ceteroꝝ circūferret. tūc Lyſima-
 chus audire Caliſthenē ⁊ pcepta ab eo recipe virtutis ſolitus miſerat⁹ tāti viri nō mō culpe. ſqz
 libertatis penas pendētis venenū ei i remediū calamitatū dedit. qd̄ adeo egre alexāder tulit. vt
 eū obijci ferociſſimo leonī iuberet. Sꝫ cū ad cōſpectū eius cōcitus leo i petū feciſſet. manū mani-
 pulo inuolutā Lyſimachus i os leonis imiſerit. arreptaqz lingua ferā exanimauit. qd̄ cū nūcia-
 tur regi eēt. admiratio in ſatiſfactionē ceſſit. cariorēqz eū pp cōſtantiāz tāte virtutis habuit. Lyſi-
 machus quoqz magno aīo regis veluti parētis tulit cōtumeliā. deniqz ex aīo huius facti memo-
 ria exturbata. poſtea i india iſſectātū regi quosdā palātes hoſtes cū a ſatellitū turba equi ſua celeri-
 tate deſertus eēt. ſolus ei p imēſas harenāz moles curſus comes fuit. qd̄ idem antea philippus
 ff̄ ci⁹ cū facere voluiſſet. iter manus regis expirauerat. Sꝫ Lyſimachus deſiliēs equo alexāder
 haſte cuspide ita i frōte vulnerauit. vt ſanguis aliter cludi nō poſſet. q̄z diadema ſibi dēptuz rex
 alligādū vulneris cā capiti ei⁹ i poneret. qd̄ auſpiciuz primuz regalis maiestatis Lyſimacho ſu-
 it. Et poſt mortē alexādrī cuz iter ſucceſſoꝝ Alexādrī puincie diuiderent. ferociſſime gētes q̄
 ſi oīuz fortiffimo aſſignate ſunt. Adeo ēt ſenſu vniuerſoꝝ palmā virtutis iter ceteros tulit. pri-
 us q̄z bellūz iter ptolemeūz ſocioſqz ei⁹ aduerſus antigonūz cōmitteret. repēte ex Aſia maiore
 digreſſus Seleucus nouus antigono hoſtis acceſſerat. Hui⁹ quoqz ⁊ virt⁹ clara ⁊ origo admi-
 rabilis fuit. Sigdē mī ei⁹ Laodice cuz nupta eēt Antiocho claro iter Philippi ducs viro viſa
 ē ſibi p getē ex cōcubitu Apollinis cōcepiffe. grauidāqz factā munus cōcubit⁹ annulūz adeo ac-
 cepiſſe. cui⁹ gēma anchora ſculpta eēt. Juſſaqz id donūz filiuꝝ quē pepiſſet dare. admirabilē fecit
 hūc viſūz ⁊ annulūz q poſtera die ei⁹ ſcēdē ſculpture i lecto iuētus ē. ⁊ figurā anchorē. q̄ i femore
 Seleuci nata cuz ipo paruulo fuit. Quāobrē Laodice annulūz Seleuco euntī cuz aleſādro mag-
 no ad pſicā militiā edocto de origie ſua dedit. Vbi poſt mortē alexādrī occupato regno oriētis
 vrbē pdidit. Ibiqz gemie origis memoriā pſecrauit. nā ⁊ vrbē ex antiochi p̄ris noie antiochia
 vocauit. ⁊ cāpos viciōs vrbī Apollini dicauit. origis ei⁹ argumētūz ēt poſteris māſit. ſigdē filij
 nepoteſqz ei⁹ anchorā i femore veluti notā generis nālez habuere. Multa i oriēre poſt diuiſio-
 nē iter ſocios regni macedonici bella geſſit p̄cipio Babylonā cepit. Inde auct⁹ ex victoria vi-
 rib⁹ bactriāos expugnat. trāſitū dei de i india fecit. q poſt mortē alexādrī veluti a cervicib⁹ iugo
 ſeruitutis excuſſo p̄fecto. eius occiderat. auctor libertatis ſandrocottus fuerat. ſqz titulum liberta-
 tis poſt victoriā i ſeruitutē verterat. ſigdē occupato regno populūz quem ab externa dominatio-
 ne vēdicauerat. ipe ſeruitio p̄mebat. Fuit hic qdez. humili genere natus. ſed ad regni poteſta-
 tē maiestate numinis ipulſus. qppe cuz p̄caciūte ſua Alexādrūz regē offendiſſet iſterfici a rege
 iuſſus. ſalutē pedūz celeritate queſierat. ex q̄ fatigatiōe cuz ſomno captus iaceret. leo i gentis ſoz-
 me ad dormientē acceſſit. ſudoremqz p̄fluentez ligua ei deterſit. exp̄gefactūqz blādereliquit. Hoc
 pdigio primuz ad ſpē regni ipulſus p̄ctis latrōibz Indos ad nouitatē regni ſollicitauit. mo-
 lienti dei de bellūz aduerſus p̄fectos alexādrī elephātus ferus iſfinite magnitudis vltro ſe obtu-
 lit. ⁊ veluti domita māiuetudie euz tergo excepit. Durqz belli ⁊ pliator iſignis fuit. Sic acqſito
 regno Sādrocottus ea tempeſtate. q̄ Seleucus future magnitudis fundamēta faciebat. In india
 poſſidebat. cuz quo facta pactiōe Seleucus cōpoſitiſqz i oriente rebus i bellū antigoni deſcēdit. Antigon⁹
 Adunatis igif oīuz ſocioꝝ copijs plūz cōmittit. In eo Antigonus occidit. Demetri⁹ filius ei⁹
 in fugā vertit. ſqz ſocij p̄ſtigato hoſtili bello denuo i ſemetipſos arma vertunt. ⁊ cuz de preda nō
 cōueniunt. itez i duas factiōes deducunt Seleucus Demetrio. ptolemeus Lyſimacho iungit.
 Laſſandro deſuncto philippus filius ſuccedit. ſic quaſi ex itegro noua macedōie bella naſcunt.
 d

In q̄z mul-
 tis vno tpe
 eruperit re-
 regij noīs
 appellatio

Caliſthe-
 nes ſedei
 ab alexā-
 dro occi-
 ſus

Atqz Lyſi-
 machi vir-
 tutes i p̄fici-
 endo leōe

Ecce ex his
 dat intelli-
 gi qd̄ dia-
 dema ſit

Seleucioꝝ
 80

Atqz pdig-
 um in leōe

Antigon⁹
 occidit

Justini historici liber decimus sextus.

Antipater
matrem oc
cidit

Demetri
us a Mace
donibus
rex appella
tur

Pirrhus
rex Epiri

Heraclee
origo

Heraclien
sum in ho
stes huma
nitas

Ost Cassandri regis filioꝝ eius Philippi cōtinuas mortes. Thessalōice regia vxor
 Cassandri nō magno post tpe ab antipatro filio cū vitā ēt p vbera mīna dep̄caret. oc
 cidit. Cā paricidij fuit qđ post mortez mariti i diuisione iter f̄res regni pp̄f̄ior fuisse
 Alexandro videbat. qđ facius eo graui⁹ oibus visū ē. qđ nullū mīne fraudis vestigiū
 fuit. qđqđ i paricidio nulla satis iusta cā ad sceleris patrociniā p̄teri pōt. Ob hec igit Alexandr i
 vltiōe mīne necis gesturus cū f̄re bellū auxiliū a demetrio petit. nec demetrius spe inuadēdi ma
 cedonici regni morā fecit. cui⁹ aduētuz verēs Lysimachus psuadet genero suo antipatro. vt ma
 lit cū f̄re i graz reuerti qđ paternū hostē i macedōia admitti. Inchoatā igit iter f̄res recōciliatio
 nē cū p̄sensisset. demetri⁹ p̄ insidias Alexandrū iterfecit. Occupatoqꝫ macedōie regno cedē apud
 exercitū excusaturus i cōcionē vocat. Ibi priozē se petituz ab Alexandro allegat. nec fecisse se sed
 occupasse insidias. regē at se macedōie vel etatus exp̄imentis. vel causis iustiorē eē. p̄em. n. suuz
 z Philippo regi. z Alexandro magno lociū i oī militia fuisse liberoz deide Alexandri ministruz
 z ad p̄sequendos defectores ducē extitisse. qđ Antipatrū auū hez adolecentuz amariōzē semp
 ministꝫ regni. qđ ipsos reges fuisse. Cassandrū vo p̄ez extictōzē regie domus n̄ feminis n̄ pue
 ris pep̄cisse. nec cessasse quoad oēs stirpē regie sobolis deleret. Noz scelez vltionē qa negisset. z
 ab ipso Cassandro exigere ad liberos eius trāsātā. Quāobrē ēt Philippū z Alexandrū. qa si qz
 inaniū sensus est. n̄ iterfectores suos ac stirpis sue. Sz vltozes eoz macedōie rgnū tenere malle
 p̄ hec mitigato populo rex Macedōie appellat. Lysimachus qđqꝫ bello Doricetis regis tra
 cuz p̄meret. ne eodē tpe z aduersus Demetriuz dimicare necesse h̄re tradita ei altera parte ma
 cedōie qđ antipatro eius genero eueniat pacē cuz eo fecit. Igit Demetrius totis macedōie regni
 viribus istructus cuz Alham occupare statuisset. iterato Ptolemeus Seleuc⁹ z Lysimac⁹ expti
 priozē certamiē quāte vires essent cōcor̄di pacta societate adunatisqꝫ exercitibus bellū aduersus
 Demetriuz trāferunt in europā. His cōitē se z belli lociū iungit Pyrrhus rex epiri sperās n̄ dif
 ficilius Demetriuz macedoniā amittere posse qđ acq̄suerat. nec spes frustra fuit. qppe exercitui
 eius corrupto ipsoqꝫ i fugā acto regnū macedōie occuparat. Deide dū hec agūf. Lysimachus
 genex suuz Antipatruz regnuz macedōie adēptuz sibi soceri fraude q̄rentē iterfecit. filiāqꝫ suā
 Euridicē q̄relaz sociā in custodia tradit. Atqꝫ ita vniuersa Cassandri domus Alexandro magno
 seu necis ipsius seu stirpis extincte penas partiz cede parti supplicio luit. Demetrius qđqꝫ a tot
 exercitibus circūuentus cuz posset hōeste mori. turpiter se dedere Seleuco maluit. Sinito bello
 Ptolemeus cuz magna rex gestaz gloria morif. Is s̄ ius gētuz minimo natu ex filijs an̄ infir
 mitatē regnuz tradiderat. eiusqꝫ rei populo rōnez reddiderat cuius n̄ mior fauor i accipiēdo qđ
 p̄is i tradēdo regnuz fuerat. iter cetera p̄is z filij mutue pietatis exēpla ēt ea res amozē pareni
 populi iuueni cōciliauerat. z p̄ regno ei publice tradito priuatus officiuꝫ regi iter satellites fude
 rat. oīqꝫ regno pulchrius regis esse p̄ez dixerat. Sz iter Lysimachus z Pyrrhus regem socios
 pauloante aduersus Demetriuz assiduū iter pares discordia maluz bellū mouerat. Victor Lys
 machus pulso Pyrrho macedoniā occupauerat. Inde Thracie ac deinceps heraclee bellū itul
 lerat. cuius vrbis. z initia z exitus mirabilis fuere. qppe Boetijz pestilētia laborātibus oraculū
 delphis respōderat. coloniā i pōti regiōe sacrā Herculi p̄derēt. cuz pp̄ metū lōge z piculose nauī
 gatiōis mortē i patriā oibus poptātibus res omiffa eēt bellū his phocēses itulerunt quoz cum
 aduersa plia paterent. iterato ad oraculū decurrūt. respōsuz idē belli qđ pestilētie remediū fore.
 Igit cū scripta colonoz manu in metapōtuz delati vrbē heracleā cōdiderunt. z qm̄ factoruz au
 spicijs i eas sedes delati erāt. Breui post tpe magnas opes parauere. multa deinde hui⁹ vrbis
 aduersus finitimos bella multa ēt domestice diffensiois mala fuere. Inter cetera magnifica vel
 p̄cipue illud memorabile fuit. cū rex potirēf̄ atheniēses. victisqꝫ p̄is grecie z asie tributū i tute
 lā classis descripsissent. oibus cupide ad p̄fidij salutis sue cōferentibus soli heracliēses ob amici
 tiā regū p̄ficoꝫ collationez abnuerāt. Missus itaqꝫ ab athe. niētib⁹ Malachus cū exercitū ad ex
 torq̄nduz. qđ negabat. dū relictis i litore nauib⁹ agros heracliēsiuz populaf. classē cū maiore
 parte exercit⁹ naufragio repētine tēpestatis amisit. Itaqꝫ cū neqꝫ mari possent amiffis nauibus
 neqꝫ terra auerēt cū parua māu iter tot ferocissimas gētes reuerti. Heracliēses honestiorē bñf
 cij qđ vltiōis occasione rati. istructos cōmeatib⁹ auxilijsqꝫ dimittūt. bñ agroz suoz populationē
 existimātes. si quos hostes habuerāt. amicos reddidissent. Passi sunt iter plurima mala ēt tyrā
 nidē. si qdē cū plebs ēt nouas tabulas z diuisionē agroz diuitū ipotēter flagitarēt. diu. re i sena
 tu tractata cū exit⁹ rei n̄ iueuiref̄ ad postremū aduersus plebē nimio ocio lasciuentem auxilia a
 Thoteo atheniēsiū duce. mox ab Epaminūda thebanoz petiuere. Vtrisqꝫ negātib⁹ ad Clearchū
 quē ipsi i exiliū egerāt decurrūt. tāta calamitatu necessitas fuit. vt cui patriā iter dixerāt eū ad
 tutelā patrie vocarēt. Sz Clearchus exilio facinorosoz reddidit. z diffensionē populi occasione in
 uadēde tyrānidis existimās. prioz tacite cū Mithridate ciuiū suoz hoste colloqꝫ. z inita societa
 te pacifici vt reuocat⁹ i p̄iaz pdita ei vrbē p̄fect⁹ ei⁹ p̄stitueret. Postea at insidias. qđ ciuib⁹
 parauerat ipsū Mithridatē verterat. Nāqꝫ cum velut arbiter ciuilib⁹ discordie de exilio reuer

sus eēt. statuto tpe quo vrbē Mithridati traderet ipm cū amicis suis cepit cāptiūq; accepta ingē
 ti pecūia dimisit. Atq; vt illo subditū se ex socio facti hostē. sic ex defēsiōe senatorie cāe. repēte pa
 tronus plebis euasit. z aduersus auctores potētie sue a qbus reuocat^o i patriā. p quos i arce colla
 tus fuerat. nō solū plebē accēdit. verūctiā nefādisima queq; tyrānice crudelitatis exercuit. Igi
 tur populo ad cōcionez vocato. neq; se affutur amplius grassanti ad populū senatim ait iterces
 sur. et si pristia se uicia pseueret. z si par eē crudelitati senatorz arbitrarent habitur cū militibus
 suis. neq; ciuilib^o discordijs iterfutur. Si vero diffidat viribus pprijs vindicē se ciuū nō defu
 tur. p inde psulat sibi ipsi iubeat abire si malit. vec sociū cāe popularis remanere. His verbis sol
 licitata plebs sumuz ad eū ipiuz defert. z dū senat^o potētie irascit i fuitutē se tyrānice domiatio
 nis cū iugib^o z liberis tradit. Igit Clearchus. lx. senatores pprehēsos. nā ceteri i fugā dilapsi
 erāt i vicula cōpingit. letari plebs q a duce potissimuz senatorz senatus deleret. verlaq; vice au
 xiliū eoz i exitū puerus eēt. qb^o dū mortē passiz oib^o mis. cariora eoz pcia facit sig dez Clea
 rchus magna pecūia q si minis populi occulte eos subtracturus accepta spoliatos fortunis vita q
 qz spoliavit. Cognito deide q bellū sibi ab ijs q p fugerāt misericordia i auxiliuz sollicitatis ciuib^o
 pararet. suos eoz māmittit. z ne qd i afflictis honestissimis domib; deesset. vxores eoz filias
 qz nubere suis suis pposita recusatib; morte pcellit. vt eos sibi fidiores z dñis infestiores red
 deret. Sz matrōis tā lugubres nuptie grauiorē repētinis funerib; fuere. itaq; multe se an nup
 tias. multe i ipsis nuptijs occisis pri^o nouis maritos iterficiūt z se tā funestis calamitatib; virtu
 te igeni pudoris eripiūt. pluz deide pmittit. q victor tyrānus captiuos senatores i triūphi mo
 dus p ora ciuū trahit. Reuersus i vrbē alios vicit. torqt alios. alios occidit. nullus locus vrbis a
 crudelitate tyrāni vacat acedat se uicia isolētia. crudelitati arrogātia. Interdū. n. ex successu ptiue
 felicitatis obliuiscit se hoies. Interduz iouis filius se dicē eunti p publicuz aurea aq; velut argu
 mētū generis pferēbat. veste purpurea z cotburnis reguz tragicoz. z aurea corōa vtebat. filii
 quoq; suū Ceraunō vocat. vt deos nō mēdacio mī veruetiā noib; illudat. Nec illuz facere duo
 bilissimi iuuenes Lbiō z Leōides i dignates patriā liberaturi i necē tyrāni pspirāt. Erāt hi di
 scipuli platōis philosphi. q virtutē ad quā quottidie pfectis pceptis magistrū erudiebant. prie
 exhibere cupiētes qn quagita cognatos veluti cliētes i insidijs locāt. Ipsi moze iurgātuz ad ty
 rānuz veluti ad regē i arcē ptedunt. q iure familiaritatis admissi. duz alterz priore dicētē itentuz
 audit tyrānus. ab altero occupat. Sz ipsi socijs tardi^o auxiliuz ferētib; a satellitib; obruunt. q
 re factuz ē. vt tyrānus qdē occideret. sz pnia nō liberaret. Nā ff Clearchi Satyrus eadē via ty
 rānide iuadit. multiq; anis p gradus successiōis heraclieses regnum tyrānoz tenere.

Clearchus
 Heraclien
 sium Ty
 rannus

Heraclien
 sium clads

Lbiō z Leo
 nides pla
 tonic

Clearchus
 occiditur

Iustini historici liber decimus septimus.

Er idē ferme tps Helespōti z Lersonesi regiōib; terremot^o fuit. maxie m vrb; ly
 simachia an duos z. xx. ānos a lysimacho pdita euerla est. q; portenta dira lysimacho
 stirpiq; eius ac ruinam regni cum clade veratarum regionuz portendebant. nec ostē
 tis fides defuit. nā breui post tpe Agathoclem filius suum. quē in successionem regni
 ordinauerat. p quem multa bella pspere gesserat nō solum patrium veruetiā humanuz vltra mo
 rem pslus ministra Arsyrice nouerca veneno interfecit. Nec illi prima mali labes. hoc initium
 pendētis ruine fuit. Nā parricidium principum secute cedes sunt luentium supplicia. q; occi
 sum iuuenem dolebāt. Itaq; z hi q exercitibus pferant. cereatim ad Seleucum deficiebant. eum
 qz pronom ex emulatiōe glorie bellum lysimacho inferre cōpellunt. Vltimum hoc certamen cō
 militonum Alexādrī fuit. z velut ad exempluz fortune par referuatum lysimachus. quattuor
 z. lxx. annos natus erat. Seleucus septem z. lxx. Sz in hac etate vtriq; ai iuueniles erāt. impyq;
 cupiditate insatiabile gerebāt. Quippe cum orbē terraz duo soli tenerent. angustijs sibi met in
 clusi videbāt. viteq; finē n ānoz spacio sz ipij terminis mittebāt. In eo bello lysimachus amissis
 antes varijs casib; qn decem liberis nō strennue moriens postrem^o domus sue cumulus acces
 sit. Letus tanta victoria Seleucus z qd mai^o victoria putabat. solum se de cohorte alexādrī mā
 fisse victoremq; victoz extitisse nō humanum opus esse sed diuinum munus gloriā. ignarus
 pslus nō multū post fragilitatis hūane seipz exemplum futuruz qppe post menses admodū. vij.
 a ptolomeo cuius sorozem lysimas in mrimonio habuerat. p insidias circumuētus occidit. Re
 gnumq; macedōie. qd lysimacho eripuerat. euz vita piter amittit. Igit ptolomeus cum z i gfa;
 memorie magni ptolomei pns z in fauorem vltiōis lysimachi ambitiosus ad populares esset.
 primo lysimachi filios pcellare sibi statuit. nuptiasq; Arsynoes sorozis sue mris eoz petit. pue
 roz adoptiōe pmissa vt cum in locum eoz successisset. nihil illi moliri vel verecundia mris vel
 appellatiōe pns auderent. Sris quoq; regis egypti pcordiam p eplaz depcat. p fessus deponer
 se offensam erepti pni regni. neq; amplius a ffe qsitum. qd hōestius a paterno hoste pceperit
 oiq; arte adulat Eumeni antigono demetriū filius. anthiocho filio Seleuci cum quibus habitus
 rus erat. ne tertius sibi hostis accederet. Sed nec pyrribus rex epiri omiffus ingens momentum
 futuruz vtri patri socius accessisset. q z ipse spoliare singulos cupiens omnibus se ptibus vendi
 cabatq;. Itaq; tarētinis aduersus romaos latur^o auxiliū. ab antigono naues ad exercitū depoz

Alex. succes
 sores qui
 duo reliq
 erāt i se cō
 currunt

Seleucus
 vltius ex
 successorib;
 Alex. pjt.

**Pyrrhi in
italia accer
sus
Epirotici
regni vetu
stas
pyrrhi exi
tus
Diale
Arisbas
Neoptole
mus**

**Olympi
as foror
Alexader
Epiri rex
Eacidem
Pyrrbum**

**Valeri^o le
uinus con
sul**

**Romani a
pyrrho vi
cuntur
cc. captiui
a Pyrrho
gratis resti
tuti**

**Carth. z
Ro. cõsilia
deinuadẽ
da Sicilia
Fabritius
Lucinus
Att. ro. cõ
tinentiam**

**Carth. ori
go**

tan duz mutuo petit ab antiocho pecuniã. q opibus q militibus istructior erat a Ptolomeo macedonũ militũ auxilia. s; ptolemeus. cui nulla dilatiõis ex ifirmitate viriũ venia esset. v. milia peditũ. equũz q̄ttuor milia elefantos. Inõ ampli^o q̄z i biẽnj vsũ dedit. Ob hec Pyrrhus filia ptolemei i m̄imouũ accepta vindicẽ eũ regni reliq̄. S; qm̄ ad epiri m̄tionẽ ventũ ẽ de origie regni ei^o pauca narrãda sũt. Molossoz primũ in ea regiõẽ regnũ fuit. Post pyrrhus Achillis filius amisso p absentia troiãis tpibus p̄o regno i his locis p̄sedit. q pyrrhida p̄to. postea epirote dicti sunt. S; pyrrhus cuz in tẽpluz dodonei iouis ad p̄sulendũz venisset ibi Anasaz neptem Mercuris rapuit. ex cu^o m̄imonio octo liberos sustulit. Ex his nõnullas virgines nuptu finitis regib^o tradit. opesq; affinitatuz auxilio magnas parauit. Atq; Heleno filio Priami regis ob industria singularez vaticinãdi regnũ chaonũ z andromacã Hectoris. quã z ipse m̄imonio suo i diuisiõẽz troiãe p̄de accepit. vxorẽ reddidit. Breuiq; post tpe delphis isidijs Orreste filij Agamẽnonis iter altaria dei iterijt Successor huic piales fili^o fuit. p ordinẽ deide regnũ ad Arisbã descẽdit. cui qm̄ pupillus z vnicus ex gẽte nobili superesset. intentione oĩum cura seruandi eius educandiq; publice tutores p̄stituĩt. athenas quoq; erudiendi grã missus. q̄zto doctior maiorib^o suis. tato z gratior populo fuit. Prius itaq; z leges z senatũ annosq; magistrat^o z reipub. formã p̄posuit. z vt a pyrrho sedes sic vita cultior populo ab Arisba statuta huĩ filius Neoptolem^o fuit. ex q̄ nata ẽ Olympias m̄ Alexãdri magni. z Alexãder q post eũ regnũ epiri tẽnit. z in italia bello gesto i Brutijs iterijt. Post eius moriẽ ff eacides regno successit. q assiduis aduersus macedonas belloz certaminibus populũ fatigãdo offensã ciuiũ p̄rit. ac p̄pterea i exiliũ actus pyrrhi. filiũ biniũ a modũ paruulũ i regno reliq̄. q z ipse cũ a populo p̄p̄ odiũ p̄ris ad necẽz q̄reref. furtim substractus i illyrios deserẽ. traditusq; est Beroe glauci regis vxori nutriẽdus q z ipa generis eacidaz erat. Ibi eũ seu misericordia fortũe ei^o. seu i fantilibus blãdimẽtis iductus rex aduersũ Cassandriũ Macedõie regẽ q eũ sub belli p̄minatõie deposebat. diu p̄terit. ad dito i auxilio ẽt adoptiõis officio. qbus reb^o moti epirote odio i misericordia verso annoz .xii. eũ i regnũ reuocauerũt. datis tutoribus q regnũ vsq; adultã ei^o etatẽ tuerent. Adolescẽs deide multa bella gessit. tãtusq; rez successu bẽri ceptus est. vt tarentinos solus aduersus romanos tue ri posse videretur.

Justini historici liber decimus octauus.

Sic Pyrrhus rex epyri cũ iterata Tarentinoz legatiõẽ additis sannitiũ z lucanoz p̄cibus z ipsis auxilio aduersus romãos indigentibus fatigaref. non tã supplicium p̄cibus q̄z spe inuadendi italie i perij inductus ventuz se cuz exercitu pollicef. In quã rem iclinatus semel aũz p̄cipitez agere ceperãt exẽpla maioz. ne aut inferior patrio suo Alexãdro viderẽ. quo defensore ijdez Tarentini aduersus brutios vsi fuerãt. aut minores aĩos magno Alexãdro habuisse. q tã lõga a domo militia orientẽz subegit. Igit relicto custode regni filio Ptolemeo annos. xv. nato exercituz in portu tarentino exponit. duobus paruulis filiis Alexandro z heleno in solatia lõginque secũ expeditiõis ad ductis cuius audito aduentu consul romanus Valerius Leuinus festinans vt primus cum eo congregeref. q̄z auxilia socioz couenirent. exercituz in aciez deducit. nec restã z si numero milituz inferior esset. certamini moram fecit. Sed romanos vincentes iã inuistata ante elephanthozuz forma stupere primo. mox cedere p̄lio coegit. victoresq; iam noua macedonũ mõstra. repente vicerunt. nec hostibus incruenta victoria fuit. naz z ipse Pyrrhus grauitẽ vulneratus est. z magna ps militũ eius cesa. maio remq; glorie eius victorie q̄z leticiã habuit. Huius pugne euentuz multe ciuitates secute pyrrho se tradunt. Inter ceteros etiam locri p̄dito p̄sidio Romano ad pyrrhum deficiunt. ex ea p̄zda Pyrrhus. cc. captiuos milites gratis romam remisit. vt cognita virtute eius romani cognoscerent etiam liberalitatez. Interiectis deinde diebus cũ socioz exercit^o supuenisset. iterato p̄lium cum romanis facit. in quo par fortuna p̄iori bello fuit. Interea Mago dux carthaginensium i auxilium romanoz eũ. cxx. nauibus missus senatũ addit egre tulisse carthaginenses affirmã. q bellũ i italia a pegrino rege paterent. ob quã caz missuz se vt qm̄ externo hoste oppugnarent externis auxilijs iuarent. grẽ a senatu carthaginensibus acte. auxiliaq; remissa. S; Mago punico ingenio. post paucos dies tacitus q̄z pacificator carthaginensium pyrrhũ adijt speculaturus cõsilia eius de sicilia. quo euz accersiri fama erat. Nã romani eadẽ cã mittendi auxilia carthaginensibus fuerat. vt romano bello ne in siciliã Pyrrhus transire posset i italia. detinerẽf. Dũ agunt. legatus a senatu romano Fabritius Lucinus missus pacẽ cũ pyrrho cõposuit. ad quã p̄firmãdãz Lineas romã cuz ingentibus a pyrrho dõis missus. neminẽ cui^o domus munerib^o pateret. iuenit. Huic otinẽtie romanoz simile exẽpluz iisdẽ ferme tpibus fuit. Naz. amissa senatu i egyptuz legatiõẽ cũ ingentia sibi a ptolemeo rege missa munera sp̄reuisset. interiectis dieb^o ad cenã iuitatis auree corone missẽ sũt. q̄s allis honoris cã receptas postera die statuis regio iposuerũt. Igit Lineas cũ turbatã cũ romãis pacez ab appio claudio renũciasset. iterrogat^o a pyrrho qualis roma eẽt. respõdit reguz vrbem sibi visã. Post hec legati siculoz superueniunt tradentes pyrrho totius insule imperium. qui assiduis carthagiẽstium bellis vexabat. Itaq; relicto locris Alexandro filio. firmitusq; ciuitatibus valido p̄sidio i Sicilia exercitũ traiecit. Et quoniã

ad cartbaginensium mansionez ventum est. de origine eoz pauca dicenda sunt. repetitis tyrioz paulo aklus rebus. quorum casus etiam dolendi fuerant. Tyriozum gens condita a phenicib⁹ fuit. qui terremotus vexati relicto patrie solo assyriu stagnum primo. mox mari proximū litus in coluerunt. pdita ibi vrbe quā a pisciū vbertate sidona appellauerunt. nam pisces phenices sidon vocāt. Post multos deinde annos a rege aschalonioz expugnati nauibus appulsi Tyron vrbe ante annum troiane cladis cōdiderunt. Ibi persarū bellis diu varieqz fatigati victores quidez fuere. s; attritis viribus a seruis suis multitudine abundantibus indigna supplicia ppesti sūt. q cōspiratiōe facta oēz libez populuz cū dominis iterficiunt. atqz ita potiti vrbe lares dnoz occu pāt remp. inuadunt. cōiuges ducunt. z qd ipsi nō erant liberos procreant. vnus ex tot milibus seruoꝝ fuit. qui miti ingenio senis domini paruuliqz filij eius fortuna moueret. dominusqz nō truci feritate trucidauit. s; pia misericordia ac humanitate respexit. Itaqz cū velut occisos alienas set. fuisqz d̄ statu reip. deliberātibus placuisset regē ex suo corpore creari. eūqz potissimuz q̄m ac ceptissimuz dijs. qui soles orientē primus vidisset. rē ad Stratonē. hoc. n. ei nomē erat. dñz occulte latentē detulit. ab eo format⁹ cū medio noctis oēs in vnuz cāpuz pcessissent. ceteris in orientē spectātibus solus occidentis regioneꝝ intuebat. id primuz alijs videri furoꝝ in occidentē solis ortū q̄rere. Vbi vero dies aduentare cepit. editissimisqz culminibus vrbis oriēs splēdere expectāti- bus alijs vt ipsuz solē aspicerēt. hic prius oibus fulgorē solis in sumo fatigio ciuitatis ondit. nō seruilis ingenij ratio visa. regentibusqz auctore de dño cōstet. tunc intellectuz est quantuz inge nua suilibus ingenia p̄starent. maliciaqz suos nō sapientia vincere. Igit̄ venia seni filioqz data est. z velut numie quodā resuatos arbitantes regez Stratonē creauerunt. post cuius mortē re gnū ad filiū ac deide ad nepotes trāsit. Celebre hoc suoꝝ facinus memendūqz exemplū tot or- be terraz fuit. Itaqz Alexāder magnus cū iteriecto tpe i oriēte belluz gereret velut vltor publi ce securitatis expugnata eoz vrbe oēs. q̄ prelio sup̄uerāt. ob memoriā veteris cedis crucib⁹ af fixit genus tm̄ Stratōis inuolatus suauit. regnumqz stirpi ei⁹ restituit igenuis z inoxijs icolis i fule attributis. vt extirpato suili germine genus vrbis ex itegro p̄deret. Hoc igit̄ mō tyrij Alexā dri auspicijs pditiparsimōia z labore q̄rēti cito p̄ualere. An cladē dñoz cuz z opib⁹ z multi tudine abūdarent. missa i africā iuuentute Vticam pdidit. cuz interi rex tyro decessit filio pyg malioe z Elisa filia insignis forme virgine hereditibus istitutus. S; populus Pygmalioi admo dū puero regnū tradidit. Elisa quoqz Sicheo auunculo suo sacerdoti Herculis. q̄ honos secun dus a rege erat. nupsit. hic magne s; dissimulare opes erat. auxqz metu regis n̄ tectis s; terre cre diderat. quā rē z si hoies ignorabāt. fama tm̄ loquebat. q̄ incensus pygmalion oblitus iuris hu mani auunculuz suū eundēqz geneꝝ suum sine respectu pietatis occidit. Elisa diu fratre pp̄ sce- tus aduersata ad postremuz dissimulato odio mitigatoqz interim vultu fugam tacite molitur. af sumptisqz qbusdā principibus in societatem. qbus par odiū in regē esse. eadēqz fugien di cu- piditatem arbitrabat. tūc fr̄ez dolo aggredif. fingit se ad eū migraret vel ne āplius ei mariti do- mus cupide obliuiois graue luctus imaginē renouaret. ne ve vltra amara admōtio oculis ei⁹ occurrat. Nō inuictus Pygmalio verba sororis audiuit. existimās cū ea z aux Sichei ad se vē turz. S; Elisa ministros migratiōis a rege missos nauib⁹ cuz opib⁹ suis p̄ma vespa impōit pue staqz in altū p̄pellit. eos onera harene p̄ pecunia inuolata in mar̄ deijcere. tunc defluens ipa lu- gubziqz voce Sicheuz exorat. vt libens opes suas recipiat. q̄s reliq̄rat. habeatqz inferias q̄s ha- buerat cā mortis. tūc ipos ministros aggredif. sibi q̄dez ait optatā oli mortem sed illis acerbos cruciatus z vira supplicia iminere. q̄ Sichei opes. quaz spe parricidiaz rex fecerit. auaritie tyrā ni subtraxerint. hoc metu oibus iniecto comites fuge accepit. Jungunt z senatorz in ea nocte p̄ parata agmina. atqz ita sacras Herculis. cuius sacerdos sicheus fuerat. repetitis exilio sedes q̄- rūt. Prius illis appulsus terre cypzus in sula fuit. vbi sacerdos Iouis cū piuge z liberis dei mo- nitu comitem se Elise sociumqz fortūe offert. pact⁹ sibi posterisqz p̄petuū honore sacerdotij cō- ditio p̄ m̄ifesto hoie accepta mos erat cypzijs virgies añ nuptias statutis dotalē pecuniā q̄st- turas i q̄stuz ad lit⁹ maris mittere p̄ reliq̄ pudicitia. libamenta Veneri. soluturas. Vaxigif ex numero. lxxx. admodū virgies rapi z nauib⁹. iponi Elisa iubet. vt z iuuetus m̄rimonia z vrbz sobolē hie possit. Dū hec agunt. Pygmalion cognita sororis fuga cū ipio bello fugientē p̄sequi pararet. egre p̄cibus matris z deoz minis victus quieuit. cui cū ispirati vates canerent nō im- pune latuz. si incrementa vrbis toto orbe auspiciatissime iterpellasset. z hoc mō spaciū respirandi fugientibus datū. Itaqz Elisa delata i africe finibus icolas loci ei⁹ aduētū p̄grinoꝝ mutuaꝝqz rez cōmertio gauedētes i amicitia sollicitat. deide empto loco q̄ corio bouis tegi possit. i quo ses- sos lōga nauigatiōe socios. quoad pficisceret. rescire posset. coriū in tenuissimas ptes secari iu- bet. atqz ita mai⁹ loci spaciū q̄z petierat. occupat. vñ postea ei loco byrse nomē fuit. Cōfluētib⁹ de- ide vicinis locoz. q̄ spe lucri mlta hospitib⁹ venalia iferebāt. sedesqz ibi statuētib⁹ ex frequētia boiū velut istar ciuitatis effectū ē. Vticensiu quoqz legati dona vt sanguineis attulerūt. boza- tiqz sūt. vt vrbez p̄derēt. vbi sedes loꝝtiti essent. S; z Afros detinendi aduēas amoz cepit. Ita- qz p̄sentientib⁹ oibus Cartbago pdif. statuto ānuo vectigali p̄ solo vrbis. In primis sūdāmetis caput bubulū iuentū ē. qd̄ auspiciū q̄dez fructuose terre. s; laboriose p̄petuoqz sue vrbis fuit. pp̄

Dñ Sydō
dicta
Tyri cōdi-
tio

Straton

Vltio ma-
gni Alex. i
Tyrioz se-
rius

Vtice con-
ditio
Sichei ite-
ritus
Pygmalio-
on

Didōis su-
ga

Vetustas
cipriozum
mos i p̄sti-
tuēdis vir-
ginibus

Byrse

qđ in aliū locū vrbs trāslata. Ibi quoq; caput eq reptū bellicosū potētēq; populū futurū signifi-
 cās vrbi auspiciatā sedē dedit. Tūc ad opinionē noue vrbs pcurrētib⁹ gētib⁹ breui z pplus z ci-
 uitas magna scā ē. Cū successū rex floretēs Carthaginis opes eēt. rex mauritāoz Diarbas de-
 cē pēoz pncipib⁹ ad se accerfētis Elise nuptias sub belli dñiciatōe petit. qđ legati regie referre
 metuētēs. punico cū ea īgenio egerūt nūciātes regē aliqūe pōscere q cultiores mores victusq; eū
 Afros pdoceat. s; quēq; iueniri nō posse. q ad barbaros z ferarū more viuētēs trāsire a cōsan-
 guineis velit. Tūc a regia castigati. si p salute pzie aspiorē vitā recusarēt. cui ēt ipsa vita si res exi-
 gat debeat. Regis mādata aperuere dicentes. que precipiat alijs ipsi facie da esse. si velit consul-
 tū esse. Hoc dolo capta diu Sicbei viri noie cū multis lachrymis z lamentatiōe flebili inuocato
 ad postremuz iturā se quo sua z vrbs fata vocarent. respondit. In hoc triū mensū sumpto spā-
 cio pyra in vltia parte vrbs extracta velut placatura viri māes īferiasq; ante nuptas missura
 multas hostias cedit. z sumpto gladio pyrā conscendit. Atq; ita a populū respiciens iturā se ad
 virū. sicut pceperat. dixit vitāq; gladio finiuit. qđ diu Carthago inuicta fuit. p dea culta ē. Cōdi-
 ta est vrbs hec. lxxij. annis an qz roma. cuius virtus sicut bello clara fuit. ita domi stat⁹ varijs di-
 scordiaz casibus agnatus est. cū iter cetera mala ēt peste laborarent. cruenta sacroz religioe sce-
 lere p remedio vsi sunt. Quippe hoies vt victimas imolabant. z ipuberes. q etas etiā hostiuz
 misericordiaz pūdeat. aris admouebant. pacē deoz sanguine eoz exposcentes. p quozū vita dij
 rogari maxie solent. Itaq; aduersis tanto scelere numinibus cū ī Sicilia diu infeliciter dimical-
 sent. trās lato in sardiniā bello amissa maiore exercitus parte graui plio victi sunt. propter qđ du-
 cem suuz Macheū. cuius auspicijs z Sicilie partē domuerāt aduersus afros magnas res gel-
 ferāt cū parte exercit⁹. que supserat. exulare iusserūt. quā rem egre ferētes milites legatos Car-
 thaginē mittūt. qui reditū primo veniāq; īfelicis militie petāt. tamen denuncient. quod si preci-
 bus nequeant armis se consecuturos. Luz preces z mine legatoz sprete essent. interiectis die-
 bus conscensis nauibus armati ad vrbez veniunt. ibi deos hoiesq; testati nō se expugnatū sed
 recuppatum patria venire ostensurosq; ciuibz suis nō virtutē sibi priore bello sed fortunaz de-
 fuisse. Prohibitōis cōmeatibus obsessesq; vrbe in summam desperationem Carthaginenses
 adduxerūt. Interea Carthalo Machei ducis exulis filius. cū pter castra patris a tyro. quo deci-
 mas Hercules ferre ex preda siciliensi quam pater eius ceperat. a carthaginēsis missus fue-
 rat. reuertere. accersituzq; a patre esset publice se prius religionis officia executuz qz priuate
 pietatis. respondit. quā rē z si egre ferret pater non tñ vim afferre religioni ausus ē. Interiectis
 dieb⁹ Carthalo petito pmeatu a pplo cū reuersus ad patrē eēt. ornatusq; purpura z infulis sa-
 cerdotij oīum se oculis ingereret. Tū in secreto pater ad ducto ait. aurus ne es nefandissimū ca-
 put ista purpura z auro ornatus in cōspectū tot miserorū ciuiū venire. z mesta ac lugētia castra
 circūfluentibus quiete felicitatis insignibus velut exultabundus intrare. Nusquam ne ve alijs
 iactare potuisti? Nullus locus apertior qz sordes p̄ris z exilij īfelicis erūne fuerūt? Quid z pau-
 loante vocatus. nō dico p̄rem ducē certe ciuiū tuoz supbe spreuisti. Et qđ porro tu in purpuraz
 istam coronisq; alijs qz victoriaz meaz titulos geris. Quoniā igit tu in patrez nihil nisi exulis
 nomen agnoscis. ego quoq; imperatorē me magis qz patrem iudicabo. statuāq; in te exemplū
 ne quis posthac infelicibus miserijs p̄ris illudat. atq; ita cū ornatu suo in altissimaz crucez in cō-
 spectu vrbs affigi iussit. Post paucos deī de dies Carthaginē capit. euocatoq; pplo ad p̄tionē
 exilij iniuriā queritur. belli necessitatē excusat. cōtentuzq; victoriaz suaz punitis auctorib⁹ mise-
 roz ciuium iniuriosū exilij oībus se vniā dare dicit. Atq; ita decem senatoribus interfectis vr-
 bem legibus suis reddidit. Nec multo post tpe affectati regni accusatus. duplicis z in filio z in
 patria parricidij penas dedit. Huic Mago imperator successit. cuius industria z opes Cartha-
 ginensium z imperij fines. z bellice glorie laudes creuerunt.

Didonis i
 teritus

Macheus
 Carthalo

Mago p̄r
 Nasruba
 filij

Dictatorē
 carthg. ha
 buere
 Plus triū
 phādi apd
 Carthagi.
 Darius pe
 us impat
 Carth. cāi-
 na carne ve
 scuntur

C Justinī historici liber decimus nonus.
 Mago Carthaginensium imperator cum primus omnium ordinata disciplina militari ipe-
 rium penorum condidisset. viresque ciuitatis non minus bellandi arte quam virtute firmasset. de-
 fungit relictis duobus filiis Nasrubale et Amilchare. qui per vestigia patris virtutis de-
 currentes sicuti generi ita et magnitudini patris successerunt. His ducibus sardinie bel-
 lum illatum. aduersus afros quoque vectigal pro solo vrbs multorum annorum repetentes dimicatum. sed
 afroz sicuti causa iustior. ita et fortuna superior fuit. bellumque cum bis solutione pecunie non armis
 finitum. In sardinia quoque Nasrubale grauius vulneratus imperio. Namilchari fratri tradi-
 to iterum. cuius morte tum luctus ciuitatis tum et dictature vnde decem. et triumphum quattuor insignem fe-
 cere. Hostibus quoque crevere animi veluti cum duce penorum vires condidissent. Itaque sicilie populi
 pro assiduas carthaginensium iniurias ad Leonidam fratrem regis spartanorum concurrerunt. graue bellum
 natum in quo et diu et varia victoria pliatum fuit. Dum hec agunt. legati a Dario plarum rege Carthaginē
 venerunt. afferentes edictum. quod peni humanas hostias imolare et canina carne vesci prohibebant.
 mortuorum corpora cremare potius quam terra obruere a rege iubebant petentes simul auxilia aduersus
 grecos quibus illaturus bellum Darius erat. Sed carthaginenses auxilia negantes pro assidua finitio-
 rum bella. ceteris ne pro oia pertumaces viderentur cupide paruere. Interea Namilchare bello siciliensi in

terfici relictis tribus filijs Hamulchõe. Hannone. Sifgone. Nastrubali quoq; par numerus filioꝝ fuit Hannibal ⁊ Nastrubal. ⁊ Sapho. Per hos res Carthaginensiu ea tēpestate regebant. Itaq; ⁊ manuris bellū illatū. ⁊ aduersus numidas pugnatū. ⁊ afri cōpulsū stipendiū vr̄bis cōdite carthaginensib; remittere. Deinde cū familia tāta īperatoꝝ grauis libere ciuitati esset. oīaq; agerēt simul ⁊ iudicarēt centū ex numero senatoꝝ iudices deligunt. q̄ reuersis a bello ducibus rōnez rex gestaz exigerēt. vt hoc metu ita ī bello īperia cogitarēt. vt domi iusticiā legesq; respicerent. In ficilia in locū Hamilcaris īperatoꝝ Hamulcho succedit. q̄ cū nauali terrestriq; bello secūda plia fecisset. repēte pestilētis syderis vi exercituz amissit. q̄ res cuz nunciata Carthagini esset mesta ciuitas fuit. oīa vlulatibus nō secus ac si ipsa vr̄bs capta esset. personabant. clausē priuate domus. clausa deoꝝ tēpla ītermissa oīa sacra. oīa priuata officia dānata cūcti deinde ad portam cōgregant. egre dīentēq; paucos e nauibus. q̄ cladi supfuerāt. de suis pcunctat. Vt vero dubia antea spe ⁊ suspēso metu īcerta orbitatis expectatiōe casus suoꝝ miseris eluxit. tunc toto littoꝝe plāgentiuz gemit. tunc īfelicīuz matruz ⁊ vlulat. ⁊ q̄rele fiebles audiebant. Inter hec pcedit iops e nauī sua īperatoꝝ Hamilcho sordida seruilīq; tunica distinct. ad cui⁹ cōspectū plāgentiuz agmina iungunt. Ipse quoq; māus ad celuz tendēs. nunc sortē suā nunc publicā fortunā deflet. nunc deos accusat. q̄ tāta belli decora ⁊ tot ornamenta victoriaꝝ. q̄ ipsi dederāt abstulerit. q̄ captistot vr̄bib; totiensq; hostib; terrestri naualiq; plio victis exercituz victoꝝe nō bello s; peste deluerint deferre se tñ ciuib; suis nō modica solatia. qd̄ malis eoꝝ hostes gaudere. n̄ gloriari possent. Quippe neq; eos. q̄ mortui sunt a se occisos neq; eos q̄ reuersi sunt. a se fugatos possunt dicere pdā quā relictis a se castris abstulerint. nō esse talē. quā velut spoliū victi hostis ostentent s; quā possessiōe vacua fortuitis dānoꝝ mortib; sicuti caduca occupauerint. qd̄ ad hostes ptinet victoꝝes se recessisse. qd̄ ad pestē ptinet victos. nihil tñ se graui⁹ ferre. q̄ qd̄ īter fortissimos viros mori nō potuerit. senatusq; sit nō ad viteiucunditatē. s; ad ludibriū calamitatis. q̄q; vbi miseris copiaz reliqas Carthaginē reduxerit. se quoq; securuz cōmilitōes suos ostēfurūq; patrie nō iō se in eā diē vixisse qm̄ velit viuere. s; ne hos qbus nefanda lues pepercerat inter hostium exercitus relictos morte sua proderet. tali vociferatione p̄ vr̄bem ingressus. vt ad limina dom⁹ lue venit profecutā multitudinem velut postremo alloquio dimisit. obseruatq; foribus ac ne mīne ad se ne filijs quidem admissis mortem sibi conscīuit.

¶ Iustini hystorici liber. xx.

Dionysius ex Sicilia pulsus carthaginensibus. occupatoq; toti⁹ isule īperio graue ocīuz regno suo piculosamq; desidā tāti exercitus ratus. copias in italiā traiecit. simul vt militū vires p̄tinuo labore accuerēt. ⁊ regni fines p̄ferret. Prima illi militia aduersus grecos q; prima italice maris littora tenebāt fuit. Quib; deuictis finitimos quosq; aggredf. De seq; greci noīs italiā possidētes hostes sibi destināt. q̄ gentes nōpartē s; vniuersaz ferme italiā ea tēpestate occupauerāt. Deniq; multe vr̄bes adhuc post tāta vetustatem vestigia greci moris ostentāt. Namq; Tuscoꝝ populi. q̄ oram īferi maris possidēt a Lydia venerūt. Et venetos quos icolas supi maris videmus. capta ⁊ expugnata Troia Antehore duce missi. Adria quoq; Illyrico mari prima. q̄ ⁊ adriatico mari nomē dedit. Greca vr̄bs ē ⁊ arpos. quā Diomedes exciso Ilio naufragio ī ea loca delatus cōdidit. Sed ⁊ Pise ī luguribus grecos auctores habēt. Et ī Tuscis Tarqnia Tessalis ⁊ spinābris. Perusini quoq; originē ab acheis ducūt. Quid Lerē vr̄bē dicā. Quid latinos populos. q̄ ab Enea cōditi vident. In phalisi. lapygij. Molai. Abelai. nōne Lalcidēsū colōi sunt? Quid tract⁹ oēs capāie? Quid Brutij. Sabiniq;? Quid santes? Quid Tarētini. q̄s lace demōia p̄fectos spuriosq; vocatos accepim⁹? Thurinoꝝ vr̄bes pdidisse Philoctetē ferūt. ibiq; adhuc monumētū ei⁹ vīsit. Et Hercules sagitte in Apollinis tēplo. q̄ fatū Troie fuere. Metapōtini q̄q; ī tēplo Minerve ferramēta. qbus Epeos a q̄ cōditi sunt equū troianū fabricauit. ostentāt. pp̄ qd̄ oīs illa pars Italie maior grecia appellat s; p̄cipio originū Metapōtini cū sybaritanis. ⁊ crothoniēsb; pellere ceteros grecos italia stauerūt. Cū primū vr̄bē syris cepissent ī expugnationē ei⁹ quuaginta iuuenes āplexos. Minerve simulacrū sacerdotēq; dee velatū ornāmētis īter ipsa altaria trucidauerūt. ob hoc cū peste ⁊ seditionib; vexarent priores Crotoniēses delphicū oraculū adierūt. Respōsum his est finē mali fore. si violatū Minerve numē ⁊ īterfectoꝝ manes placassent. Itaq; cuz statuas iuuenib; iuste magnitudinis ⁊ ī primis Minerve fabricare cepissent. Metapōtini cognito oraculo deoꝝ occupādā manuz ⁊ pacē dee rati. iuuenib; modica ē lapidea simulacra ponūt. ⁊ deā p̄ficijs placāt. Atq; ita pestis vtrobīq; sedata ē. cū alteri magnificētia. alteri velocitate certassent. recuperata sanitate nō diu Crotoniēses geuere. Itaq; ī dignātes ī opugnationē syris auxiliū p̄ se a locrensisb; latū bellū his iulerunt. Quo metu terrui Locrenses ad spartāos decurrūt. auxiliū supplices deprecant. illi lōginqua militia grauati auxiliuz a Castore ⁊ Polluce petere eos iubent. Neq; legati socie vr̄bis respōsuz sp̄reuerunt. p̄fectiq; ī primuz teplū factō sacrificio auxiliuz deoꝝ īploꝝant. litatis hostijs obtentoq; vt rebant. qd̄ petebāt. haud secus leti. q̄ si deos ipsos secuz aduecturi essent. puluina ijs in nauī cōponunt. faustiq; p̄fectionibus solatia suis p̄ auxilijs deportant. Iis cognitis crotoniēses ⁊ ipsi legatos ad oraculum Delphos mittunt. victorie facultatem

Humanas hostias immolare

Sui cartha. p solo vr̄bis veci gal pependerunt

Copie punice subita pestilentia cōsumpta

Tuscia Lydia s; Dionysius aliter Veneti Adria Arpi Pise ī liguribus Perusini ab Acheis

Att. locrensum ⁊ crotoniatū vocata

belliq; p̄speroseuentus deprecantes. Responsus prius votis hostes q̄ armis vincendes. Cuz
 vouissent Appollini decimas p̄de locreses ⁊ voto hostiū ⁊ respōso dei cōgnito nonas vouerūt
 tacitāq; eā rez habuere. ne votis vincerent. Ita q; cū in acie p̄cessissent. ⁊ crotoniensū centū vi-
 ginti milia armatoꝝ cōstituisent. Locrenses paucitatē suā circūspiciētes. nā solū quindecim milia
 militū habebāt omīssa spe victorie in destinata mortē cōspirāt. tātulq; ardoꝝ ex desperatione sin-
 gulos cepit. vt victores se putarēt. si nō inulti morizerent. Sed dū mori honeste querūt. vt felicius
 vicerūt. Nec alia cā victorie fuit. q̄ qd desperauerunt. Pugnantis locris aq̄la ab acie nunq̄
 recessit. colq; tā diu circūuoluit quoad vincerēt. In cornibus quoq; duo iuuenes diuerso a cete-
 ris armoz habitū eximia magnitudine ⁊ albis eqs ⁊ coccineis paludamētis pugnare visi sunt
 nec vultra apparuerūt. quā pugnātū est. Hanc admirationē auxit incredibilis fame velocitas.
 Nā eadē die q̄ i italia pugnātū est. ⁊ cozyntho ⁊ athenis ⁊ lacedemōe nūciata ē victoria. Post
 hec crotoniensibus nulla virtutis exercitatio nulla armoz cura fuit. oderāt. n. que infeliciter sū-
 pferant. mutassentq; vitā luxuria. ni Pythagoras philosophus fuisset. Hic sami Demarato lo-
 cuplete negociatore patre natus. magnisq; sapientie icremētis formatus egyptū priō mor Ba-
 byloniā ad pdiscendos syderū motus originēq; mundi spectadā p̄fectus. sumā sciam cōsecut⁹
 erat. Inde regressus cretā ⁊ lacedemōa ad cognoscēdas Dinois ⁊ Lycurgi inclitas ea tēpesta-
 te leges cōtēderat. q̄bus oibus instructus Crotonā venit. populūq; i luxuria lapsus auctoritate
 sua ad vsus frugalitatis reuocauit. Laudabat quottidie virtutē. ⁊ vitia luxurie contēnebāt casus
 q; ciuitatū hac peste pditaz enumerabat. tantūq; studiū ad frugalitatē multitudinis puocauit.
 vt aliquos ex his luxuriatos in optimā frugē cōuersos fuisse icredibile videref. Matronaz quo-
 q; sepatā a viris doctrinā ⁊ pueroꝝ a parentib⁹ frequēter habuit. Docebat nūc has pudicitiaz
 ⁊ obsega i viros. nūc illos modestiā ⁊ frax studiū. Inter hec velut genetricē virtutū frugalitatē
 oibus igerebat. cōsecutusq; assiduitate disputationū erat. vt matrōe auratas vestes ceteraq; di-
 gnitatis sue ornamēta velut istrumēta luxurie deponerēt. eaq; oia delata i iunonis edē ipsi decē
 cōsecrarēt. p̄ferēs vera ornamēta matronarū pudicitia nō vestes eē. In iuuetutē quoq; quantū
 p̄fligatū sit. victi feminaz cōtumaces ai manifestāt. Sed. ecc. ex iuuenibus cū sodalitiij iure sc̄o
 q̄daz nexi sepataz a ciuibus ceteris vitā exerceēt. q̄si cetū clādestine cōiuratiōis hēret. ciuitatē i
 se cōuertūt. q̄ eos cū in vnā domū conuenissent. cremare voluerit. In q̄ tumultu. lx. ferme boies
 p̄iere. ceteri i exiliū p̄fecti. Pythagoras at cū ānos. xx. Crotone egisset. metapōtū migravit. Ibi
 q; deceffit. cuius tāta admiratio fuit. vt ex dono eius tēplū facerēt. eūq; p̄ deo colorēt. Igit̄ Dio-
 ny. tyrānus quē supra a sicilia exercitū i italiā traiecisse. bellūq; grecis iulisse memorauimus ex
 pugnatīs locris Crotoniēsēs vix vires lōgo ocio ex prioris belli clade resumētes aggredif q̄ for-
 titus cū paucis tāto exercitui ei⁹ quā antea cū tot milib⁹ Locresū paucitati restiterūt. tū virtutis
 paupertas aduersus isolētes diuitias hēt. tātoq; isperata iterdū spata victoria certior est. Sed
 Dyonisius gerentē bellū legati Galloꝝ. q̄ aī menses romā icendunt. societate amicitiaq; peten-
 tes adeunt. gentēq; suā iter hostes eius postā esse. magnoq; vsui ei futuz vel i acie bellanti vel
 de tergo itentis i p̄eliū hostib⁹ affirmāt. Grata legato Dionsio fuit. Ita pacta societate ⁊ auxi-
 lij Galloꝝ auctus bellū velut ex itegro istaurat. Iis at̄ gallis cā in italiā veniēdi sedesq; nouas
 q̄rendi itestina discordia ⁊ assidue domi dissensioēs fuere. quaz tedio cuz i italiā venissent sedi-
 bus thuscos expulerunt. ⁊ Mediolanū. Comū. Buxiā. Veronā. Bergomuz. Tridentuz. Vicē-
 tiā cōdiderunt thusci quoq; duce Rheto auitis sedibus amissis alpes occupauere. ⁊ noie ducis
 gentes Rhetoꝝ condiderunt. Sed Dionysius in siciliā aduentus Carthaginensius reuocauit.
 q̄ recuperato exercitu belluz. qd lue deseruerant. auctis viribus repetebāt. Dux belli Hanno car-
 thaginensis erat. cuius inimicus Sumiator potētissimus ea tempestate penoz cū odio eius gre-
 cis litteris Dionysio aduentuz exercitus ⁊ segnitia ducis familiariter p̄nunciasset. cōprebensis
 epistolis pditionis dānatur. facto senatusconsulto. ne quis postea carthaginensis aut litteris gre-
 cis. aut greco sermoni studeret. ne aut loqui cū hoste. aut scribere sine it̄prete posset. Nec mul-
 to post Dionysius quē pauloante non sicilia non italia capiebat. assiduis belli certaminib⁹ vi-
 ctus fractusq; ad postremum insidijs suozum interficitur.

¶ Iustini historici liber. xxi.

Extinctoin sicilia Dionsio tyrāno. i locū ei⁹ milites maximuz natu ex filijs ex noie dio-
 nytiū sufficere. ⁊ maturā etatē ei⁹ secuti. ⁊ q̄ firmi⁹ futuz esset regnū. si penes vnuz
 remāssisset q̄ si portōibus it̄ plures filios diuideret. arbitrāt. S; Dionsius it̄ ini-
 tia regni auuculos frat̄ū suoz velut emulos ip̄erij sui hortatoresq; pueroꝝ ad diui-
 siones regni tollere gestiebat. Quare paulisp̄ dissimulatū aiuz pri⁹ ad fauorē populariū ocilian-
 dū it̄endit. excusati⁹ facturuz. qd statuerat. si pbatus aī oibus foret. Igit̄ nexoz tria milia ē car-
 cere dimittit. tributa populo p̄ trienniū remittit. ⁊ q̄buscūq; deliniamētis pōt̄ aios oium solici-
 tat. Tūc ad destinatū facin⁹ quersus n̄ cognatos tū frat̄ū. s; et̄ ipsos fratres it̄erficit. vt q̄bus cō-
 sortū regni debebat. ne spes qdē cōfortij relinq̄ret. tyrānidē i suos pri⁹ q̄ i externos auspiat⁹.
 Sublatis deide emulis i segnitie lapsus saginā corporis ex nimia luxuria oculozūq; valitudinē
 cōtraxit. adeo vt nō solē. nō puluerē. non deniq; splendorem ferre lucis ipsius posset. Propter

Vide de
 speratio
 quid possit
 celeritas
 nunciij
 Pythago
 re peregri
 natio

Pythago
 re disciplina

Pythga
 ras Meta-
 pōti perijt

Senones
 Balli

Que vr
 bes a Gal-
 lis condite
 rbeta thū-
 scis fuere
 Dionysij
 exitus

Junioris
 dionysij po-
 pularis ab-
 initio muni-
 ficentia

que dū cōtēni se putat, se uicia crassat, nec ut pater carcerē nexis sed cedibus ciuitatē replet, ob q̄
 nō cōtemptior oibus q̄ iuisor fuit. Itaqz cū bellū a duersus eū syracusani screuissent, diu dubi
 taut an iperū deponeret, an bello resisteret, sed a militibus p̄dā vr̄bisqz direptionē speratibus
 descēdere in plū cogit. Dictus cū iterato nō felicius fortunā tentasset, legatos ad syracusanos
 defcēdere in plū cogit. Dictus cū iterato nō felicius fortunā tentasset, legatos ad syracusanos
 sos primores in carcere retinet atqz ita icautis oibus nec qcquā hostile metuētibz exercitum
 ad delendā ciuitatē mittit. Sit igit̄ i ipsa vr̄be anceps plū in quo oppidāis multitudine superā
 tibus Dionysius pellit, q̄ cū obsidionē arcis timeret, cū oī regio apparatu i italiā pfugit tacit̄.
 Erul a locrētibz socijs accept̄, velut iure regnaret, arcē occupat, solitāqz sibi seuitiā exercet. Cō
 iuges p̄cipū ad stuprū rapi iubebat, virgines ante nuptias abducebat, stupratasqz pcis redde
 bat. Locupletissimos quosqz aut ciuitate pellebat, aut occidi ipebat, bonaqz eoz inuadebat.
 Deinde cū rapine occasio deesset, vniuersāz ciuitatē callido cōmēto circūuenit. Lū reginoz ty
 rāni Leozphronis bello locrēses p̄merent, vouerūt, si victores foret, ut die festo Veneris vir
 gines suas p̄stituerēt. Quo voto itermissō eū aduersa bella cū lucāis generēt, i p̄cionē eos Dio
 nyssi^o vocat, hortat, vixores filiasqz suas i tēplū Veneris qz possint ornatissimas mittāt. Ex
 qbus sorte cētuz ducte, voto publico fungāt, religionisqz tacita vno stēt i lupanari mēse, oibus
 aut iuratis viris neqs vllā attaminet, q̄ res ne virginib^o voto ciuitatē soluētib^o fraudi esset, de
 cretū facerēt, ne q̄ virgo nuberet, priusqz ille maritis traderēt. Probato cōsilio z q̄ sup̄stitioni z
 pudicitie virginū pfulebat, certatiz oēs femine ipens^o exornate i tēplū Veneris conueniūt, qz
 oēs dionysii^o imissis militib^o spoliat, ornāmētāqz matronāz i p̄dā suā vertit. Quarū dā viros
 ditiores iterfecit, quas dā ad p̄dēdas viroz pecunias torquet. Lū bis artib^o p̄ annos sex regnaf
 set cōspiratione locroz ciuitate pulsus i siciliā redit. Ibi syracusas secutis oibus post longā iter
 capedinē pacis p̄ conditionē recepit. Dū hec in i sicilia gerunt, interiz in africa princeps Car
 thagenensū Hāno opes suas, qbus reipublice superabat vires, ad occupādāz dñationez inten
 dit, regnumque inuadere iterfecto senatu conatus est. Lū sceleri solēnem nuptiaz diez filie sue
 legit, ut religioe votoz nefanda cōmitteret, z nefanda commenta facilius tegerent. Itaqz plebi
 epulas i publicis porticibus senatui i domo sua parat, ut poculis veneno ifectis secretius senatū
 z sine arbitris iterficeret, orbamque rēp, facilius iuaderet. Quare magistratibus p̄ ministros p
 dita, scelus declinatū nō vindicātū est, ne in viro tā potēti plus negocij faceret res cognita qz co
 gitata. Cōtenti itaqz cobibuisse decreto modū nuptiaz sumptibus statuunt, idqz obseruari non
 ab vno sed ab vniuersis iubēt, ne p̄sona designata sed vicia corzepta esse viderent. Hoc consilio
 puentus iterū seruicia cōcitat, statutaqz rursus cediū die, cū denuo se p̄ditū videret timēs iudici
 um munitū quod dā castellūqz cū viginti milibus seruoꝝ armatis occupat. Ibi dū afres regem
 qz mauritanoz cōcitat capit. Virgīsqz cesus effossis oculis z manibus cruribusqz fractis velut
 a singulis mēbris pene exigerent. In cōspectu populi occidit, corpus verberibus lacerū in cru
 ce figit. Filij quoqz cognatiqz oēs et inozij supplicio tradunt, ne q̄squā aut ad imitādū facinus
 aut ad mortē vlciscendā ex tā nefaria domo superesset. Interea Dionysii^o syracusis receptus cū
 grauior crudeliorqz in dies ciuitati esset iterata cōspiratōe obsidet. Tūc depositō ipeꝝ arcē i
 racusanis cū exercitu tradidit, receptoqz priuato istrumento corynthū i exiliū pficiscit. Ibi hu
 millima queqz tutissima existimās i sordidissimuz vite genus descendit. Nō cōtensus i publico
 vagari s̄ portare, nec cōspici i popinis lupanaribusqz s̄ totis diebus residere. Lū p̄ditissimis
 quoqz de minimis rebus disceptare, pannofusqz z squallidus icedere, risuz libentius p̄bere qz
 captare, in macello p̄stare, q̄ emere nō poterat oculis deuozare, apud ediles aduersus leones iur
 gari, oiaqz ita facere, ut cōtemnendus magisqz metuēdus videret. Nouissime se ludi magistrū
 p̄fessus pueros i triuio docebat, ut aut a timentib^o semp i publico videret, aut a nō timētibus sa
 cilius tēneret. Nā licet tyrānicis vitijs semp abūdaret, tū simulatio hec vitioꝝ nō nature erat
 magisqz hec arte qz amissō regali pudore faciebat, expert̄ qz iuisa tyrānoz foret et sine opibus
 noia. Laborat itaqz inuidiā p̄teritoꝝ cōtēptū p̄sentū demere neqz honesta s̄ tuta cōsilia circun
 spiciebat. Inter has tū dissimulationū artes ter insimulatus est affectate tyrānicis, nec aliter qz
 dū cōtēnit liberatus ē. Inter hec cartbaginēses tāto successū reꝝ Alexā dri magni exterriti. De
 rētes ne pfico regno z africa vellet adiungere, mittūt ad speculādos eius aios Namileharē co
 gnomēto Rhodanū virū solerīa facundiaqz p̄ter ceteros isgnē. Augebant, n. metum z tyꝝ
 vr̄bs auctor originis sue capta, z Alexandria emula Carthagenis in terminis africe z egypti
 cōdita z felicitas regis, apud quē nec cupiditas nec fortuna vllō modo terminabant. Igit̄ Na
 milchar p̄ Parmenionē aditu regis obtento, pfugisse se ad regē expulsuz patria fingit, militēqz
 se expeditionis offert. Atqz ita cōsilijs eius exploratis i tabellis ligneis desup̄ cera vacua indu
 cta cinibus suis oia p̄scribebat. Sed cartbaginēses post mortē regis reuersum in patriā qua
 vr̄bez regi vendicasset, non ingrato tantum verum etiam z crudeli animo necauerunt.

Att. locren
suum votuz

Hānois co
gitatus sce
lus

Hāno cru
ci affigitur

Dionysius
principatu
erectus lit
teras docu
it

Vbi alexā
dria sita

Agathoclis mores

Bathocles sicilie tyrānus. q magnitudini prioris Dyōsij successit ad regni maiesta
tē ex humili & sordido genere puēit. Quippe i sicilia p̄ie figulo nat^o n̄ hōestiorē pue
ritiā q̄ p̄icipia originis habuit. Siq̄ dē forma & corporis pulchritudine egregi^o. diu
vitā stupri patiētia exhibuit. Annos deīde pubertatis egressus libidinez a viris ad
feminas trāstulit. Post hec ap̄d vtrūqz sexū famosus vitā latrocinij mutauit. Interiecto tpe. cū
syraculas p̄cessisset. accitusqz i ciuitatē iter icolas eēt. diu sine fide fuit. qm̄ nec i fortunis qd̄ amitte
ret. ne i verēcūdia. qd̄ inqnaret h̄re videbat. In sūma gregatiz militiā fortit^o n̄ minus tunc sedi
tiola q̄s antea turpi vitā i omne facinus p̄mptissim^o erat. Nā & māu strēnuus & i p̄cionib^o. p̄fa
cundus hēbat. Breui itaqz cēturio ad deiceps tribunus militū fact^o ē. P̄rio bello aduersus et
neos magna expimēta suis syracusanis dedit seq̄nti cāpanoz tantā d̄ se spē oibus fecit. vt i locū
d̄ mortui ducis damascenis sufficeret. Lūius vxorē adulterio cognitā post mortē viri i m̄rimo
niū recepit. Nec cōtētus q̄ ex iope repēte diues factus esset. pirancā aduersus patriā exercuit sa
luti ei fuit. qd̄ socij capti tortiqz d̄ illo negauerūt. bis occupare ip̄eriu syracusaz voluit. bis i exiliū
actus ē. A murgātinis ap̄d q̄s exulabat odio syracusanoz p̄rio p̄tor mox dux creat^o. i eo bello &
vrbē leōtinoz capit. & vrbē syraculas obsidere cepit. ad cui^o auxiliū Hamilchar dux penoz im
ploratus d̄positis hostilibus odijs p̄sidia milituz mittit. Ita vno eodē tpe syracuse & ab hoste ci
uili amore defensione. & a ciue hostili odio ip̄ugnate sunt. S; Agathocles cū videret fortius d̄fendi
vrbē quā expugnari p̄cibus p̄ iaternunciuz Hamilcharē exorat. vt iter se & syraculas pacis ar
bitria suscipiat peculiaria i ipsuz officia sui repromittēs. q̄ spe ip̄letus Hamilchar societate cum
eo metu potentie eius iungit. vt quātū viriū Agathocli aduersus syraculas de d̄isset. t̄m̄ ip̄e ad
icrementa domestice potentie recuperaret. Igit̄ n̄ par t̄m̄ Agathocli p̄cilia. verū etiā p̄tor syraculis
p̄stituit. Tunc Hamilchari expositis ignib^o ceteris tactisqz i oblega penoz iurat. Deinde acce
ptis ab eo qnqz milibus afroz potentissimos q̄sqz ex p̄ncipibus iterfecit. atqz ita veluti rep. sta
tus formaturus populū i theatruz ad p̄cionē vocari iubet. p̄cto in gymnasio senatu. q̄si q̄dā p̄ri^o
ordinaturus. Sic cōpositis rebus imissis militibus populuz obsidet senatū trucidat. cuius pacta
cede ex plebe locupletissimos & pitissimos q̄sqz iterfecit. Is ita gestis militē legit. exercitūqz cō
scribit. q̄ istructus finitimas ciuitates nihil hostile metuētes ex ip̄rouiso aggredit^o. Penoz qz
socios p̄mittente Hamilchare fede iniurijs verat. Propter qd̄ q̄relas carthaginē socij n̄ tam de
Agathocle q̄s d̄ Hamilchare detulerūt hunc vt d̄m̄ & tyrānuz illū vt p̄ditore arguētes. a q̄ i se
stissimos hosti fortune socioz interposita pactiōe d̄oate sunt. cui ab initio syracuse iū pignus so
cietatis sint tradite vrbs semp̄ penis i se sta. & d̄ ip̄erio sicilie carthaginis emula. nunc i sup̄ciuita
tes socioz eidē pacis titulo tradite sint. Denunciare igit̄ se hec breui ad ipsos redundatura ac
ppediē sensuros. quātuz mali n̄ sicilie magis q̄s ipsi africe attulerint. Vis q̄relis senat^o i Hamil
charē accendit. S; qm̄ in ip̄erio esset. tacita d̄ eo suffragia tulerunt. & sn̄ias prius q̄s recitarent i
vrbē cōiectas obsignari iusserūt. d̄oec alter Hamilchar Bisgōis fili^o a sicilia reuertere. S; hec
callida cōmenta penoz & sn̄ias inauditas mozs amilcharis p̄uenit liberatusqz ē fati munere.
quē sui p̄ iniuriā ciues inauditā dānauerāt. Que res Agathocli aduersus penos occasionē mo
uēdi belli dedit. Vria igit̄ illi Hamilchare Bisgōis filio p̄lij p̄gressio. fuit a q̄ vict^o maiori. mo
le repaturus bellū syraculas p̄cessit. S; secundi certaminis ea dē fortūa q̄ & prioris fuit. Lū igit̄
victores peni syraculas obsidiōe cinxissent. Agathoclesqz se nec virib^o parē neqz ad obsidiōē
ferendā istructū videret. sup̄ hec a socijs crudelitate ei^o offensis desertus esset. statuit bellū i afri
cā trāferre. mira p̄orsus audacia. vt q̄bus i solo vrbis sue par n̄ erat eoz vrbis belluz i ferret. & q̄
sua tueri n̄ poterat. ip̄ugnaret aliena victusqz victorib^o i sultaret. Qui^o p̄siliū n̄ minus admirabi
le silentiū q̄s cōmentū fuit. populo hoc solū p̄fessus iuenisse se victorie viā. Aios illi t̄m̄ in breuē
obsidiōis patientiā firmarēt vel si cui stat^o p̄ntis fortune displiceret dare se ei discedendi libera
ptatez. Lū mile sexcēti discessissent. ceteros ad obsidiōis necessitate frumento & stipendio insti
tuit. l. t̄m̄ secuz talēta ad p̄ntē vsuz affert cetera ex hoste meli^o q̄z ex socijs paraturus. Oēs deīde
seruos militaris etatis libertate d̄oatos seō adegit eosqz & maiorē p̄tes ferme militū nauib^o ipo
nit rat^o exequata vtriusqz ordinis p̄ditōe mutua iter eos virtutis emulatōez futurā. ceteros oēs
ad tutelā p̄rie reliqz. Septimo igit̄ ip̄erij āno cōmitib^o duob^o adultis filijs Arregatho & Hera
clida nullo milituz sciente q̄ vehementer cursū in africā dirigit. Luz oēs aut in italiā p̄datuz se
aut i sardinia ituros crederēt. tum p̄rio exposito i affrice littoze exercitū cōsiliū suū oibus apit.
Quo in loco syracuse posite sint. ostēdit. q̄b^o aliō nullū auxiliū sup̄esset. q̄z vt hostib^o faciāt. q̄ ip̄i
paterent. q̄ppe alit̄ domi. aliter foris bella tractari. Domi ea sola auxilia esse. q̄ p̄rie vires submi
nistrent. foris hostez ēt suis virib^o vinci. d̄ficiētib^o socijs & odio diuturni ip̄erij externa auxi
lia circūspicientib^o huc accedere. q̄ vrbes castellaqz Africa n̄ muris ciete. n̄ i motib^o posite sint. l. z
i plāis cāpis sine vllis munimētis iaceāt. q̄s oēs metu excidij facile ad belli societate p̄duci pos
se mai^o igit̄ Carthaginē sib^o ex ipsa africa q̄z ex sicilia exarsuz bellū coituraqz auxilia oīuz aduer
sus vnā vrbē noieqz opib^o āpliozē. & q̄s n̄ attulerit vires idē sup̄tuz. Nec in repentino penoz
metu modicū momentū victorie fore. q̄ tāta audaciā hostiū p̄culsit trepidaturi sunt. accessura &

Agathoclis scelus de in occu
panda Ty
rannide

Atqz Aga
thoclis au
daciā

Agatho
clishorta
tio ad suos

villaz icēdia. castelloz vrbūqz cōtumaciū direptionē. tunc ipsius cartbaginis obsidionē. qb^o oibus nō sibi tm̄ in alios s; z alijs i se sentirēt patere bella. His nō solū penos vinci. s; z scilicet liberari posse. Nec. n. moraturos i ei^o obsidiōe hostes cū sua yrgeat. nusquā igit alibi facilius bellū. s; nec p̄dā vberiorē iueniri posse. Nā capta charthagine oēs Africā scilicet qz p̄miū victoz fore. Gloriā certe tā hōeste militie tātā in omne eūū futurā. vt determinari nullo tpe obliuionis possit. Vt dicat eos solos mortaliū esse. q bella q̄ domi ferre nō poterāt ad hostes trāstulerit. vl troqz victores īsecuti sint. z obsessores vrbis sue obsederint. Oibus igit forti ac leto aīo belluz īneundū. q nullū aliud possit aut p̄miū victoribus vberius. aut vectis. monumētū illustri^o dare. His qdē adhortatiōibus ai militū erigebant. Sz terrebat eos portētū visio. q nauigātibus eis sol defecerat. Cuius rei rationē n̄ minore cura rex qz belli reddebat affirmās si prius qz p̄ficisce rēf factū eēt. credi aduersuz p̄fecturos p̄digiū esse. nūc qz egressis acciderit. illis ad q̄s eāt portē dere. Porro defect^o naturalū syderū semp̄ p̄ntez rex statū mutare. certūqz esse florētib^o cartbaginensuz opibus aduersuz reb^o suis cōmutionē significari. Sic cōsolatis militib^o vniuersas naues cōsentiente exercitu icēdi iubet. vt oēs scirēt auxiliū fuge ablato aut vincendū aut moriē dū esse. Deide cū oīa q̄cunqz īgrederent. prosternerēt. villas castellaqz icēderēt. obui^o his fuit cū. xxx. milibus penoz Hanno dux z plio cōmisso duo d̄ sculis. tria milia d̄ penis cū ipso duce cecidere. Hac victoria z singuloz ai erigunt z penoz frāgunf. Agathocles victis hostib^o vrbes castellaqz expugnat. p̄das īgentes agit. hostiū multa milia trucidat. castra deide ī q̄nto lapide ac cartbagine statuit. vt dāna carissimaz rex vastitatēqz agroꝝ z icēdia villaz d̄ muris ipsius vrbis specularent. Interea īgens tota africa deleti penoz exercit^o fama occupatarūqz vrbium diuulgat. Stupor itaqz oīs z admiratio īcessit. vñ z tāto īperio tā subitū bellū p̄fertī ab hoste iā victo. admiratio deide paulatiz ī cōtēptuz penoz vertit. Nec multo post n̄ africa tm̄ veruētiam vrbes nobilissime nouitatē secute ad agathocle d̄fecere. frumētōqz z stipendio victorē extruxere bis penoz malis ēt delet^o ī Sicilia cū īperatore exercit^o velut qdā erūnaz cumulus accessit. Nā post p̄fectionē a Sicilia Agathocles ī obsidiōe syracusaz p̄ei segniores redditi ab Antadrosfe regis Agathocles occasiōe cessi nūciabāt. Itaqz cū domi forisqz eadē fortuna cartbaginensuz esset. iā nō tributarie tm̄ ab his vrbes veruēniā socij reges deficiebāt. amicitiaz iura si fide s; successu pōderātes. Erat iter ceteros rex cyrenaz Offelas. q spe īproba regnū toti^o africe āplexus societate cū Agathocle p̄ legatos iūxerat. pactusqz cū eo fuerat. vt Sicilie illi sibi africe īperitū victis cartbaginēnsibus cederet. Itaqz cū ad belli societate cū īgētī exercitu ipse venisset. Agathocles blādo allogo z humili adulatione cū sepi^o simul cenassent. adoptat^o qa fili^o eius ab Offela eēt in cautū eū iterfecit. occupatoqz exercitu ei^o iterato cartbaginēns oibus virib^o bellū ciētēs magno viriūqz exercit^o sanguie graui plio supat. hoc certamis discrimie tāta despacio illata penis ē. vt nisi ī exercitu Agathocles orta seditio eēt. trāsturus ad eū Bomilchar dux penoz cū exercitu fuerit. Ob quā notā ī medio foro a penis patibulo suffixus ē. vt idē locus monumētuz supplicioꝝ eius eēt. q ornamētū aī fuerat honoz. Sz Bomilchar magno aīo crudelitate ciuū tulit. adeo v̄ d̄ sūma cruce veluti d̄ tribūali in penoz scelera cōcionaref. obiectās illis nūc Hānonē falsa effeētati regni iuidia circūuentū. nūc Bisgōis īnocētis exiliū nūci Hamilcharē patruū suū tacita suffragia. q Agathocle sociū illis facere qz hostē maluerit. Nec cū ī maxia populi p̄ciōe vociferat^o eēt expirauit. Interea Agathocles p̄fligatis ī Africa reb^o tradito Archagatho filio exercitu in Sicilia recurrit. Nihil actū ī africa existimās. si āplius syracuse obsiderent. Nā post occisuz Hamilcharē Bisgōis filiū nouus eo a penis missus exercitus fuerit. Statiz igit priō aduētū ei^o oēs sicilie vrbes auditis rebuz q̄s ī africa gesserat. certatiz se ei tradūt. atqz ita pulsus e Sicilia penis totius isule īperitū occupauit. In africa deide reuersus. seditioē militū excipit. Nā stipēdiōꝝ solutio ī aduētū prius dilata a filio fuerat. Igit ad p̄cionē vocatos blādis v̄bis pmulfit stipēdia illis n̄ a se flagitāda eē s; ab hoste q̄renda. cōez victoria. cōez p̄dā futurā. Paululū mō amitterētur dū belli reliq̄ peragunt. cū sciāt cartbaginē captā spes oīuz expleturā. Sedato militari tumultu iteriectis diebus ad castra hostiū exercituz ducit. Ibi ī cōsultius pliuꝝ cōmittendo maiorez p̄tem exercitus p̄didit. Cuz itaqz in castra fugisset. versamqz ī se inuidiā temere cōmissi belli videret pristinaqz offensaz n̄ depēsī stipendij metueret. cubia nocte solus a castris cū Archagatho filio pfugit. qd̄ vbi milites cognouere. haud secus qz si ab hoste capti effēt trepidauere. Bis se a rege suo ī medijs hostib^o relictos eē p̄clamātes. salutēqz suā desertā ab eo eē. qruz ne sepultura qdez relinq̄nda fuerat. cū p̄seq̄ regē vellēt a numbys excepti ī castra renertūt cōprehēso tm̄ Archagatho. q a p̄ze noctis errore discesserat. Agathocles at nauibus qbus fuerat a sicilia regressus. cū custodia earūde syracusas deserf. Exēpluz flagitij singulare. rex exercitus sui desertoz. filioꝝ qz p̄ p̄ditor. Interiz in Africa post fugā regis milites pactiōe cū hostibus facta iterfectis agathocles filijs cartbaginēnsibus se tradidere. Archagathus cū occiderē ab Arcesilao amico Antipatris rogauit eū. qdnaz liberis ei^o factuz Agathoclez putet. p̄ quē ipse liberis careat. Tūc respōdit. satis habere se. q supstites eos eē agathocles liberis sciat. Post hec peni ad p̄sequendas belli reliq̄as duces in siciliā miserunt. cū quibus Agathocles pacez equis condicionibus fecit.

Defectus solis

Peni plio ab agathocle vincunt

Defectio afroꝝ ad Agathocle

Noua cart. clades Bomilchar cruci affingunt

Agathocles totius sicilie imperiū occupat

Agathocles ex africa in siciliā fuga

Gathocles rex Sicilie pacificatus cū carthaginēsi^b partē ciuitatū a se fiducia viriū
dissidentē armis subegit. Deinde q̄si angustis ī sūle terminis clauderet. cui^o imperij
partē primis īcremētis ne sperauerat qdē ī italiā trāscendit exēplū Dionysij secutus
q̄ multas ciuitates italiē subegerat. Primi igif hostes illi bautij fuere. q̄ fortissimi z

Lucanoriz
tus

opulentissimi videbant. simul z ad iurias vicinorū p̄opti. Nā multas ciuitates greci noīs ita
lie expulerāt. Auctores quoqz suos lucanos bello vicerāt. z pacē cū his equis legib^o fecerāt. Tā
ta feritas aīorū erat. vl nec origini sue parcerēt. Nāqz lucani īsdē legibus liberos suos. qbus z
spartani instituire soli erāt. Quippe ab initio pubertatis in siluis iter pastores habebāt line mi
nisterio seruili. sine veste quā ī duerēt. vel cui icubarēt. vt a primis annis diuitie p̄simoniaqz si
ne villo vsu vrbis affluescerēt. Libus his p̄da venatica potus mellis z lactis z fōtū liquor erat.
Sic ad labores bellicos īdurabāt. Noz igif ex numero. L. p̄rio ex agris finitimorū p̄dari soliti

Vnde bru
tij dicti

pluētē deinde multitudine sollicitati p̄da cū plures facti essent. īestas regiōes reddebāt Itaqz
fatigat^o q̄relis socioz Dionysij sicilie tyrānus fercētos afros ad cōpescēdos eos miserat. quoz
castellū p̄ditū sibi p̄ Brutā mulierē expugnarūt. ibiqz ciuitatē cocurrentib^o ad opinionēz noue
vrbis pastoribus statuerūt. Brutosqz le ex noīe mulieris vocauerūt. Prīmū illis cū Lucani ori
ginis sue auctorib^o bellū fuit. Qua victoria erecti cū pacē equo iure fecissent. ceteros finitimos
armis subegerūt. tantasqz opes ī breui cōsecuti sunt. vt p̄nitiosi ēt regib^o haberent. deniqz Ale
xāder rex epiri cū ī auxiliū grecorū ciuitatūz cuz magno exercitu ī italiā venisset. cū oib^o copiis ab
his dletus ē. Quare feritas eoz successū felicitatis īcēsa diu terribilis finitimis fuit. Ad postre
mū īplorat^o Agathocles spe ampliā di regni a sicilia ī Italiā traiecit. Principio aduent^o opinio
nis ei^o cōcussū legatos ad eū societate amicitiaqz petentes miserūt. Quos agathocles ad cenāz
īuitatos ne exercitu traici viderent. ī postez statuta bis die cōscēsis nauib^o frustrat^o ē. Sz frau
dis aut let^o euent^o fuit. Sigdē reuerti cuz ī sicilia īteriectis paucis dieb^o vis morbi coegit. q̄ toto
corpore cōprehēsus p̄ oēs nervos articulosqz humore pestifero crassate velut ītestino singuloz
mēbroz bello īpugnabat. Ex q̄ desperatiōe bellū īter filioz nepotēqz ortuz ei^o regnū iāq̄li mor
tui vendicātib^o occiso filio regniuz nepos occupauit. Igif Agathocles cū morbi cura z egritudo
grauiores essent z īter se z alterz alteri^o malo cresceret. despatis reb^o vxorē suā Theogenā geni
tozqz ex ea duos paruulos cū oī pecunia z familia regaliqz īstro. q̄ p̄ter illū nemo regū ditior fu
it nauib^o īpositos egyptū. vñ vxorē accepit. remittit timēs ne Pedonē regni sui hostē paterent^o
qzqz vxor diu ne ab egro diuelleret. depcāta ē. ne discessus su^o adiūgi nepotis parricidio posset z
tā crūete hec deseruisse viz. q̄ ille īpugnasset aut videret. nubēdo se n̄ p̄pere tm. sz oīs fortune
īnisse societate. nec ī vitā piculo spirit^o sui empturā. vt extremos viri spirit^o excipet. z eqarū offi
ciuz. ī qd̄ p̄fecta se nemo sit successurus obsego obite pietatis īpleret. Discedentes puuli flebeli
vlulatu amplexi patrē tenebāt. Ex altera parte vxor maritū n̄ apli^o visura oculis fatigabat. Nec
min^o seni lachryme miserabiles erāt. Flebāt ij morientē patrē. ille exules liberos. Di discessū suo
solitudinē p̄ris senis egri. ille ī spē regni suscepto relinq̄ ī egestate lugebat. Inter hec regia oīs al
sistentiū fletib^o tā crudelis dissidi īpleta. Tandēz lachrymis sinez necessitas p̄fectiōis īposuit.
z mors regis p̄ficiscentes filios secuta ē. Dū hec agūf carthaginēses cognitis q̄ ī sicilia agebāt
occasionez toti^o ī sūle occupā de datā sibi exstimātes magnis viribus eo traiciūt multasqz ciuita
tes subigunt. Eo tpe z Pyrrhus aduersus romanos belluz gerebat. q̄ īplorat^o a siculis ī auxiliū
sicuti dictū est. cū syracusas venisset. multasqz ciuitates subegisset. rex sicilie sicut epiri appellabat^o
Quaz rex felicitate letatus Heleno filio sicilie velut auitu. nā suscept^o ex filia Agathoclis regis
erat. Alexādro autē italiē regnū destinat. Post hec multa secunda plia cū carthaginēsi^b facit. In
teriecto deīde tpe legati ab Italicis sociis venere. nūciātes romanis resisti n̄ posse. de ditionēqz
futurā. nisi subueniat^o Anxi^o taz ābiguo piculo īcertusqz qd̄ ageret. vel qbus primū subeniret. ī
ytrūqz pnus cōsultabat. Quippe īstātibus hīc Carthaginēsi^b ide Romāis piculosū videbat^o
exercita ī Italiā n̄ traicere piculosus a sicilia deducere. ne aut illi n̄ lata ope. aut ij deserti amitte
rēt. In hoc estu piculoz tutissimus portus p̄silioz visus ē. oibus viribus d̄cernere ī sicilia. z p̄
fligatis Carthaginēsi^b victorē exercituz trāspōere ī italiā. Itaqz p̄serto plio cuz supior fuisse.
qm̄ tñ a Sicilia abiret. z p̄ victo fugere visus ē. ac p̄pterea socij ab eo defecerunt. z īperiu^o Sici
lie tā cito amittit. qz facile q̄sierat. Sz nec ī italiā melioze felicitate vsus in Epirū reuertit. Admi
rabilis vtriusqz rei casus ī exemplum fuit. Nam sicut ante secunda fortuna rebus supra vota
fluentibus italiē Siciliēqz īperiu^o. z tot de Romanis victorias attraxerat. ita nūc aduersa velut
ī ostentationē fragilitatis humane destruens. q̄ cumulauerat Siciliēsi^b ruine naufragiuz maris
z sedā aduersus Romanos pugnā turpēqz ab italta discessum adiecit. Post p̄fectionē a sicilia
Pyrrhi magistratus Hiero creat. cuius tāta moderatio fuit. vt consentiente oīum ciuitatū fauo
re dux aduersus Carthaginēses primuz. mox rex crearet. Huius future maiestatis ipsa infan
tilis educatio q̄si p̄nuncia fuit. Quippe genit^o erat p̄re Hieroclyto nobili viro. cui^o origo a He
lo antiq̄ sicilie tyrāno manabat. sz maternū illi gen^o fordidū atqz admodū pudibūdū fuit. Nā

At. mise
rabilem di
gressum

Agatho
clis eritus

Pyrrhus
rex sicilie
vt epiri ap
pellatis

Pyrrhus ī
epirū abijt

Hiero rex
creatur

ex ancilla nat^o ac ppter ea a p^re velut de honestamētū generis exposit^o fuerat. S; parvulū z hu
 mae opis idigētē apes pgesto circa iacētē melle multis dieb^o aluere. Ob quā rē nīso aruspicum
 admōit^o p^r. q regnū ifātū portēdi canebāt. parvulū recolegit oīq; studio ad spē maiestatis q̄ pro
 mittebat. instituit. Idē iludo iter coeq̄les discētū lupus tabulā i turbā pueroz repēte p̄spect^o eri
 puit ad olefcētū quoq; p̄ia bella icūtū aqla i clipeo. noctua i hasta cōfedit. Qd̄ ofctūz z i cōfilio
 cautū z manu p̄mptū regē futurū significabat. Deniq; aduersus puocatores sepe pugnavit. sp
 q; victoriā reportavit. a pyrro rege multis militarib^o donis donat^o ē. pulchritudo ei corpis in
 signis. vires quoq; i boie admirabiles fuere. In allogo blādus. i. negocio iustus i ipio mode
 rat^o erat. p̄sus vt nihil ei regiū deesse videret p̄ter regnū.

Nū hieo
 nis origo
 prodigia i
 hierone

Justinii historici liber vigesimus quartus.

Um hec in siciliā gerunt. iterim i grecia dissidētib^o iter se bello Ptolemeo Lerau
 nico z Antiocho z Antigono regibus. oēs ferme grecie ciuitatis ducib^o sparthāis ye
 lut occasiōe data ad spē libertatis erecte missis inuicē legatis p quos in societatis fe
 dera alligarent. in belluz p̄munt. z ne cū Antigono sub cuius bello erat. bellū ce
 pisse viderent. socios eius etolos aggrediunt. cās belli p̄tēdētēs. qd̄ cōsensū grecie sacratū apol
 lini cirrbeū cāpuz p vim occupassent. Huic bello ducē eligūt Aran. q adunato exercitu vrbes sa
 taq; in his cāpis posita depopulant. q̄ aufferri nō poterāt. incēdit. Qd̄ cum e mōtib^o cōspicati
 etolorū pastores essent. cōgregati admodū qngenti sparfos hostes ignorātes quāta man^o esset.
 qm̄ cōspectū illis metus z icēndioz fumus abstulerat. cōsectant̄ trucidatisq; admodū nouē mi
 libus. p̄dones in fugā verterūt. Reparantibus deinde spartanis bellū auxiliū multe ciuitates ne
 gauerunt. existimātes dominationē eos grecie nō libertatez querere. iterea inter reges bellū finit
 Nā ptolemeus pulso Antigono cū regnū totius macedonie occupasset. pacē cuz antiocho facit
 affinitatēq; cū pyrro. data ei i matrimoniū filia sua iūgit. Exinde externo metu deposito impi
 um z facinorosū aiuz ad domestica scelera cōuertit. insidiasq; Arsinoe sororis sue instruit. qbus
 z filios eius vita z ipsā Cassandre vrbis possessione p̄aret. Prim^o ei dolus fuit simulato amo
 re sorore i matrimoniū petere. Aliter. n. ad sororis filios. quoz regnū occupauerat q̄ cōcordie
 fraude puenire nō poterat. S; nota scelera ptolemei volūtas sorori erat. Itaq; nō credētī man
 dat velle se cuz filiis ei^o reni cōfortiū iūgere. cū qbz n̄ ideo se armis cōtēdisse. qm̄ eripe his regnū
 s; qd̄ id facere sui mūeris vellet. i hoc mitteret arbitrū iusurādi. quo p̄ite ap̄ deos patrios qui
 bus vellet obsecratiōibus se obligaret. Interea Arsinoe qd̄ ageret. si mitteret decipi piurio. si nō
 mitteret. puocare rabiē fraterne crudelitatis timebat. Itaq; plus liberis q̄ sibi timēs. quos ma
 trimonio suo p̄tecurā se arbitrabat. mittit ex amicis suis Dionē quo p̄ducto i sanctissimū iouis
 tēplū veterrime macedonū religiōis ptolemeus sūptis in manus altarib^o cōtingēs ipsa simu
 lachra z puluina deoz iuaditis vltimisq; execratiōib^o adiurat se sincera fide matrimoniū so
 rozis petere. nūcupaturūq; se eā reginā. neq; in cōtumeliā eius se aliā vxorē alioque q̄ filios ei^o
 liberos habiturū. Arsinoe posteaq; z spe impleta est z metu soluta ipsa cū fratre colloq̄. cuius
 vultus z blādētis oculi cū fidez nō minorē q̄ iusurādū p̄mitterent. reclamante ptolemeo filio
 fraudez subesse in matrimoniū fratris cōsensit. Nuptie magno apparatu leticiaz oīuz celebrā
 tur. ad concionem quoq; vocato exercitu capiti sororis diadema iponit. reginamq; eā appellat
 Quo noie in leticiam effusa Arsinoe qz qd̄ morte Lysimachi prioris mariti amiserat. recepisse
 set. vltro vix in vrbez suā Cassandram iuitat. cuius vrbes cupiditate fraus struebat. progressa
 igitur virum diem festum vrbi in aduentum eius indicit. domos tēpla ceteraq; oia exornari iu
 bet. aras vbiq; hostiasq; disponi. filios quoq; suos Lysimachū sedecim annos natum philip
 pū triēnio minorē vtrunq; formaq; insignē coronatos occurrere iubet. Quos ptoleme^o ad ce
 landā fraudē cupide z vltra modū vere affectionis amplexus osculis diu fatigat. Vbi ad por
 tā vētū est. occupari arcē iubet pueros interfici. Qui cū ad matrē cōfugissent. in gremio ei^o inter
 ipsa oscula trucidant. Proclamāte arsinoe. qd̄ tm̄ nefas. aut nubēdo aut post nuptias p̄isset. p
 filiis se sepe p̄cussorib; obtulit. S; requēter corpore suo pueroz corpora amplexata p̄terit. vulne
 raque excipere. q̄ liberis intendebant. voluit ad postremū spoliata ēt funeribus filioz. scissa ve
 ste z crinibus sparsis cū duob^o huulis ex vrbe p̄tracta samothraciā i exiliū abijt eo miserior. q
 moricū filiis ei nō licuit. S; nec ptolemeo inulta scelera fuerūt. Quippe dijs imortalibus tot p
 iuria z tā cruenta parricidia vindicātib;. breui post a gallis spoliatus regno captusq; vitā ferro
 vt merueat. amisit. nāq; galli habūdātī multitudīne cū eos nō caperent terreq; genuerāt. trecen
 ta milia hoīuz ad sedes nouas q̄rendas velut peregrinatū miserūt. Ex ijs portio in italia cōfē
 dit q̄ z vrbe romā captā icēdit. z portio illyricos sinus ducibus auib; nā augurandi studio
 galli p̄ter ceteros callēt. p strages barbaroz penetrauit. z i pannōia p̄fedit. gēs aspa. audax. Bel
 licosa. q̄ p̄ia post Herculez. cui ea res virtutis admiratiōe z imortalitati fidē dedit. alpiū iuicta
 iuga z frigore i tractabilia loca trāscēdit. Ibi domiti pannōijs p̄ mltos ānos cū finitū varia bel
 la gesserunt. Mortate dei de successu diuisis agminib^o alij greciā. alij macedōiaz oia ferro p̄ster
 nētes petinere tātusq; terror gallici nois erat. vt ēt reges n̄ laceffiti vltro pacē igētī pecūia merca
 rē solus rex macedōie ptoleme^o aduētū galloz itrepidus audiuit. ijsq; cū paucis z icōpositis

aruspicum
 nis origo
 prodigia i
 hierone

ptolemei
 scelera

ptolemei
 scelus

ptolemei
 scelus

Galloz in
 italia acces
 sus

quasi bella nō difficilius q̄ scelera patrarent parricidiorū furij̄s agitatus occurrit. dardanozum
 quoq; legationē viginti milia armatorū i auxiliū offerētes spreuit ad dita isup cōtumelia actū de
 macedōia dicēs. si cū totū oriētē soli domuerit. nūc i vindictā finiu dardanis egeat. milites se ha
 bere filios eoz. q sub Alexādro rege stipēdia toto orbe terrarū victores fecerint. q vbi Dardāo
 regi nūciata sunt inclytū illud macedōie regnū breui imaturi iuueis temeritate casuz dixit. Igi
 tur galli duce Belgio ad tentādos macedonū aios legatos ad Ptolomeū mittūt. offerētes pacē
 si emere velit. S; Ptolome⁹ iter suos belli metu pacē gallos petere gloriatus ē. nec minus feroci
 ter se legatis q̄ iter amicos iactauit. Aliter se pacē datuz negādo nisi p̄ice ps suos obsides dede
 rint. z arma tradiderit. nō. n. fidez se nisi inermib⁹ habituz. Renūciata legatiōe risere galli vn
 diq; acclamantes breui sensurū sibi an illi p̄sulētes pacē obtulerit. Interiectis dieb⁹ plū coferi
 tur. Veti q; macedones cedunt. Ptolome⁹ multis vulneribus saucius capif. caput ei⁹ amputaf
 z lancea fixū tota acie ad terozē hostiū circūferit. Paucos ex macedonibus fuga seruaui. ceteri
 aut capti. aut occisi. Nec cuz nūciata p oēs macedoniā essent. porte vrbū claudunt. luctu oia re
 plent nūc orbitatē amissoz filioz dolebāt. nūc excidia vrbūz metuebāt. nunc Alexādi philip.
 piq; reguz suoz noia sicuti numina i auxiliū vocabāt. sub illis se n̄ solū tutos. vtz ēe victores or
 bis terrarū extitisse. Ut tuerēf p̄iaz suā. q̄ gloria rez gestaz celo primā reddidisset. vt opē affli
 ctis ferrēt. quos suoz z temeritas ptolemei regis pdiderat. orabāt. Desperātibus oibus nō vo
 tis agēdū. Sosthenes vnus de Macedonum p̄cipib⁹ ratus p̄cta iuētute z gallos exultātes vi
 ctoria p̄pescuit. z macedoniam ab hostili depopulatione defendit ob q virtutis beneficia multis
 nobilibus regnū macedonie affectātib⁹ ignobilis ipse p̄ponif z cū rex ab exercitu apellatus esset
 ipse nō in regis s; in ducis nomē iurare milites coegit. Interea Brēnus. quo duce portio gallo
 rū in greciā se effuderat. audita victoria suoz. q Belgio duce macedones vicerāt. indignat⁹ par
 ta victoria tā opimā p̄dā z oriētis spolijs onustā tā facile relictā esse. ipe adunatis. XL. milib⁹ pe
 ditū. xv. milib⁹ eqtū i macedoniā irrūpit. Lūagros villasq; popularent. occurrit ei cuz istructo
 exercitu macedonū Sosthenes s; pauci a plurib⁹. trepidi a valētib⁹ facile vicunt. Ita q; cū. victi
 se macedones itra muros vrbū cōdidissent. victoz Brēnus nemine phibēte totius macedonie
 agros dep̄daf. Inde q̄st spolia forderēt. aiūm ad deoz i mortaliū tēpla puertit. scuriliter iocatus
 locupletes deos largi hoibus oportere. Statū igif delphos iter vertit p̄daz religiōis aux offense
 deoz i mortaliū p̄ferentes. quos nullis opib⁹ eger. vt q eas largiri hoibus soleāt. affirmabat. Tē
 plū aut Apollinis delphis. positū ē i mōte parnafo i rupe vndiq; ipēdēte. ibi ciuitatē frequentia
 hoīuz facit. Qui ad affirmationē maiestatis vndiq; cōcurrētes i eo saxo cōfedere. Atq; ita tem
 plū ciuitatēq; nō muri s; p̄cipitia. nec māu facta s; naturalia p̄sidia defendūt. prius vt incertū sit
 vtrū munimētū loci. an maiestas dei plus hic admiratiōis heat. media saxi rupes i formā thea
 tri recessit. Quāobrē z hoīuz clamor z si qñ accidit pubaz sonus p̄sonātibus z resonātibus iter
 se rupib⁹ z mltiplex audiri āpliozq; q̄ edū resonare solet. Que res maiorē maiestatis terrozē
 ignaris rei admirationē stupētibus plerūq; affert. In hoc rupis anfractu media ferme mōtis
 altitudinis planities ex igua ē atq; i ea p̄fūdūz terre foramē qd i oracula p̄z. Ex q̄ frigidus spūs
 in quodā velut vēto i sublime expulsus mētes vatuz i vecordia vertit. ipletasq; deo n̄sa p̄sulēti
 bus dar cogit. Multa igf ibi z opulēta regū p̄poyzq; visūf mūera. queq; magnificētia sui reddē
 tiū vōta gratā volūtātē z deoz n̄sa manifestāt. Igi Brēn⁹ cū i p̄spectu hēret tēplū diu delibera
 uit. an cōfestim rez aggrederef. an vero fessis via militib⁹ noctis spaciūz ad resūendas vires
 daret. Eurydan⁹ z Theffalon⁹ duces q se ad p̄de societatez iūxerāt āputari moras iubēt. duz
 iparati hostes z recens aduentus sui terrozi esset. Interiecta nocte z aios hostib⁹ forsitan z au
 xilia accessura. z vias q̄ tunc pateant obstructuz iri. S; galloz vulgus ex lōga iopia vbi primū vi
 no ceterisq; cōmeatib⁹ referta rura inenit. nō m̄us abundantia q̄ victoria letuz p̄ agros se spar
 serat desertisq; signis ad occupāda oia p̄ victozib⁹ vagabant q̄ res delationez dedit. p̄ia nāq;
 opinione aduentus galloz phibiti agrestes a grecis oraculis ferunt messes vinaq; villis offer
 re. cuius rei salutare p̄ceptuz nō prius itellectuz est. q̄ vini ceterazq; copia abundantiavelut
 mora gallis abiecta auxilia finitimoz puenerē. prius itaq; vbez suā Delphi aucti virib⁹ socio
 rū pmuniere. q̄ galli viouelut p̄de icubantes ad signa reuocarent. Hēbat Brēnus lecta ex oī
 exercitu peditū. lxx. milia delphoz sociozq; n̄ nisi q̄ttuoz milia milituz erāt quoz p̄temptu Brē
 nus ad acūendos suoz aios p̄de vbertatez oibus oñdebat. statuasq; cū q̄ drigis. quaz ingens
 copia p̄cul viscebat. solito auro fufas esse. plusq; i p̄dere q̄ i specie i se h̄ze p̄de affirmabat. hac
 asseueratōe vel aiaduēsiōe incitati galli simul z hesternoz mero saucij sine respectu periculozum
 in belluz ruebant. Cōtra delphi plus in deo q̄ in viribus spem ponetes cuz cōtemptu hostium
 resistebant. scādentesq; gallos e sumo mōtis vertice p̄tim faxis p̄tim arimis obruebant. In hoc
 p̄tiuz certam ierepente vniuersoz tēploz antistites simul z ipsi vates sparsis crinibus cuz inf
 gnib⁹ atq; insulis pauidi vecordesq; in primaz pugnantiū aciez pcurrunt. aduenisse deuz cla
 mant. eumq; se vidisse desiliētes in templuz p̄culminis aperta fastigia. Du3 oēs op⁹ dei sup
 plicif i plozāt. iuuenēz sup humanū modū insignis pulchritudis comitesq; ei duas armatas vir
 gines ex p̄pings duab⁹ Diane Minerueq; edib⁹ occurrisse. nec oculis tm̄ b se p̄spexisse. sed

omni h̄c
 ogito em
 i d̄liber
 anobis

ptolemeus
 a gallis ca
 pitur

Brēnus
 i macedo
 niam irru
 pit

delphi vbi
 siti

delphicum
 antrū siue
 Specus

ni xolln
 lxxx lxxx

diffe et stridorē arcus ac strepitū armoz. pinde ne cūctarent dijs añ signanis hostē cedere. et vi
 storie deoz socios se adiūgere sūmis obsecratiōibus monebāt. qbus vocib⁹ incēsi oēs certatim
 i plū p̄siliūt. Presentiā dei et ipi statī sensere. Nā et terremotu portio mōtis abrupta galloz stra
 uit exercitū. et fertissimi cunei nō sine vulnerib⁹ hostiū dissipati ruebāt. infecura dei de tēpestas
 est. q̄ grādine et fulgore saucios et vulnerib⁹ absūpsit. Dur ipse Brēnus cū dolorez vulneꝝ ferre
 nō possēt. pugiōe vitā finiuit. Alter ex ducib⁹ punitis belli auctorib⁹ cū decē milib⁹ saucioꝝ cita
 to agmie a grecia excedit. Sꝫ nec fortuna fugitiōib⁹ cōmodior fuit. Sigdē pauidis nulla sub te
 ctis acta noꝝ: nullus sine labore et piculo dies. assidui imbres et genu nix cōcreta et fames et lassitudo.
 et sup̄ hec maximū p̄ vigile malū miserā ifelicis belli reliqas obterebāt. Ventes quoqz
 natiōesqz p̄ q̄s iter habebāt gaudētes velut p̄dā vagos fugiētes sectabant. Quo pacto euenit
 vt nemo ex tāto exercitu. qui paulo ante fiducia viriū et deos cōtēnebāt. velut ad memoriā tante
 cladis sup̄esset.

Iustini historici liber. xxv.

Inter duo reges Antigonū et Antiochū statuta pace. cū in macedōiā Antigonus re
 uerteref. nouis eidē repēte hostis exortus ē. Quippe galli q̄ a Brēno duce cuz i gre
 ciam proficiscerent. ad terminos gētis tuēdos relictī fuerūt. ne soli desides videren
 tur. pe ditiū. xv. milia eqtū tria milia armauerāt. fugatisqz getarum tribalozūqz copijs
 macedonie iminentes legatos ad regem miserunt. qui pacem ei venalē offerrent. simul et regis
 castra specularent. quos Antigonus p̄ regali munificentia ingenti apparatu epularū ad cenam
 inuitauit. Sed galli oppositū grāde auri argentiqz pondus admirātes. atqz p̄cede vberitate sol
 licitati infestiores q̄z venerāt. reuertuntur. quibus et elephantes ad terrōre velut inusitatas bar
 baris formas rex ostendi iusserat. naues onustas copijs demonstrari. ignarus. q̄ quibus ostē
 tatione viriū metū se injicere existimabat. eoz aios vt ad opimā predā sollicitabat. Itaqz legati
 ad suos reuersi. oīa in maius extollentes opes pariter et negligentia regis oñdunt. referta auro
 et argēto castra eē. et neqz vallo fossaue munita et quasi satis munimēti i diuitijs haberent. itaqz
 eos oīa officia militaria intermisisse. p̄lus quasi ferri auxilio nō indigerēt. qm̄ abūdarēt auro.
 Hac relatiōe auide gentis ai satis ad predā incitabant. Accedebat tū exemplū Belgij. q̄ nō ma
 gno ante tpe macedonū exercitū cuz rege trucidauerat. Itaqz cōsentientibus omnibus nocte ca
 stra regis aggrediunt. qui presentientes tantā tēpestatē signū pridie dederāt. vt oibus reb⁹ ab
 latis in primā siluā taciti se occultarent. Neqz aliter seruata castra. q̄z deserta sunt. siquidē galli
 vbi oīa vacantia nec sine defensoribus modo. vey etiā sine custodibus vident. nō fugā hostiū sꝫ
 doliū arbitrātes diu intrare portas timuerūt. Ad postremū itegris et intactis munimentis scru
 tātes poti⁹ q̄z diripientes castra occupauerūt. Tūc ablatis q̄ inuenerāt ad litus cōuertunt. Ibi
 dū naues incēntius diripiūt a remigib⁹ et ab exercit⁹ pte. que eo cū cōiugibus et liberis p̄fugerāt
 nihil tñ metuentes trucidant. tātaqz cedes galloꝝ fuit. vt Antigono pacē huius victorie opinio
 nō gallis tñ vey etiā a finitimoz feritate p̄siterit. q̄z galloꝝ ea tēpestatē tāte fecunditatis iu
 uentus fuit vt aīa omneꝝ velut ex amie aliquo iplerent. deniqz neqz reges orientis sine merce
 nario galloꝝ exercitu vlla bella gesserint. neqz pulsi regno ad alios q̄z ad gallos p̄fugerint. Tā
 tus terror gallici noīs siue armoz iuncta felicitas erat vt alter neqz maiestātē suā tutā. neqz amif
 sam recupare se posse sine gallica virtute arbitrarēf. Itaqz in auxiliū a Bithynie rege. vocati.
 regnūz cū eo p̄ta victoria diuiserūt eamqz regiōne gallogreciaz cognomiauerūt dū hec i asia. ge
 runt. iterim i sicilia Pyrrhus a penis nauali plio vict⁹ ab Antigono macedōie rege supplemē
 tū militūz p̄ legatos petit. denuncians ni mittat redire se in regnū necesse hēre. incrementa rerūz
 que de romanis voluerit de ipso quesitūz. Qd̄ vbi regnatū legati retulerunt. dissimulatis causis
 repētinaꝝ fingit p̄fectionez. Socios iterim parare bellūz iubet. et arcis tarentine custodiaz Hele
 no filio et amico miloni tradit. Reuersus i epiz statim fines macedonie inuaidit. cui Antigonus
 cum exercitu occurrit. victusqz plio in fugā vertit Atqz ita pyrrhus macedoniam i deditiōnem
 accepit. et veluti damna amisse sicilie italieqz acquisito macedonie regno pensasset relictum. Ta
 renti filium. et amicum acersit. Antigonus autē cuz paucis equitibus fuge comitibus repēte for
 tune ornamentis destitutus. amissi regni specularurus euentus. thessalonicam se recepit. vt i de
 cum p̄ducta galloꝝ mercenaria manu bellūz repararet. Rursus ptolemeo pyrrhi filio funditus
 victus. cū septem comitib⁹ fugiens n̄ rectpan di regni spe. sꝫ salutis latebras ac fuge solitudies
 captat. Igit̄ pyrrhus i tanto fastigio regni collocat⁹. iaz nec eo ad qd̄ votis pueniēdū fuerat cō
 tentus grecie aīe qz regna meditat. nec illi maior ex ipio q̄z ex bello voluptas erat. nec q̄z pyrr
 rhum q̄ tulisset ipetuz. sustinere valuit. sed vt ad deuincēda regna iuictus habebat. ita deuictis
 acquisitisqz celeriter carebat. tanto melius studebat acqrere i peria q̄z retinere. Itaqz cum copi
 as Lheroneso trāspoluisset. legatiōib⁹ Atheniensium et achiuoz messenioꝝqz excipit. Sꝫ et gre
 cia oīs admiratiōe noīs ei⁹ simul et rez aduersus romanos penosqz gestaz attoniti aduentum
 ei⁹ spectabāt. primū illi bellū aduersus spartanos fuit. vbi maiore muliez q̄z viroz virtute exci
 pit. Tūc ptolemeū filiū et exercitus pte robustissimā misit. qppe oppugnantivrbē ad tutelā p̄ie
 tanta multitudo feminz cōcurrit. vt nō fortius victus q̄z verecūdus recederet. porro ptolemeū

Att. demo
 nū p̄stigas
 circa del
 phos
 Brēni inte
 ritus

galli ab an
 tigōe cedū
 tur

Att. gallo
 rū numeꝝ

Pyrrhi ex
 italia excel
 sus

Sparte op
 pugnatio

filium eius a deo strenuum et manu forte fuisse tradit. ut vrbē Locrā cū sexagesimo ceperit. idē p
lio nauali triremē ex scapba cū septio nauali insiluerit. captāq; tenuerit. In oppugnatione quoq;
spartanoꝝ vsq; i mediā vrbē cū equo pcurrerit. ibiq; cōcursu multitudinis interfect^o sit cuius cor
pus vt relatū p̄ri ē dixisse Pyrrhū ferūt. aliq̄to tardi^o eū q̄ timuerit ipse vel temeritas eius me
ruecit occisū eē. Repulsus a spartais Pyrrhus argos petit. ibi dū Antigōnū in vrbē clausū expu
gnare conat̄ iter cōfertissimos violētissime dimicās saxo de muris iactato occidit. caput eius an
tigono referit. q̄ victoria mitius vsus filiū ei^o Helenū cū epirotis sibi deditū i regnū dimisit. ei q;
in se pulti p̄ris ossa i patriā referenda tradidit. Satis cōstans iter oēs auctores fama ē. nullū nec
eius nec sup̄ioris etatis regē cōparandū Pyrrō fuisse. raroq; iter reges tñ. verū ē iter illustres
viros aut vite sanctioris. aut iusticie probatoris visum fuisse. Scientiā certe rei militaris i illo
viro tantā fuisse. vt cū Lysimacho Demetrio Antigono tātis regibus bella gesserit. inuictis. se
per extiterit. Illyrioz quoq; siculoz romanoꝝ et cartaginensiu bellis nunq; inferior. plerūq;
etiā victor extiterit. q̄ patriā certe suā angustas ignobilēq; fama reꝝ gestaz et claritate nominis
sui toto orbe illustrē reddiderit.

¶ Iustini historici liber. xxvj.

¶ Ost mortē Pyrrhi nō i macedonia tñ vex ēt in asia greciaq; magni belloꝝ motus
fuere. Nā et Peloponesij p̄ditionē Antigono sui tradidit. et variāte hominū par
tum dolore partim gaudio. p̄t singule ciuitates aut auxiliuz de pyrrho sperauerant
aut metus sustinuerāt. ita vt cū Antigono societateꝝ iungebāt. aut mutuis iter se odi
is in belluz ruebāt. Inter hūc turbataꝝ puinciaꝝ motū Epirozū quoq; vrbes ab aristotimo p̄ri
cipe per tyrāidē occupat. a quo cū multi ex primozib; occisi. plures in exiliuz acti essent. etolis p
legatos postulātib; vt piuges liberosq; exulū redderet. p̄rio negauit. postea quasi peniteret.
p̄ficiscēdi ad suos oibus matrōis piatē dedit. diēq; p̄fectiois statuit. Ille quasi i perpetuū cum
viris exulature preciosissima queq; auferētes. cū ad portā quasi vno agmine p̄fecture cōuenis
sent oibus rebus expoliare in carcere recludunt. occisis prius in gremijs matrū paruuli. liberis
virginibusq; ad stuprū direptis. Nāc tā seculā dominationē stupētibus oibus princeps eoz be
lematus senex et liberis ozibus. vt q̄ nec etatis nec pignoz respectū timeret. cōuocatos domi fi
dissimos amicoꝝ in vindictā p̄rie hortat̄ cūctātibus priuato piculo publicū finire. et deliberādū
spaciū postulātibus accersitis seruis iubet obserari fores. tyrānoq; nūciari mitteret q̄ coniuꝝ
tos apud se cōprehēderet. obiectās singulis se q̄a liberāde patrie auctor eē non possit deserte vl
toꝝ futurū. Tūc illi ancipiti piculo ciruētū honestiorē vitā eligētes cōiurāt i tyrāni necē. atq; ita
Aristotimus q̄nto postea q̄ tyrānidem occupauerat mēse opprimis. Interea antigon^o cū mul
tiplici bello et ptolemei regis et spartaoꝝ p̄meret nonusq; illi hostis gallogrecie. exercit^o affuxit
set i spēm castroz pugna manu aduersus ceteros relicta aduersus gallos totis viribus p̄ficiscit.
Quib^o cognitū galli cū et ipsi se p̄lio pararēt i auspicia pugne hostias cedūt. quarū extis cum
magna cedes interitusq; oium p̄dicere. nō in timorē s; in furorē versi. speratēsq; deoz mias
expiari cede suoz posse piuges et liberos suos trucidat auspicia belli parricidio icipiētes. Tāta
rabies feros aios iuaserat. vt nō parcerēt etati. cui ēt hostes pepercissent. bellūq; iterne ciuiū et
natalitiū cuz liberis liberoꝝq; matrīb; generēt. p̄ qbus bella suscipi solēt. Itaq; quasi scelere vi
tā victoriaq; redemissent. sicut erāt crueti ex recētū suoz cede p̄liū nō meliore euētū q̄ omine p̄fi
ciscunt. Sigdē pugnātes prius parricidioꝝ furie q̄ hostes circūuenire. obseruātibusq; an ocu
los māibus interēptoz oēs occisioe cessi. Tanta strages fuit. vt dij pariter cū hoibus cōsensisse i
excidiū parricidaz viderent. post hui^o pugne euētuz ptolemeus et spartani victorē hostiū exer
citiū declinātes i tutiora se recipiūt. Antigonus quoq; vbi eoz discessū videt. recētū adhuc ex pi
ori victoria militū ardore bellū atheniētib; infert. in quo cū occupatus esset. interim Alexander
rex epiꝝ vlcisci mortē p̄ris pyrrhi cupiēs fines macedonie depopulat. aduersus quē cū reuer
sus a grecia Antigonus eēt. trāslatioe militū destitut^o regnū macedonie cū exercitu amittit. hui^o fi
lius Demetri^o puer admodū absente p̄re reparato exercitu nō solū amissā macedoniā recepit
verum etiā epiꝝ regno Alexandrum spoliat. tanta vel mobilitas militum vel fortune varietas
erat. vt vicissim reges nūc exules nūc reges viderent. Itaq; alexāder cū exul ad arcadas cōfugit
set nō minozē epiꝝ rotaz desiderio q̄ socioꝝ auxilio in regnuz restituit. Per idē tēpus rex cyrēa
ruz Agas decedit. q̄ an i firmitatē Beronicē vnicā filiā ad finiedā cuz ptolemeo fratre certamia
filio ei^o despoꝝderat. S; post mortē antigoni regis m̄i virgis Arsinoe vt iuita se p̄ctuz matrimo
niuz solueret. misit. ad nuptias virgis regnūq; cyrenaz Demetriuz fratē regis antigoni a ma
cedois accerserent. q̄ et ipse ex filia ptolemei p̄creatus erat. S; nec Demetrius morā fecit. itaq;
cuz secundate vēto celeriter cyrenas a duolasset. fiducia pulchritudis. q̄ nimis placere socruce
perat. statū a p̄cipio supbus regie familie militibusq; i potēs erat. studiumq; placēdi a virgie
i m̄ez ptulerat. que res spectata p̄rio virgini deide popularibus mltitibusq; iuisa fuit. Itaq;
versis oibus aīs i ptolemei filiū iisdie Demetrio cōparāt. q̄ cuz i lectū socrus p̄cessisset. p̄cussos
imitunt. Sed arsinōe auditavoce filie ad fores stātis et p̄cipiētis. vt m̄i p̄cerēt. aduiter paulisp
corpe suo p̄terit. Quo interfecto Berōice et stuprū matris salua pietate vltā ē. et in matrimonio

Pyrrhi oc
casus

Aristoti
mi
Tyranni
crudelitas

Aristoti
mi cedes
Atf. gallo
rum i suos
scelus

Gallo gre
ci cedunt.

Atf. fortu
ne volubi
litate

Beronicē
arsinoe

Demetri^o
Lyrenis oc
ciditur

forciēdo iudiciū patris secuta.

Justinii historici liber. xxvij.

Mortuo Syrie rege antiocho cū i locū eius fili^o Seleuc^o successisset. hortate mīe Lao- dice. q̄ libere debuerat. auspiciā regni a parricidio cepit. Quippe Beronicē nouer- cā suā sororē. ptolemei regis egypti cū paruulo fr̄e ex ea suscepto iterfecit. quo facino re ppetrato t̄ ifame maculā subiit. t̄ ptolemei bello se ip̄licuit. Porro Berōice cū ad se iterficiendā missos didicisset. p̄ne se clausit. Vbi quū obsideri eā cū puulo filio nūciatū ciuita- tib^o asie eēt recordandē p̄ne maioz qz dignitatis ei^o t̄ casū tā idigne fortune miserātes auxilia ei oēs misere. s̄ quoqz ptoleme^o piculo sorozis exercit^o relicto regno cū oib^o virib^o aduolat. Sed Berōice an̄ aduētuz auxilioz cū vi expugnari n̄ poesset. dolo circūuēta trucidat. Indigna res oī bus visa. Itaqz cū vniuerse ciuitates. q̄ defecerāt. i gentē classē pparassent. repēte exēplo crudeli- tatis exterrite simul t̄ i vltionē ei^o quā defesuri erāt. Ptolemeo se tradūt. q̄ nisi i egyptū dome- stica seditiōe reuocat^o eēt. totū regnū Seleuci occupasset. Tm̄ vel illi odiū parricidiale scelus vel huic fauorē idigne iterēpte mozs sorozis attulerat. Post discessū ptolemei Seleuc^o cū aduersus ciuitates. q̄ defecerāt. i gentē classē pparasset. repēte veluti dijs ip̄is parricidiū vindicātib^o orta tēpestare classē naufragio amittit. nec qcqz illi ex tāto apparatu p̄ter nudū corpus t̄ spiritum t̄ paucos naufragij cōites residuos fortuna fecit. Misera qdē res. s̄ optāda Seleuco fuit. si qdē ciui- tates. q̄ odio ei^o ad ptolemeū trāsserāt. velut dijs arbitris satisfactū sibi eēt repētina aiōz muta- tiōe i naufragij misericordiā verse ip̄io se ei^o restituūt. Let^o igif malis suis t̄ dānis ditioz reddi- tus velut par virib^o bellū ptolemeo ifert. S̄ q̄si ad ludibriū tm̄ fortūe nat^o eēt. nec pp aliis opes regni recepisset. qz vt amitteret vict^o plio nō multo qz post naufragiū cōitatioz trepidus i ātiocbi am p̄fugit. Inde ad antiochū fratrē l̄ras fecit. q̄b^o auxiliū ei^o ip̄lorat. oblata ei asia iter fines tau- ri mōtis i p̄miū late opis. antiochus at cū eēt annos. xiiij. nat^o supra etatē regni auidus occasio- nē nō tā pio aiō qz offerebat arripuit. S̄ latrōis moze totū fr̄i eripe cupiēs puer sceleratā viri- lēqz sumit audaciā. Vñ hierax ē cognomiatus. qz nō bois s̄ accipitris situ i aliēis eripiēdis vi- tā sectaret. Interea ptoleme^o cū audisset regē antiochū i auxiliuz seleuco venire. ne cū duob^o vno tpe dimicaret. in annos. x. cū Seleuco pacē facit. s̄ par ab hoste data iterpellat a fratre q̄ p̄du- cto galloz mercenario exercitū p auxiliū bellū p fratre hostē se ip̄lorat^o exhibu. t. In eo plio vir- tute galloz victoz qdē Antiochus fuit. s̄ galli arbitrātes Seleucū i plio cecidisse i ipsuz Antio- chū arma vtūt. liberi^o depopulaturi asiā si oēm stirpē regiā exisset. Qd̄ vbi sentit antiochus ve- lut a p̄dōib^o auro se redemit. societateqz cū mercenarijs suis iūgit. Interea rex Bithynie eume- nes sp̄ans cōsumptisqz fratrib^o bello itestine discordie q̄si vagatē asie possessionē iuasurus vi- ctore antiochū galosqz aggredif. nec difficile saucios adhuc ex supioze p̄gressiōe iteger ip̄e viri- bus supat. ea nāqz tēpestare oia bella i erituz asie gerrebant. vñ qzqz fortioz fuisset. asiā velut p̄- dā occupabat. Seleucus t̄ Antiochus fr̄es bellū pp asiā gerebāt. Ptolemeus rex egypti sub spē sorozie vltiōis asie inbiabat. Hic Bithyni^o eumenes. ide galli humilior sp̄ mercenarij man^o asi- am depopulabant. Lū iterea nemo defensor asie iter tot p̄dōes inueniebat. victo antiocho cuz eumenes maiorē p̄tē asie occupassent. ne tūc qdē fratres p̄dō p̄mio pp qd̄ bellū gerebāt. p̄cor- dare potuerūt. S̄ omisso externo hoste i mutuū eritiū bellū reparāt. In eo antiochus denuovi- ctus multoz diez fuga fatigat^o tādē ad socerū suū Artamenē regē capadocie puebit a q̄ cū p̄- mū benigne suscept^o eēt iteriectis dieb^o cognito q̄ sibi i h̄die pararent. salutē fuga q̄siuit. Igif cū p̄iugo nulqz locus tutus eēt ad ptolemeuz hostē cui^o fidē tutiozē qz fratris existimabat. decur- rit. memor vel q̄ facturus fratri eēt. vel q̄ meruisset a fratre. S̄ ptolemeus nō tā amicus ei dedi- tus qz hostis factus huari euz arctissima custodia iubet. Hic quoqz antiochus opa cuiusdā mere- tricis adutus. quā familiaris agnouerat. deceptis custodib^o labif. fugiēsqz a latrōibus iterfici- tur. Seleucus quoqz iisdē ferme dieb^o amisso regno equo p̄cipitatus snif. sic fratres q̄si t̄ ger- manis casib^o exules ambo post regna scelez suoz penas luerūt.

Vid ne pa- tre sit pon- legendum Berōice oc- cidit

Seleuci cla- des

Antiochus hierax

Galloz flagitium.

Eumenes

Eumenes maiorem- Alie p̄tem occupat

Antiochi t̄ Seleuci i- teritus

Att. p̄textū i romāif se- rend opio

Justinii historici liber. xxvij.

Lympias Pyrrhi Epirote regis filia amisso marito eodēqz germāo fratre Alexā- dro cū tutelā filioz ex eo susceptoz pyrrhi t̄ ptolemei regni qz administrationē ipsa recepisset ab etholis p̄tē acharnanie quā i portione belli p̄ pupilloz accepit. eripe volētib^o ad regē macedōie Demetriuz decurrit. ei qz h̄nti vxorē antiochi regis Sy- rie sororē filiā suā p̄hytiā i matrimoniu tradidit. vt auxiliuz qd̄ misericordia n̄ poterat iure cogna- tiōis obtineret. Sunt igif nuptie q̄b^o t̄ noui matrimonij gratia acgrif. t̄ veteris offensa p̄bitur. Nā prior vxor velut matrimonio pulsa sp̄te sua ad fratrē antiochū discedit. eumqz i mariti bel- luz ipellit Acharnanes quoqz diffisi epirotis aduersus etolos auxiliuz romanoz ip̄lorātes ob- tinuerunt a romano senatu. vt legati mitterēt. q̄ denūciarēt etolis p̄fidia vrbib^o acharnanie de- ducerent. paterent qz esse liberos. q̄ soli quōdā aduersus troiāos auctores ab origis sue auxilia grecis nō miserunt. S̄ etoli legationez romanoz supbe audierunt. penos illis t̄ gallos. a q̄bus tot bellis vexati totiens occisiōe sint cesi exprobrātes. dicentēsqz prius illis portas aduersus car- taginenses apien das. q̄s clauserit metus punici belli. qz i greciā arma trāsserenda. Deminisse deinde iubēt. q̄b^o minent aduersus gallos vrbes suaz eos tueri nō potuisse. captāqz nō ferro de-

fendisse s; auro redemisse. Quā gentē se aliquāto maiori manu greciā igrēssaz nō solū externis
 virib; s; ne domesticis qdē tectis adiutos vniuersā delesse. sedēq; sepulchris eoz p̄buisse. quaz
 illivirib; ipioq; suo p̄posuerāt. e; italiā trepidis ex recētī vrbis sine icedio romāis vniuersā fer
 me a gallis occupatā. Pr̄i^o igit illos gallos italia pellēdos q̄z minēt etolis. priusq; sua defendē
 da. q̄z aliena defēdi appetēda. Quos at̄ hoies romāos eē nēpe pastores. q̄ latrocinio iustis do
 minis adēptū solū teneāt. q̄ vxoris cū pp̄ origis debonestamēta nec iueniret. vi publica rapue
 rit. q̄ deniq; vrbē suā patricidio p̄diderit. murozq; sūdāmēta fraterno sanguie aspserint. eto
 los at̄ p̄ncipes grecie sp̄ fuisse. z̄ sicut dignitate ita z̄ virtute ceteris p̄stitisse solos. Deniq; eē q̄
 macedōas ipio terraz florētes sp̄ p̄tēserint. q̄ philippū regē n̄ timuerit. q̄ alexadri magni post
 p̄sas idosq; deuictos cū oēs noie ei^o orerēt. edicta sp̄reuerit. Monere igit se romāos p̄tēti sine
 fortūa p̄nti. nec puocēt arma. q̄b; z̄ gallos cesos z̄ macedōas p̄tēptos videāt. Sic dumissa lega
 tiōe romanoz ne forti^o locuti q̄ fecisse viderēt. fines ep̄iri regni acharnanie depopulāt. Jā oli
 pias filijs regna tradiderat. z̄ i locū pyrrhi fratris defūcti ptoleme^o successerat. q̄ cū hostib; in
 structo exercitu obui^o p̄cessisset. infirmitate corēpt^o i itinere decessit. Olympias quoq; n̄ magno
 post tpe gemitio funez vulnera afflicta egrū spiritū trabēs nō diu filijs sup̄iuxit. Lū ex gēte regia
 sola nereis virgo cum laudomia sorore superessent. Nereis nubit Heloni Sicilie regis filio.
 Laudomia at̄ cū i arā Diane confugisset. concursū populi interficitur quod facinus dij immoz
 tales assidue claudib; gēnis z̄ ppe iteritūtoti^o ppli vidicauerūt. Nā sterilitatē famēq; passi. z̄ in
 testia discordia vexati. exterius ad postremū bellis pene p̄sūpti sūt. Adloq; laudomie p̄cussor i
 furozēx sus nūc ferro nūc saxo i sūma dentib; laceratis viscrib; .xij. die iterijt. Jis i ep̄iro gestis
 iterim i macedōia Demetri^o rex relicto filio Philippo puulo. admodū decessit. Cui antigonus
 tutor dar^o accepta i matrimoniū mater pupili regē se p̄stituere laborat. Interiecto deide tpe cuz
 seditiōe miaci macedonū clalusus i regia teneret. i publicū sine satellitib; p̄cedit. p̄ctozq; i vul
 gus diademate ac purpura dare h̄ eos alij iubet. q̄ aut ip̄are illis sciat. aut cui pere ipi sciat. Sed
 adhuc iuidiosū illd̄ regnū no voluptatib; s; laborib; ac piculis sentire p̄memorat deide benefi
 cia sua vt defectionē socioz vidicauerit. vt dar dāos thessalosq; erulātes morte Demetri regis
 cōpēlauerit. vt deniq; dignitatē macedonū nō solū defēderit. vexēt auxerit. Quoz si illos peni
 teat depōere ipiuz z̄ reddere illis mun^o suū. qz regē q̄rāt. cui imp̄ent. cū populus pudore motus
 recipe eū regnū iuberet. tā diu recusauit. donec seditiōis auctores supplicio traderent. Post hec
 bellū spartanis infert. q̄ soli Philippi Alexandriq; bellis z̄ ipiū macedonū z̄ oib; metuenda ar
 ma p̄tēserūt. Inter duas nobilissimas gētes bellū sūmis vtrinq; virib; fuit. Lū hi p̄ vetere ma
 cedonū gloria illi nō solū p̄ illibata libertate. s; etiā p̄ salute certarēt. victi lacedemōij. n̄ ipi tm̄. s;
 etiā iuges liberiq; magno aio fortunā tulere. Nemo q̄ppe in acie saluti pepcit. nulla amissū cō
 iugē fleuit. Filioz mortē senes laudabāt. p̄rib; i acie cesis filie gratulabāt. Suā vices oēs dole
 bāt. q̄ nō ipi p̄ p̄rie libertate decidissent. Parentes oēs domibus saucios excipiebant. vulnera
 tos curabant. lasos reficiebāt. Inter hec nullus i vrbe strepitus nulla trepidatio magis omnes
 publicā q̄z priuatā fortunā lugebāt. Inter hec deomenes rex post multas hostiū cedēs toto cord
 suo pariter z̄ hostiū cruore madens sup̄uenit. ingressusq; vrbez nō humi p̄cedit. nō cibū aut po
 tū poposcit. nō deniq; armoz onus deposuit. s; acclius parieti cū q̄tuoz milia sola ex pugna su
 peruisse p̄sperisset. hortat vt se ad meliora reip. tpa reseruarent. in cū iuge z̄ liberis egyptū ad
 ptolemeuz p̄ficiscit. a quo honorifice susceptus diu z̄ in summa dignitate regis vixit. Postremo
 post ptolemei mortem a filio eius cū oī familia interficit. Antigonus at̄ cesis occasione spartanis
 fortunā tāte vrbez misatus a direptiōe milites p̄hibuit. veniaq; bis q̄ sup̄suerant dedit. Presa
 tus bellū se cuz Cleomene nō cuz spartanis habuisse. cuius fuga ois ira eius finita sit. nec mino
 ri sibi glorie fore si ab eo seruata lacedemōia. quo solo capta sit. p̄deret. Parcere igit se solo vr
 bis ac tectis. qm̄ homines. qbus parceret. nō sup̄suisent. Nec multo post ip̄e d̄cedit. regnumq;

**Ferocissi
 miz et ho
 loz; n̄sum**

Olympias

**Nereis
 laudomia
 occidit**

**Antigōus
 philippi
 tutor**

**Spartano
 ru; p̄stanti
 am in ad
 uersis**

**Deome
 nes rex**

**philipp^o i
 Macedōia
 Antiochus
 in asia**

**Ariarates
 i capado.
 ptolomeus
 in egyptuz
 Vno tpe
 regnare ce
 perant**

**Demetri^o
 illyriozuz
 rex**

Justinii historici liber. xxix.

Isdēz ferme t̄pibus ppe vniuersi orbis ipia noua regnum successione mutata sunt.
Nā in macedōia Philippus mortuo antigono tutore eodemq; victrico. xiiij. ānoz
 regnū suscepit. z̄ in asia interfecto Seleuco impubes ad huc rex antiochus cōstitutus
 est. Capadocie regnuz quoque ariarathi puero admodum p̄ ip̄e tradiderat. egypt^o
 ptuz p̄re ac matre interfectis occupauerat ptolomeus. cui ex facinoris crimine cognomēto p̄bi
 lopater ex p̄rio fuit. S; spartani in locuz Cleomenis suffecerunt Lycurgum Et ne qua t̄pibus
 mutatio deesset apud carthaginez etate adhuc immatura dux ānibal cōstituit. nō penuria senio
 ruz sed odio romanoz. quo imbutuz eum a puericia sciebant. Fatale nō tā romanis q̄z ip̄i afri
 ce maluz. his regibus pueris s; nulli seniozis etatis rectores erant t̄n in suoz qbusq; maioz ve
 stigijs tantie magna in doles virtutis emicuit. Solus ptolomeus scelestus sicut in occupando
 regno ita z̄ signis i administrādo fuit. Philippū dardani ceteriq; finitimi populi. qbus velut
 i mortale odiū cū Macedonū regibus erat. cōtēptu etatis assidue laceſſebant. p̄ ille sumotis ho
 stibus nō cōtentus sua defendisse. et etolis belluz inferre gestiebat. q̄ agitātē illud Demetri^o rex

ctus ciuitate regebat. tribunatus pfecturas ⁊ ducatus mulieres ordinabat. nec q̄q̄ i regno suo minus q̄ ipse rex poterat. Cū iteris relicto qn̄q̄ni ex Eurydice sorore filio morit. s̄ mors ei⁹ dū pecuniā regiā mulieres rapiūt. ⁊ ipiū inuā cū p̄ditissimis societate occupat conāt. diu occultata fuit. re tñ cognita p̄cursu multitudinis Agathocles occidit. ⁊ mulieres i vitionē Eurydice patibulis suffigūt. Morte regis supplicio meretricū velut expiata regni ifamia legatos Alexādrini ad Ro. miserūt orātes. vt tutelā pupilli suscipāt. tuerēt q̄z regnū egypti. qd̄ iā Philippuz ⁊ antiochū scā iter se pactioe diuississe dicebāt. Grata legatio romāis fuit cāz belli q̄rētib⁹ aduersus Philippū q̄ ifidiat⁹ eis t̄pib⁹ punici belli fuerat. huc accedebat. q̄ p̄eis ⁊ ānibale supato null⁹ magis arma metuebāt. reputātib⁹ q̄zū motū Pyrrhus pua māu macedonū i italia fecisset. q̄ztafz res macedōes i oriēte gessisset. Mittūt igit̄ legatū. q̄ antiocho ⁊ Philippo vt a regno egypti abstineāt. nūciēt. Mittit ⁊ M. Lepid⁹ i egyptū. q̄ tutorio noie regnū pupilli administraret. Dū hec agunt̄ iteris legatū Attali regis pgamū ⁊ Rhodiorū iurias Philippi regis q̄rentes romā venerūt. q̄ res oēs cūctatioez Macedōici belli seātui exemit. Stati p̄teritū serēdi auxiliij socijs bellū aduersus Philippū decernit. legiōesq̄ cū p̄sule i Macedonia mittunt. Nec multo p̄ tpe tota Grecia fiducia Romanorū aduersus Philippū spe p̄stie libertatis erepta bellū ei i iulit at q̄z ita cū rex vndiqz vrgeret. pacē petere cōpellit. Deide cū exposte p̄ditioes pacis Rōatis cēt̄ repeterē sua ⁊ Attalus ⁊ Rhodij ⁊ Achei ⁊ etoli cepere. q̄ Philippus adducisse possē. vt romānis pareat. cōcedebat. Letez i dignū eē Grecos a Philippo ⁊ Alexādro maioribus suis victos sub iugū Macedōici iperij subactos velut victores leges pacis sibi dicere q̄bus p̄t⁹ sit rō seruutis reddēda. q̄z libertas vēdicanda. ad postremū tñ eo petēte i dūtie duoz mēnū sunt date. vt par q̄ i Macedonia n̄ cōuēiebāt a senatu peterēt. Eodē āno iter i iulas tberamene ⁊ tberasia medio vtriusqz rīpe ⁊ maris spacio terremot⁹ fuit. i q̄ cū admiratōe nauigantiū repēte ex p̄fundo cū calidis aq̄s ifula emerfit. In Asia vō eodē die mot⁹ terre Rhoduz multasqz alias ciuitates graui ruinaz labe p̄cussit. q̄idā solidas obsorbuit. Quo p̄digio territis oib⁹ vates ceciere oīes rōanorū ipiū vet⁹ grecorū ac Macedonū voraturū. Interis a senatu repudiata pace Philippus i societate belli nabī tyrānū sollicitat. Atqz ita cū i acie exercitū istructis e diuerso hostib⁹ p̄duxisset hortari suos cepit. Referēdo p̄sas bactrosqz idosqz ⁊ oēs afia oriētis sine a macedōib⁹ p̄domitā. tantoqz fortius hoc bellū q̄z illa sustinēdū. q̄z iō sit libertas ipio carior. S̄ ⁊ flāini⁹ rōanorū p̄sul reiatōe rez recētissime gestaz suos stimulabat i plū ostēdēdo hic Carthaginē cū Sicilia. ide italia ⁊ hispaniā Romana virtute p̄domitas. nec ānibalē Alexandro qdē magno postponēdū q̄ italia pulso africa ipsā tertiaz p̄tē mūdi supauerit. S̄ nec Macedōas veteri fama s̄ p̄ntib⁹ viribus existimandos. q̄ n̄ cū Alexādro magno. quē iuicū auduerant. nec euz exercitū eius. q̄ totū orientē deuicerat. bellū gerāt. s̄ cū Philippo puero imature etatis. q̄ regni terminos aduersus finitimos egre defendat. Et cū ijs Macedonibus q̄ n̄ ita vt p̄de p̄udē dar danis fuerunt. illos maiorū decoza. rōanos se suoz militū cōmēozare. Nō. n. alio exercitū Annibalē ⁊ p̄cos ⁊ totū ferme occidētē. s̄ ijs ip̄sis q̄s i acie habebat militibus subactos. His adhortatiōibus vtrinqz p̄citati milites plio cōcurrūt alteri oriētis alteri occidētis ipio glorianes. serētēsqz i bellū alij maiorū suoz antiquā ⁊ obsoletaz gloriā. alij virentē recentibus experimētis virtutis florē. S̄ Macedonia rōana fortuna vicit. Fractus itaqz bello Philippus pace a flaminio cōsule petita nomē qdē regiū retinuit. s̄ oibus Tracie vrbibus velut regni mēbris extra terminos antique possessiōis amissis solaz macedonias retinuit offensi tñ etoli. q̄ n̄ ex arbitrio eorum macedōia quoqz adempta regi ⁊ data sibi i p̄mū belli esset legatos ad Antiochū mittit. q̄ eū adulatōe magnitudinis i rōana bella spe societatis vniuerse Grecie iplerēt. **C** Iustini hystorici liber. xxii.

Ptolemeus Ro. fidei credidit

M. Lepidus in egyptum mittitur

Terremotus

Att. flaminij cōsulis hortationē

Vincitur Philippus

Semina belli. cū antiocho gesti

Nabis

Duxo Ptolemeo Philopatre rege egypti p̄tēptaqz parvuli filij eius etate q̄ i spez et regni relictus p̄da domesticis erat. Antiochus rex Syrie occupare egyptū statuit. Itaqz p̄henicez ceterasqz Syrie qdē s̄ iuris egypti ciuitates cū iuassisset. legatos ad eū senatus mittit. q̄ d̄nunciaret ei abstinere a regno pupilli postremis p̄tis p̄cibus si dei sue traditi. q̄bus sp̄tis iteriecto tpe alia legatio supuenit. q̄ omissa pupilli p̄sona ciuitates iure belli factas populi Romāi i itegrū restitui. iubebat. Abnuētū bellūz d̄nunciat. qd̄ ille facile susceptū ifeliciter gessit. Eodē tpe ⁊ Nabis tyrannus multas grecie ciuitates occupauerat. Igit̄ senatus ne eodez tpe duplici bello rōane vires detinerent. scripsit flāinio. si ei videat̄. sicuti Macedonia a Philippo ita grecia a Nabide liberaret. Ob quaz cāz ipiuz ei proगतuz est. Terribile q̄ppe Antiocho bellūz Annibalis nomē faciebat. quē cimuli eius occultis mandatis cū Antiocho inisse societatez ap̄d rōanos criminabat. negantes euz e q̄ aio sub legibus viuere affuētuz iperio ⁊ imoderata licentia militare. sep̄qz tedio q̄ctis vrbane nouas belli cās circūspicere. q̄ ⁊ si faisa anociata fuissent. ap̄d timētes tñ p̄ veris hēbant. Deniqz senatus metu p̄cūsus ad speculandos ac̄t⁹ Annibalis legatuz i africaz seruiluz mittit ei qz tacitis mādatīs p̄cepit. vt si posset eū p̄ emulos ei⁹ iterficeret metu qz iuisti noīs tadē pplm rōanuz liberaret. S̄ res Annibalez n̄ diu latuit vix ad p̄spiciēda cauēdaqz picula pituz. nec minus i scōis aduersa q̄z i aduersis scōa cogitatē. Igit̄ euz tota die i oculis p̄cipiū legatiaz rōani i foro Carthaginēsiuz obseruat⁹ i suopmūz fuisset appropi quāte vespe equū p̄scēdit. ⁊ rus vrbānuz qd̄ p̄pe litus maris hēbat igna

ris seruis in silisq; ad portā diuertētē oppiri p̄tēdit. hēbat ibi naues cū remigib⁹ occulto sinu litto-
 ris absconditas. erat et grādis pecūia i eo agro p̄parata. vt cū res exegisset nec facultas fugā nec
 iopiā moraret. Lecta igit seruoꝝ iuuetute. q̄ꝫ copīa italicōꝝ captiuoꝝ nūerus augebat. naues
 p̄sēdit. cursūq; ad Antiochū dirigit. postera at die ciuitas p̄cipē suū ac tū t̄pis p̄sulē i foro ex-
 pectabat. quē vt p̄fectū nūciatū ē. nō aliter q̄ꝫ si vrbs capta eēt. oēs trepidauere. ericōsāq; sibi
 fugā omīati sūt. legat⁹ Xō rōanus q̄ꝫ bellū iā illatū italic ab Annibale eēt. tacit⁹ Romā reuer-
 tit. trepidūq; nūciū refert. Interiz flaminī i grecia iūcta cū q̄busdā ciuitatib⁹ societate nābidē
 tyrānū duob⁹ p̄tinuis p̄lijs subegit. ⁊ grauitē fractū velut ex agūē i regno reliq̄. sed libertate
 gratie restituta reductis ab vrbib⁹ p̄sidijs cū roman⁹ exercit⁹ i italiā reportat⁹ eēt velut vacua
 rursus possessiōe sollicitat⁹. multas ciuitates repētino bello iuasit. q̄bus reb⁹ exterriti Achei. ne
 vicinū malū et ad se serpet. bellū aduersus Nābidē decernūt. ducēq; p̄torē suū Philopomenē i
 signis industrie virū p̄stituit. cui⁹ i eo bello tāta virtus enituit. vt opinōe oīuz cōpararet Flami-
 nio romāo i peratorū. Eodē tpe Annibal cū ad Antiochū puenisset velut deoꝝ munus excipit
 tantūq; eius aduētū ardor aīs regis accessit. vt non tā de bello q̄ꝫ d̄ p̄mīs victorie cogitaret. s;̄
 Annibal cui. nota romana virt⁹ erat. negabat opprimi romāos nisi in italia posse. Ad hoc sibi
 eētū naues ⁊ decē milia peditū ⁊ mille eq̄tes poscebat. Promitēs hac māus n̄ minus bellūz q̄ꝫ
 gesserit italie iustauratur. ⁊ i asiā regi sedētū aut victoriā d̄ Romāis. aut eq̄s pacis p̄ditōes rela-
 tur. Quippe ⁊ hispanis bello flagrānt⁹ ducē tm̄ deesse. ⁊ italia notiorē sibi nūc q̄ꝫ pridē fuisse
 s;̄ nec carthagine geturā sociāq; ei se sine mora p̄biturā. cū regi p̄silia placuisset. mittit cartha-
 ginē vnus ex comitib⁹ Annibalis. q̄ i bellū cupidus hortet. Annibalēq; cū copijs affluūz nū-
 ciet. nihil dicat p̄tibus nisi auimos carthaginēsiū deesse. asiā ⁊ vires belli ⁊ sūptū p̄biturā. Dec
 cū relata carthagenēsiū essent. nunci⁹ ipse ab inimicis annibalis cōprehendit. ⁊ p̄ductus in
 senatū. cū i terrogaret. ad quē missus esset punico i genio r̄ndit se ad vniuersū senatū missum.
 Nec. n. hoc opus singuloꝝ. s;̄ vniuersoꝝ esse. dū multis dieb⁹ deliberāt an eū Romā ad pugnā
 dā publicāz p̄scientiā mittant. tacitus cōsensa naue ad annibalem r̄uertit q̄ cognito carthagi-
 nenēs statiz romā legatūz deferunt. Romani quoq; ad antiochū legatos misere. q̄ sub sp̄e lega-
 tiōis ⁊ regis reparatū specularēt. ⁊ Annibalē aut romanis mitigarēt. aut assiduo. colloq; su-
 spectū iuūm q; regi facerent. Itaq; legati cū ephesi cōuenissent. ad antiochū mādata ei senat⁹
 tradūt. Duz r̄sum expectant oibus diebus assidui cū annibale fuerunt. dicentes timide cum a
 patria recessisse. euz pacē romani n̄ taz cū republica q̄ꝫ euz eo factāz sūma fide custodiant. nec bel-
 la euz romanoꝝ magis odio q̄ꝫ patrie amore gessisse. cui ab optio quoq; et spiritus ipse debe-
 bat. Has. n. publicas iter populos nō priuatas iter duces bellandi causas esse. i de res gestas
 ei⁹ laudare. q̄ꝫ sermōe letus sepius cupidiusq; cū legatis colloq;. Ignarus qd p̄ familiarita-
 te romana odiuz sibi ap̄d regē crearet. Quippe antiochus tā assiduo colloq; recōciliatāz cum
 romanis gr̄az existimās. nihil ad eū sicut solebat referre. expertēq; ton⁹ p̄siliū ⁊ veluti hostez p̄
 ditore m̄q; suū odisse cepit. q̄ res tm̄ apparatus belli cessante i peratoria arte corrupt. Senat⁹
 mādata fuerat. vt p̄tentus terminis aliē essent. nec ipsis igrediendi asiā necessitatē ip̄deret. q̄
 b⁹ p̄sētis n̄ accipiendum bellūz statuisse s;̄ i ferendūz d̄. euz freq̄nter d̄ bello p̄siliūz hūisset r̄o
 to Annibale. tādez eū vocari iussisse. n̄ ex sn̄ia ei⁹ aliqd ageret. s;̄ ne p̄ oia euz sp̄euisse videre
 oibusq; progatis postremū iterrogasse. q̄ ille ai aduerso itelligere se p̄fessus est. n̄ qz egea p̄s-
 lio s;̄ ad supplēdū numez sn̄iaz se vocatū. tm̄ i odio Romanoꝝ ⁊ amore regis. ap̄d quē solū tu-
 tū sibi exiliū relictū sit. se viā gerēdi belli edisseruiz. Veniā de i de libertatis dep̄cat⁹ est. nihil se
 aut cōsilioꝝ aut ceptoꝝ p̄sentū p̄bare ait. nec sedē belli greciā sibi placere cū italia vberior mā-
 sit. Quippe rōanos vici n̄ nisi armis suis posse. Nec italiā aliter q̄ꝫ italicis vrbib⁹ subigi. Sig-
 dē diuersūz ceteris mortalibus esse illd̄ ⁊ belli genus ⁊ hoīum alijs bellis plurimum momenti
 bēre p̄iorē aliq; cepisse occasiones loci t̄pisq; agros rapuisse. vrbes aliq; expugnasse. cū roma-
 no seu occupaueris p̄ior aliq; rōne seu viceris tuz et cū victo ⁊ iacentēz luctādū est. Quāobrem
 si qs eos i italia lacererit suis eos opibus suis viribus suis armis posse vincere. sicut ip̄e fecerit.
 sn̄ vero qs illis italia velut fōte cesserit viriūz p̄ide falli ac siqs amnes nō ab ipsis fontium pri-
 mordijs deriuare. sed cōcretis iam aquaz molibus auertere vel exicare velit. Hoc ⁊ secreto se-
 censuisse vtroq; ministerium p̄siliū sui obtulisse. ⁊ nunc p̄ntib⁹ amicis iō repetisse. vt scirent oēs
 rōnez euz romanis gerēdi belli eosq; fori iuictos domi fragiles esse. Drius nāq; eos vrbe q̄ꝫ im-
 perio. prius italia q̄ꝫ puicij exui posse. Quippe ⁊ a gallis captos ⁊ a se p̄pe deletos esse. neq; se
 vnq; victum priusq; terris eoꝝ cesserit. Reuerso carthaginē statim cum loco fortunam belli
 mutatā. Huic sn̄ie obtrectatores amici regis erant. vilitatem rei cogitantes. sed verentes. ne p̄-
 bato p̄silio ei⁹ primūz ap̄d regē locuz gr̄e occuparet. At Antiocho nō tam consiliūz q̄ꝫ auctor di-
 splicebat. ne gloriā victorie Annibalis nō sua esset. Quia igit varijs assentationum adulationi-
 b⁹ corūpebant nihil p̄silio vel rōne agebat. Rex ip̄e p̄ h̄yemē i luxuriā lapsus nouis quottidie
 nuptijs deditus erat. Cōtra Atilius romanus cōsul. q̄ ad hoc bellūz missus erat. copias arma-
 ceteraq; bello necessaria summa industria parabat. ciuitates socias p̄firmabat. dubias illiciebat.
 nec ali⁹ exitus belli q̄ꝫ apparatus vtriusq; p̄tis fuit. Itaq; p̄ria belli p̄gressiōe cū cedentes suos

Fuga an-
nibalis ex
africa
Consulem
carth. ha-
buere

Cōsilia an-
nibalis ⁊
antiochi in
moliendo
bello ad-
uersus ro-

Ro. legato-
rum ars in-
annibale
compellan-
do

At. anni-
balis cōsili-
um de bel-
lo ro. infe-
rendo

Atilij con-
sulis dilige-
tia in cōpa-
rādo bello

rex cerneret. nō laboratib⁹ auxiliū tulit. s; fugiētib⁹ se ducē p̄buit. castraq; ditia victorib⁹ reliq̄
Deide cū i Asia p̄da romāis occupatis fugiēdo puenisse penitere neglecti cōsiliū cepit. reuocato
q; i amicitia Annibale oīa ex snia ei⁹ agere velle dicit. Interiz nūciat ei. L. neuū romanū ducē
cū octuagita rostratis nanib⁹ i bellū nauale a senatu missus aduētare. q̄ res illi restituēde fortunē
spē dedit. Itaq; priusq; socie ciuitates ad hostes deficerēt. decernere nauali plio statuit. sperans
cladē i grecia acceptā noua posse victoria aboleri. Annibali igif tradita classe plū cōmittit. sed
nec asia milites Romāis neq; naues eoz pares rostratis. nauib⁹ fuere. mior tñ clades ducis so
lertia fuit. Romā nōduz opinio victorie venerat. z iccirco i cōsilib⁹ creādis suspēsa ciuitas erat.

Scipionuz
laus

S; aduersus Annibalē ducē q; meliorq; africanus frater crearet. cū vicere p̄cos opus Scipionū
fit. Creaf igif cōsul Luci⁹ Scipio. eiq; daf legat⁹ fr̄ Africāus. vt itelligeret. Antiochus nō maio
rē fiducia se i Annibale victo q; romāos i victore Scipioe h̄re. Traijciētib⁹ i Asia Scipioibus
exercitū tā vtrobiz p̄figatū bellū nūciatū ē. victūq; Antiochū terrestri Annibalē nauali bel
lo iuenerūt. P̄tio igif aduētū eoz legatos pacē petētes ad eos Antiochus mittit. peculiare do
nū Africano ferētes ip̄s⁹ filiū. quē ex paruo nauigio traijciēte cepat. S; africanus priuata b̄nifi
cia a reb⁹ publicis segregata duxit. aliaq; esse patris officia. alia patrie iura. q̄ nō liberis tñ verū
ēt vite ip̄s p̄ponant. p̄inde gratū se munus accipe. priuatoq; ip̄endio municie regis r̄suz
q̄ ad bellū pacēq; p̄tineat. nihil neq; gratie dari. neq; de iure patrie decidi posse respōdit. Nā
neq; d̄redimēdo filio vnq; tractauit. nec senatuz d̄eo agere pmisit. s; vt dignū maiestate eius
erat. armis se receptuz filius dixerat. Post hec leges pacis dicunt. Vt asia romanis cederet. p̄te
tus Syrie regno esset. naues vniuersas captiuas z trās iugastraderet. sumptumq; oēz belli rōa

Ant. cōgra
tulationem
Romanoz
z ilienum

nis restitueret. q̄ cū nunciata Antiocho essent nōdū ita victū se esse r̄ndit. vt spoliari se regno pa
teret belliq; ea irritamēta n̄ pacis blādimēta eē. Igif dū ab vtroq; bellū pareret z igressi Asiaz
romani ilio venissent mutua gratulatio ilienisuz ac ramanoz fuit ilienisib⁹ Aeneā ceterosq; du
ces a se p̄fectos. Romāis se ab h̄ijs p̄creatos referentib⁹. tātaq; leticia oīum fuit. quanta eē post
lōguz t̄ps iter parētes z liberos solet. Iuuabat Ilienes nepotes suos occidente. vt africa domi
ta z asia vt autū regnuz vendicare optabile troie ruinā fuisse dicentes. vt tā feliciter renasceref.

Antiochus
vincitur

Cōtra Romanos auitos lāres z icunabula maioz tēplaq; ac deoz simulacra. inexplabile deside
riū videndi. tenebat. P̄fectis ab ilio Romanis Eumenes rex cuz auxilijs romāis occurrit. nec
multo post plūz est cuz Antiocho cōmissuz cuz in deterioze cornu pulsa legio romana maioze de
decore q; periculo ad castra fugeret. Demilius tribunus triginta milia ad tutelā castrorum re
lictis armare se milites suos z extra vallū p̄gredi iubet. strictisq; gladijs fugientibus m̄ari mo
rituros dicēs nisi i plūm reuertant. īfestiozaq; sua q; hostium castra iuenturos. Attonita tāto
piculo legio comitātibz comilitonib⁹ q; fugere eos p̄hibuerant. i plūm reuertit. magnaq; ce
de edita ininituz victorie fuit. Cesa hostiuz. L. milia capta. xi. milia Antiocho pacē petenti nihil ad
supiores cōditōes additū. Africano p̄dicante neq; romanos si vicant ais minui. neq; si vicant
secundis rebus insolecere. captas ciuitates inter socios diuisere. muneris romāi aptioze m̄ Ali
am q; possessiones voluntaria iudicantes. Quippe victorie gloriā Romano nomini vendicā
dam. opum luxuriam socijs relinquendaz.

Aetoli li
bertate
priuatur

Etolia q; Antiochuz i bella romana i pulerant victo eodem soli aduersus romāos z vi
ribus ip̄ares z oī auxiliū destituti remanserāt. nec multo post victi libertatem. quam
illibatam aduersus d̄nationē atheniēsiuz z spartanoz iter tot grecie ciuitates soli re
tinuerant. amiserunt. Que p̄ditio tanto illis amarior. quanto serior. fuit reputantib⁹
tp̄a illa. qbus tantis p̄fay opib⁹ domesticis virib⁹ restiterant. qbus galloz violentiā aste Italie
q; terribilē Delphico bello fregerant. q̄ sola glorioza recordatio maus desyderiū libertatis au
gebat. Duz hec agunt med. oupe iter Messenios z Acheos de principatu primo cōtentio. mox
bellū ortum ē. in eo nobilis Acheoz philopomenes i perator capif. non q; pugnādo vite parce
ret. sed duz suos i plūz reuocat. in trāitu fosse equo p̄cipitatus a multitudine hostiū opp̄ssus ē.

Philopō
menes

Quē iacentē Messenij seu metu virtutis vel verecundia dignitatis īterficere ausi nō fuerūt. Ita
q; velut i illo oē bellū cōfecissent. captiuū p̄ vniuersam ciuitatē in modum triumphū circumdure
runt. effuso obuiam populo ac si suus non hostium i perator aduentaret. nec victore Achei au
di⁹ vidissent. q; victū hostē viderunt. Igif eandēz i theatrū duci iusserunt. vt oēs cōtuerent. quē
potuisse capi incredibile singulis videbat. Deinde in carcerem deducto verecundia magnitu
dinis eius venenum ei dederunt. qd̄ ille letus. ac si vicisset. accepit. quesito prius an lygortas p̄fe
ctus Acheoz. quem secundum a se esse scientia rei militaris sciebat. incolumis effugisset. Quēz

Philopo
menes a
Messenijs
veneno ne
catur

vt accepit euasisse ēt non in totum dicens cōsultū male Acheis expirauit. nec multo post repato
bello Messenij vicif penasq; īterfecti Philopomēis pepderūt. Interea i Syria rex Antioch⁹
cū graui tributo pacis a romāis p̄meret. z victus oneratusq; eēt seu inopia pecunie pp̄ulsus seu
auaritia sollicitatus qua spbat se sub specie tributarie necessitatis excusatus sacrilegia cōmissuz
adhibito exercitu nocte tēplū Dodonei Iouis aggredit. quare p̄dita cōcursu incolaz cuz oī mi
litia īterficif. Rome cuz multe grecie ciuitates questū de iniurijs Philippi regis Macedonum
venissent. z disceptatio in senatu iter Demetriuz Philippi filiū. quē pater ad satisfaciēdū sena

tui miserat. et legatos ciuitatum esset. turba quare relaxatus confusus adolefcens repente obtinuit. Tunc senatus verecundia ei^o motus. quod priuatis et antea cum obses romae esset. carus omnibus fuerat casus illi donauit. atque ita modestia sua Demetri^o veniam patri non iure defensionis. sed patrocinio pudoris obtinuit quod ipsi decreto senatus significatum est. ut appareret non tam absolutus regem quam donatum filio patre. quod res Demetrio non gratas legationis sed odium obrectationis comparauit. Nam apud fratrem pseudem emulatio illi inuidia fuit. et apud patrem nota absolutiois causa offensa fuit. indignate Philippo plus mouenti apud senatum personam filij quam auctoritate patris ac dignitate regie maiestatis habuisse. Igitur pseudem respecta patris egritudine quotidie absentem Demetrius apud eum criminari. et prius iniuriam post et suspectum reddere. nunc amicitiam romanorum. et nunc perditionem ei patris obiectare. Ad postremum insidias sibi ab eo paratas confingit ad cuius rei probationem imittit iudices testes subornat et facius. quod obijcit. admittit. quibus rebus prius compulso ad parricidium funestum omnes regiam fecit. Occiso Demetrio sublatoque emulo non negligentior tamen Perseus in prius verum et et cotinuator erat. nec huiusmodi regni. sed regem se gerebat. His rebus offensus Philippus impatienti^o dies mortem Demetrii dolebat. tunc et insidijs se circumuentum suspicari testes iudicesque torquere. Atque ita cognita fraude non minus scelere persei quam innoxia Demetrii morte cruciabat. pegissetque ultionem. nisi puenisset. Nam breui tempore morbo ex egritudine dicto decessit. relicto magno belli apparatu aduersus romanos. qui postea perseus uisus est. Nam et gallos Scordiscos ad belli societatem populerat fecissetque romanis graue bellum nisi decessisset. Namque galli bello aduersus delphos infeliciter gesto in quo maior reuerentia nunti quam hostium senserat amissio Breno duce post in asia post in thracia extorres fugerant. Inde per eadem vestigia quam venerant antiquam prius repetiuere. Ex his post quodam in pfluente Danubij et sibi comsedit. cordiscosque se appellari uoluit. Tetosagi autem cum in antiquam prius tolosa uenisset perphesiaz perstifera lue eent. non prius sanitate recupaere quam aruipicium respensis moti aux argenti que bello sacrilegijsque qntu in Tolosense lacum mergeret. Quod omne magno post tempore Lepio romanus consul abstulit. fuere auri pondus. cy. milia. argenti pondus quingentes dies. c. milia. Quod sacrilegium causa excidit Lepio ex ercituque eius postea fuit. Romanos quoque Lymbzici belli tumultum uelut ultor sacre pecunie insecutus est. ex gente Tetosagorum non mediocri populus prope dulcedie illyricum repetiuit. spoliatisque istris in panonia pcedit. istriorum gente fama est origine a colchis ducere. missis ab Oeta rege ad argonautas raptoremque filie pseudos. qui uita potio intrauerunt Istrum alueo sabil flumis penitus inuicti uestigia argonautarumque isequetes naues suas humeris per iuga motum usque ad litus Adriatici maris transfulerunt. cognito per argonauite idem per longitudine nauis portos fecisset que ut aduectos colchi non reperiunt siue metu regis siue tedio loge nauigationis iuxta aqlegiam pcedere istrique ex uocabulo amnis qui a mari pcesserant appellati. Daci quoque soboles getarum sunt qui cum Olore rege aduersus Bastarnas male pugnasent. ob ultionem segnitie capturi somnum capita loco pedum potere iussu regis cogebant. ministeriaque uxoribus. qui ipsi antea fieri solebant facere neque bec ante mutata sunt quam in gominiaz bello acceptas virtutes dlerent. Igitur perseus cum in iperio Philippi neque bec ante mutata sunt. quam ignominiaz bello acceptas virtutes dlerent Igitur perseus cum in iperio philippi prius successisset. omnes has gentes aduersus romanos in societate belli sollicitabat. inter iter prius regem ad quem Annibal post pacem Antiocho a romans data p fugerat. et Eumene bellum ortus est. quod prius Annibalis fiducia rupto sedere potuit. Nam que Annibal cum ab antiocho roma ni iter ceteras perditiones pacis additionem ei^o deposceret. admouit a rege in suga uisus creta dserf ubi cum diu geta uita egisset. inuidiosumque se per nimias opes uideret. amphoras plumbo repletas in templo Diae quam fortunae suae pndio dposuit. atque ita nihil illo sollicita ciuitate. quam uelut pignus opes eius tenebat. ad prius pten dit. auro suo istatus. que secum portabat isuso. ne respecte opes uite suae noceret. Deinde cum prius terrestris bello ab Eumene victus esset. pliumque in mare transfulisset Annibal nouo pmeto auctor uictorie fuit. Nam omne serpentinum genus in fictiles lagas conijci iussit. medioque plio in naues hostium mittit. Id prius poticis ridiculum uisum fictilibus dimicare. qui ferro nequar. Sed ubi serpentes repleri naues cepe accipiti. piculo circueuti. hosti uictoria cesset. qui ubi roma nunciata sunt. missa senatu sunt legati. qui utrumque regem in pace cogeret. Annibalemque deposcerent. Sed Annibal re cognita sumpto ueneno legationem morte puenit. Insignis huius annus trium toto orbe maximorum imperatorum fuit mortibus Annibalis. philopomenis et Scipionis africani. Ex quibus constat Annibalem nec cum italia cum romano tonantem ipso cotremuit. Nec cum reuersus cartthaginem summum imperium tenuit. aut cubantem cenasse. aut plus sextario uini idulisse. pudicitiamque cum tanta inter tot captiuas huisse. ut africa natali quibus negaret. Moderationis certe eius fuit. ut cum diuer sarum gentium exercitum rexerit. neque insidijs suorum militum sit petitus unquam. neque fraude perditus cum utrumque hostes sepe tentassent.

Iustini historici liber. xxxiiij.

In ore quod rex motu romani macedonicum quod punicum bellum gesserunt. sed tanto clarius quam nobilitate macedones peros aucesserunt. Nam cum gloria orientis domiti et auxilijs eius regum iuuabatur. itaque roma et legioe peres. numero descripterunt auxilia a massimissa rege numidarum ceterisque socijs omnibus acciuerunt. Et Eumene regi bitynie denunciata

Demetrii
interitus

philippi
interitus

Scordisci
a gallis de
fuere

Aux tolo
sanum

Istri a col
chis sunt

Nota de
traiectu al
pium

Daci a ge
thibis

plutarchus
ad gortini
os in creta
uenisse ai

Scipio
Annibal
et philo pe
menes

Macedoni vt bellum summis virib⁹ iuuaret Perseo pter macedonicū exercitū iuicte opiniōis decēnū belli
ci bellum sumptus a patre parat⁹ i thesauris z i horreis erat. qbus reb⁹ inflatus z oblitus fortune pater
ap aratus ne veterē Alexādrī gloriā cōsiderare suos iubebat. Prima cōgressio eqtū fuit. qua victor Perse
 us suspēsā oīuz expectatiōe i fauorē sui traxit. misit tñ legatos ad cōsulē. q pacē peterēt. quā par
 tri suo Romāi ēt victo dedissent ipensas belli lege victi suscepturus. S3 cōsul Sulpiti⁹ nō min⁹
 graues q̄ victo leges dixit. Dū hec agunt. metu tā piculosi belli romani emyliū Paulū cōsulem
Remilio creat. ei q̄ extra ordinē Macedonicū belluz decernūt. q cū ad exercitū venisset. nō magnā morā
paulo pugne fecit. Prædie quā cōfereret bellū luna nocte defecit. triste id ostentū Perseo oib⁹ p̄sagiēti
Macedōi bus. sinēq̄ macedonici regno portēti vaticinātib⁹ In ea pugna. M. Lato. Latōis oratoris fili⁹
cum belluz dū iter cōfertissimos hostes insigniter dimicat equo delapsus pedestre plūū aggredif. Nā cadē
decernitur tē manipulus hostiū cū horrido clamore velut iacentē obtruncaturus circūsteterat. At ille citius
 corpore collecto magnas strages edidit. cū ad vnū opprimēdū vndecūq̄ hostes cōuolarēt. du3
Vincif p p̄cep̄ quēdā petit. gladius ei e manu elapsus in mediā cohortē hostiū decidit. ad quē recuperā
seus du3 vmbone se p̄tegēs i spectate vtroq̄ exercitu iter mucrōes se hostiū imei scriit. recollectoq̄ gla
 dio multis vulnerib⁹ exceptis ad socios cū clamore oīuz reuertif. hui⁹ audaciā ceteri imitati vi
 ctoria pepere. Perseus rex fuga cū decē milib⁹ talētū samothracia deserf. quē Seneus Octavi⁹
perseus cū ad p̄sequēdū missus a cōsule cū duob⁹ filijs Alexādro z Philippo cepit. captūq̄ ad cōsulē du
duobus si lit Macedōia a Sarano. q primus in ea regnauit vsq̄ ad Perseū triginta reges habuit. Quoz
lijs capitur sub regno fuit qdē ānis nōingētis z viginti trib⁹. S3 rex nō nisi centū nonaginta duob⁹ ānis po
 titā. Ita cū i ditionē Romanoz cessisset magistratib⁹ p singulas ciuitates cōstitutis libera scā est
Noningē legesq̄ qbus adhuc vtit. a Paulo accepit. Aetoloz vniuersaz vrbūū senatus cū cōiugibus z li
tis. xx. trib beris. q dubia fide fuerāt romā missus. ibiq̄ ne in patria aliquid nouaret diu detentus. egrezq̄
annis i ma p multos annos legationibus ciuitatū senatu fatigato in patriā q̄sq̄uis suam remissus est.
cedonia
regnatum

Justinii historici liber. xxxiiij.

Denis ac Macedonib⁹ subactis etolorūq̄ virib⁹ principū captiuitate debilitatis fo
 li adhuc ex grā vniuerse Achei nimis potētes tūctpis rōanis videbant. nō pp singu
 laz ciuitatū nimias opes. S3 pp cōspirationē vniuersaz. Nam q3 Achei lz p ciuitates
 veluti p mēbra diuisi sint. vnū tñ corpus z vnū imperiū habēt singularazq̄ vrbūū pe

Achaici rricula mutuis viribus ppulsat. Querētibus igit romanis causas belli tēpestiui fortuna q̄relas
belli origo Spartanoz obtulit. quoz agros Achei pp mutuū odiū populābant. spartanis a senatu respon
 suz est. legatos se ad inspiciendas res socioz z ad iniuriā demendā. in greciā missuros. sed lega
 tis occulte mādata data sunt. vt corpus Acheoz dissoluerent. singularazq̄ vrbes ppz iuris face
 rent. quo facilius ad obseq̄a cogereantur. z si que vrbes cōtumaces essent frangerent. Igitur le
 gati oīum ciuitatuz principibus Corinthum euocatis decretū senatus recitant. quod cōsiliū ha
Dumius beant. aperiunt expēdire. oibus dicūt. vt singule ciuitates leges suas z iura sua habeant. Quod
consul vt oibus innotuit. velut in furozē versū vniuersozum peregrinū populū trucidant. legatos quo
 q3 ipsos romanoz violassent. nisi audito tumulto trepidi fugissent Nec vbi rome nunciata sūt.
 statim senatus Dumio cōsuli bellum Achaicū decernit. qui extēplo exercitu deportato z oibus
 strēnue p̄uissis pugnādi copiā hostibus fecit. sed Achei velut nihil negocij romano bello susce
 pissent. Ita apud eos neglecta oīa z soluta fuere. Itaq̄ pdā nō plūm cogitātes. z vehicula ad
 spolia hostium reportanda duxerunt. z cōiuges liberosq̄ suos ad spectāda certamina in monti
Acheozuz bus posuerunt. S3 prelio cōmissio ante oculos suoz cesi. lugubrez his spectaculū sui z grauē luct⁹
audacia co memoriā reliquerūt. Cōiuges quoq̄ z liberi eoz de spectatorib⁹ captiui facti p̄ceda hostiū fue
rīthbus. euer re. Vrbs ipsa corinthus diruif populū oīs sub corona vendif. vt hoc exēplo ceteris ciuitatib⁹
titur metus nouaz rez imponeret. Dum hec agunt rex syrie Antiochus Ptolemeo maiori sorozis
 eius filio regi egypti bellum infert. segni admodum z quotidiana luxuria ita marcido. vt non
 solū regie maiestatis officia itermitteret. verz ēt sensu boīs nimia sagina careret Pulsus igit re
 gno ad fratrē minozē Ptolemēū Alexādrīa cōfugit. p̄cipatoq̄ cū eo regno romā legatos ad
 senatū mittunt. auxilia petunt fidē societatis ip̄lorāt. mouere senatuz p̄ceps fratz. Mittif igit le
 gatus. P. Popilius ad Anthiocuum. qui abstinere cum egypto aut si iā incessisset excedere iu
 beret. Cū i egypto euz iuenisset. osculūq̄ ei rex obtulisset. Nā coluerat iter ceteros. P. Popiliū
Anthioch⁹ Anthiochus cum rome obles eēt. Tunc Popili⁹ faceffere iteri priuatuuz amicitia iubet euz māda
circulo a ta p̄ie itercedāt. platoq̄ senat⁹ dcreto z tradito cunctari regē videret p̄sultationēq̄ ad amicos
popilio in referre. Ibi Popilius virga. quā i māu gerebat ap̄lo circulo iclusuz. vt amicos caperet p̄suler iu
clusus cogi bet nec prius ide exire q̄ respōsuz senatui daret. ant pacē. aut bellū cū Rōanis hituz Adeoq̄ h
tur respon aspitus aiuz regis fregit. vt pituz se senatui mīderet. Reuersus i regnū Antioch⁹ dcedit relicto
dere. paruulo admodū filio. cui cū tutozes dati app̄lo essēt patruus eius Demetrius. q obles rome
 erat. cognita morte Antiochi frīs senatuz adijt. obfidēq̄ se viuo frē venisse q̄ mortuo cui⁹ obles
 fit se ignozare. Dimitti igit se ad regnū petendū equū eē. q̄ sicuti iure gentiū maiori fratri cesse
 rit. ita nunc sibi q̄ pupillū etate antecedit deberi. cum se non dimitti aiaduenteret a senatu tacito

in dicio tutius apud pupillū q̄ apud eū regnū futūz arbitrate spē venādi ab vrbe p̄fect^o. ho-
stis tacit^o. cū fuge cōtib^o nauē p̄scēdit. Delat^o i syriā sc̄do fauore oīuz excipit. regnūqz ei occiso
pupillo a tutorib^o tradit. Eodē tpe ferme prusias rex bithynie p̄siliū cepit iterficiēdi Nicome-
dis filij. dū p̄sulere studet mīozib^o filijs quos ex nouerca ei^o suscepat. z rome hēbat. Sz rex ado-
lescēti ab his q̄ faciūz suscepat. p̄dif hortatūqz sūt. vt crudelitate p̄ris puocatus occupet iūdiās
lz i auctore rectorq̄at scelus. nec difficilis p̄suasio fuit. Igit^o cū accitus i p̄ris regnū venisset. statz
rex appellat. prusias regno spoliatus a filio priuatusqz reddidit. et a suis deserit. cū i latebris age-
ret. nō mīozū scelere q̄z filij occidi iusserat a filio iteficit.

Demetri-
us a filio i-
terfatur

Emetri^o occupato Syrie regno nouitatis sue ocū piculosū ratus ampliare fines re-
gni statuit. et opes augere finitimoz bellis. Itaqz ariarathi regi capadocie pp fasti-
ditas fororis nuptias i festus fratre eius Dolofernē p̄ iniuriā regno pulsū supplices
recepit. Datūqz iūbi honestū belli titulū gratulatus eū restituere i regnū statuit. Sed

Prusias a
filio interfi-
citur

Dolofernes. igrato aio inuita cum antiochenfib^o pactioe offensis tūc a demetrio pellere ipm re-
gno a quo restituebat. cōsiliū accepit. Quo cognito demetrius qdē vite eius ne Ariarathes me-
tu fraterni belli libera. et. pepcit. Ipsū at cōp̄rebēsu victū seleucie custo diri iubet. Nec antioché-
ses in dicio territi a defectioe destiterunt. Itaqz adiuuātibus z ptolomeo rege egypti z attalo re-
ge asie z ariarathe rege capadocie bello a demetrio lacessiti subornāt p̄ōpalum quendaz sortis
extreme iuuenē. q̄ Syrie velut paternū regnum armis repeteret. z ne quid contumelie deesset.
nomē ei alexadri inducitur. genitūsqz ab antiocho rege dicitur. Tantum odium demetrii apd
omnes erat. vt emulo eius non vires regie tantum. verumetiam generis nobilitas cōsensu oīuz
tribueretur. Igitur alexander admirabili varietate rerum p̄stinarum sordium oblitus totius
ferme orientis viribus succinctus bellum demetrio infert victūqz vita pariter ac regno spoli-
at quāquā demetrio nec animus in propulsando bello defuit. Nā z primo p̄elio hostem fuga-
uit. z regibus bellū restituentibus multa milia cecidit in acie. Ad postremū tñ iuicto animo in-
ter cōfertissimos hostes fortissime dimicans cecidit. Initio belli demetrius duos filios apd ho-
spitē suū gniduz cū magno auri pondere demandauerat. vt z a belli periculis eximerentur. z si
ita fors tuisset. vltiōi paterne seruariēnt. Ex his maior Demetrius annos pubertatis egressus
audita alexādrī luxuria. quē insperate opes z aliene felicitatis ornāmēta velut captiuū iter scoz
toz greges dehdē i regia tenebat. auxiliātib^o Cretētib^o secuz ac nihil hostile metuentē aggre-
dit antiochenes quoqz veterē p̄ris offensam nouis meritis correcturi se ei tradūt. sed z milites
paterni fauore iuuenis accensī prius sacramenti religionē noui regis supbie p̄ferentes signa
ad demetriū trāsferūt. atqz ita alexāder nō mīozū ipetu fortune desertus qz elatus primo p̄lio vi-
ctus. iterficiē. dedūqz penas z demetrio. quē occiderat. z ātiocho cuius mētibus originē fuerat.

P̄ōpalus

Alexāder
q̄ ātea p̄ō-
palus

Alexāder
interficiē

Iustini historici liber. xxxvj.

Ecuperato paterno regno Demetrius z ipse rex successu corruptus vitijs adolescē-
tie i legnitiē labit. tūqz cōtemptū apud oēs inertie quantū odiū ex supbia pater ha-
buerat. cōtrahit. Itaqz cū ab ipio eius passim ciuitates deficerent. ad abolendam se-
gnitiē maculā bellū parthis i ferre statuit. cuius aduentū nō inuiti orientis populi vi-
dere. z propter Arfacide regis parthoz crudelitatem. z q̄ veteri macedonum ipio noui popu-
li assueti superbiam in digne ferebant. Itaqz cum z persarum z Elimeozum bactrianozqz au-
xilij iuuarentur. multis p̄eljijs parthos fudit. ad postremum tamen pacis simulatione dece-
ptus capit. iraductusqz p̄ ora ciuitatū populis qui descierant in ludibrium fauoris ostenditur.
Missus deinde in hyrcaniā benigne z iuxta cultuz pristine fortune habet. Dū hec aguntur ite-
rim in syria Triso qui se tutorem antiocho demetrii priuigni substitui a populo laborauerat. oc-
ciso pupillo regnum Syrie iuadit. Quo diu potitus tandē exolescente fauore recētis ipij ab an-
tiocho puero admodū demetrii fratre q̄ in asia educabat. bello vincitur. rursusqz regnum syrie
ad sobolē demetrii reuertit. Igitur antiochus memor q̄ etiam pater p̄pter superbiaz inuisus z
frater propter legnitiem cōtemptus fuisse. ne i eadē vitia icideret. accepta i misimōiū cleopatra
vxoze fratris ciuitates. que initio fraterni iperij defecerant. sūma industria persequitur. domi-
tasqz rurius regni terminis adiecit. Iudeos quoqz qui i macedonico ipio sub demetrio patre
armis se i libertatē vendicauerāt. subigit. Quoz vires tante fuere. vt post hunc nullū macedo-
nū regē tulerint. domesticisqz iperijs vsi syriā magnis bellis i festauerint. Suit nāqz iudeis ori-
go dam. scena q̄ syrie nobilissima ciuitas ē. vñ z a syrijs regibus genus ex regia semiramide su-
it. nomē vrbi a damasco rege in ditū. in cuius honore syrij sepulchrū ariatbis vxoris eius p̄ tē-
plo coluere. deāqz exinde sanctissime religiōis hēnt. Post damascū Nabzaā. Mosēs. Israel re-
ges fuere. Sz israhelē felix decē filioz puētus maiorib^o suis clarioz fecit. Itaqz populū i decē
regna diuisus filijs tradidit. oēsqz ex noie iude. q̄ post diuisione z decesserat. iudeos appellauit.
coliqz eius memoriā ab oibus iussit. Eius portio oibus accesserat. minimusqz iter fratres etate
Ioseph fuit. cuius excellēs igenij veriti fratres clam interceptum peregrinis mercatoribus vē-
diderūt. A q̄b^o deportatus i egyptū cū magicas ibi artes solerti. ingenio p̄cepisset. breui ipi regi

Arfacides
parthoz
rex

Capitur a
parthis de-
metrius

Iudei ab
Antiocho
subigunt

Iudeorum vetustas percatus fuit. Na & pdigior sagacissimus erat. & somnior prius itelligentiã cõdidit nihilq; diuini iuris humaniq; ei icognitũ videbat. Adeo vt et sterilitate agroz an multos años p uiderit. pissetq; ois egyptius fame nisi monitu ei rex edicto suari p multos años fruges iussisset. Ta taq; expimenta eius fuerũt. vt nõ ab hoie s; a deo rñsa dari viderent. Filius ei Doses fuit. quẽ ei pter pñe sciẽtie hereditate forme pulchritudo cõmendabat. S; cũ scabiẽ egyptij. & pruriginẽ paterent. rñso moniti eũ cũ egris. ne pestis ad plures serperet. terminis egypti pellunt. Dur igit exulũ factus sacra egyptioz furto abstulit q̄ repetetes armis egyptij domu redire tẽpstatibus opulsi sũt. Itaq; Doses damascena pñia antiq̄ repetita mõtez syneũ occupat. in quo septez diez ieiunio p desertã arabie cũ populo suo fatigatus. cũ tandẽ venisset septimũ diez more gentis labbatũ appellatũ in oẽ eũ ieiunio sacravit. Qm̄ ille dies samẽ illis errorẽq; finierat. Et qm̄ metu cõtagiois pullos se ab egypto meminerat ne eadẽ cã inuisi apud incolas forẽt. cauerũt. ne cũ peregrinis cõmunicarẽt. qd̄ ex cã factũ paulatim in disciplinã religionẽq; cõuertit. Post Dosem etiam eius filius Aruas sacerdos sacris egyptijs mox rex creat. S; perq; exinde hic mox apud iudeos fuit. vt eosdẽ & reges & sacerdotes haberẽt. quoz iusticia religiõẽ p̄mixta incredibile q̄stũ coaluere opes gẽti & vectigalibus opobalsami creuere. qd̄ in his tñ religiõibus gignit. Est nãq; vallis que continuis mõtibus velut muro quodã cincta ad instar castroz claudit. spaciũ loci ducẽta milia iugera noie hierico dicit. in ea vale silua est & ybertate & amenitate insignis. Si quidem palmẽto & opobalsamo distinguit. & arbores opobalsami formam similem pyceis arboribus habet. nisi q; sunt humiles magis. & i vineaz more excolumf. Nec certo tpe anni balsamũ sudant. sed nõ minor loci eius opacitatis q̄ybertatis admiratio est. Quippe cum toto orbe regiõis eius ardentissimus sol sit. ibi tepida aeris naturalis quedã ac perpetua opacitas inest. In ea regiõẽ latus ẽ. q; propter magnitudinem & aque immobilitatem mortuuz mare dicit. Nã neq; vëtis mouet resistente turbimbis bitumine. quo aqua ois stagnat. Neq; nauigatio nis paties. ẽ qm̄ oia vita carentia in pfundũ mergunt. nec materiã vllã sustinet. nisi que a lumie illustrat. Prius xerxes rex persaz iudeos domuit. Postea cum ipsis persis in ditioẽz Alexandri magni venere. diuq; in potestate macedonici impij fuere. A demetrio cũ desciuisent. amici tũ romanoz petita p̄mi oium ex orientalibus libertatẽ receperũt. facile tũ romanis de alieno largiẽbus. Per eadẽ tpa. quib; in syria regni mutatio inter novos reges alternabat. i asia rex Attalus florentissimũ & abeumene patruo acceptũ rengũ cedibus amicoz & cognatoz supplicijs sedabat. nũc matrem anũ. nunc Byronicem sponsaz maleficijs eoz necatas p̄ngens. Post hanc scelestã violentie rabiẽm squallidã vestẽ sumit. barbã capillũq; in modum reoz summit. t. nõ in publicũ pdire. nõ populo se ostendere. nõ domi letioza cõuiuia inire. aut aliquod signuz sani hois habere. prozulus vt penas pendere manibus interfectoz videtur. Omnia deinde regni administratione hortos fodiebat. gramina seminabat. & noxia innoxijs permiscebat. eaq; oia veneni succo infecta velut peculiare munus amicis mittebat. ab hoc studio erarie artis fabricẽ se tradidit. ceterisq; fingendis & ere fundendo procudendoq; oblectat. matri deinde sepulchrũ facere instituit. cui opi intentus morbũ ex solis ardore p̄xit. & septima die decessit. huius testamentõ heres populus romanus tũc instituitur. Sed erat ex eumene Aristonicus nõ iusto matrimõio sed ex pellice ephesia Lithariste cuiusdã filia genitus. qui post mortẽ Attali velut pater nũ regnũ iuasit asiam. Cũ multa secunda prelia aduersus ciuitates que metu romanorum se tradere ei nolebãt. fecisset iustus rex iã videret. Asia Licinio Crasso cõsuli decernit. qui intentior at talice prede q̄ bello cũ extremo anni tpe inordinata acie preliũ conseruisset. victus penas inconsulte auaritie sanguine dedit. In huius locũ missus perpena cõsul prima congressione aristonicum supatus in potestate suã rededit. Attalicasq; gazas hereditarias populi romani nauibus i positas romã. deportauit. Quod egre ferens successor eius marcus aquilius cõsul ad eripienduz Aristonicuz perpenne veluti sui potius triũphi munus esse deberet. festinata velocitate contendit. Sed contentionẽ cõsulum mors perpenne diremit. Sic asia facta romanorũ cũ opibus suis vitia quoq; romam transmisit.

C Justinii historici liber. xxvij.

Dassilien siũ grã apd̄ romanos

Apto Aristonico massilienses p pbocensibus conditoribus suis. quoz urbem senatus & oẽ nomen. & qd̄ & tunc & ante Antiochi bello infesta contra populum romanũ arma tulerant. deleri iusserat. legatos romã m̄ ere deprecantes. vniãq; ijs a senatu obtinere. post hec regibus qui aduersus Aristonicũ auxilia tulerant. premia persoluta mithridati põtico Syria minor. filijs ariarathis regis cappadocie qui eodem bello ceciderat lycõnia & cilicia date. fideliozque populus romanus in socij filios q̄ mater in liberõs fuit. Quippe huic paruulo auctum regnum. inde vita adempta. Nãq; laodice ex numero sex filiorum. quos virilis sexus ex Ariarathe rege susceperat. timens ne diutina regni administratione adultis qbuldã potiret. qnq; parricidiali veneno necauit. vnũ paruulũ sceleri matris cognatorũ custodia eripuit. q post necẽ laodices. nã pp crudelitã eã populus extirerat. solus regno potitus ẽ. Mithridates quoq; repentiã morte iterceptus filiũ q & ipse mithridates dicitur ẽ. reliq;

cuius ea postea magnitudo fuit ut nō sui tñ tps. verū etiā superioris etatis oēs reges maiestate supauerit. bellaq; cū romāis p. lxxvi. ānos varia victoria gesserit. Cū eū sūmi ipatores Sylla Lucullus ceteriq; iūsuma Sene pōpei ita vicerūt. ut maior clariorq; resurgere iustaurādo p̄uo. dānifq; suis terribilior red. deref. Deniq; ad postremū n̄ vi hostili vict°. s; volūtaria morte i auto regno senex herede filio decessit. huius futurā magnitudinē et celestia ostēta p̄dixerāt. Nam quo genit° ē anno et eo qd̄ regnare p̄mū cepit. stella cometes p̄ vtrūq; tps. lxx. diebus ita luxit. ut celū oē p̄flagrat̄ videret. Nā et magnitudinē sui q̄rtā ptē celi occupauerat. et fulgore sui solis nitore vicerat. et cū oriref. occūberetq; q̄tuor spaciū horarū p̄sumebat. Puer tutorū insidias passus ē. q̄ eū fero equo ipositū eq̄tare iaculāriq; cogebāt. q̄ conat° cū eos sefellissent supra etatē regente equū mitbridade veneno ea petuere. Qd̄ metuens antidota sepius bibit et ita se aduersus insidias exq̄sitōibus remedijs stagnauit ut ne volēs qd̄ senex veneno mori potuerit. Timēs deide ne inimici qd̄ veneno nō potuerāt. ferro pagerēt. venādū studiū finxit. q̄ pp̄ q̄tuor annos neq; vrbis neq; ruris tecto vsus ē. s; p̄ uluas vagat° ē. et diuersis mōtiū regiōibus pernoctabat ignaris oib° q̄bus eēt locis. assuetus feras cursu aut fugere aut p̄seq̄ cū q̄bus dā ēt virib° cōgredi. q̄bus reb° et insidias vitauit. et corpus ad oēs virtutis paciētiā durauit. Ad regni deide administrationē cū accessisset. statim nō de regēdo s; de augēdo regno cogitauit. Itaq; scythas inuictos antea q̄ Sopyriona Alexandri magni duce cū triginta milib° armatorū deleuerat q̄ Lyru regē cū ducētis milibus armatorū trucidauerat. q̄ philippū macedonū regē fugauerat igēti felicitate p̄domuit. Auct° igif virib° pontū quoq; ac deiceps Lapadociā occupauit. cū de alia tractaret. cū q̄busdā amicis iacit° a regno. p̄fectus nemi sciēte puagatus ē. oīumq; vrbium sit ac regiōes cognouit. Inde bithyniā trāscēdit. et q̄si iā dñs asie opportunē queq; victorie sue metat° ē. Post hec i regnū cū iā p̄isse crederet. reuersus ē. iuēto puulo filio quē p̄ absentia ei° Laodice soror vxorq; enixa fuerat. s; iter gratulationē post lōgā peregrinationē aduēt° sui. et filij geniti veneno piculitat° ē. Sigdē laodice soror cū p̄isse eū crederet i cōcubit° amicoz pietata q̄si admissū faciūs maiore scelere tegere posset. venenū adueniēti parauit. Qd̄ cū ex ancilla mitbridates cognouisset. faciūs i auctores vindicauit. Hyeme deide iminēte nō i cōuiuio s; i cāpo nō in vacatiōib; s; i exercitatiōib;. nec iter sodales s; iter eq̄les aut equo aut cursu aut virib; p̄debat. Exercitū quoq; suū ad parē laboris paciētiā quottidiana exercitatiōe durabat. atq; ita iuu° ipē i expugnabile exercitū fecerat. Inuita deide a Nicomede societate p̄aslagoniā iuadit. victāq; euz socio diuidit. quā cū teneri a regib° senatui nūciatū eēt. legatos ad vtrūq; misit. q̄ gētē restitui in pristinū statū iuberēt. Mitbridates cū se parē iā magnitudini romanoz crederet. supbo rīso hereditariū p̄i suo regnū obuēnisse r̄ndit. mirariq; se q̄ ei p̄rouersa relata non fuerit. ubi referāt Nec territ° minis Balatiā quoq; occupat. Nicomedes qm̄ se tueri iure non poterat. iusto regi red dituz r̄ndit. Atq; ita filiū suū mutato noīe philomenē p̄aslagonū reguz noīe appellat. et q̄si stirpi regie reddidisset. regnū. falso noīe tenet. Sic ludibrio habiti legati romā reuertuntur.

¶ Iustini historici liber. xxxviiij.

Mitbridates parricidia nece vxoris auspicat° sororis alteri° Laodices filios cui° viz ariarathā regē capadocie p̄ gordiū insidijs occiderat. tollēdos statuit. nihil actū morte patris existimās si adolescēs paternū regnū cui° ille cupiditate flagrabat occupasset. Igif dū i his occupatiōib; versaf̄ interim Nicomedes rex Bithynie vacuā morte regis capadociā iuadit. Quod euz nūciatū mitbridati fuisset. p̄ simulatiōē pietatis auxilia sorori ad pellendū capadocia nicomedē mittit. S; iā laodice per pactiōem se nicomedi in matrimonii tradiderat. Quod egre ferens mitbridates p̄sedia nicomedis capadocia expellit. regnumq; sororis filio restituit. egregiū p̄orsus factū nisi subsecuta fraus eēt. Sigdē interiectis diebus nimulat se gorziū quo ministro vsus in Ariarathe interficiēdo fuerat. restituere in patriā velle. sperās si obfisteret adolescēs. cās belli futuras. aut si pmitteret per eundē filium tolli posse per quem interfecerat patrē. Quod vbi ariarathes iunior moliri cognouit. indigne ferēs iterfectores patris p̄ auunculū potissime ab exilio reuocari. ingētez exercitū p̄bit. Igif cū i aciē eduxisset mitbridates peditū octoginta milia eqtū decē milia currus falcatos dōec ariarathi auxiliātib; finitimis regibus miores copie eēt. incertū belli timēs p̄silia ad insidias trāssert. sollicitoq; iuvene ad colloq̄ cū ferrū occultatū inter falces gereret scrutatori. ab ariarathe regio moze misso curiosus imū ventrē p̄trectātū ait. caueret ne aliud telū iueniret. q̄ q̄reret. atq; ita risū p̄trectis insidijs se euocatū ab amicis velut i secretū s̄monē spectāte vtroq; exercitū iterficat regnū capadocie. viij. ānoz filio. iposito ariarathis noīe additoq; ei rectore gordio tradit. S; capadoces crudelitāte ac libidie p̄fatorū verati a mitbridade deficiūt. fratreq; regis. et ipsū ariarathē noīe ab asia vbi educabat reuocat. cū quo mitbridates plū renonat viciūq; capadocie regno expellit. Nec mlto post ex egritudine adolescēs collecta infirmitate d̄cedit. Post hui° mortē Nicomedes timēs. ne mitbridates accessiōe capadocie ēt. bithyniā finitimā iuaderet. subornat p̄uez eximie pulchritudis q̄si ariathes tres nō duos filios genuisset. q̄ a senatu romano paternū regnū peteret. Vxorē quoq; laodicē romā mittit ad testimoniū triū ex ariarathe suscepto

Atf. laodices scelus i auditum

prodigiuz in ortu mitridatis

Atf. mitridatis studium

Scytharuz victorie

Mitridates paphlagoniā et capadocia occupat

Atf. mitridatis parricidia

Laodices testimonium

**Dapblago
nes z cap
padoce a
romanis li
bertate do
natur**

**Origo mi
tridatici
belli**

hicit { **Tit. qd tro
gus i liuo
z salustio
reprehede
ru**

**Bellu mar
ficu**

rū filioꝝ. quod vbi Mithridates cognouit. z ipse pari impudētia Bordinū Romā mittit. q̄ sena
tui assereret puerū cui capadocie regnū tradiderat. ex eo Ariarathe genitū. q̄ bello aristonico au
xilia romanis ferens cecidisset. sed senatus studia regum itelligēs aliena regna falsis noibus
dare. noluit. z Mithridati cappadocia z nicomedi ad solatiū ei⁹ Dapblagoiā ademit ac ne cō
tumelia regū foret ademptū illis qd alijs daref. vterqz populus libertate donatus ē. Sed cappa
doces munus libertatis abnuētes negant viuere gētem sine rege posse. Atqz ita rex illis a sena
tu Ariobarzanes cōstituitur. Erat eo tpe Tigrāes rex armenie obfes a partibz āte nō multū tē
pus datus. nec oliz ab iisdē i regnuz paternū remissus. Hūc Mithridates ad societate Romani
belli qd oli meditabant. plicere cupiebat nihil igit de offēsa romanorū sentiētes p Bordinū ipel
lit. vt Ariobargai se gni admodū bellū i serat. z neqs dolus subesse videref. filiā Cleopatrá ei in
matrimoniu tradidit. Primo ergo aduētū Tigrāis Ariobarzāes sublatis rebz suis Romā cōte
dit Atqz ita p Tigranē rursus cappadocia iuris eē Mithridatis coepit. Eodē tpe mortuo Ni
comede ēt filius ei⁹ z ipse nicomedes regno a Mithridate pellit. q̄ cū supplex Romā venisset.
decerim i senatu. vt vterqz i regnū suuz restituať. i qd tñ missi Aglius Valius z Dalibinius le
gati. His cognitis Mithridates societate cū Tigrane bellū aduersus Romanos gesturus iungit
pactiqz iter se sunt. vt vrbes agriqz Mithridati. hoies vero z qcuqz auferre possent. Tigrāe ce
derēt. Post hec Mithridates itelligēs q̄stū bellū suscitaret. legatos ad Cimbros alios ad Gal
logrecos. z Sarmatas Bastarnasqz auxiliū petitū mittit. nā oēs has gētes cū romanuz medita
ref bellū varijs beneficioꝝ munerib⁹ iā āte illererat. A scythia quoqz exercitū venire iubet. oēm
qz oriētē aduersus romanos armat. nō igit magno labore Agliū z Dalibiniū asiano exercitu in
structos vicit. qbus simul cū nicomede pulsis igēti fauore ciuitatuz excipit multuz ibi auri argē
tiqz studio veteruz regnū māgnuzqz belli apparatus iuenit. qb istructus debita ciuitatibus pu
blica z priuata remittit. z vacationē qnquēnio cōcedit. Tūc ad cōcionē milites vocat. eosqz va
rijs exhortationibus ad Romana bella siue asiana icitat. Quā oratiōe dignuz duxi eius exēplū
breuitati huius opis i serere. quā ob. iquā pōpeius Trogus exposuit. qm i L. iuo z Salustio re
prehēdit. qd cōciōes direptas p sua oratiōe opi suo i serēdo historie moduz excesserit. Optādū
sibi fuisse ait. vt de eo liceret cōsulare. belluz ne sit cū Romanis an pax habēda. qn vero sit resistē
duz ipugnātibz. nec eos qdē dubitare q spe victorie careat. Quippe aduersus latrōes si neque
āt p salute. p vltiōe tñ sua oēs ferruz strigere. Leterūqz nō id agit. an liceat q̄scere. nō im̄ aio ho
stiliter sed ēt plio cōgressis cōsulare. q̄z ratiōe ac spe cepta bella sustineat eē in sibi victorie fidu
ciā. si sit illis gius. Romanosqz vici posse cognitū nō sibi magis q̄z ipsis militibz. q z i bithynia
Agliuz. z Dalibyniuz i cappadocia suderit. at si qdē alienā magis exempla q̄z sua expimenta
moueāt. audire se a Pyrrho rege epuri. nō āplius q̄z qnqz milib⁹ macedonū istructo suos tribz
plijs romanos. Audire Annibalē sedeci ānos italie victorez imoratū. z qn ipsaz capet vrbes. nō
Romanorū illi vires obstuisse. s̄z domestice emulatiōis atqz iudie studiū. Audire populos tran
salpine gallie italiā i gressos maris eā plurimūqz vrribus possidere z lanus aliquāto soluz fini
um. q̄z i asiā. q̄ dicat i bellis eisdē gallos occupasse. nec victā iouuz dici Romā a gallis s̄z ēt captā
ita vt vnus illis mōtis tñ cacumē relinq̄ref. nec bello hostē s̄z p̄cio remotuz. Galloꝝ āt nomen.
qd sp̄ Romanos terruit. i p̄tē viriuz suaz ipse habeat. nā hos q̄ asiā icolumt. gallos ab illis. q itali
am occupauerāt. sed ibz tñ distare. originez qdē ac virtutez genuiqz pugne. idē habere. tantoqz
his sagacioꝝ. esse igenia q̄z illis q̄sto lōgiori ac difficiliori spacio p illyricū thraciāqz pdierūt pe
ne opiofius trāstis illoꝝ finibz q̄z vbi cōsedere possēssis. Jā ipsaz italiā audire se nūqz vt Roma
cōdita s̄z fatis illi pacatā s̄z assidue p oēs ānos p libertate alios contra quosdā ēt p iure ipij bel
lis cōtinuis p̄seuerasse. quot a multis ciuitatibz italie delectos romanorū exercitus ferri a qbusdā
nouo cōtumelie moꝝe sub iugū missos. ac ne veterib⁹ imozemur exēplis hoc ipso tpe vniuersam
italiē bello marsico cōsurrexisse nō iā libertate s̄z cōsortiū ipij ciuitatisqz poscētes. nec grauius vi
cino italiā bello q̄z dōesticis p̄cipū factiōibus vrbez p̄mi. multoqz piculosius accessisse italico ci
uile belluz. simul z a germania cibros imensā illā ferōꝝ atqz imitū populorū moꝝe p̄cellē i vn
dasse italiā. quoz tā z si singula bella sustinere romani possent. vniuersis tñ obruātur. vt ne vaca
turos qdē bello suo putēt. Vtendū igit occasiōe z rapienda icremēta viriuz. nisi illis occupatis
geuerit. moꝝ aduersus vacuos z getos mauius negotiū habeat. Nō. n. q̄rit an capiēda sint arma
s̄z vtz sua ponus occasiōe an illoꝝ. belluz eqdē iā tūc secuz ab illis geri ceptū. cuz sibi pupillo ma
ioꝝē Dbrvgiā ademerit. quā p̄ri suo p̄miuz dati aduersuz Aristōicuz auxiliij cōcesserāt. gentem
qz quā z p̄auo suo Mithridati Seleucus Callimachus i dotē dedisset. Quid cū Dapblagoiā
se decedere iusserunt. nō alterū illud genus belli fuisse. q̄ nō vi nō armis s̄z adoptionez testamēti
z regū dōesticoꝝ iteritu hereditaria p̄ri suo obuēnisset. cū iter hac decretoꝝ amaritudinē paren
do nō t̄rleos mitigaret. qn acerbius se i dies gerāt nō obtinuisse. qd. n. a se nō p̄bituz illis obseqū
nō Sbrvgiā Dapblagoniāqz dimissas. nō cappadocia filiuꝝ eductū quā iure gentiuz victoz oc
cupauerat. Raptā tñ sibi eē victoriā eius ab illis quoz nihil ē nisi bello q̄stuz nō regē bithynie
Crestō i que senatus arma decreuerat. a se in gratiā illoꝝ occisum. tñ nihilominus iputari sibi

si quis Gordius aut Tigranes faciat libertate et i contumelia sui a senatu vltro delata cappadocie qz reliqs gentibus abstulerit. deinde populo Cappadocum p libertate oblata Gordium regem orate ideo tanqz amicus suus eet no obtinuisse Nicomede pcepto illoz bellu sibi itulisse. qz iulius ierit Mitridates. ab ipsis vetu obuia. z tuc ea fecu belladi causa illis fore q no ipue se Nicomedi laceradu Saltanicis filio pbuerit. Quippe no delicta regu illos sz vires ac maiestates in seq. neqz i se vno sz i alijs quoqz oibus ac sp arte grassatos. sic z auu suuz Pharnace p cognitio nu arbitria succidaneu regi Pergameno Eumeni datu. sic rursus Eumenē. cur' classib' primuz i asia suere trasuecti. cur' exercitu magis qz suo z magnu Antiochu z gallos i asia z mox i macedonia regē Persez domuerat. z ipsu p hoste habitu eiqz iter dictu italia. z qdcu ipso deforme sibi putauerat. cu filio ei' Aristonico bellu gessisse. nulli' apud eos maiora qz massisse regis Numidarū bti merita. Vinc i putari victu Annibalē. hinc captuz Syphace. hinc Carthaginē deleta. hinc iter duos illos africanos tertiu seruatorē vrbis referri. in cu hui' nepote belluz mō in africa gestu adeo icypriabile vt ne victu qdē memorie patris dōarent. quin carcerē ac triumphi spectaculū expiriret. Nāc illos oibus regib' regē odioz dixisse. scilicet qz ipsi tales reges habuerint. quoz et noib' erubescant. aut pastores aboriginū aut aruspices sabinoz. aut exules corinthioz aut seruos vernaqz Thulcoz. aut qd honoratissimū nomē fuit inter hos supbos. atqz vt ipsi ferunt cōditores suos lupe vberib' alitos. sic oem illū populuz lupoz animos bre inexplēbiles sā gūmis atqz ipij diuitiazqz auidos ac ieiunos. Se aut seu nobil tate illis cōparet. clariorē illa colūnie cōnena p esse. q paternos maiores suos a Lyro Darioqz cōditozib' pfici regni maternos a magno Alexandro ac Nicanore Seleuco cōditozib' iperij Macedonici reterat. seu populis eoz cōferat suos. eaz se gētuz eē. q nō mō romāo ipio sit ps. sz macedonico quoqz obstitit Nullaz subiecturā sibi gētuz exptā pēgrina iperia. nullis vnqz nisi dōctis regib' puisse. Cappadocia velut an Paphlagoniā rescēdere. rursus pontū an bithyniā. atēqz Armeniā maiorez minorēqz. quaz gētuz nullā neqz Alexander ille q totā pacauit asiā. nec qsqz successor ei' ant posteroz at nigisset. Scythia duos vnqz an se reges nō pacare. sz nō itrare auos Dariū z philippū. egre ide fu gā sibi expeditisse. vñ ipse magnā ptez aduersus romāos vitū haberet. multoqz se tūmēt' ac didenti' bella pōtica igressuz. cu ipse rudis ac tyro esset scythie pter arma virtutēqz ai. loqz quoqz solitudinibus vel frigidib' istructe. p q denūciaret igens militie labor ac piculū iter qz difficultates nec spes qdez pmij foret ex hoste vago. nec tm pecunie sz et sedis iopic. nunc se diuersaz bellu pditionez igredi. Nā neqz celo Alie esse tēperati' aliud. nec sōlo fertū. nec vrbium multitudie amēnius. magnāqz ipis ptez nō vt militiam sz vt festū diē acturos. bello dubiū facili magis an vberi si mō. aut ptiās regni attalici opes aut veterēs lydie ionieqz audierit. qz n expugnati eāt sz possessuz. tmqz auida asiā vt et vocib' vocet adeo illis odiū Romāoz icussit rapacitas p cōsuluz exactio publicanoz. calūnie lituz. Sequant se mō foriter z colligant. qd se duce possit ef ficere tant' exercitus. quez sine cuiusquaz militū auxilio sua z vni' opa viderit Cappadociaz ce so rege cepisse. q solus mortaliū pōtuz oem scythiazqz pacauit. quā nemo an trāsire tuto atqz adire potuerit. Nāqz iustitie atqz libertatis sue ne ipsos milites qn expiant testes effugere z illa iudicia bre qd solus regū oium nō paterna solū verūetiaz externa regna hereditatib' pp munificētiāz acqz itaz possideat colchos. Paphlagoniaz. Bosphoz. Sic exercitatis militib' post ānos. xxiii. sumpti regni i romana bella descendit. Atqz i egypto mortuo rege Ptolemeo ei q Eireneis regnabat Ptolemeo. p legatos regnū z vxoz Cleopatra regina soroz ipsius deserf. Let' igit h solo Ptolemeus. q sine certamine. frater nuz regnuz recepisset. q subornati z a matre Cleopatra z fa tores pueri trucidari iussit. ipuz quoqz die nuptiaz qb' matrem ei' i mrimoniuz recipiebat. iter apparatus epulaz z solēniā religionū i complexu matris iterficat. atqz ita toz sorozis cede filij ei' cruētus ascēdit. post qd n mitior i populares. q eū i regnū vocauerat fuit. Sigdē peregrinis militib' licētia cedis data. oia sanguine qtti die manabant. ipsaqz sorozē filia eius virgine p vim stuprata z in mrimoniuz ascita repudiat. qbus reb' teritus populus in diuersa labif. pfiamqz metu mortis exul relinqt. Solus igit in tāta vrbe cū suis. relictus Ptolemeus. cuz regem se non boium sz vacuuz ediu videret. edicto pegrinos sollicitat qbus cōfluētib' obunus legatis romanoz Sulpioni africāo z Spurio Māmio. z L. Metello. q ad inspiciēda socioz regna veniebāt pcedit sed qz cruētus ciuib' oibus tā ridiculus romāis fuit. Erat. n. z vultu deformis z statura breuis z sagina ventris nō homini sz bellue similis. quā feditate nimia subtilitas z plucida vestis augebat. p'fus qti astu inspiciēda pberent. q omni studio occultanda pudibūdo. viro erant Post discessū deinde legatoz. quoz africanus dū aspicit vrbē spectaculo Alexandrinis fuit. Ptolemeus iā et populo peregrino inuisus cū filio. quē ex sorozē susceperat z cū vxore matris pellice metu insidiāz tacitus in exiliū pficiscit. cōtracto mercenario exercitu belluz sorozī pariter a patrie infert. Accersitū maximū deinde a cyrenis filiū ne eum alexandrinis cōtra se regē crederent. interficit. Tunc populus statuas z imagines eius detrahbit. Quod factū studio sorozis eximians. filium quem ex sua susceperat. iterficat. cozpusqz in membra diuisam z in cista imposita

Att. qz one ret roma nos iuidia

Que gentes ad alex. intacite in asia

perozatio

Att. ptolemei scelus

Ro. legati ad ptolemeum

Att. ptolemei parricidius

matri die natali eius inter epulas afferri curat. Que res non regine tñ verumetiam vniuerse ci-
 uitati acerba & luctuosa fuit tñq; merore festiuissimo cōuiuio itulit. vt regia omnis repētino lu-
 cu incenderet. Verso igit studio principū ab epulis i exequias mēbra iacerata populo ostēdūt
 & qd sperare de rege suo debeant. filij cede demonstrāt. Sinto luctu orbitatis Cleopatra cū vrge
 ri se fraterno bello videret. auxiliū a Demetrio petit Syrie rege p legatos eius. cui ipsi varij &
 mēozabiles casus fuere. nāq; Demetrius. vt supra dictū est. cū bellū parthis itulisset. & multis cō-
 gressiōibus victor fuisset. repente circūuētus isidijs amisso exercitu capif. Cui arfacides pthoz
 rex magno & regio animo misso i byrcania nō cultū tñ regnū pstitit. s; & filiā i matrimonijz de-
 dit. Regnūq; Syrie qd p absentia eius Trypbo occupauerat. restituru pmittit. post hui^o mortē
 de. perato reditu nō ferens captiuitatē Demetrius priuatā & si opulētā vitā parte sus tacitus in
 regnū fugā meditatus hortator illi ac comes Calimāder amicus erat. q post captiuitatē ei^a Sy-
 ria p Arabie deserta ducib^o pecunia cōparatis particho habitu babiloniā puenerat. S; fugien-
 tem Phzabartes q Arsacide successerat. equitū celeritate p cōpendiosos tramites occupatus re-
 trahit. Vt ē dductus ad regē Calimādro quidē nō tñ venia veruetiā premiū fidei datū. Deme-
 triū aut & grauitur castigatus ad coniugē in Hyrcāiam remittit. & arctioribus custodibus obser-
 uari iubet. Interiecto deinde tpe cū finē illi ēt suscepti liberi facerent eodē amico comite repetita
 fuga ē. sed pari ifelicitate ppe fines regni sui repēdit. ac denuo pducus ad regē vt iuisus a
 cōspectu sumouetur. Tunc quoq; vxori in liberis donatus in byrcaniā penale sibi ciuitatem do-
 natā remittit. talisq; aureis ad exprobrationē puerili leuitaris donat sed hanc tā parthoz mi-
 tē in Demetriū clemētā non misericordia gentis nec respectu cognationis faciebat. sed qd syrie
 regnū effectabāt vsuri Demetrio aduersus Antiochū fratē. prout res vel tēpus vel fortuna bel-
 li eregisset. His auditis Antiochus occupandū bellū ratus exercitū. quē multis finitimoz bellis
 indurauerat. aduersus Parthos ducit. sed luxurie nō minor apparatus qmilitie fuit. Quippe
 viij. milia armatoz secuta sūt trecenta milia lixaz. ex quib; coquo; pistoz scenicozq; maior nu-
 merus fuit. argenti certe auriq; tñ. vt ēt gregarij milites caligas auro fingerent. proculcarentq;
 materiā. cuius amore populi ferro dimicant culina; quoq; argenta instrumēta fuere proisus.
 quasi ad epulas nō ad belia pergerēt. Adueniēti Antiocho multi oriētāles reges occurrere tra-
 dētes se regnaq; sua cū execratione supbie parthice. nec mora cōgressioni fuit. Antiochus trib^o
 prelijs victor babiloniā cū occupasset. magnus haberi cepit. Itaq; oibus ad eū deficientib^o po-
 pulis nihil parthis relictū pter patrios fines fuit. Tunc Phzabartes Demetriū in Syriā ad oc-
 cupādū regnū cū parthico piidio mitit. vt eo pacto Antiochus ad sua tuēda a parthia reuoca-
 ret. Interis qm viribus nō poterat insidijs Antiochū vbiq; tentabat. pp multitudinē hominū
 omnē exercitū suū Antiochus p ciuitates i byberna diuiserat. q res exitij causa fuit. Taz cū gra-
 uari se copia; prebitione & iniurijs militū ciuitates viderēt. ad parthos dñciūt. & die statuta om-
 nes apud se diuisū exercitū p insidias ne inuicē ferre auxilia possent. aggrediunt. q cū nunciata
 Antiocho essent. auxiliū pximis laturus cū ea manu q secū byemabat. pgredit in itinere obuiū
 regē parthoz habuit. aduersus quē fortius qz exercitus eius dimicauit. Ad postremū tñ cū vir-
 tute hostes vicerent. metu suo; desertus occiditur. cui Phzabartes exequias regio more fecit. fi-
 liāq; Demetri; quā secū Antiochus ad duxerat captus amore virginis vxorē duxit. penitere de-
 inde dimissi Demetri; cepit. ad quē retrahendū cū turmas equitū festinatē misisset. Demetri-
 nm hoc ipsū mctuentē iā i regno missi inuenerūt. frustra q; oia conati ad regem suuz reuerū sūt.

¶ Iustini historici liber. xxxix.

Antiocho in parthia cū exercitu delecto frater eius Demetrius obsidione parthoz li-
 beratus ac restitutus i regnū cū ois Syria in luctu pp amissū exercitū esset quasi par-
 thica ipsius ac fratris bella. quibus alter captus alter occisus erat prospere gessissent
 ita egypto bellū i ferre statuit. regnū egypti Cleopatra. socru precinū auxili; aduersus
 fratē suū pollicente. Sed dū aliena affectat. vt assolēt. fieri ppria per defectonē Syrie amisit.
 Siquidē Antiochenses primi duce Tryphone execrātes superbia regis que cōuersatiōe parthi-
 ce crudelitatis intolerabilis facta erat. mox Apāenij ceteraq; ciuitates ex emplū secute per absen-
 tiā regis a Demetrio defecere. Ptolemeus vero rex egypti bello ab eodē petitus cū cognouiss;
 Cleopatrá sorore suam opibus egypti nauibus impositus ad filiam & Demetrium generum in
 Syriā pfugisse. imittit iuuenem quendā egyptium protarchi negociatoris filium qui regnū sy-
 rie armis peteret. Et composita fabula quasi p adoptionē Antiochi regi. receptus in familiam
 regiam esset. nec syrijs quemlibet regē aspēnantibus ne Demetri; paterent superbiā. nomen
 iuueni Alexander imponitur. auxiliāq; ab egypto ingentia mittunt. Interea corp^o Antiochi in
 terfecti a rege parthoz in loculo argenteo i sepulturā i Syriam remissus; peruenit. quod cum in-
 genti studio ciuitatū & regis Alexandri ad firmādam fabule fidē excipit. que res illi magnū fa-
 uorē populariū cōciliauit. oibus nō fictas i eos sed veras lachrymas existimantibus. Demetrius
 aut victus ab Alexādro cū vndiq; circumstantibus malis premeretur. ad postremum etiam ab
 vxore filijsq; deseritur. Relictus igitur cum paucis seruulis cū Tyrum religionē tēpli se dñsentis.

**Varij De
metrij ca-
sus**

**Audi lixa-
rum nume-
rum**

**Antiochi
succesus**

**Antiochi
interitus**

**Syrie dese-
ctio a De-
metrio**

Trypbus

rus petisset. naui egrediens pfecti iussu iterficif. Alter ex filijs Seleucus qm sine matris auctori-
tate diadema sumpfisset. ab eodē iterficif. Alter ex filijs cui pp nati magnitudinem cognomen
Brypho fuit. rex a matre batenus cōstituit. vt nomē regis penes filius. vis at oīs iperij penes
matrē esset. Sz Alexāder occupato syrie regno tumēs ex successū rex spernere iā ēt ipsuz Ptole-
lemeū. a quo fuerat in regno ornatus. superba isoleletia cepit. Itaqz Ptolemeus recōciliata so-
rozis gratia destruere Alexādrī regnū. qd odio Demetrii viribz suis acq̄ierat. summis opibz
instituit. Mittit argo in greciā Brypho auxilia z filiā Bryphinā Brypho nupturam. vt popu-
los i auxilium nepotis nō societate tm belli veruetiā affinitate sua sollicitaret. nec res frustra fuit.
Nā cū oēs Bryphū istructū egyptijs viribz viderēt. paulatiz ab Alexādro deficere cepere. Sit
deide iter eos plū. quo. victus Alexāder Antiochiā pfugit. Ibi inops pecunie cū stipendia mi-
litibz deessent. i tēplo Iouis solidū ex auro victorie signū tolli iubet. facietis iocis sacrilegiū circū
scribens. Nā victoria cōmodatā sibi a Ioue esse dicebat. Interiectis deinde diebz cū ipse Iou-
is aureū simulacrū i fūnti pōderis tacite euelli iussisset. deprehensusqz i sacrilegio cōcussu multi-
tudinis i fugā esset versus. magna vi tēpestatis oppressus ac desertus a suis latrōibus capif. p
ductusqz ad Bryphū iterficif. Bryphus porro recuperato patrio regno externisqz piculis li-
beratus isidijs matris appetif. q cū cupiditate dominationis pdito marito Demetrio z altero
filio iterfectoz huius quoqz victoria inferiorē dignitatē suā factā deleret venienti ab exercitatioe
veneni poculū obtulit. Sz Bryphus pdictis antea isidijs veluti pietate cū matre certaret bibe-
re ipsaz iubet abnuenti istat. Postremū plato in dice eā arguit. solā defensionē sceleris superesse
affirmās si bibat. qd filio obtulit. Sic victa regina scelere i se verso veneno. qd alij parauerat. exti-
guif. Parta igit regni securitate Bryphus octo annis getem z ipse habuit. z regno suo p̄stitit.
Natus deide illi est emulus regni frater ipsi cyricenus eadē matre genitus sz ex Antiocho pa-
truo susceptu. quē cū veneno tollere voluisset. vt maturi cū eodē armis de regno cōtēderet. exci-
tauit. Inter has regni syrie parricidiales discordias morif rex egypti Ptolemeo regno egypti
vroz z alteri filio. quē illa legisset relicto videlicet q̄si getior egypti status q̄z syrie regnū esset. cū
mater altero ex filijs electo alterz hostē esset habitura. Igit cū p̄ntor in minozē filiū esset. a popu-
lo cōpellif maiorē eligere. cui prius q̄z regnū daret. vrozē ademit. cōpulsūqz repudiare carissi-
mā sibi sorozē Cleopatrá minorē sorozē Seleucē ducere iubet. n̄ materno iter filias iudicio cum
alteri maritū eripet. alteri daret Cleopatra vero nō tā a viro repudiata q̄z a matre diuortio viri
dimissa Lyriceno in syria nubit. eiqz ne nudū nomē vrozis afferret. exercitū Lypri sollicitatus
velut dotalē ad maritū deducit. Par igit viribz iā factus Lyricenus plū cōmittit. ac victus i su-
gā cōuertif. Antiochiāqz venit Tunc Antiochiā Bryphus i qua erat Lyriceni vroz Cleopa-
tra obsidere cepit. q̄ capta Bryphina vroz Bryphi nihil antiquus q̄z sorozē Cleopatrá regri ius-
sit. nō vt captiue opē ferret. sz ne effugere captiuitatis mala posset. q̄ sua emulatioe i hoc potissi-
mū regnū iuasert hostiqz sorozis nubēdo. hostē se eius effecerit. tū pegrinos exercitus in certa-
mina fratruz ad ductos cū repudiata a fratre cōtra matris voluntatē extra egyptum nuptam ac-
cusat. contra Bryphus ozare ne tam sedum facinus facere cogatur a nullo vn quā maioruz suo-
rum inter tot domestica bella tot externa post victoriā in feminas leuitū. quas sexus ipse z picu-
lis belloz z seuitie victoz eximat. in hac vero preter cōe bellantium nefas accedere necessitudi-
nem sanguinis. Quippe ipsius que taz cruenta seuiat sorozē equidē germanā esse suaz. vero cō-
sobrinā. liberoz dein de cōmuniū matererā. His tot necessitatibz sanguinis adijcit supstitionez
tēpli. quo abdita pfugerit. tantoqz religiosius colendos deos sibi quo magis his ppitijs ac fa-
uetibz vicisset. tuz neqz occisa illa se viriū q̄cōz Lyriceno demptuz. nec seruaturz reddita. Sz q̄z
to Bryphus abnuat tanto soroz muliebz p̄tinacia accendit rata nō misericor die hec verba sed
amoris esse. Itaqz vocatis ipsa militibz mittit. q̄ sorozē cōfoderent. q̄ vt in tēpluz intrauerunt cū
euellere eā n̄ possent. manus amplexātes deē simulacrū p̄ciderunt. Tūc Cleopatra execratione
parricidaz mundata violatis numimibz i vltionē sui decidit. Nec multo post repetita plij con-
gressioe victoz Lyricenus vrozē Bryphi Bryphinā que pauloante sorozem interfecerat. capit
eiusqz supplicio vrozis manibus parētauit. At i egypto Cleopatra cū graueret socio regni filio
ptolemeo populū i eū icitat. Abductaqz ei seleuce vrozē eo idignus. qd ex seleuce iā duos filios
habebat. exulare cogit. Accersito minori filio Alexandro z rege in locū fratris cōstituto. nec fili-
um regno expulisse cōtenta bello cypri exulante psequit. Vnde pulso iterficif ducē exercitus sui.
q̄ viuum eum z manibz emississet. q̄z Ptolemeus verecundia materni belli non viribz mior
ab isula recessisset. Igit Alexander territus ac matris crudelitate. z ipse eā reliquit piculoso re-
gno securā ac turā vitā anteponēs. Cleopatra vero timens ne maior filius Ptolemeus ab Lyri-
ceno ad recuperādū egyptū auxilijs iuueret. ingentia Brypho auxilia z seleucē vrozem nuptu-
rā hosti priozis maritū mittit. alexādrumqz filiū p̄ legatos in regnū reuocat. cui cū occultis insi-
dijs exituz machinaret occupata ab eodē iterficif. spiritūqz n̄ fato sz parricidio dedit. Indigna
p̄sus ac mortis itamia. q̄ ēt matrē thoro expulit. z duas filias viduas alterno fratrum matrimo-
nio fecit. z filio alteri i exiliū acto bellū. itulit. alteri erepto regno exitium p̄ isidijs machinata est

Att. alexan-
dri cauilliū
i sacrilegio

Mater ve-
neno quod
filio para-
uerat extin-
guitur

Cleopatra
cyricenus

Cleopatra
iunior occi-
ditur a so-
rore

Cleoma-
tra mater
a filio occi-
ditur

sz nec alexandro cedes tā nefanda iulta fuit. Nā vbi primū cōpertū ē p scelus filij matrē interfe-
ctā cōcurſu populi in exiliū agit. Reuocatoq; Ptolemeo i regnū reddi. q neq; cū matre bellum
gerere voluisset nec a fratre armis repetere. qd prioz possedisset. Dū hec agunt. frater ei^o ex pel-
lice susceptus. cui pī Lyrenaz regnū testamēto reliq;rat hī de populo Ro. iſtituto deſcit. Jam
enī fortuna Rōana porrigere se ad orientalia regna n̄ p̄tenta italie terminis cepat. Itaq; r̄ ea
ps libye puincia scā ē. postea creta ciliciaq; piraticoq; bello p̄domite i formā puicie redigunt.
Quo pacto r̄ syrie r̄ egypti regna vicinitate rōana arctata. q̄ icremēta d̄ finitimis bellis q̄rere
solebāt. adēpto vacādi arbitrio vires suas i p̄nicie suā cōuerterūt. adeo vt assiduis plijs cōsum-
pti i cōtempuz finitimoz venerint. p̄deq; arabū genti i belli antea fuerit squoz rex Herotim^o
fiducia sercentoz quos filioz ex pellicibus susceperat diuisis exercitibus nunc egyptū nunc Sy-
riā iſestabat. magnūq; nomē arabum viribus finitimoz exanguibus fecerat.

Iustini historici liber. xl.

Duis fratru odijs. r̄ mox filioz inimicitijs parētū succedentib; cū i expiabili bello
r̄ reges r̄ regnū syrie cōsumptū esset. ad externa populus auxilia cōcurrit. pegriof
q; sibi reges circūspicere cepit. Itaq; cū pars Dubridates pōticū. pars Ptolemeū
ab egypto arcessendū censeret. occurreretq; r̄ Mithridates i p̄licio bello Rōano es-

Tigranes
syrie rex cō-
stituit

set. Ptolemeus quoq; hostis syrie sup̄fuisse. oēs i Tigranē regē armenie cōsenserunt. iſtructū
p̄ter domesticas vires parthica societate r̄ Dubridatis affinitate. Igit accitus in regnū syrie
p. xvij. annos trāquillissimo regno positus est. neq; bello aliū laceſſere. neq; laceſſitus iſerre alij
bellū necesse habuit. Sz sicut ab hostib; tuta syria fuit ita terremotu vastata est quo. c. lxx. hoīum
milia r̄ multe vrbes perierunt. Quod p̄digiū mutationez rex portendere aruspices respōde-
runt. Igit Tigrane a Lucullo victo rex syrie Antiochus Lyricem filius ab eodez Lucullo ap-
pellat. Sz qd Lucullus dederat. postea ademit Pōpeius. q poscenti regnū respōdit. ne volēt
qdez syrie nedū recusanti datur se reges qui. xvij. annos qbus Tigranes syriā tenuit in angu-
lo cilicie latuerit. Victo at eodem Tigrane a Romanis alieni operis p̄mia postulet. Igit vt
habenti regnum non ademerit. ita quocesserit Tigrani non daturum quod tueri nesciat. nerur-
sus syriam iudeozum r̄ arabum latrocinijs iſestam reddat. Atq; ita syriam i puincie formas
redigit. paulatimq; oriens romanoz discordia consanguineozum regum factus est.

Iustini historici liber. xli.

Atf. motuz
terre p̄ni-
tiosissimuz
Syria Ro-
manoꝝ fit
puincia

Arthi penes q̄s velut diuisioe orbis cū rōanis scā nunc orientis i periu ē. scythaz eru-
les fuerunt. hoc ē ipsoꝝ vocabulo māifestat. Nā scythico sermōe parthi exules dicū-
tur. Hi r̄ Assyrioz r̄ medoz tpibus iter orientales populos obscurissimi fuere. Do-
stea quoq; cū i periu orientis a medis ad p̄sas trāslatum est. veluti vulgus sine noie

Parthozū
vetustas

p̄da victoz fuere. Postremo macedōib; triūphato oriēte seruiuerunt. vt cuius mix videatur. ad
tantā eos felicitatē p virtutē p̄uctos. vt ipent. gētib; sub q̄ruz i perio veluti seruire vulgus fue-
re. a rōanis q̄q; trinis bellis p̄ maxios duces florentissimis tpib; laceſſiti soli ei b; gentib; nō
solū pares. verū etiā victozes fuere q̄q; plus glorie fit iter assyria r̄ medice p̄scaq; mēozata olī
regna r̄ opulentissimū illis mille vrbiū Bactrianū i periu emergere potuisse. q̄z lōgūq; bella vi-
cisse. p̄terea cū grauib; scythib; r̄ vicinilib; bellis assidue vexati varijsq; piculoꝝ certaminib;
vrgerent. hi domesticis seditiōib; scythia pulsi solitudines iter hyrcaniā. r̄ dacas. r̄ areos. r̄ spar-
tanos. r̄ magiāos furuz occupare fines. Deide itercedētib; priō finitimis. postea ē p̄hibēti
b; i tū. p̄ulere. vt n̄ imēsa tū iaz ac p̄funda cāpoz. verū etiā p̄rupta collū mōtiūq; ar dua occu-
pauerit. Ex q̄ fit. vt p̄thie pleraq; finū aut estus aut frigoris magnitudo possidcat. q̄ppe cū mō-
tes nix r̄ cāpos estus iſestet. Administratio gētis post d̄fectionez Macedōici i perij sub regib;
fuit. Proxim^o maiestati regū pploꝝ ordo ē. ex hoc duces in bello. ex h̄ rectores in pace habent.

Parthie
fitus

Sermo inter scythicū medūq; medi^o r̄ vtriusq; mixtus. vestis oliz sui mozis. postea q̄z accessere
opes vt medis. plucida ac fluida. armor patri^o ac scythi^o mox. Exercitū n̄ vt alie gētes liberoꝝ
sz maiozes p̄tez seruoꝝ habent. Quoz vulgus nulli māumittēdi p̄tate p̄missa. ac p̄ hoc oibus
seruis nascentib; idies crescit. hos pari cura ac liberos suos habēt. r̄ eqtare r̄ sagittare magna
idustria docēt. Locupletissimus vt q̄sq; ē. ita plures i bello eqtes regi suo p̄bet. Deniq; Antio
bellū p̄thie iſerētū cū. l. milia eqtuz occurrerēt soli. cccc. liberi fuere. Lominus i acie p̄hari nesciūt
obſeſa q; expugnare vrbes. pugnāt aut p̄currētib; eqs aut terga dātib; sepe ē fugā simulant
vt incautos a duersus vulnera iſeq̄ntes habeāt signū. his in plio n̄ tuba sz tympāo dat. nec
pugnare diu possunt. Letez itolerādi forēt si quātus his i p̄t^o ē. vis tanta r̄ p̄seuerātia ēēt. Ple-
runq; in ipso ardore certaminis plia deserunt. ac paulopost pugnā ex fuga repetunt r̄ cū marie
vicisse te putes. tunc tibi discrimen subeunduz fit. Munimētum ipsis eqsq; lorice sunt pliate. q̄
vtrinq; toto corpe tegunt. Auri argētīq; nullus nisi in armis vsus. Prozes dulcedine varie libi-
dinis singuli plures habēt. nec vlla d̄icta a dulterijs graui^o vindicat. Quāobzē feminis n̄ p̄ni-
uia tū zelo viroz. verum etiā conspectuz inter dicunt. Carne non nisi venatibus quesita veltun-
tur. Equis omni tempore vectantur. illis bella. illis cōiunia. illis publica ac priuata officia obe-

Parthi-
cus sermo

parthozū
bellādi rō

unt. sup illos ire. cōsistere. mercari. collog. hoc deniqz discrimē inter seruos liberosqz eē. q serui pedibus liberi n̄ nisi eqis icedunt. Sepultura vulgo aut auuz aut canuz lanat^o ē. Nuda de mū ossa terra obruunt. In supstitiōibus ad curā deoz p̄cipua oibus veneratio ē. Ingentiā gēti tumi da. seditiosa. fraudulēta. p̄cacia. q̄ppe violētiā viris. māfuetudinē mulierib^o assignāt. Semp aut i externos aut i domesticos motus inq̄ti. natura taciti. ad faciēduz q̄z ad dicēduz p̄mptiores. Proinde secunda aduersaqz silētiō tegunt. Principibus metu n̄ pudore parēt. i libidinē pieti i cibuz parci. fides dictis p̄missisqz nulla. nisi q̄tenus expedit. Post mortē Alexandri magni cuz iter successores ei^o oriētis regna diuiderent nullo Macedonuz dignate parthoz iperiu^o Stagenozi externo socio tradit. Hi postea seductis macedōibus i belluz ciuile cum ceteris supioris asie populis Eumenē secuti sunt. q̄ victo ad Antigōnū trāsiere. Post hūc a^o Nicāoze Seleuco ac mor ab antiocho z successorib^o eius possessi. a cui^o p nepote Seleuco primū defecere. P̄rio pu nico bello Lucio Manilio Pisonē. Atilio Regulo cōsulibus huius defectōis ipunitatē illis duo rū fratrū regū Seleuci z Antiochi discordia dedit. q̄ dū sibi inuicē eripe regnū volunt p̄seq de fectozes omiserūt. Eodē tpe ēt Theodotus mille vrbū Bactrianoz p̄fect^o defecit regēqz se ap pellari iussit. qd̄ exēplū secuti toti^o oriētis populi a macedonibus defecere. Erat eo tpe Arsaces vir sicut icerte originis. ita virtutis expte. Sic solit^o latrocinijs z raptō viuere accepta op̄intione seleucū a gallis i asia victū solur^o regis metu cū p̄donū māu parthos igressus p̄fectū eoz man dragorā oppressit. sublatōqz eo ipiū gēns iuasit. Nō magno deide post tpe Hyrcanoz q̄qz re gnū occupauit. atqz ita duaz ciuitatū iperio p̄ditio grāde exercitū parat metu. Seleuci z Theo doti Bactrianoz regis. Sz cito morte Theodoti metu liberaf. cū filio ei^o z ipso Theodoro fe dus ac pacē fecit. nec multo post cū Seleuco rege ad defectozes p̄sequēdos veniēte cōgressus vi ctōz fuit. quē diē p̄thi exide iolēnē veit initiū libertatis obseruāt. Reuocato deide Seleuco no uis motib^o i asia dato laramēto regnū parthicu^o format. militē legit. castella munit. ciuitates fir mat. vrbē q̄qz noie clarā i mōte Thaborthēo p̄dit cui^o loci ea p̄ditio ē. vt neqz muniti^o q̄c̄qz eē neqz ameni^o possit. Ita. n. z p̄ruptis rupib^o vndiqz cūgit. vt tutela loci nullis defensoribus ege at. z soli circumiacētis tāta vbertas ē. vt p̄pzijs opib^o expleat. iā fōtuz ac siluaz ea copia ē. vt z aquaz abūdātia irriget. z venationū voluptatib^o exornet. sic arsaces q̄sito simul p̄stiuoqz re gno nō minus mēozabilis parthis. q̄z p̄ficiis Cyrus. macedōib^o alexāder Rōanis Romulus ma tura senectute decedit cui^o mēozie hunc honozē parthi tribuerūt. vt oēs exide reges suos arsaces noie nuncupēt. Duius fili^o z successor regni arsiaces z ipse noie aduersus antiochū Seleuci filiū c. milib^o peditu^o z. xx. milib^o eqtū istructus mira virtute pugnavit. ad postremū i societate eius assumptus ē Tertio parthis Rex Pāpatius fuit. sz z ipse arsaces dictus. nā sicut supra dictum ē oēs reges suos hoc noie sicuti Rōani Celsaris augustosqz cognomiauerūt. Is actis i regno. xij. annis decessit relictis duob^o filijs Dithridate z Pharnace. quoz maior Pharnaces moze gē tis heres regni mardos validā gentē bello domuit. nec multo post decessit. multis filijs relictis quibus p̄teritis fratri potissimū Dithridati i signis virtutis viro reliqt iperiu^o. plus regio q̄ patrio deberi nomini ratus ponulqz patrie q̄z liberis cōsulendū. Eodē serme tpe sicut i parthis Dithridates Ita i Bactris Eucratides magni vterqz viri regna ieunt. Sz parthoz fortuna fe licior ad summū hoc duce iperij fastigiū eos p̄duxit. Bactriani at p̄ varia bella iactati nō regnū tm̄. veruētā libertate amiserūt. Sigdē sogdianoz z Draganitanoz idozūqz bellis fatigati ad postremū i validiorib^o parthis velut exāgues oppressi sunt. Multa tñ Eucratides bella ma gna virtute gessit. qbus attritus cū obsidione Demetrij regis idoz pateref cū. ecc. milib^o. lx. mi lia hostiuz assiduis eruptionib^o vicit. Quīto itaqz mense liberatus india i ptātem redegit. Vn de cū se recipet a filio. quē sociuz regni fecerat. i itinere iterficif. q nō dissimulato parricidio ve lut hostē nō patrez iterficiffet. z p̄ sanguinē ei^o curruz egit. z corpus abijci i sepultrū iussit. Duz bec apud Bactros gerunt. iteriz iter parthos z medos belluz ozif. cuz varius vtriusqz populi casus fuisset. ad postremū victoria penes parthos fuit. bis virib^o auctus Dithridates medie Bachasuz i regno p̄ponit. ipse i Hyrcania p̄ficif. Vnde reuersus bellum cuz Elimeoz rege gessit. quo victo hāc quoqz gentē regno adiecit. iperiu^oqz parthoz a mōte caucaso multis popu lis i ditionez redactis vsqz ad flumen Euphratē ptulit. Atqz ita aduersa vltitudine arreptus non minor Arsace proauo gloriosa senectute decessit.

Adulteria
scuere a
parthis vi
dicantur
parthoz se
pulchra q
ues z cāces

Stateno^o

Bactriani
mille vr
bes habue
re

Atf. vrbis
situm

Bactriano
rum regnū
Eucrati
des a filio
iterficitur

Iustini historici liber. xlij.
Ost nece^o Dithridatis parthoz regis Phrabartes filius eius rex cōstituit. q cum i ferre bellū i vltionez tentati ab Antiocho parthici regni syrie statuisset scythaz mo tib^o ad sua defendēda reuocaf. Nāqz scythe i auxiliuz parthoz aduersus antiochū syrie regez mercede sollicitati cuz cōfecto iā bello superuenissent. in calumnia tardi^o lati auxiliij mercede frauderent dolentes tñ eis itineris frustra mensuz. cum vel stipendium pro vexatione vel alium hostez dari sibi poscerent superbo responso offensi fines parthoz vastare ceperunt. Igitur Phrabartes cum aduersus scythas p̄ficiferef ad tutelā regni reliqt Dimez quē dā pueritie sibi flore conciliatum. q tyrannica crudelitate oblitus z vite p̄terite z vicarij p̄brabar officij Babylonios multa^oqz alias ciuitates impoztune vexauit. Ipse aut Phrabartes exercituz tes Rex

phrabar
tes Rex

grecoꝝ quē bello antiochi captū crudeliter supbeqꝫ tractauerat. i bellū secū ducit. in memor pꝛoꝝ
 sus. qꝫ hostiles eoz aios nec captiuitas minuerat. ⁊ isup iuria ⁊ indignitas exacerbauerat. Ita
 qꝫ cū inclinātā parthoz acie vidissent arma ad hostes trāstulerūt. ⁊ diu cupitā captiuitatis vltio
 nē exercitꝫ parthici ⁊ ipsiꝫ Mithrabartis regis cruēta cede executi sūt. In huiꝫ locū Artabanus
 patrius eiꝫ rex substituit. scythē at pꝛenti victoria depopulata parthia i patriā reuertitꝫ. Sꝫ Ar
 tabanus bello colchataris illato i brachio. vulneratus statim decedit. Huic Mithridates filiꝫ suc
 cedit. cui res geste magnū cognomē dederē. Quippe claritatē parētū emulatiōe virtutis accen
 sus a magnitudine supgre dit. Multa igitꝫ bella cū finitimis magna virtute gessit. multosqꝫ po
 pulos parthico regno addidit. Sꝫ ⁊ cū scythibꝫ pꝛpere aliquoties dimicauit. vltorqꝫ iurie parē
 tū fuit. ad postremū Artoadisti armenioꝝ regi bellū iulit. Sꝫ qm̄ ad armeniā trāstū facimꝫ ori
 go eiꝫ paulo altius repetēda ē. Neqꝫ. n. silētio pꝛteriri nō regnū fas ē. cū fines eiꝫ post parthiam
 oiuꝫ regnoꝝ magnitudine superēt. Sigdē armēia a cappadocia vsqꝫ vndecies cētēna milia ad
 mare caspiū pꝫ. sꝫ i latitudine milia passuum septingēta porrigit. Lōdia ē at ab armēio Iasonis
 Thessali comite. quē cū pꝫdere pp̄ ilignē piculosqꝫ regno suo virtutē Pelias rex cupet. denūcia
 ta militia i colchos eū abire iubet. pellēqꝫ arietis memorabile gētibꝫ reportare. sperās iteritū vi
 ri aut ex piculo tā lōge nauigatōis. aut ex bello tā pꝫfunde barbarie. Igitꝫ Iaso diuulgata opinioē
 tā gloriose expeditiōis cū ad eū certatiz pꝛincipes inuētutis totiꝫ ferme orbis pꝫcurreret exercitum
 fortissimoz viroz. qꝫ argonaute cognomiati sūt. cōparuit. quē cū magnis rebꝫ gestis icolumē re
 durisset. rursus a Pelie filiꝫ thessalia pulsus magna vi cū igēti multitudie. qꝫ ad famā virtutis
 eiꝫ ex oibus gētibꝫ qꝫtidie pꝫfluebat cōmite Medea vxore. quam repudiātā miseratiōe exilij rur
 sus recepat. ⁊ Medo pꝫuigno ab egeo rege atheniēsū genito colchos repetiuit. locerūqꝫ ē re
 gno pulsū restituit. Magna deinde bella cū finitimis gessit. captasqꝫ ciuitates pꝫi regno foceri ad
 abolēdā supioris militie iuriā. qꝫ filiā eiꝫ Medea abduxerat. ⁊ filiiꝫ oete egialū iter fecerat. ad
 iūxit. pꝫtiz populos qꝫ secū adduxerat. assignauit. Pꝫius hūanoꝝ pꝫ Hercule ⁊ Liberꝫ. qꝫ reges
 oriētis fuisse traditꝫ. eā celi plagā dōuissē dꝫ. populis qꝫbusdā phrygiū ⁊ asistratū aurigas casto
 ris ⁊ pollucis duces assignauit. cū albāis sedus pꝫussit. qꝫ hercule ex Italia ab albā mōte cū Se
 ryōe exticto armēta eiꝫ pꝫ Italia duceret. secuti dicūt. qꝫqꝫ mēozes italice originis exercitū. In. pꝫ
 peij bello mithridatico fres saluauere. ita Iasoni totus ferme oriēs vt pꝫditori diuinos honores
 tēplaqꝫ pꝫstituit. qꝫ parmenio dux Alexandri magni post multos ānos dirui iussit. ne cuiusqꝫ nomē
 i oriēte veneralibus qꝫ Alexandri cēt. Post morte Iasonis Medus emulus virtutis eiꝫ i honore
 matris mediā vrbē pꝫdidit. regnūqꝫ e noie suoz medoz pꝫstituit. sub cuiꝫ maiestate oē postea im
 perū fuit. Albāis vicie amazōes sunt. qꝫruz reginā Thalestrē pꝫcubitum Alexandri petisse multi
 auctozes pꝫdicāt. Armeniꝫ qꝫqꝫ ⁊ ipsiꝫ Thessalus vnus dꝫ numero ducuz Iasonis recollecta mul
 titudie. qꝫ amisso Iasōe rege passiz vagabat Armenia pꝫdidit. a cuiꝫ mōtibꝫ nigris fluiꝫ modici
 milia passuū grāde tā flumē i regiōe Sophene emergit. ac si i paludes. Euphratis recipit. Igitꝫ
 Mithridates rex parthoz post bellū armēie pp̄ crudelitātē a senatu parthico bello pellit. Fra
 ter eiꝫ Horodes cū regno vacās occupasset Babylonā qꝫ Mithridates pꝫugerat diu obsedit. ⁊
 fame coactos i deditionē oppidāos cōpellit. Mithridates at fiducia cognatiōis vltro se i pꝫtātē
 Horodis tradit. Sꝫ Horodes plus hostē qꝫ sꝫfrez cogitās i pꝫspectu suo trucidari euz iussit. ⁊ post
 hec bella euz rōanis gessit. Crassūqꝫ i peratorē euz filio ⁊ oī exercitū Rōano deleuit. Huiꝫ filiꝫ pa
 corus missus ad pꝫsequēdas Romāi belli reliqꝫas magnis rebꝫ i syria gestis i parthiā pꝫi susce
 ptus reuocat. qꝫ absente exercitꝫ parthoz relicꝫ i syria a Cassio qꝫitore Crassi euz oibꝫ ducibus
 trucidat. His itaqꝫ gestis nō magno post tpe rōanis iter Cesare Pōpeiūqꝫ cuile belluz oritꝫ. i qꝫ
 parthi Pōpeianaz partiuꝫ fūere. ⁊ pp̄ amicitia euz Pōpeio bello Mithridatico iunctā ⁊ pꝫpter
 Crassi necē. cuiꝫ filiuꝫ i pꝫibus Cesaris esse audierāt. quē vltorē pꝫis victore Cesare futuz nō dū
 bitabāt. Itaqꝫ victis pꝫibus Pōpeianis ⁊ Cassio ⁊ Bruto auxilia aduersus Augustuz ⁊ Anto
 niuz misere. Et post belli finē rursuz Pacoro duce euz Labiō in ita societate syriā ⁊ Asiā. vastā
 uere. Castraqꝫ vētidij. qꝫ post Cassiū absēte Pacoro exercituz parthicuꝫ fuderat. magna mole ag
 grediuntꝫ. sꝫ ille simulato tōre diu se pꝫtinuit. ⁊ isultare parthos aliqꝫntisp̄ passus ē. Ad postremū
 i securos letosqꝫ pꝫtez legionuz emisit. qꝫruz ipetu fusi parthi i diuersa abire. pacorus cū fugiētes
 suos abduxisse secuz legiōes Rōanas putaret. castra Vētidij veluti sine defensoribꝫ aggreditꝫ.
 Tunc vētidijꝫ reliqꝫ pꝫte legionū emissa vniuersā parthoz manuꝫ euz rege ipso Pacoro iter fecit.
 nec vllō bello parthi vnqꝫ maiꝫ vulnus acceperunt. Decuz nunciata i parthia cēt. Horodes
 pꝫ Pacori. qꝫ pauloātē vastatā syriā occupatā Asiā a parthibꝫ audierat. victorēqꝫ Pacorum Ro
 manoz gloriabāt. repente filij morte ⁊ exercitus clade audita ex dolore ad furorem vertitur.
 Multis diebus non alloqui quenquam. non cibum sumere. non vocem mittere. ita vt mutus
 factus videretur. Post multos deinde dies vbi dolor vocem laxauerat. nihil aliud quā Pacoz
 vocabat. Pacorus illi videri. Pacorus audiri videbatur. cum illo loqui cum illo cōsistere. iter
 dum quasi amissuz flebiliter dolebat. Post lōgum deinde luctuz alia sollicitudo miserandum se
 nez innadit. quem ex numero triginta filioꝝ in locum Pacoro regem constituat. Multe peli

Artabanus

**Armenij
regni ⁊ gē
tis origo**

**attēde que
de iasone ⁊
Medea
rogus**

**Medoz
nomen ar
menus**

**Armenia
Tigris**

**Horodes
parthoz
Rex
Crassus**

**Ventidius
parthos
euz rege oc
cidit**

ces. ex quibus generata tanta inuictus erat. pro suis quoque queque sollicitate animus senis obsidebat. Sed
 fauus parthie fecit. in qua iam quasi solene est reges parricidas haberi. ut sceleratissimus omnium et
 ipse Dibrabartes nomine statueret. Itaque statim quasi nollet mori naturaliter patrem interfecit. fratres
 quoque triginta trucidat. sed nec in filiis cessant parridia. Nam cum istos sibi optimates pro assidua
 scelera videret. nec esset. qui nominari rerum posset. adultum filium interfici iubet. Huic Antonius pro auxi-
 lium aduersus se et Cæsarem latum bellum cum sedecim validissimis legionibus intulit. sed grauius
 multis plius vexatus. a parthia refugit. qua victoria insolentior Dibrabartes redditus cum multa
 crudeliter consuleret. in exilium a populo suo pellit. Itaque cum magno tempore finitimas ciuitates. et ad
 postremum scythas precibus fatigasset. scytharum maximo auxilio in regnum restituit. Hoc absente re-
 gem parthi Tyridatem quendam constituerant. qui audito scytharum aduentu magna amicorum
 manu ad Cæsarem in Hispania bellum tunc temporis gerentem profugit. obside Cæsari minimum filium
 Dibrabartes ferens. quem negligentius custoditum rapuerat. Quo cognito Dibrabartes legatos
 statim ad Cæsarem mittit seruum suum Tyridatem et filium remitti sibi postulat. Cæsar et legatione
 Dibrabartes audita. et Tyridatis postulatis cognitis. Nam et ipse restitui in regnum desiderabat. iu-
 ris Romanorum futuram Parthiam affirmans si eius regnum numeris eorum fuisset. neque Tyrida-
 tem deduxit se Parthibus dixit. neque aduersus parthos Tyridati auxilia datur. ne in a Cæsare ni-
 hil pro omnia obtentum videret. et phrabarti filium sine precio remisit. Tyridati quoad manere apud
 romanos vellet. opulentum sumptus preberi iussit. Post hec finito Hispano bello. cum in Syriam
 ad componendum orientis statum peruenisset. metum Dibrabarti iniunxit. ne bellum Parthie vellet in-
 ferre. Itaque tota parthia captiui ex Crassiano siue Antonij exercitu collecti signaque cum his mi-
 litaria Augusto remissa. Sed et filij ne potestque phrabartes obsides Augusto dati plusque Cæsar ma-
 gnitudine sui nominis fecit. quam armis alius imperator facere potuisset.

Att. aduer-
sus phra-
bartes mo-
uit

Tyridates

Signa Ro-
crasso ad-
pta augu-
sto remittit-
tur

Justinus historici liber. xliij.

Arthibus orientalibusque ac totius propemodum orbis rebus expeditis ad initia Roma-
 ne urbis Trogo velut post longam peregrinationem domum reuertitur. ingrati cuius of-
 ficiū existimans. si cum omnium gentium res gestas illustrauerit de sola terra patria taceat.
 Breuiter igitur initia Romani imperij perstringit. ut nec modum propositi operis excedat.
 nec utique originem urbis que est caput totius orbis silentio permittat. Italie cultores primi ab
 origines fuisse quorum rex Saturnus tante iustitie fuisse dicitur. ut neque seruiet sub illo quibus. neque quicquam
 quod priuate rei habuerit. sed omnia cetera et in diuisa omnibus fuerint. veluti vnum cunctis patrimonium
 esset. Ob cuius exempli memoriam cautum est. ut saturnalibus exequato omnium iure passim in conui-
 uis serui cum dominis recumbant. Itaque italie regis nomine saturnia appellata est. et mons que in
 habitabat Saturnus. in quo nunc veluti a Jove pulso sedibus suis Saturno capitolium est. Post
 hunc tertio loco regnasse Faunum ferunt. sub quo Euander ab Arcadie urbe pallateo in italiam
 cum medio turba popularium venit. cum Faunus et agros et motem que ille postea palatinum appella-
 uit. benigne assignauit. In huius radicibus templum Lyceo. que greci Dana. romani Lupercum
 appellat. constituit ipsius dei simulacrum nudum caprina pelle amictum est. quo habitu nunc Rome lau-
 pcalibus decurrit. Fauno fuit vxor nomine Fatua. que assidue diuino spiritu impleta velut pro furore su-
 tura premonerat. unde adhuc que inspirari solent. fatuari dicuntur. ex filia Fauni et Hercule que eodem tempore
 extincto Beryoe armenta victorie premia pro italia ducebat. stupro conceptus Latinus precreat. quo
 tenente regnum Aeneas ab Ilio Troia a grecis expugnata in italia venit statimque pro excepit
 cum in acie exercitum eduxisset. et ad colloquium vocatus tanta admiratione sui latino prebuit. ut in so-
 cietate regni reciperet. et Lauinia in matrimonium data ei gener ascisceret. Post hec cetera viriusque
 bellum aduersus Turnum rutilorum regem pro fraudatas Lauinie nuptias fuit. in quo et Turnus et Lati-
 nus interierunt. Igitur cum Aeneas iure victore utroque populo potiret. urbem ex nomine vxoris Lauinie
 condidit. Bellum deinde aduersus Mezentium regem ethruscorum gessit. in quo cum ipse occidisset. in locum
 eius Alcanius filius successit. qui Lauinio relicto longam albam condidit. que trecentis annis caput re-
 gni fuit. Post multos deinde urbis huius reges ad postremum Numitor. et Amulius regno potiti
 sunt. Sed Amulius cum in etate potioris Numitorez oppressisset. filiam eius Reba in perpetuam virgini-
 tatem ne quis vindex regni sexus virilis ex genere Numitoris oriret. demerit. addita iniurie spe-
 cie honoris. ut non danata sed sacerdos electa videret. Igitur clausa in luco Martis sacro duos pue-
 ros incertum stupro an ex Marte conceptos enixa est. quo cognito Amulius multiplicato metu pro
 euentu duos pueros exponi iubet. et puellam vinculis onerat. ex quorum iniuria decessit. Sed fortuna
 origini Romane prospiciens pueros lupam alcedos obtulit. que amissis catulis distenta vbera exi-
 nanire cupiens nutrice se infantibus prebuit. cum sepius ad paruulos veluti ad catulos reuerteref-
 re Faustus pastor animaduertit. subtractosque sere inter greges pecorum agresti vita nutriuit. marti-
 os pueros fuisse siue que in luco Martis enixi sunt. siue que a lupa. que in tutela Martis est nutriti
 veluti manifestis argumentis creditum est. Nomina pueris. alteri Remo. alteri Romulo fuisse. adul-
 tis iter pastores de virtute quotidiana certamina et vires et pnicitate auxere. Igitur cum latrones
 a rapina pecorum industrie frequenterque summouerent. Remus ab iisdem latronibus captus.

antiquus
Italie sta-
tus saturn-
nus

Faunus
Euander

Fatua
Fatuari

Reba

Lupa

Remus ca-
pitur

et veluti ipse esset quod in alijs phibebat. regi offert. crimini dat. quasi greges Numitoris iſe
 stare ſolitus eſſet. Tunc a rege i vltionē Numitori tradit. S; numitor adoleſcentia iuuenis p
 motus et i ſuſpitione; expoſiti nepotis adductus. cū eū nunciſiamenſis filie ſimilitudo. nunc
 etas expoſitiōis tpiibus cōgruēs anxiū teneret. repente fauſtulus cū Romulo ſupuenit a q ori
 gine cognita pueroꝝ facta conſpiratione et adoleſcentes in vltionē materne necis et Numitor
 in vindictā capti regni armant. Occiſo Amulio regnū numitori reſtituit. et ibi vrbs Romana
 ab adoleſcentibus cōdit. Tunc et Senatus centū ſeniorꝝ. q patres dicitur ſunt. cōſtituit tūc et vici
 nis cōnubia paſtoꝝ dedignantibus virgines ſabine rapiūt. ſinitimisq; populis armis ſubie
 ctis primū italie moꝝ orbis ipeꝝ queſtū. De ea adhuc ipa reges baſtas p diademate habe
 bant. quas greci ſceptra dixerunt. Nā et ab origine reꝝ p dijs immortalibus veteres baſtas colue
 re. ob cuius religioſis memoria adhuc deoꝝ ſimulacris baſte addunt. tpiibus Tarquinij regis
 ex aſia Phocēſiū iuuentus oſtio tyberis iuecta amicitia cū Romanis iunxit. Inde in vltimos
 gallie ſinus nauibus pfecta Maſſilia iter ligures et ſeras gentes galloꝝ cōdidit. magnaſq; res
 ſiue dum armis ſe aduerſus gallica ſeritate iuent. ſiue dū vltro laceſſunt. a qbus fuerāt ante la
 ceſſiti geſſerunt. Nāq; Phocēſes ex ignauitate ac macie terre coacti ſtudioſius mare q; terras
 exercuerunt. piſcando mercando plerūq; et latrocinio maris quod illis tpiibus gloria habebat
 vitā tolerabāt. Itaq; i vltimā oceani orā pcedere auſi i ſinū gallicū oſtiū Rhodani amnis d
 uenere. cuiꝝ loci aminitate capti reuerſi domū referentes. q viderāt plures ſollicitare. duces claſ
 ſi Furius et Peranus fuere. Itaq; ad regē Segoregioꝝ Senanū noie in cuius ſinibꝝ vrbē pde
 re geſtiebāt. amicitia petētes cōueniunt. Forte eo die rex occupatus i apparatu nuptiarum Gy
 re geſtiebāt. amicitia petētes cōueniunt. Forte eo die rex occupatus i apparatu nuptiarum Gy
 ptis filie erat. quā moꝝ gentis electo iter epulas genero nuptiū tradere illi parabat. Itaq; cuꝝ
 ad nuptias iuitati oēs pceſſiſſent. rogant et greci hoſpites ad cōiuuiū. Introducta deinde vir
 go cū iuberet a pie aquā porrigere ei. quē vix eligeret. nūc omiſſis oibꝝ ad grecos puerſa aquā
 Perāo porrigit. q factꝝ ex hoſpite gener locū pde de vrbis a ſocero accepit. Cōdita igit Maſſi
 lia ē ppe oſtia Rhodani amnis i remoto ſinū veluti i angulo maris. ſ; ligures i remeti vrbis i
 uidētes grecos aſſiduis bellis fatigabāt. Qui picula ppulſando i tūc enituerunt. vt victis hoſti
 bus in captiuis agris multas colonias cōſtituerent. Ab his igit galli et vltꝝ vite cultoris depo
 ſita et māſuefacta barbaria et agroꝝ cultus et vrbes membꝝ cingere didicerūt. Tūc et legibꝝ nō
 armis viuere. tunc et vitē putare. tūc oliuā ſerere cōſueuerūt. Adeoq; et magnus et hoibꝝ et re
 bus i poſitis ē nitor. vt nō grecia in gallia emiſſa. ſ; gallia in Greciā translata videret. Moꝝ
 tuo rege Senano Segoregioꝝ. a q locus acceptus pden de vrbis fuerat. cū regno filius ei ſuccel
 ſiſſet. Lōmanus affirmāte regulo quodā qnq; Maſſilia exiitio ſinitimis populis futura oppri
 mendāq; et ipſo ortu ne moꝝ validior ipſꝝ obzueret. ſubnectit et illā fabulā Lanē aliqñ pariu
 grauidā locū a paſtoꝝ pcaro petiſſet. in quo pareret q obtēto iterato petiſſet. vt ſibi educare i co
 dē loco catulos liceret. ad poſtremū adultis catulis ſuitā domestico pñdio pprietatē loci ſibi vē
 dicāſſet. Nō aliter Maſſilienſes q nunc iquilini videant. qnq; dnos regionū futuros. his inci
 tatus rex iſidias Maſſilienſibꝝ extruit. Ita ſolēni floꝝalioꝝ die multos fortes ac ſtrenuos viros
 hoſpitiꝝ iure miſit i vrbē. plures Scirpis latētes ſrōdibusq; ſuſpectos i duci vehiculis iubet. et
 ipſe cū exercitu i pꝝimis mōtibus deliteſcit. vt cū nocte pdictis apte porte forent. tēpeſtue ad in
 ſidias adēſſent. vrbēq; ſono ac vino ſepulta armati iuaderent. S; has iſidias mulier q dā regis
 cognata pdidit. q a dūterari cuꝝ greco adoleſcente ſolita in amplexu iuuenis miſerata formaꝝ
 eius iſidias aperit. piculūq; declinare iubet ille rē ſtatꝝ ad magiſtratꝝ deſert. atq; ita patefa
 ctis iſidias ligures cōprehenſit. latentesq; ſcīrpiſ pꝝabūt. qbus oibus iſidiant
 regi iſidie tendunt. Leſa ſunt cū ipſo rege hoſtiū. vij. milia. Exinde Maſſilienſes feſtis diebus
 portas claudere. vigiliās agere. ſtationē in muris obſeruare. pegrinos recognoſcere. curas ha
 bere. ac veluti bellū habeāt. ſic vrbē pacis tpiibus cuſtodire. adeo illic bene iſtituta nō tempoꝝ
 neceſſitate. ſ; recte faciēdi cōſuetudine ſeruāt. poſt hec illis magna cū liguribꝝ magna cū gallis
 fuere bella. q res et vrbis gloria auxit. et virtutē grecoꝝ multiplicata victoria celebrē iter ſiniti
 mos reddidit Carthaginenſiū quoq; exercitus cū bellꝝ captis piſcatoꝝ nauibus ortū eſſet. ſe
 pe ſuderunt. pacemq; victis dederunt. cū hispanis amicitia iunxerunt. Lū Romanis ppe ab
 initio cōdite vrbis ſedus ſūma fide cuſtodierunt. auxilijsq; in oibus bellis industrie ſocios iu
 uerunt. q res illis et viriū fiduciaꝝ auxit. et pacē ab hoſtibus preſtitit. Dū igit Maſſilia ſama re
 rum geſtaꝝ et abundantia opum et virꝝ gloria virente floꝝeret. repente ſinitimi populi ad no
 mē Maſſilienſiū delendū veluti ad cōe extingendum incendiū cōcurrunt. Dux cōſenſu oium
 Laramandus regulus eligitur. q cum magno exercitu lectiſſimoꝝ viroꝝ vrbem hoſtiū obſide
 ret p quietem ſpecie Torue mulieris. que ſe deaz dicebat. exercitus vltro pacē cuꝝ Maſſilienſibꝝ
 fecit. petitoq; vt intrare vrbē et deos eoꝝ adorare liceret. cū in arcē Minerue veniſſet. conſpecto
 in portibus ſimulacro deꝝ. quam per quietem viderat. repente exclamat illam eſſe. que ſe nocte
 exterruiſſet. illamq; recedere ab obſidione iuſſiſſe. gratulatusque Maſſilienſibus quod ani
 maduerteret eos ad curam deoꝝ immortalium pertinere. torque aurea donata deā in perpe

Roma con
ditur
Senatus

Tarquinij
tempora
Maſſilie
conditio

Furius
Peranus
Atf. iſpera
tas nupti
as

Atf. fabulā

Floꝝalia a
pud maſſi
lienſes

Lomam
regis ce
des iteritꝝ

Lart. a
maſſilienſi
bꝝ victi

tuum amicitiam cū massiliensibus iunxit. Parta pace & securitate fundata reuerentes a delphis massiliensium legati. quo missi munera Apollini tulcrāt. audiuerāt vrbē romanā a gallis captā incensamq3. quam rem nunciataz domi publico funere massilienses psecuti sunt. aurumq3 & argentum publicū & priuatum cōtulerunt ad explendū pondus gallus. a quibus redēptam pacez cognouerāt. Ob quod meritū & imunitas illis decreta. & locus spectaculoz in senatu datus & sedus equo iure percussus. In postremo libro Trogus maiores suos a volscis originem ducere auū suum Trogum Pompeium sertoriano bello ciuitatem Sn. Pompeio percepisse dicit patuum mithridatico bello turmas equitum sub eodem Pompeio duxisse. patrez quoq3 sub Laio Cesare militasse epularumq3 & legationum simul & annuli curam habuisse.

¶ Iustini historici liber. xliij.

Hispania sicuti Europe terminos claudit. ita & huius opis finis futura ē. hanc veteres ab hybero amne primū hyberia. postea ab Hispalo hispania cognominauerunt. Nec inter africa & gallia posita oceani freto & pyreneis motibus claudit. sicut mior vtraq3 terra ita vtraq3 fertilioz. Nā neq3 vt africa violento sole torret. neq3 vt gallia assiduis vētis fatigat. Sed media inter vtranq3 hinc tēperato calore inde felicibus & tēpestiuis imbribus i oia frugum genera secunda ē. adeo vt nō ipsis tm incolis verum etiā Italie vrbibz romane cunctaz rerum abundantia sufficiat. Vinc. n. non frumenti tm copia magna est. verum et vini mellis oleiq3. Nec ferri solum materia precipua est. sed & equoz pnices greges. Nec sūma tm terre laudanda bona. verum & abstrusoꝝ metalloꝝ felices diuitie. Jam lini spartiq3 vis igens. minij certe nulla feracior terra. in hac cursus amniū non torrentes rapidiq3 vt noccat. s3 lenes & vineis campisq3 irrigui estuarijsq3 oceani affatim piscosi pleriq3 et diuites auro quod i paludibus vebunt. vno tm pyrenei montis dorso adberet gallie. reliquis partibus vndiq3 i orbem mari cingitur. Forma terre ppe quadrata. nisi qd arctantibus freti littoribus in Pyreneū cogit. Porro pyrenei motis spatium sexceta milia passuū efficit. Salubritas celi per omnē Hispania equalisq3 aeris spiritus nulla paludiu graui nebula inficit. Huc accedunt & marine aure vndiq3 aduersus assidui flatus. quibus omnē puincia penetrantib⁹ euentilato terrestri spiritu precipua omnibus sanitas reddit. Corporea hominū ad inedia laborēq3. animi ad mortē parati. dura oibus & stricta perfimonia. bellū q3 ocium malunt. si extraneus deesset. domi hostē querunt. sepe tormentis p silentio rerum creditarū imortui. adeo illis fortior raciturnitatis cura q3 vitece lebza. eadē et bello punico serui illius patientia. qui vltus dnm inter tormēta risu exultauit. sere naq3 letitia crudelitate torquetū vicit. Velocitas genti p̄turi. in quies animus plurimis. militares equi. & armis sanguine ipsoꝝ cariora. Nullus nisi festis diebus epulaz apparatus. aqua calida lauari post secūdū bellū punicū a romanis didicere. In tanta seculoꝝ serie nullus illis dux magnus p̄ter Viriatū fuit q anos decē romanos varia victoria fatigauit. adeo feris pprioz q3 hominibus igenia sunt. quē ipsum nō iudicio populi electū. sed vt cauēdi scientē declinatorūq3 periculoꝝ peritū secuti sunt. Cuius ea virtus cōtinentiaq3 fuit. vt cū cōsulares exercitus frequenter vicerit tantis rebus gestis nō armorū. nō vestis cultū. nō deniq3 victū mutauerit. sed i eo habitu quo p̄mū bellare cepit. pseuerauerit. vt quis gregarius miles ipso imperatore et opulenti or videret. In lustranis iuxta fluuū taguz equas vēto cōcipere multi auctozes pdiderunt. que fabule ex equaz fecunditate & gregum multitudine nate sunt. qui tanti in galletia ac lustrania tā pnices visunt. vt non imerito ipso vēto concepti videant. Gallegi autem grecam sibi originem asserunt. Siquidem post finē troiani belli teucrū morte Aiadis fratris inuisū patri Thelamoni cū non recipere. in regnū Lypzū concessisse. atq3 ibi vrbē nomine antique patrie Salaminam cōdidisse. In de accepta opinione paterne mortis patriā repetisse. Sed cū ab Eurice Aiadis filio accessū prohiberet hispanie littoribus appulsū. loca vbi nunc ē Carthago noua occupasse. in de galletiā transisse. positūq3 sedibus genti nomen dedisse. Galletie aut portio amphilocū dicuntur. Regio cuz eris & plumbi vberissima. tm minio qd etiā vicino flumini nomē dedit. auro quoq3 ditissima a deo vt et aratro frequenter glebas aureas excidat. In hui⁹ gentis finibus sacer mōs est quē ferro violari nefas habet. Sed si quādo fulgure terra pscissa est. que i his locis assidua res ē. defectū auruz velut dei munus colligere pmittit. semine res domesticas agroꝝq3 culturas administrat. ipsi armis & rapinis seruiunt. p̄cipua his quidez ferri materia. sed aqua ipso ferro violentioz. Quippe temperamēto eius ferrū acrius reddit. nec vllū apud eos teluz probat. qd nō aut Bilbili fluuio aut calybe tingat. Vnde et chalybes fluuij huius finitimi appellati. ferro q3 ceteris prestare dicunt. Saltus vero carcheseoꝝ. in qbus Titanas bellū aduersus deos gessit se pdit. Incoluere curetes. quoz rex vetustissimus Gargoris mellis colligēdi vsū p̄mus iuenit. Huic cū ex filia stupro. puenisset. pudore flagitij varijs generibus extigui paruuluz voluit. sed p oēs casus fortuna quadā seruatus. ad postremum ad regnuz tot periculoꝝ miseratione puenit. Primuz omnium cū euz exponi iussisset. & post dies ad corpus expositi requirēduz misisset. inuentus est vario ferarum lacte nutritus. Deinde relatu domum tramite angusto. per quē arma comēare consueuerāt. proijci iubet crudelis prozsus. qui proculcari nepotem. q3 simplici

Ro. a massiliensibus auro adiuti se nōico bello

Vnde hispania dicta ab hybero

Dispanie laus

Dispanie forma

Admiranda serui tormentis + abs perim
= hispani aqua calida amdo bello punico a Viriatū

Concept⁹ equarum ex vento ex

Galleci greca ori
Salamina vrbs cond p̄ro a Tenoro.

Galletie portio amphilocū

Thumē a
Atf. mirā accepit. qd vberissima naturam

Chalybs
Saltus carcheseoꝝ
Gargoris
Rex Cureto
Gargoris mellis vsu
seuitia i. ne potem p̄ filij stupro

Qua bilbilis flumij quē in xota calataynt
hocie aut calybe fecerū probat.

ante multis obiecto mortibus
idem seruato / nutritis aseris
regem multo sapere rualit

**Cerua pue
rum glit**

**Habidis
Rex primus**

utro domari / frumie
co serere docuit.

**Beriones
trus frēs**

ut
is
us
} nutriti aseris.

mi Tyri origine sicut
agnosces.

**Cartha. in
hispaia im
perium**

Primum

**Augustus
hispaniam
demum pa
cauit.**

morte interfici maluit. Ibi quoque cum inuiolatus esset. nec allimentis egeret. canibus prius ieiunis et multorum dierum abstinentia cruciatis. mox etiam subibus obijci iubet. Itaque cum non solum non nocerent. verum etiam quarundam verberibus aleretur. ad ultimum in oceanum abijci iussit. Tum plane manifesto quodam numine inter furientes estus ac reciprocantes undas velut naue non fluctu veberetur. leni salo in litore exponitur. nec multo post cerua affuit que verbera paruulo offerret. Inde denique conuersatione nutricis eximia puero pernicitas fuit. interque ceruorum greges diu montes saltus que haud inferiori velocitate peragravit. At postremum laqueo captus regi datus dono est. Tunc et linamentorum similitudinem et notis corporis. que iniuste paruulo fuerant. nepos agnitus. Admiratione deinde tot casuum periculorumque ab eodem successor regni destinatur. Nomen illi impositum Habidis. qui ut regnum accepit. tante magnitudinis fuit. ut non frustra deorum maiestate periculis ereptus videretur. Quippe barbarum populum legibus iunxit. et boues primo aratro domari. frumentaque sulco serere docuit. et ex agresti cibo melioribus vesci odio eorum. que ipse passus fuerat. homines coegit. Huius casus fabulosi viderentur. nisi et Romanorum conditores lupa nutriti. et Tyrus rex per sarum cane alitus proderetur. Ab hoc et ministeria seruilia populo interdicta. et plebs in septem vrbes diuisa. Mortuo abide regnum per multa secula a successoribus eius retentum est. In alia parte Hispanie et que ex insulis constat. regnum penes Beryonem fuit. In hac pabuli tanta letitia est. ut nisi abstinentia interpellata sagina fuerit. pecora rumpantur. Inde denique Armenta Beryonis. que illis temporibus oleo opes habebantur. tante fame fuere. ut Herculem ex Alia prede magnitudine illexerint. Porro Beryones ipsum non triplicis nature. ut fabulis proditur. fuisse ferunt. sed tres fratres tante concordie extitisse. ut vno animo omnes regi viderentur. nec bellum Herculi sua sponte intulisse. sed cum armenta sua rapi vidissent. amissa bello repetisse. post regna deinde Hispanie primi Carthaginenses imperium prouincie occupauere. Nam cum Gaditani a Tyro. vnde et Carthaginensium origo est. sacra Herculis per quietem iussi in Hispaniam transtulissent. vrbesque ibi condidissent. inuidetibus incrementis noue vrbis finitimis hispanie populis ac propterea Gaditanos bello laceffentibus auxilium consanguineis Carthaginenses miserunt. Ibi felici expeditione et Gaditanos ab iniuria vendicauerunt. et maiorem partem prouincie imperio suo adiecerunt. Postea quoque horum tantibus prime expeditionis auspicijs Hamilcharem imperatorem cum magna manu ad occupandam prouinciam miserunt. qui magnis rebus gestis dum fortuna inconsultius sequitur. in illudias deductus occiditur. In huius locum gener ipsius Hasdrubal mittitur. qui et ipse a seruo hispani cuiusdam vlciscentis domini iniustam nece interfectus est. Maior utroque Annibal imperator Hamilcharis filius succedit. Siquidem res gestas vtriusque supergressus vniuersam hispaniam domuit. Inde Romanis illato bello Italia per annos sedecim varijs cladibus fatigauit. Tum interea Romani missis in hispaniam Scipionibus primo penos prouincia expulerunt. Postea cum ipsis hispanis graua bella gesserunt. nec prius perdomite prouincie iugum hispanie accipere potuerunt. quam Cesar Augustus per domito orbe victricia ad eos arma transtulit. populorumque barbarum ac ferum legibus ad cultiorem vite usum tractum in formam prouincie redegit.

**Iustini historici viri clarissimi epitomatum in Trogi
Pompeij historias liber. xliij. et vltimus feliciter finit.**

Ad magnificū comitē Petrū Mariā Rubeū parmēse Philippi beroaldi Bononiēsis Epistola.

Veniamodū Dinocrates architect^o clarissime vir pœra statura, facie haud illibe-
rali, formaq; totius corpis venustissima Alexadrū macedonē, q. ex rebus actis & au-
ctis Magni cognomē iuēt, & sibi cōciliare elaborauit, & elaborādo affecut^o ē, ita q̄q; tibi, vt spero, gratus ero pueniāq; ad cōmēdationē p̄sidio litterarū doctricq; fauore
Cognoui enī te nō solū litterario studio delectari, verū etiā qd̄ pinde dignū ē laude, litteratorū
hominū amatissimū. O magna fecūditas animi, o p̄lara ingenij āplitudo, quū clemētia dictato-
rē Cēsare, liberalitate Lymonē, elegantia cultus victusq; splendore Lucillum vel equares vel
antecelleres, oībusq; virtutibus esses ornatus. Vt emineres vn̄ decūq; laudatissimus amemo-
res litteras humanitatisq; studia avidissime cōplexus es, sempq; existimasti p̄clarū eiusdem
Alexādrī magni dictū esse habendū ī memoria atq; ī pectore lōge nobilius lōge fore p̄stantius
litteris ātecellere q̄mpio atq; diuinijs. Quapropter quū ego nup̄ rogatu Henrici Coloniēsis,
Senis īp̄ressoris solertissimi, L. Florū curiosē diligēterq; emēdassē, tuo eū nomini dicare cōsti-
tui, vt ī mille exēplaria trāscript^o testimoniū quōtidie exhibeat mee erga te obseruatiē atq; amo-
ris, simul vt successiuis tu t̄pib^o ista legēdo p̄noscas, q̄ Rōan^o populus dōi forisq; p̄ tot ānos bel-
lā gesserit, p̄ q̄s viros q̄busq; artib^o īperij pepit, & p̄tū auxerit, & auctū ad sūmū fastigiū suismet
virib^o euerterit: & eueritū p̄ augustū tādē Cēsare sublimius erexerit. Que oīa, L. Florus q̄tuor
q̄si epithomatis ita scite colligit, ita enucleate distinxit. Ita breuiter enarrauit. Vt cūcta tanq; ī il-
lustri positā monūento itueri & cōprehēdere facillie q̄as. Disertus ē, vebemēs, distictus, varius
breuis cōcinus cū splendore ac luce verborū. Florū itaq; clarissime vie quū litterario ocio, qd̄ oī pe-
ne negotio pulchrius ē, se tradideris ī mānū sumere & subidelegere nō spernas cui^o frequens
lectio oppido litterata multū delectare, nec minus p̄desse poterit. S; ne morosior sit p̄logus q̄
fabula, iā historiā. L. Florū luculētā conspicias queso, & me in numerum tuorum recipias vnū
vt lepidissimus poeta ait, si superest locum rogantem. Vale.

Lucij flori gestorum romanorum epitoma incipit.

Opulus Romanus a rege Romulo in Cēsare Augustū septigētos p̄ ānos t̄m̄ op̄erū
pace belloq; gessit, vt siqs magnitudinē īperij cū ānis cōferat etatē vltra putet, ita late
p̄ orbē terrarū arma circūtulit, vt q̄ res eius legūt, nō vnus populi s; generis huma-
ni facta d̄scāt. Nā tot laboribus piculisq; iactans est vt ad cōstitūendū eius īpiū con-
tēdisse virtus & fortuna viderētur. Quare cū precipue hoc quoq; sicut cetera opere p̄ciū sit co-
gnoscere, t̄m̄ q; ipsa sibi obstat magnitudo rerūq; diuersitas acie intētionis abrūpit, faciā qd̄ so-
lent, q̄ terrarū situs pingūt ī breui q̄si tabella totā eius imaginē amplectar, si nihil vt spero admi-
rationē principis populi collaturus, si pariter atq; ī semet vnīuersā magnitudinē eius ostende-
ro. Si q̄s ergo populū Rō, q̄si hoīem cōsideret, totāq; eius etatē p̄cēseat, vt cepit, vtq; adoleuerit
vt q̄si ad quēdā iuente florē puenerit, vt postea veit cōsenuerit, q̄tuor gradus p̄cessusq; eius
iueniet. Dria etas sub regibus fuit p̄pe, ccl. p̄ ānos q̄bus circū ipsā matrē suā cū finitimis lucta-
tus est. Nec erit eius īfāntia. Sequēs a Bruto Collatioq; cosulibus ī Appiū Claudiū Quintū
Fuluiū cōsules, cc. ānos patz, q̄bus subegit Hoc fuit tēpus viris armisq; icitatissimū. Ideo q̄s
adolescētā dixerit, Debinc ad Cēsare Augustū, ccl. āni, q̄bus totū orbē pacauit, hic iā ipsa iuē-
ta ipij & q̄si quedā robusta maturitas A Cēsare Augusto ī seculū n̄m̄, aut nō multo minus āni
cc. q̄bus ībertia cēsaz q̄si cōsenuit atq; decorit, nisi q̄ sub Traiāo p̄cipe mouet lacertos, & p̄ter
spē oīum senectus ipij q̄si reddita iuēute reuireseit. Drius ille & vrbis & īperij cōdutor Romu-
lus fuit a Marte genitus & Rhea Siluia; hec de se sacerdos grauida cōfessa ē, nec mox fama du-
bitauit, cū Amulij īperio abiectus ī p̄fluētē cū Remo fratre nō potuit extigui, siq; dē & Tyberius
annē repressit, & relictis catulis lupa vagitū secuta vbera admouit īfātib^o matrēq; se gessit. Sic
reptos apud arborē Faustulus regis pastor tulit ī casā, atq; educauit. Alba tūc erat latio caput
Iulij opus, nā Launiū p̄ris Aeneae cōtēpserat, ab his Amulius iā septia sobole regnabat, fratre
pulsō Numitore cuius ex filia Romulus Igif̄ p̄ria iuēte face patruū Amuliū ab arce deturbat
quū repōit, ipse flūinis amator & mōtiuz, apud quos erat educatus menia noue vrbis agitabat,
gemini erāt, vter auspicaret & regeret adhibuere piacula. Rimus montē auētīnuz, hic palatīnū
occupauit, prior ille sex vultures, hic postea, s; xij, vidit sic victor augurio vrbē excitat, plēus spei
bellatricē fore, ita illi assuete sanguini & p̄de aues pollicebāt, ad tutelā noue vrbis sufficere val-
lū videbat, cuius dū irridet angustias Remus idq; īcrepat saltu, dubiū an īflu fratris occisus
est, p̄ria certe victiā fuit, mūitionēq; vrbis noue sanguie suo cōsecrauit imaginē vrbis magis q̄
vrbē fecerat, icole d̄cerāt erat ī p̄rio lucus hūc Aylū facit, & statī mira vis hoīuz latini tusciq; pa-
stozes, qd̄ ā trāsmarini phryges, q̄ sub enea, Archades q̄ sub Euādro duce īfluxerant. Ita ex
varijs q̄si elemētis cōgregauit corpus vnū, populūq; Romanū ipse fecit, res erat vnus etatis,
populus viroz, Itaq; matrimōia a finitimis petita, qz nō īpetrabant, manu capta sunt. Simu-
latis quippe ludis equestribus, virgines que ad spectaculū venerāt p̄de fuere, & hec statiz cā

d. cc. āte ab
origine vr-
bis ad au-
gustum

etatis par-
tes que ro-
po. cōtigit

Romulus

Remus oc-
ciditur

Sabinorū raptus prima spolia opima. belloꝝ. Pulsi fugatiqꝫ Veietes cenientiu captū ac dirutū ē oppidū. spolia isup opima de rege feretrio Ioui māibus suis rex reportauit. Sabinis pdite porte p virginē nec dolo. sꝫ puella pēiū rei qꝫ gerebāt ī sinistris. petierat. dubius clypeos an armillas. Illi vt z fidē soluerēt z vlciscerēt. clypeis obuere. Ita admissis itra menia hostibus. atrox ī ipso foro pugna. adeo vt Romulus Ioue oraret. vt fedā suoz fugā fingeret. Nictē plus est Stator Iuppiter. tā dē seuiētibꝫ iteruene re rapte laceris comis. Sic par facta cū Tatio. fedusqꝫ pꝫssus. secutaqꝫ res mira dictu. vt relictis fedibꝫ suis. nouā ī vrbē hostes demigrarēt. z cū generis suis auitas opes p dote. sociarēt. Auctis breui viribꝫ hūc rex sapientissimꝫ statū reip. iposuit. vt iuuetus diuisa p tribꝫ i egs z ī armis ad subita bella excubaret. Cōsiliuz reipu. penes senes eēt. q ex auctoritate patres. ob etatē senatꝫ vocabaf. His ita ordiatis. cū repēte cōcionez hret. ate vrbē apud capree paludez a cōspectu ablatꝫ ē. Discerptū aliqd a senatu putāt ob asperius īgeniū. sꝫ aborta tēpestas solisqꝫ defectio cōsecratio nis speciez pbuere. Cui mox Iulius Proculus fidez fecit visuz a se Romuluz affirmās augustio re forma qꝫ fuisset. mā dare pterea vt se p numine acciperent. Quirinū ī celo vocari placitū dijs. ita gentium Roma potiretur.

Senatus a Romulo cōstitutus

De numa pompilio.
Necessit Romulo. Numa Popilius. quē curibꝫ sabinis agentez vltro petiuere. ob in clytā viri religionez. Ille sacra z cerimōias oēm qꝫ cultuz deoz ī mortaliuz docuit. ille potīfices. augures. Salios. ceterosqꝫ p sacerdotia. ānuz quoqꝫ ī. xij. menses. fastos dies nefastosqꝫ descripsit. Ille ancilia atqꝫ palladiuz secreta qdā īperij pignora ianum qꝫ geminuz. fidez pacis ac belli. ī primis focuz veste virginibꝫ colenduz dedit. vt ad simulacru celestiu zꝫ derum custos ipij flāma vigilaret. Deo oia qꝫ monitu dec egerie. quo magis barbari acciperent. eo deniqꝫ ferocem populuz rededit. vt quod vi z iniuria occupauerat imperium religione atqꝫ iusticia gubernaret.

Numa pō pilij instituta

De tullo hostilio.
Repit Pompiliuz Numā Tullus Hostiliꝫ. cui ī honorē virtutis regnū vltro datus hic oēm militarez disciplinā. artē qꝫ bellādi cōdidit. Itaqꝫ mix īmoduz exercita iu uēute. puocare ausus Albāos grauez z diu pncipez populū. Sed cū pari robore frequentibꝫ plijs vtrinqꝫ cōminuerent. misso ī cōpendium bello Horatijs Luriatijqꝫ

Horatij z Luriatij

trigemis hic atqꝫ ide fratribꝫ vtriusqꝫ popli facta cōmissa sūt. Anceps z pulchra cōtētio. exituqꝫ ipso mirabilis. tribꝫ qꝫ ppe illinc vulneratis. hic duobꝫ occisis. q superat horatiꝫ addito ad virtutē dolo. vt distraberet hostē simulat fugā. singulosqꝫ put sequi poterāt adozꝫ exuperat. Sic rarū alias decus vnius māu parta victoria est. quā ille mox parricidio fedauit. Plentez spolia circa se spōsi qdē sed hostis sorozē viderat. hunc tā īmatuz virginis amozē vltus ē ferro. citauere leges ne fas sꝫ abstulit virtus parricidiā z facinꝫ itra gloriā fuit. nec diu ī fide māsit Albanꝫ. nā fidēa ti bello missi in auxiliū ex federe medij iter duos expectauere fortunam. Sed rex callidus vbi inclinare se socios ad hostē videt. tollit aios quasi ipse mandasset. spes ide nostris. metus hostibꝫ Sic fraus pditorū irrita fuit. Itaqꝫ hoste victo ruptozē federis Metiū Suffetuz religatuz inter duos currus pncibus egs distrabit. albāqꝫ ipsam qꝫuis parentis emulā tū diruit. prius cum oēs opes vrbis ipsamqꝫ populū romā transulisset. Proxus vt cōsanguinea ciuitas nō perijisse sed ī suum corpus redisse rursus videretur.

Metij supplicium Alba diruitur

De anco Martio.
Neus dei de Martius nepos ex filia Pōpilij pī īgenio. hic igit z menia muro āple rus est. z iterfluentē vrbī tyberinū pōte cōmisit. hostiāqꝫ ī ipso maris flumīs qꝫ confinio coloniā posuit. iā tū vꝫ presagiens aio futuz. vt tonus mundi opes z cōmeatus illo veluti maritimo vrbis hospitio reciperent.

Hostia colonia

De tarquinio prisco.
Arquinius postea priscꝫ qꝫuis trāsmarie originis regnū vltro petēs accipit ob īdustriā atqꝫ elegantiā. qꝫpe qꝫ oriūdu Corinbo grecū īgeniū italicis artibus miscuisset. Nictē senatꝫ maiestātē nūero āpliauit. z cēturijs tribꝫ auxit qꝫuis Actius Naurꝫ nūerū augeri phibeat sūmus angurio. quē rex ī expimētū rogauit. fieri ne posset. qd ipse mēte cōcepat. Ille rez exptus augurio posse respōdit. atqꝫ hoc in qꝫ agitabā. an cotē illā secare no uacula possē. augur potes qꝫ igt. z secuit. Inde romāis sacer auguratꝫ. Neqꝫ pace Tarquinius qꝫ bello pꝫpnoz. xij nāqꝫ tuscie populos frequentibꝫ armis subegit. z ide faces. trabee. curules. anuli. falere paludamēta. pterta. inde qꝫ aureo curru qꝫtuoz egs triūpbat. toge piete. tuniceqꝫ palma te. oia deniqꝫ decoza z īsignia. qꝫbus īperij dignitas emiet.

Tres cēturie ante Actius Naurus Vnde Ro. regum īsigna

De seruiο tullio.
Seruius Tullꝫ deiceps gubernacula vrbis īuadit. nec obscuritas īhibuit qꝫuis mīre serua creatū. Nā ob eximia īdolez vroz Tarquij Tanaql liberaliter educauerat z claz fore visa circa caput flāma pmiserat. Ergo iter Tarquij mortē admittētē regis substitutꝫ ī locū regis. qꝫ ad tꝫs regnū dolo ptū sic egit īdustria. vt iure adeptus vi solertia ita ētor: dinata respu. vt oia pꝫmonij. dignitas etatis. artū officiozqꝫ discrimina in talibus referent. ac si maria ciuitas minie domus diligētia cōtineret.

Prodigiū in Seruiο Tullio Celsus z ordo ciuitatis

De tarquinio superbo.
Ostremus oium fuit regū Tarquijꝫ cui cognomē supbo ex moribꝫ datū hic regnum auitū. qd a seruiο tenebat. rape maluit. qꝫ expectare. īmissisqꝫ in eū pꝫssoribꝫ scelere

Hactenus p libertate. mox de finibꝫ cũ eis dē latinis assidue ⁊ sine intermissione pugnati ē. Sora. q̄s credat. ⁊ algidū terroꝝ fuerūt. Saticū atq; corniculū puincie. d̄ veijs ⁊ bouillis pudet si triū phauim. Tibur nūc suburbanū. ⁊ estiuē p̄neſte delitie. nūcupatis ī capitolio votis petebātur. Idē tūc felule. q̄d capre nup idē nemus aticinū. q̄d hercini⁹ saltus. ſregelle. q̄d gefozia cũ q̄d Ti gris q̄d Eufrates Loxioloſ q̄q; p pudor victos adeo glorie fuiſſe. vt captū opidū. L. N. Mar tius Cariolaus q̄ſi numātia aut africā nomini ī duceret. Extat ⁊ pta de Antio ſpolia q̄ menibꝫ ī ſuggeſtu fori capta hoſtiū claſſe ſuffixit. ſi tñ illa claſſis. nā ſex fuere Roſtrate. ſ; hic nūc⁹ illis ini tijs nanale bellū fuit. Peruicaciſſimi tñ latinoꝝ eq; ⁊ volſci fuere. ⁊ q̄tudiā. vi ſi dixerī hoſtes. S; bos p̄cipue Titus Quitiuſ domuit ille dictator ab aratro. q̄ obſeſſa ac pene iā capta Marci Minutiꝫ cōſulis caſtra egregia virtute ſeruauit. Mediū erat forte t̄ps ſemētis cũ patriciū virum inruꝝ aratro ſuo lictoꝝ in ip̄o ope de p̄hendit. Inde ī aciē p̄fectus. nec a ruſtici opis imitacione ceſſaret. victos moꝝe pecudū ſub ingū miſit. Sic expeditione finita redijt ad boues ruſtus trium phalis agricola. fides nūminū q̄ velocitate itra. xv. dies ceptū pactūq; bellū p̄fuſ vt feſtiāſſe di ctator ad relictiū opus videreſ.

Bellum cum Etrurſis. ſaliſcis. ⁊ fidenatibus. Sidui vero ⁊ āniuerſariꝫ hoſtes ab Etruria fuere Veietes. adeo vt extra ordinariā manu aduerſus eos p̄miſerit p̄uatūq; geſſerit bellū gēs vna Fabioꝝ. ſatis ſupq; ido nea clades. ceſi apud Cremerā trecēt ⁊ ſex. patrici⁹ exercitus. ⁊ ſcelerato ſignaſ noie q̄ p̄ficiſcētes ī plū poꝝta dimiſit. ſ; ea clades ingētibꝫ expiata victorijs. poſtq; p̄ alios atq; alios dūces robuſtiſſima. capta ſūt oppida vario q̄dē eueū. ſaliſci ſe ſp̄ote d̄diderūt. crema ti ſuo igne Fidenates Rapti ſundit⁹ delectiq; Veietes. ſaliſci cũ obſiderēt. mira viſa ē fides ipa toꝝis. nec īmerito. q̄ ludi magiſtrū vrbis p̄dotoꝝe cũ his q̄s adduxerat pueris. victū ſibi vltro re miſſū. Eā nāq; Furius Camillus vir ſactus ⁊ ſapiēs ſciebat verā cē victoriā q̄ ſalua fide ⁊ ite gra dignitate parareſ. Fidene q; pes nō erant ferro. ad terroꝝe mouēduꝝ ſacibꝫ armate. ⁊ diſco loꝝibꝫ ſerpentūꝝ ī nodū vitis furiali moꝝe p̄ceſſerāt ſ; habitus ille ſeralis euerſiōis omen fuit. Veietū q̄ſta reſ fuerit ī dicat decennis obſidio Lūc primū h̄yematuꝝ ſub pellibꝫ tapata ſtipedio h̄ybernia. ſa ductuſ miles ſua ſponte iureiurando niſi capta vrbe nō remeare. ſpolia de Laerte Tolūnio rege ad feretriū reſportata. d̄eiq; nō ſcalis. nec irruptione. ſ; cūculo ⁊ lubterrāeis dolis p̄ actū vrbis excidiū. ea d̄eiq; viſa ē p̄de magnitudo. vt eius d̄cie apollini p̄hytio mitterēt. Vnūer ſuſq; po. R. ad direptionē vrbis vocareſ. Hoc tūc Veietes fuere. nūc fuiſſe q̄s meminūt. q̄ reliq;. quodue veſtigij. laborat ānaliꝫ fides. vt veios fuiſſe credamus.

Bellum gallicum. Ine ſiue iuidia deū ſiue fato rapidiſſimus p̄currentis impij curſus parūꝝ galloꝝ ſeno bꝫ q̄mū ī curſū de ſupprimiſ. Quod t̄ps populo. Ro. neſcio vtrū clade ſuneſtius fuerit. an vi tutis exp̄mētis ſpecioſius. Ea certe ſuit vis calamitatis. vt ī exp̄mētū illatā putē diuini tus ſcire volētibꝫ. ī mortalibꝫ dijs an romana virtus ipiū orbis mereret. Galli ſenones gēſ nā ſerox. moꝝibꝫ incōdita. ob hoc ipſa corpoꝝ mole. p̄inde ac armis ingētibꝫ adeo oī genere ter ribilis fuit vt plāe nata ad hoīnū interitūꝝ. vrbūꝝ ſtragē videreſ. Hi quōdā ab vltimis terraz oris cuꝝ egerēt oīa oceāo igēti agm̄e p̄fecti. cũ iā mediā vaſtaſſet poſitis iter alpes ⁊ padū ſe dibꝫ. ne his q̄dē cōtēti p̄ italiā vagabāt. Tū cluſū opidū obſidebāt. P̄io ſocijs ac ſederatis. P. R. iteruēt. Miſſi ex moꝝe legati. ſ; q̄d ius apud Barbaros. ferocius agūt. mouēt ex iude certamē Couerſis igiſ a Cluſio. Romāq; veniētibꝫ. ad Alliā flumē cũ exercitu Fabius cōſul occurrit. nō Cremerē ſedior clades. Itaq; hūc diē faſtis Roma mādauit. Fuſo exercitu iā menibꝫ vrbis ap propi quabāt. Erāt nulla p̄ſidia Tū igiſ aut nūq; alias appuit vera illa rōana virt⁹. Tā p̄zidem maiores natu āpliffimis vñ honozibꝫ ī ſoz coeūt. ibi deuouēte pontifice. dijs ſe māibꝫ cōſecrant. ſtatiq; ī ſuas q̄ſq; edes reſgreſſi ſicut ī trabeis erāt. ⁊ āpliffimo cultu. ī curulibꝫ ſellis ſeſe poſue rūt vt cuꝝ vēiſſet hoſtis ī ſua dignitate moreret. Pōtiffices ⁊ flamies q̄q; religioſiſſimi ī tēplis erāt. ptiz ī dolijs deſoſſa terra recōdūt. ptiz ip̄oſita plauſtris ſecū auferūt. Virgines ſimul ex ſacer dotio veſte nudo pede fugiētia ſacra comitāt. tñ excepiffe fugiētes vñ⁹ e plebe ſerf. Albinus q̄ de poſitis vxoꝝe ⁊ filijs. virgines ī plauſtrū recepit. Adeo tū quoq; ī vltimis religio. publica pri uatis affectibꝫ anicellebat. Inuētus x̄o. quā ſatis cōſtat vix mille hoīꝫ fuiſſe. duce Mālio arcē ca pitolini mōnis iſedit. obteſtata ip̄z q̄ſi p̄ſerē Jovē. vt quēadmodū ip̄iad defendēdū tēplū ei⁹ con curriſſent. ita ille virtuteꝝ eoz nūmie ſuo iuerēſ. Aderāt iteri Galli. aptāq; vrbē p̄mo trepidat q̄ ſubſeſſet dolus. moꝝ vbi ſolitudinē vidēt. p̄ clāoze ⁊ ipetu iuadūt petētes paſſiz domos adeūt vbi ſedētes ī curulibꝫ ſuis p̄tertatos ſenes. velut deos genioſq; venerati. moꝝ eoſdē poſtq; eſſe hoies liq̄bat. alioq; nihil reſpōdere dignitates p̄i vecordia mactāt. ſaceſq; tectis inijciūt. ⁊ totā vrbē igne ferro māibꝫ exequat. ſex mēſibꝫ barbari q̄s crederet. circa mōteꝝ vñū pepēderūt. nec diebus mō ſ; noctibꝫ oīa expti. Cū tñ Mālius nocte ſubeūtes clāgoꝝe aſeris exercitatus a ſumma rupe deiecit ⁊ vt ſpē hoſtibꝫ demeret. quāq; ī ſūma fame. tñ ad ſpē fiducia p̄aes ab arce iaculatus ē. Et ſtato quodā die p̄ medias hoſtiū cuſtodias Fabiū pōtifficeꝝ ab arce d̄iſit. q̄ ſolēne ſacr̄ ī gri nali mōte cōſiceret. Atq; ille p̄ media hoſtiū tela ī colūis religioſis auxilio redijt. pp̄titoſq; deos renūciavit. nouiſſe cũ iā obſidioe ſua barbaros fatigaſſ. mille pōdo auri ſceſſū ſuū vēdicātes. id q; ip̄z p̄ iſolētiā cū ad iūq; pōdera addito adhuc gladio. ſupbe victos itererepēt. ſubito aggreſſ⁹

Ser atitū
naues Ro
ſtrate

Fabiorum
cedes
ſaliſci
Fidenates
veientes

veioꝝ di
reptio

Senonicū
bellum

Cluſium

Non cōſul
ſed tribu
nus milita
ris

Sacra ro.
Veſtales
Albinus

Danlij ſa
cinus
Fabij reli
gio

Camillus

tergo Lailus adeo cecidit. vt oia icēdioꝝ vestigia gallici sāguinis inūdatione deleret. Et gere grās dijs ī mortalibꝝ p ipso tāte cladis noie libet pastoꝝ casās ignis ille ⁊ flāma pauptatē Rōu li absēdit. Incēdiū illd qd egit aliud nisi vt destinata hoīꝝ ac deoꝝ domicilio ciuitas n̄ deleta nō obrupta sꝫ expiata potius ⁊ illustrata videat. Igit post assertā Mālio. restituta a Camillo vrbē acri⁹ et vehemētiusqꝫ ī finitimos reūrexit. Ac primū oīm illā ipsaz gallicā gētē n̄ pētus menibꝝ expulisse. cū p italiā naufragia sua latius traberet. sic psecutus ē duce Camillo. vt hodie nulla senonū vestigia supsint. Semel apd Anienē trucidati. cū singulari certamie Māli⁹ aureū torquē barbaro iter galee satyra alite adiutus retrulit spolia. ⁊ ide coruini. Nec nō tñ post aliquot annos oēs reliqas eoꝝ ī etburriā ad lacū vadimōis Dolobella deleuit. neqꝫ extaret ī ea gētē. q incensam a se Romam vrbem gloriaretur.

Torquati cognomen

satyra quis

Bellum latinum.
 Onuersus a gallis in latinos Mālio torquato Decio murena p̄sulibꝝ semp qdem emulatiōe īperij ⁊ magistratuū īfestos. tū vero contēptu vrbis incense. cū ius ciuitatis ptē īperij ac magistratuū poscerēt. pari īperio atqꝫ iā amplius qꝫ cōgredi auderent quo tpe qs cessisse hostem mirabit. cū alter cōsulū filiūz suū qa p̄ īperijꝝ pugnauerit qꝫuis victores occiderit quasi plus in īperio esset. qꝫ in victoria. Alter qꝫ mōitu deoꝝ capite velato primū ante acie dijs manibꝝ se deuouerit. vt ī cōferētissima se hostiū tela iaculatus. nouū ad victoriā iter sanguinis sui semita aperiret.

Māli⁹ filiū occidit

Bellum sabinum.
 Latinis aggressus est gētē sabinoꝝ. q īmemores facti sub Tito Tatio affinitatis quodā cōragio belli se latinis adiunxerunt. Sꝫ curio dentato cōsule. oēm eū tractum q nar ambit. fonteqꝫ velini adriatico tenus mari igne ferroqꝫ vastauit. qꝫ victoriā m̄ hoīum. m̄ agroꝝ redactum in potestatem. vt in viro plus esset. ne ipse posset existimare. qui vicerat.

Decius se deuouet Sabinorūz fines

Bellum samniticum.
 Recibus deinde cāpanie motus n̄ p se. sꝫ qd ē speciosus p socjꝝ sānitas iuadit. Erat fedus cū vrisqꝫ pcessū. sꝫ hoc cāpani sanctius ⁊ pri⁹ oīꝝ suoz deditiōe fecerūt. sic ergo rōanus bellū sāniticūz tāqꝫ sibi gessit oīꝝ n̄ mō italia. sꝫ toto orbe terraz pulcherrīa cāpanie plaga ē. nihil mollius celo. deniqꝫ bis floribꝝ vernat nihil vber⁹ solo iō liberi cererisqꝫ certamē dz. nisi hospitali⁹ mari. hic illi nobiles port⁹. caieta. misēus. ⁊ tepētes fōtibꝝ baie. Incrius ⁊ auernus qdā maris ocia. hic amicti vitibꝝ mōtes. gaurus. salernus. massic⁹ ⁊ pulcherrīus oīꝝ veluū⁹ atheni ignis imitator vrbes ad mare formie. cume. puteoli. neapolis. herculaneū. pōpei. ⁊ ipsa caput vrbū capua. quodā iter tres maxias Romaz carthaginēqꝫ numerata. Pro hac vrbe ys regioibꝝ. P. R. sānitas iuast. gentē si opulentia qras. aureis ⁊ argēteis armis discolori veste. ysqꝫ ad ābitūz armatā. si fallaciā saltibꝝ fere ⁊ mōtiū fraude grassātez si rabiē ac furoē. sacras legibꝝ hūanīsqꝫ hostijs ī exitiū vrbis agitātā. si p̄tinaciā. series rupto federe cladibusqꝫ ipsi aīofore. Nos tñ qnquagita ānis p sabios ⁊ papirios patres eoꝝqꝫ liberos ita subegit ac dōuit. ita ruias ipsas vrbū diruit. vt hodie sāniū ī ipso sānio regraf. nec facile appareat mā q̄tuoꝝ ⁊ viginti triūphoꝝ. maxie tñ nota ⁊ illustris ex hac gētē clades apd caudias furcas Veturio Postbūioqꝫ p̄sulibꝝ accepta ē. clausa. n. p īsdias itra eū saltū exercitu. vnde nō posset euadere. stupēs occasiōe tāta dux hostiū potius herēniū patrez p̄suluit. ⁊ ille. mitteret oēs vel occideret. sapienter vt senior suaserat. hic armis exutos mittere sub iuguz maluit. vt nec amici forent bñficio. ⁊ post flagitiū hostes magis. itaqꝫ ⁊ cōsules magnifice volūtaria deditiōe turpitudinē federis dirimūt. ⁊ vltionē flagitās miles Papirio duce horribile dictu subiectis en sibꝝ p ipsā viā aī pugnā surit. ⁊ in p̄gressu arsisse oīꝝ oculos hostis auctor fuit. nec pri⁹ finis cedibꝝ datus. qꝫ iugū ⁊ hostibus ⁊ duci capto reposuerunt.

Campanie laus

Samnitus opes Atq. quotiens de samnitibus triumphatus

Laudino clades

Ro. oculi in acie arserē

Bellum etruscū ⁊ sāniticūz.
 Actenus. P. R. cū singulis gentiū. mox aceruatiz tñ sic qꝫ par oībꝝ etruscoꝝ. xij. populi in id tps incitati. antiqꝫsimus italie ppl⁹ sānitū. reliq in excidiū rōani nois repēte cōiurāt. Erat error ingens. tot simulantozūqꝫ p̄ploꝝ. a latere etburria infesta q̄tuoꝝ agminū signa volitabāt. Leminus interiz saltus in medio aī inuius plane q̄fi caly dōius vel hercini⁹ adeo tunc terrozi erat. vt senatus cōsuli denūciaret. ne tñ piculi ingredi auderet. Sꝫ nihil hoꝝ terruit duceꝫ. qn fratre p̄misso exploraret accessus. ille p noctem pastozio habitu speculatus oia refert. Tū sic Fabius maximus piculosissimū bellū piculo explicauit. nam subito incōditos atqꝫ pallantes aggressus est. captisqꝫ supioribꝝ iugis in subiectos suo more de tonuit. Ea nāqꝫ species fuit illi⁹ belli. q̄fi in terrigenas e celo ac nubibꝝ tela mitterent. nec incurētā tñ illa victoria. nā opp̄ssus in sinu vallis alter cōsulū Deci⁹ more patrio deuotū dijs manibus obrulit caput. solēnemqꝫ familie sue cōsecrationez in victorie precium rededit.

Leminus saltus

Decius se deuouet

Bellum tarentinum ⁊ cum pyrro rege.
 Eqꝫ bellū tarentinū. vnum qdē titulo ⁊ noie. sꝫ victoria multiplex. hoc n. cāpanos. apulos. atqꝫ Lucāos. ⁊ caput belli tarentinos. idē totā italiā. ⁊ cū istis oībꝝ Pyrroꝝ clarissimū grecie regē vna veluti ruina pariter iuoluit. vt eodē tpe ⁊ italiāz p̄sumaret ⁊ transmarinos triūphos aspiciat. Tarentum etiam lacedemonioꝝ opus calabrie quōdam ⁊ apulie totiūqꝫ lucanie caput. tum magnitudine ⁊ muris. portuqꝫ nobili. tum mirabili f-

tareti laus

tu. q̄ppe ī ipsīs adriatici maris faucibꝫ posita. ī oras nostras Distriā. illyricū. epyrꝫ achaiā. asi
 cā. siciliā vella dimittit. iminet portui ad p̄spectū maris positū vrbis theatꝫ. qđ qđē cā misere ci
 uitati fuit oīuz suaz calamitatū. Ludos forte celebrabat. cū remigātes littori rōanas classes īde
 vidēt atqꝫ hostē rati emicāt sine discrimine īsultāt. q̄ at aut vñ: Rōani nec satis norāt. aderat sine
 mora q̄relā ferēs legatos. hāc q̄qꝫ sedi^o p̄ obscenā turpēqꝫ dictu p̄tūmelia violāt. Ex hic bellū. sꝫ
 apatus horribilis. cū tot simul populi p̄ tarētinis p̄surgerēt oībusqꝫ vehemētior Pyrrhus q̄ se
 mi grecā ex lacedemōijs p̄ditoribꝫ ciuitatē vidicaturus. cū tot^o viribꝫ. epyri. thessalic. macedōie
 īcognitūqꝫ ī id t̄ps elephātis mari terra viris eqs. armis. addito ī sup feraz terrore veniebat.
 Apđ heracleā z cāpanie fluvii lyri Leuiō p̄sule. p̄ria pugna. q̄ tā atroz fuit. vt ferētane turme
 p̄fectus iuect^o ī regē turbauerit. coegeritqꝫ pietis īsignibꝫ plio excedere. Factū erat. nisi elephā
 ti p̄uersi ī spectaculū belli p̄currisset. q̄z tū magnitudine. tū d̄formitate z nouo colore simul ac stri
 dore p̄sternati eq̄ īcognitas sibi belluas āplius q̄z erāt suspicārēt. fugā stragēqꝫ late dederūt. In
 apulia de īde apđ asculū meli^o dimicatū ē Lurio Sabricioqꝫ p̄sulibꝫ. Jā quippe belluaz terro
 exoleuerat. z Lains Minutius q̄rte legiōis hastatus vn^o p̄moscīde absicē mori posse belluas
 ostēderat. itaqꝫ z ī ipsas pila p̄gesta sunt. z ī turres vibrare faces. tota hostiū agmīa ardētibꝫ rui
 nis opuerūt. nec ali^o cladi finis fuit. q̄z nox dirimeret postremusqꝫ fugiētū ipse rex a satellitibꝫ
 hūero lauci^o ī armis suis referret. Lucāie sup̄ma pugna sub arufinis q̄s vocāt cāpis. ducibꝫ īst
 dē. q̄ sup̄ius. z tūc tota victoria exitū. quē datura virt^o fuit casus dedit. Nā p̄ductis ī primā acie
 rursus elephātis. vnū ex his pullū adacti ī caput teli grauis ictus auertit. q̄ cū p̄ stragē suoz p̄cur
 rēs stridore q̄rere. mater agnouit. z q̄si vidicare exiuit. tū oīa circa q̄si hostilia graui timore p̄
 misuit. ac si eedē fere. q̄ primā victoriā abstulerat. secūdā parē facere. tertiā sine p̄trouersia tradi
 def. nec vō tm̄ armis z ī cāpis. sꝫ p̄silijs q̄qꝫ z dōi z itra vrbē cū rege Pyrrho dimicatū ē. Quip
 pe post primā victoriā rex callidus ītellecta virtute rōana. statiz despauit armis. seqꝫ ad dolos cō
 tulit. Nā iterēptos creauit. captiuosqꝫ īdulgēter habuit. z sine p̄cio īstituit. Missisqꝫ de īde lega
 tis ī vrbē oī mō aduixus ē. vt ī amicitia recipēt sꝫ bello z pace foris z domi oēz ī p̄tē rōana vir
 tus tū se pbauit. nec alias magis q̄z tarētina victoria ostēdit p̄plī rōani fortunidine. senatus sapiē
 tiā. ducū magnanimitatē. q̄ nā illi fuerūt viri q̄s ab elephātis p̄rio plio obrutos accipimus oīum
 vulnera ī pectore. qđā hostibꝫ suis īmortui. oīuz ī manibꝫ enses. z relicte ī vulubꝫ mine. z ī ipsa
 morte ita viuebat. qđ adeo pyrrhus mirat^o ē. vt diceret. O q̄z facile erat orbis īperij occupare.
 aut mihi rōanis militibꝫ aut me rege rōanis. Que at̄ eoz. q̄ sup̄fuerūt ī reparādo exercitu festia
 tio: cū Pyrrhus video me īt̄ plane hercules sydere p̄creatū. cui q̄si ab angue lerneo tot ceca ho
 stiū capita d̄ sanguine suo renascūt. Qui at̄ ille senat^o fuit. cū porāte Appio ceso pulsi cū muneri
 bꝫ suis ab vrbe legati. Interrogati a rege suo qđ d̄ hostiū sede senturēt. Vrbē replū sibi visuz se
 natū regnū esse p̄stiterēt. q̄les porro ipsi duces vel ī castris. cū medicū venale regis pyrrhi caput
 afferentē Luri^o remisit. Sabrici^o oblata sibi a rege īperij p̄tez repudiāuit. vel ī pace. cū Luri^o si
 ctilia sua sannitico p̄ferret auro. Sabrici^o decē pōdo argēti. circa Ruffinū p̄sularē viz. q̄si luxuria
 cēsozia grauitate dānaret. Quis ergo miret his moribꝫ virtute militū victorē p̄plm̄ rōanū fuisse
 vnoqꝫ bello tarētino itra q̄driēniū maximā p̄tez italie. fortissimas gētes. opulētissimas vrbes.
 vberimāsqꝫ regiōes ī deditiōnē redēgisse. Aut qđ adeo fidē supet. q̄si si p̄cipia belli cū exitu
 p̄ferāt. Victor p̄rio plio Pyrrhus totā tremētē italiā. cāpaniaz. Lyriz. flagellāsqꝫ p̄platus. p̄pe
 captā vrbē a p̄stina arce p̄spexit. z a vigesimo lapide oculos trepide ciuitatis fumo ac puluere
 īpleuit. Eodē postea his exuto castris. bis laucio. z ī greciā suaz transmare ac terras fugato. par
 z qes z tanta adeo d̄ opulētissimis tot gentibꝫ spolia. vt victoriā suaz Rōa n̄ capet. Nec. n. vllus
 pulchrior ī vrbe. aut speciosior triūphus itrauit. Ante hūc diē nihil nisi pecora volscoz. greges
 sabinoz. carpēta galloz. fracta sannitū arma vidisset. Tū si captiuos aspiceret. Dolossi. thessali
 Mace dōes. bruti. apulus. atqꝫ Lucanus. Si pōpas. auz. purpura. signa. tabule. tarētineqꝫ de
 litie. Sꝫ nihil libētius p̄pls rōanus aspexit. q̄s illas q̄s timuerat cū turribꝫ suis belluas. q̄ nō sine
 sensu captiuitatis sūmissis ceruicibꝫ victores equos sequebantur. **B**ellum picente.

Omnis mox italia pacē habuit. qđ. n. post tarētū auderēt. nisi q̄ vltro p̄seq̄ socios ho
 stiū placuit. Domiti hinc picētes. sꝫ gētis asculū Sēpronio duce. q̄ tremētē inter plūz
 cāpo tellurē deā p̄missa ede placauit. **B**ellum salentinum.

Sallentini picentibꝫ additi. caputqꝫ regiōis brūdufū īclyto portu. **M.** Atilio duce z
 in hoc certamine victorie precium templum sibi pastoriaz pales vltro poposcit.

Pales dea **B**ellum vulsinense.

Ostremi italicoz ī fide mansere vulsini opulentissimi ethruscoz. iplozantes opem
 aduersus seruos quōdā suos. q̄ libertatē a dominis datāz ī ipsos erexerāt. translata
 qꝫ ī se republica dñabant. Sed hi quoqꝫ duce Fabio gurgite penas dederunt.

Fabio gurges **D**e seditionibus.

Posthumi in castris la **E**c est secūda etas. **P. R.** z q̄si adolescētia q̄ maxie viruit. z qđaz floze virtutis exar
 pidatus **b** sitac fremuit. Itaqꝫ qđaz adhuc ex pastoribꝫ seritas qđ daz spirabat ī domitū. Inde
 est quod exercitus Posthumium imperatorē īficiantē quas p̄miserat predas facta

i castris seditione lapidauit. q sub Appio Claudio noluit vicere hoste. cu posset. q duce Valerio Neruo detractatibz plerisqz militiis. fracti sulis falcas. Inde q clarissimos principes q. aduersa renf voluntati sue. exultatione mulctauit. vt coriolanu colere agros iubete. nec minus ille ferociter iuria armis vidicassent. nisi q ia iferetē signa filiu mater Vetruria lachrymis suis exarma uit vt ipsuz Camillu q iniqz iter plebe z exercitu diuissse veiēte pdā videret. Sz hic melior ob sessis i capta vrbe cōsuluit z mox supplices de hoste gallo vidicauit. Cū senatu qz de equo bo noqz certatuz ē. adeo vt relictis sedibus solitudinē z interituz patrie sue minarentur.

Coziolan°

Prima discordia ob ipotētia feneratoruz. qbz i terga qz seruliter seuiētibz. i sacruz mōtē plebs armata secessit. egreqz nec nisi tribuos ipetrasset. Denenij agrippe sacūdi z sapiētis viri auctoritate ruocata ē. Extat oionis atiqz satis efficax ad pcoridia fabula q dissedisse iter se quōdā hūanos art. q oibz ope fugiētibz solus veter imunis ageret. deide moribūdosa seiunctioe redisse i graz qn sensissent. q ei opa. redactis i sanguinē cibus irrigarent. **S**ecunda in vrbe decemuirat° libido pflauit. allatas a grecia legis decē principes lecti iubete populo cōscripserat. ordinataqz erat i. xij. tabulis tota iusticia. Cū tñ traditos falcas regio quodā furore retinebāt Ante ceteros Appius eo isolētie elatus ē. vt i genuā virginē stupro destinaret. obliuis z lucretie z reguz z iuris. qd ipse cōposuerat.

Prima ciuitatis discordia

Secunda ciuium discordia

Itaqz cuz oppressam iudicio filiā trahi in seruitutē videret virginus pater. nihil cunctatus i medio foro māu sua iterfecit. admotisqz signis cōmilitonū totam eam dñationem obsessam armis in carcerem z catbenas ab auentino monte detraxit.

Tertia seditione excitauit. matrimoniozuz indignitas. vt plebes cū patricijs iugerent. q tumultus in monte laniculo duce Lanuelio tribuno plebis exarxit. **Q**uarta se ditio Dartā honoz cupido. vt plebei qz magistratus crearent. Fabi° abustus duaz pater. alterā Supplicio patritij sanguinis dderat. alterā plebeio. Stolo qdā tpe. q licet rie virge sonū ignotū penatibz suis expauerat a foroze satis isolēter irrita iuria n̄ tulit. Itaqz nact° tribūatū honoz z magistratū pfortiū qzuis iuicto seātui extorsit. De

Tertia discordia

Quarta se ditio

rū i bis iphis seditionibz principē pplm n̄ imerito suspexeris. siqdē nūc libertatē. nūc pudicitia. tū nataliuz dignitatē. honoz dcora z insignia vidicauit. Inter oia hec nulli° acioz custos qz libertatis fuit. Nullaqz i p̄ciuz ei° potuit largitōe corūpi. cū vt in magno z i dies maiore p̄plo iteriz p̄nitiofi ciuis existerēt. Cassiū largitōe agraria lege suspectū regie dñatiōis p̄nti morte mulctauit. Ac d̄ spurio qdē suppliciu p̄ iphi° sūpsit. Dūc Quiriti dictatoz is ipio i medio foro magi eqtum Seruili° bala p̄fodit. Daliū vō capitolij vidicē. qz plerosqz debitoz liberauerat. alti° se z icui li° efferētē. ab illa quā d̄fenderat arce. deiecit. talis domi ac foris talis pace belloqz. D. R. fretum illud adolefcētie. i. secūdā iperij etatē habuit i q̄ totaz iter alpes fretumqz italiā armis subegit.

Sp. cassius Manlius capitolia°

Lucij flori epithomatis liber secundus.

Domita subacta qz italia. P. R. ppe qngētesimuz annuz agēs. cū bōa fide adoleuisset si qd ē robur. si q iuuenis. tuz ille vere robustus z iuuenis z par orbi terraz esse cepit. Itaqz mix z incredibile dictu. q ppe qngentis ānis domi lumatus ē. adeo difficile fue rat dare italie caput bis ducentis annis q sequuntur. africam. europaz. asiā. totum de niqz orbem terraz bellis victorijsqz peragravit.

Processus ro. po.

Primum bellum punicum.

Situr victor italie p̄pls cū a terra fretuz vsqz venisset mōz ignis. q obuias populat° icēdio filuas iterueniēte flumie abrupit. paulisp̄ substitit. mox cū videret opulētissimā i p̄rio pdā qdā mō italie sue abscissa z q̄si reuulsa adeo cupiditatis ei° exarxit vt q̄ten° nec mā iūgi. nec pōtibz posset. armis belloqz iūgēda. z ad p̄tinētē suū reuocā da bello videret. Sz ecce se vltro iphis viā pādētibz satis nec occasio d̄fuit. cuz d̄ penoz ipotētia federata sicilie ciuitas messana q̄reref. Affectabat at vt rōanus ita pen° siciliā. z eodē tpe paribz vterqz vons ac viribz iperiuoz orbis agitabat. Igit̄ specie qdē socios iuuadi. re at sollicitate pdā quā qz territaret nouitas rei. tāta tñ i virtute fiducia ē ille rudis. ille pastorius p̄pls. vereqz terre stre ostēdit nihil itereffe virtutis. eqs an nauibz. terra an mari dimicaref. Appio Claudio p̄sule primuz fretū tū igressus ē fabulosis isame. mōstris estuz violētū. sz adeo n̄ ē exterrit°. vt ipsaz illā ruētis estus violētia p̄ munere aplecteref. statiqz ac sine moza Dyeronē syracusanuz regē tāta celeritate vicit. vt ipse ille se p̄ri° victū q̄ hostē videret fateret. Dullio Lornelioqz p̄sulibz et mari p̄gredi ausus ē. cū qdē ipsa velocitas classis cōperate auspiciū fuit. itra. n. sexagesimum diē quā celsa filua fuerat. clx. nauū classis i anchois stetit. vt n̄ arte facte. sz qdā munere deoz p̄uerse naues atqz mutate arbozes viderent. plij vero fama mirabilis. cuz illas celeres volucresqz hostiū naues he graues tar deqz cōprebēderēt. lōge illis nautice artes. detoz q̄re remos. z ludificari fugā rostra. Iniecte. n. ferree manus machieqz alie añ certamē multū ab hoste dirise coactiqz hostes q̄si i solido decernere. victor ergo ap̄d liparas mersa z fugata hostiū classe primuz illd̄ mari timū egit triumphū. cui° qd̄ gaudiū fuit. cū Dulli° iperator nō p̄tent° vni° diei triūpho p̄ vitam oēz vbi a cēa rediret plucere fualia. p̄ciere sibi tibias iussit. q̄si q̄ttidie triūpharet. p̄ tāta hui° victoria leue hui° plij d̄anū fuit. Alter p̄siliū itercepti° Añna Lorne. q simulato colloqo euocat atqz

Sicilis Ro. in sicil am traiciunt

Dyero vincitur

Classis

Dullius

Calpurni
ni^o **flamma**

oppellus fuit. p̄fidie p̄uice documētū Colatio dictatore fere oīa p̄fidia penoz agrigēto. drepiano panozmo. eryce. lilybeo detraxit. trepidatū ē semel circa camerinēsiū saltū. s̄z eximia virtute Cal furnij flāme tribuni militū euasim^o. q̄ lecta. ecc. manu ifestū z ifessus ab hostibz tumultū occupa uit ad eoqz morat^o hostes. dū exercitus oīs euaderet. ac si pulcherrimo exitu ternopyllaz z leōi de famā ad equauit. Hoc illustrior noster q̄ expeditiōi tāte sup̄fuit z sup̄uixit licet nihil scripserit sanguine. Lucio Cornelio Scipiōe cū iā sicilia suburbana esset populi rōani. puicia. serpēte lati^o bello sardiniā āneriāqz ei corsicā trāsit. vbi z hic carale vrbis excidio icolas terruit. ad eoqz oīs terra mari penos expugnauit. vt iā victorie nihil nisi africa ipsa restaret. **M. Attilio Regulo** duce iā iā africa nauigabat bellū. nec deerāt. q̄ ipso punici maris noīe ac terrore deficerēt. augente i sup̄ tribuno **Mānio** metū. i quē. nisi paruisset securi districta i perator metu mortis nauigādi fecit audaciā. mox de vētis remisqz p̄peratū ē tātusqz terror hostici aduētus penis fuit. vt aptis pene portis carthago caper. Belli p̄ria p̄miū fuit ciuitas clypea. prima. n. a punico littoze q̄si arx z specula p̄currit. z hec. ecc. āplius castella vastata sunt. nec cū hoibz. s̄z cū mōstris q̄qz dimicatū ē. Lū q̄si i vidictā africe nata mire magnitudinis serpēs posita ap̄ bragadā castra vetaret. Sed oīuz victoz regulus cū terroze noīs sui late circūtulisset. cūqz magnā viz iuuētutis ducesqz ipsos aut cepisset aut haberet i viculis classemqz igēti p̄da bonultā z triūpho grauē i vrbē p̄misset et ipsaz caput belli carthaginē vrgebat obsidiōe. ip̄sisqz portis iberebat. Dic paulū circūacta for tuna ē. tū vt plura deessent rōane vrbis isignia. cui^o fere magnitudo calamitatibz apprebaf. nā

Ro. i africa
traijcium

pueris ad externa auxilia hostib^o. cū **Xatippū** illis ducē **Lacedemō** misisset. a viro militie p̄uissi mo vicinur. cū feda clade rōanisqz vsu icognita. **Viuis** i māus hostiū vēit fortissim^o i perator **Szille** q̄dē par tāte calamitati fuit. Nā nec p̄uico carcere fract^o ē. nec legatiōe suscepta. q̄ppe diuersa. quā hostes mādauerāt. celsuit. ne par fieret. ne cōmutatio captiuoz recipef. s̄z nec illo volū tario ad hostes suos reditu. nec vltio siue carceris. seu crucis supplicio deformata maicstas. Im mo his oibz admirabilior qd aliud q̄z vict^o s̄ victozibz. qz carthago n̄ cesserat. s̄ fortūa triūpha uit. **Populus** āt rōanus multo acrior ifestiorqz p̄ vltiōe reguli q̄z p̄ victoria fuit. **Detello** igitur p̄ule spirātibz alti^o p̄eis. z reuerso i siciliā bello ap̄ panormū sic hostes cecidit. vt ne āpl^o ea in isula p̄citarēf. **Argumētū** igētis victorie cētū circiter elephātoz captiuitas. Sic q̄qz magna p̄da si gregē illū n̄ bello s̄z venatiōe cepisset. **Publio Claudio** p̄sule nō ab hostib^o s̄z a dijs ip̄sis sup̄at^o ē q̄z auspicia p̄tēpserāt. ibi statim classe d̄mersa. vbi ille p̄cipitari pullos iusserat. q̄ pugnare ab his vetaretur. **M. Fabio** buteōe p̄sule classe hostiū i africo mari ap̄ egimuz. iā i italiā vltro nauigātē cecidit. Quāuis **Octavio** triūphus tēpestate itercidit. cū opulenta p̄da classis aduersis acta vētis naufragio suo africa z syrtis oīuz i peria gētū. isulaz littoza i pleuit. Magna clades s̄z n̄ sine aliq̄ p̄cipis pplis dignitate itercapta tēpestate victoria z triūphū p̄isse naufragio. Et tū cū p̄uice p̄de oibz isulisqz flutarēt. **P. R.** triūphauit. **Luctatio** **Catulo** p̄sule. tan dē bello finis ipos^o ap̄ isulas. q̄b^o nomē egates. nec maior alia i mari pugna. q̄ppe cōmeatib^o exercitu. p̄pugnaculis. armis. grauis hostiū classis. z i eis q̄si tota carthago. qd ip̄suz exitio fuit. Rōana classis p̄mpta. leuis. expedita. z qdā genere castrēsis ad similitudinē pugne e q̄stris sic remis q̄si habentis agebat. z i hos vel i illos mobilia rostra speciē viuētū p̄ferebat. Itaqz momēto t̄pis lacera te hostiū rates totū iter siciliā sardiniāqz. pelagus naufragio suo opuerūt. Tāta deniqz fuit illa victoria. vt s̄ excidēdis hostiū menibz n̄ q̄reref. sup̄uacū visuz ē i arcē murosqz seuire. cum iam in mari esset delecta carthago.

Xatippus

Reguli
fides
Detellus

M. fabius
buteo

Luctatius
consul

Victoria
naualis ad
egates

Janus
geminus secū
do claudif

Bellum ligusticum.
Eracto punico bello secuta ē breuis sane z q̄si ad recipiēdū spiritū reges argumētū qz pacis z bōa fide cessatiū armoz. tunc primū post **Numā** clausa fuit porta. **Janus** statiz ac sine mora patuit. q̄ppe iā **Ligures**. iā isubres galli. necnō z illirici laceffebāt. Sic s̄ subalpibz. i. s̄ subip̄is italie faucibz gētes. dō qdā assidue icitāt. ne rubiginē ac sitū arma fetirēt. deniqz itaqz quidiā z q̄si domestici hostes tyrocinia militū ibuebāt. nec alter vtraqz gēte q̄si cote qda. **P. R.** ferz sue virtutis acuebat. **Ligures** imis alpiū iugis adberētes. i ter varrū z macrā flumē ip̄licitos dūis siluestribz maior aliquāto labor erat iucire. q̄z vicere tutū locis z fuga. dux atqz veloz gēus ex occasiōe magis latrocinia q̄z bella faciebat. Itaqz cum diu multūqz eluderet salt^o deciates morubij. euburiates. icognitas tādē **Fulur** latebras eoz ignib^o sepsit. **Bebi** i plana deduxit. Posthumus ita exarmauit vt vix reliquit ferruz q̄ terra colerēf.

Domiti
ligures

Gallozum
natura

Bellum gallicum.
Allis isubribz z his accolis alpiū. ai feraz. corpora plusquā humana erāt. s̄z experimēto dephensuz ē. q̄ppe sicut prius i petus eis maior q̄z viroz ē ita sequēs minor q̄z feminaz Alpina corpora humēti celo educata bēnt qdā simile niuibz suis. q̄ mox vt caluere pugna. statiz i sudorē eūt. z leui motu. q̄si sole laxāf. Hi sepe z alias. s̄ **Bri** to maro duce nō prius soluturos se baltea. q̄ capitolū ascendissent iurauerāt. factū ē. victos eniz **Emilius** i capitolio discinxit. Mox **Aristonico** duce vouere de nostrū militū p̄da **Marti** suo toz quē. itercipit **Juppiter** votū. nā de tozqbus eoz aureū trophēū **Joui** **Flāminius** crexit. **Viri** domare rege romana arma **Vulcano** p̄miserant. alioquin vota ceciderunt occiso. n. rege **marcellus** tertia post **Romulum** patrem feretrio **Joui** arma suspendit.

Tertia
spolia opima

Bellum illyricum.

Illyrij seu liburni sub extremis alpiū radicibus agūt. iter arsiā titiūqz flumē. lōgissī me p totū adriani maris littus effusi. hi regnāte Teusa muliere populatiōibus n̄ cō tēti licentie scelus ad diderūt. Legatos qppe n̄ros ob ea q̄ deliquerāt iure agentes. nec gladio qdem. s̄z vt victimas securi pcutiūt p̄fectos nauū igne cōburūt. idqz q̄ in dignius foret mulier īperabat. Itaqz Lneo Fulvio cētimalo duce late domanf. Strictē in prin cipum colla seures legatorum in manibus litauere.

Libūnoꝝ
sedes

Bellum punicum secundum.

Post primū punicū bellū vix q̄ drienni reges ecce alteꝝ bellū minus q̄ deꝝ spacio. nec enī amplius q̄z. xvij. ānos hēt. s̄z adeo cladiū atrocitate terribilius. vt si qs conferat dāna. vtriusqz populi. similioꝝ victo sit populus q̄ vicit. Aut pudebat nobilē populuz ablatū mare. rapte isule. dare tributa. q̄ iubere cōsueuerat. Hinc i vltionē puer Hāni bal ad arā patri iurauerat. nec re morabaf. Igit̄ i cā belli Saguntus delata ē hispanie ciuitas. z opulenta fideiqz erga rōanos magnū q̄ dē s̄z triste monumētuz. q̄z i libertate cōi sedere exceptā Hānibal causis nouoꝝ motuū q̄rens. z suis z ipsoꝝ māib^o euertit. vt italiā sibi rupto sedere api ret. Sūma fedez rōanis religio ē. Itaqz ad auditū socie ciuitatis obsidiū. mēores icti cuz penīs quoqz federis. nō statz ad arma pcurrūt. dū prius more legitio q̄ri malūt iteriz iā nouē mēsibz fessū fame machinis ferro z igne versa deniqz i rabiē fide imane i foro excitāt rogū. tū desup se suosqz cuz oībus opib^o suis ferro z igne corūpunt. Hui^o tātē cladis auctor Hannibal poscit ter giuerantib^o penīs dux legatiōis. q̄ inqt mora est. Fabius. In hoc ego sinu bellū afferro. z pacē vtrū eligitis. vtrū placet sumite cūqz succlamatū esset. vtrū vellet daret. Bellū igit̄ inqt accipite. z excusso i media curia toge gremio nō sine horrore q̄si plane sinu bellū ferret. effudit. Similis eri tus belli initio fuit. Nā q̄si has i ferias sibi sagūtinoꝝ vltiē dire i illo publico parricidio icendio qz mādassent. ita manibz eoz vastatiōe italie. captiuitate africe. ducū z regū. q̄ id gessere bellum exitio parentatū est. Igit̄ vbi semel se i hispania mouit illa grauis z luctuosa punicū belli vis at qz tēpestas destinātūqz rōanis iā diu fulmē saguntino igne cōflauit. statz quodā ipetu rapta me dias p̄fregit alpes. z i italiā ab illis fabulose altitudinis niuibz velut celo missa descēdit. ac pri mi qdē ipetus turbo iter padū z ticinū valido statz fragore detonuit. Tūc Scipiōe duce sulus exercit^o sauni^o z ipse venisset i hostiū manus īperator. nisi p̄tectū patrē p̄textatus admodū fili^o ab ipsa morte rapuisset. z hic erit Scipio. q̄ i exitū africe crescit nomē ex malis ei^o habiturus. Ti cino Trebia succedit. hic secunda belli punicū p̄cella defecit Sēpronio cōsule. tūc callidissimi ho stes frigidū z nivalē nacti diē cū se ignibus prius oleoqz fouissent. horribile dictu. hoies a meri die z sole venientes. nostra nos h̄yeme vicerūt. Trasimēnus lacus tertiu flumē Hānibalis īpe ratore Flaminiū. ibi quoqz ars noue punicē fraudis. qppe nebula lacus plaustribusqz virgultis tectus eqtū terga subito pugnātū inuasit. Nec de dijs possumus q̄ri. iminētē temerario duci cla dē p̄dixerat. In fidētia signis agmina z aqle p̄dire nolentes. z cōmissā aciē secutus ingens ter re tremor. nisi illū horrore soli eqtū virorūqz discursus z mora vehemēt^o arma fecerūt. Quar tū idest pene vltimū vulnus īperij cāne ignobilis apulie vicus. s̄z magnitudine cladis emerfit. z. xl. miliū cede parta nobilitas. Ibi i exitū infelicis exercit^o dux. terra. celū. dies. tota deniqz rez natura cōsensit. Siquidē nō contentus simulans transfugis Hannibal. q̄ mox terga pugnātūz ceciderāt. In sup callidissim^o īperator patētibz i cāpis obseruato loci igenio. q̄ z sol ibi acerrim^o z plurimus puluis. z curus ab oriēte sp̄ quasi ad cōstitutū. ita instruxit aciē vt romāis aduersus bec oīa a duersis quasi secūdū celū tenēs. vēto. puluere. sole. pugnaret. Itaqz duo maximi exerci tus cefi ad hostiū societate. donec Hānibal diceret militi suo. parce ferro. Ducū effugit alter. Al ter occisus est dubiū vter maiore aīo. paulū p̄duuit. Varro nō desperauit. Documēta cladis. cru entis aliquādiu audi dus p̄s d̄ cadauerib^o iussū ducis fact^o i terrore Vergelij modij duo auloꝝ cartbaginē missi dignitasqz equestris tarata mēsurā. dubiū deīde nō erat. qn vltimū illū diē ha bitura fuerit Rōa. qntūqz itra diē epulari Hānibal i capitolio potuerit. si qd̄ penū illum dixisse Adberbalē Bomilcaris ferūt. Hānibal quēadmodū sciret vicere. sic vti victoria fecisset. Tū qui dē illū. vt dici vulgo solet. aut fatū vrbis imperature. aut ipsi^o mēs mala z aduersi a cartbagine dij in diuersū abstulerūt. cū victoria posset vti. frui maluit. Relictaqz Roma cāpaniam tarentūqz peragrare. vbi mox z ipse. z exercit^o ardoꝝ elanguit. adeo vt vtz dictuz sit capuam Hannibali cānas fuisse. Siquidē inuictum alpibus indomitū armis. campanie. quis crederet. soles z tepē tes fontibus baie subegerūt. Interim respirare romanis. z quasi ab inferis emergere arma nō erant. detracta sunt templis deerant iuuentus. in sacramentum militie liberata seruitia. egebant erario. opes suas liberis senatus i medium protulit. nec preter q̄ in bullis singulisqz anulis erat quicquā sibi auri reliquere. eques secutus exemplū. imitateqz equite tribus. deniqz vix sufficere tabule vix scribarz manus leuio Marcelloqz consulis cum priuate opes i publicū deferentur quid āt in eligendis magistratibus. que centuriarūz sapientia. cum iunioribus a senioribus con silium de creandis consulis petiuere quippe aduersus hostem totiēs. victorem. tā callidum

Secunduz
bellum pu
nicum

Saguntus

At. nouā
belli denū
ciationem

At ticinus
vincuntur
Ro.

Itex ro.
uicunt ad
trebiam

Trasimēa
acies

Lanne po.
ro-funeste

Adberbal

Capua an
nibali
Lānoꝝ lo
co fuit

iam: illas seminariū hostilis exerc
 illam Hannibalis eruditorem.

Cunctator fabius non virtute tm̄. s; suis et pugnare consilijs oportebat. Prima redeuntis. s; vt sic dixeris reuiuiscētis imperijs spes Fabius fuit. q̄ noua de Hannibale victoria cōmētus est. nō pugnare. Dinc illi cognomen nouū et reipublice salutare cūctator. Dic illud ex populo. vt iperij scutu vocaret. Itaq; p̄ samniū totū p̄ salernos gauranosq; saltus. sic macerant Hannibale. vt q̄ frāgi virtute nō poterat mora cōminueret. Inde claudio Marcello duce et cōgredi ausus est cominus venit et pepulit. et cāpania sua. et ab obsidiōe nōle vrbis excussit. Ausus et sempromio gracco duce p̄ lucani am seq. et p̄mere terga cedētis. quāuis tunc. o pudor manu seruili pugnaret. nā bucusq; tot mala cōpulerant. s; libertate donati fecerant de seruitute rōanos. Horribilē i tot aduersis fiducia. o singularē aium ac spiritū populi romani tā arctis afflictisq; reb; cū de Italia sua dubitaret. ausus est tm̄ in diuersa respicere. cūq; hostes i iugulo p̄ cāpaniā apuliāq; volitarēt mediāq; de italia africā facerent. eodē tpe et hunc sustinebat. et in siciliā. sardinia. hispaniā. diuisa p̄ terraz orbē arma mittebat. Sicilia mādata Marcello. nec diu restitit. tota enī iūla in vna vrbe superata. est grāde illud. et ante id tps̄ inuictū caput syracuse quāuis Archimedis ingenio defenderēt. aliqui gesserūt. Lōge illi triplex murus. totidēq; arces. portus ille marmoreus et fons celebratus Are tuse. nisi q̄ hactenus p̄fuere. vt pulchritudini vicie vrbis parceret. Sardinia Brachus arripuit. nihil illic gentiū feritas insanozūq; nā sic vocant imanita mōtiū p̄fuere. seuitū i vrbes. vrbemq; vrbū Caralīz. vt gens cōtumar viliq; mortis saltem desiderio patrij soli domaret. In hispaniā missi Lneus et Publius Scipiōis spē totā penis eripuerant. sed insidijs punice fraudis oppressi rursus amiserant. Magnis qdē illi plijs cū punicas opes cecidissent. s; punice insidie alterū ferro castrametantes. aliterq; euasisset i turrē cinctū facib; oppresserunt. Igit i vltio nē patris ac patrii missus cū exercitu Scipio cui tā grāde de africa nomē facta decreuerat. Bel laericē illā ac patrii armisq; nobile hispaniā illā seminariū hostilis exercitus. illā Hannibalis erudicē. icredibile dictu. totaz a pyrenēis mōtib; in Herculis colūnas. et oceanū recuperauit. nesci as citius an facilius q̄ velociter quattuor anni fatent. q̄ facile vel vna ciuitas pbat. eodē qppe quo obfessa ē die capta est. omenq; Africane victorie fuit. q̄ tā facile capta ē Hispania Carthago. Certū est tm̄ ad p̄fligandā p̄uinciā maxime p̄fecisse singularē ducis sanctitatē qppe qui captiuos pueros puellasq; p̄cipue pulchritudinis barbaris restituerit. ne i cōspectū qdē sum p̄fusus adduci. ne qd de virginitatis integritate deliberasse saltē vel oculis videret. Nec iter diuersa terraz populus romanus. nec ideo tm̄ Italie visceribus inherentes summonere poterat Hannibalem carthaginensē. Pleraq; ad hostem defecerant. et dux acerrimus cōtra romanos italicis quoq; viribus vtebat. iā tm̄ cum plerisq; opidis et regiōibus excusseramus Tarentinus ad nos redierat. iā et capua sedes et domus et patria altera Hannibalis tenebat. cui amissio tm̄ peno duci doloze dedit. vt ille totis viribus Romā conuerteret. O populus dignū orbis iperio. dignū oium fauore. et administratione hominum ac deoz. compulsus ad vltimos metus ab incepto non destitit. et de sua vrbe sollicitus. capuā tm̄ non omisit. sed parte exercitus sub Appio consule relicta. parte flaccum in vrbem secuta. absens simul p̄fensq; pugnabat. Quid ergo miramur Mouenti castra a tertio lapide Hannibali iterum ipsos deos. deos in quā nec fateri pudebit restitisse. tanta enim ad singulos illis motus vis imbriuz effusa est. tanta ventoz violētia cohorta est. vt diuinitus hostē summoneri. nec celo sed ab vrbis ipsius menibus. et capitolio ferri videre tur. Itaq; fugit. et cessit. et in vltimū se italie recepit sinum. cum vrbem tm̄ nō adortam reliq̄set. Parua res dictu. s; ad magnanimitates. D. R. p̄obandā satis efficax. q̄ illis ipsis qbus obsidebant diebus. ager quē Hannibal castris insiderat. venalis rome fuit. hastesq; subiectus inuenit emptorē. Voluit Hannibal cōtra fiducia imitari. subiecitq; argentarias vrbis tabernas nec selector inuentus est. Vt scias et p̄fagia fatis fuisse. nihil actuz erat tanta virtute tāto fauore deoz. Sigdē ab hispania Hasdrubal frater Hannibalis cū exercitu nouo. nouis virib; noua belli mole veniebat. Actuz erat p̄cul dubio. si vir ille se cum fratre iunxisse. sed hunc quoq; castrametantē Claudius Nero cū Liuiō Salinatore debellat. Nero i vltio italie angulo sum mouebat Hannibale. Liuius i diuersissimā parte. et in ipsas nascentis italie fauces signa cōuerterat. tanto oī q̄ longissima italia solo interiacente. quo cōsilio. qua celeritate cōsules castra cōiunxerint. inopinanterq; hostē collatis signis cōpresserint. neq; id fieri Hannibal fenserit. difficile dictu ē. Erte Hannibal re cognita. cū pietuz fratris caput ad sua castra vidisset agnosco in q̄ infelicitatem carthaginis. hec fuit illius viri nō sine p̄fagio quodam fati iminentis p̄zia cōfessio. Iā certum erat Hannibalem et ipsius confessione posse vinci. sed tot rez prosperarum fiducia plenus populus romanus magni extimabat asperrimum hostem in sua africa debellare. Duce igit Scipiōe in ipsam africā tota mole cōuersus imitari cepit Hannibales. et italie sue clades in africa v̄dicare. Quas ille dij boni Hasdrubalis copias. quos Syphacis exercitus fudit que quantaq; vtriusq; castra facib; illatis vna nocte deleuit. deniq; iā nō a tertio lapide. sed ipsas carthaginis portas obsidiōe quatiebat. sic factuz ē. vt iberētez atq; incubantem italie extorqueret Hannibale. Non fuit maior sub imperio romano dies quam ille. cum duo omnium et antea et postea ducuz maximi ille italie. hic hispanie victor collatis cominus signis direxere aciem. Sed et colloqui

Marcellus
Syracuse
Archimedes
Scipiōis res in hispania geste
Carthago
Prodigio fatē pestas
Hasdrubalis iteritus
Res in africa a scipiōe geste

um fuit inter ipsos de legibus pacis. Steterunt diu mutua admiratiōe desiri. vbi de pace nō cōuenit. signa cecinere. Cōstat vtriusq; cōfessione nec melius instrui aciem. nec acrius potuisse pugnari. hoc Scipio de Hannibalis. Hannibal de Scipionis exercitu predicauerunt. Sed tamen Hannibal cessit. premiumq; victorie africa fuit et secutus africanam terrarum orbis.

Bellum macedonicum primum.

Post carthaginē vinci neminez puduit. secute sunt statim africae gentes. macedonia. grecia. syria. ceteraq; oīa quondā quasi estu et torrente fortune. sic primi oīum macedones affectator quondā imperij populus. Itaq; quāuis tunc Philippus regno p̄deret. romāi tū dimicare sibi cū rege Alexandro videbant. Macedonicus bellus nōie amplius q̄ spectatiōe gentis fuit. Causa cepit a federe Philippi. quo rex iam pridem dominantem in italia Hannibalem sibi sociauerat. postea creuit implorantibus athenis auxilium cōtra regis iniurias. cum ille vltra ius victorie in templa. aras. et sepulchra ipsa seuiret. Placuit senatui opez tantis ferre supplicibus. quippe ias gentium reges duces. populi. nationes. p̄fida sibi ab hac vrbe petebant. primo igitur Luino consule populus romāus Ionium mare ingressus tota grecie littora veluti triumphanti classe pagrauit spolia quippe sicilie. hispanie. sardinie africae p̄ferebat. Et manifestas victoriae nata in p̄oria puppe laurus pollicebat. Aderat sp̄ote in auxilium Attalus rex p̄gamoz. Aderant Rodij nauticus populus. quibus a mari cōsul. a terris oīa egs virisq; quatiebat. bis victus rex. bis fugatus bis exutus castris. cum tū nihil terribilius macedōibus fuit ipso vulnerū aspectu. q̄ non spiculis neq; sagittis. nec villo greculo ferro. sed īgentibus pilis. nec minorib; adacta gladij vltra mortē petebāt. Enimvero Flamio dūce iuios ātea chaōm mōtes. Indūq; ānez p̄ abrupta vadentē. et ipsa Macedōie claustra penetrauim;. itro isse victorie fuit. Nā postea nunquā ausus cōgredi rex ad iumulos. quos cynocephalas vocant vno ac ne hoc q̄dez iusto p̄lio opprimif. et illi quidez cōsul pacem dedit regnumq; cōcessit. mox neq; d' esset hostile thebas et Euboeas et grassantē sub Nabide suo lacedemōa cōpescuit. Grecie vero veteres status reddidit. vt legib; viueret suis et auita libertate frueretur. Que gaudia que vociferatiōes fuerunt. Cū hoc forte Nemeē in theatro quinquēnalibus ludis a p̄cone caueret quo certauere plausu. qd floz in consules profuderunt. et iterum iterumq; p̄conem repetere illam vocem iubebat. qua libertas achaie p̄nunciabatur. nec aliter illa consulari sententia. q̄ modulatissimo aliquo tibiaz aut fidium cantu fruebantur.

Bellum syriacum regis antiochi.

Macedoniae statim et regē Philippū Antiochus excepit quodā casu quasi industria sic a gubernante fortuna. vt quemadmodū ab africa in europaz. sic ab europa ī asiaz vltro se suggerentibus causis imperiū p̄cederet. et cū terraz orbis situ. ipse ordo victoriaz nauigaret. Nō aliud formidolosius fama bellus fuit. q̄ppe cū p̄las et orientem Perses atq; Dariuz cogitarent. q̄n̄ perfossi inuij montes. q̄n̄ velis operium mare nunciarent. vt hoc celestes mine territabant cū humore cōtinuo cumanus Apollo sudaret. sed hic fauētis asie sue numinis tior erat. sed nec sane viris opibus armisq; q̄cquaz copiosius syria. s; in manibus tā ignaui regis inciderat. vt nihil fuerit in Antiocho speciosius. quaz q̄a romanis victus ē. Impulere reges in id bellus illinc Thoas etholie p̄nceps. in honorataz apud romanos que rens aduersus macedōas militie sue societatez. hinc Hannibal q̄ in Africa victus p̄fugus et pacis impatiens hostez populo romano toto orbe q̄rebat. et quod illud fuisset piculus. si se consilijs eius rex tradidisset. si asie viribus vsus fuisset miser Hannibal. S; rex suis opibus et nōie regio fretus satis habuit bellus mouere Europa iaz dubio proculiure ad romanos p̄tinebat. Sicily machiaz vrbez in littoze tracio positas a maioribus suis Antiochus vt hereditario iure repetebat. Hoc velut sydere asiatici belli mota tempestas et maximus regū conuentus fortiter in dixisse bellus cū ingenti strepitu ac tumultu mouisset ex asia Occupatis statim insulis grecisq; littorib; otia et luras tanq; victor agitabat. Euboeaz insulaz p̄tinenti adherentē tenui freto reciprocantib; aqs Euripus abscidit. Sic ille postis aureis sericisq; tentorijs sub ipso freti murmure cum iter fluēta tibijs fidibusq; cōcineret collatis vndiq; q̄zuis p̄ hyemē rosis. ne cū aliquo ducū genere agere videret virginū puerozq; delectus habebat. Talē ḡ reges iā sua luxuria debellatū populus roanus Acilio glabrione cōsule ī insula aggressus ipso statim aduentus sui initio coegit ab īsula fugere. Tā p̄cipitez apud thermopylas affecutus locuz. ccc. laconuz speciosa cede memorandū. ne ibi q̄dez fiducia loci resistētez mari ac terra cederet coegit. Stati et euestigio itur ī syriaz. clas sis regia Polixēdi Hannibaliq; cōmissa. Nā rex pluz nec spectare poterat. Igitur dūce Eminio regillo a remigātibus rodij tota lacerat. Ne sibi placeant Athene in Antiocho vicinus Fereē in Emilio Alcibiadem equauimus ephesijs Salamina pensauimus. Consule Scipione cui frater ille modo vt. tor carthaginis africanus voluntaria legatione aderat. debellari regem placet et iam toto cesserat mari. sed nos imus vltimus meandrum ad anem. mōtemq; sypilum castra ponunt. hic rex incredibile dictu. q̄bus auxilijs q̄bus copijs cōfederat. trecenta milia peditū. equitum falcatozq; curruum non minor numerus. elephantis ad hoc imense magnitudinis auro purpura argento et suo eboze fulgentibus aciem vtriusq; vallauerant. sed hec oīa p̄pedita ma

Hannibal
ī africa victur

Origo macedonici belli

Plutarch^o
adsum amnem ipsum vocat Luinus Aoum

Redditur libertas grecie

Orientis opes

Antiochus

Thermopile

Vide ne thermopile sit legendū non alcibiadem

gnitudine sua ad hoc imbre. q subito superfusus mira felicitate perficos arcus corruerat . pri-
mum trepidatio. mox fuga. de hinc triumphus fuerunt. Victo ⁊ supplici pacem atqz partem re-
gni dari placuit. eo libentius. q tam facile cessisset.

Bellum etholicum.

Fulvius
nobilior

c yriaco bello successit. vt debebat. etholicum. victo quippe romanus Antiocho faces
asiatici belli psequeretur. ergo Fulvius nobiliori mandata vltio est. Sic protinus caput
gētis ambraciā regiā pyrrii machinis quatit secuta de ditio. Aderant etholorū preci-
bus attici. Rodij ⁊ meminimus auxiliij. sic placuit ignoscere. serpit tamen latius in
proximos bellum omnemqz late Lephaloniam. zacynton. ⁊ quicquid insularum in eo mari in-
ter cerraunos montes iugumqz maleum etholici belli accessio fuerunt.

Bellum histicum.

Appius
pulcher

b Istri sequuntur etholos. quippe bellantes eos nuper adiuuerant. ⁊ initia pugne p-
spera hosti fuerunt. eademqz exitij causa. Nā cum Cnei Manlij castra cepissent opi-
me que incubarent. epulantes. ac ludibundos plerosqz aut vbi essent pre poculis ne-
scientes. Appius pulcher inuadit. sic cum sanguine ⁊ spiritu male partam reuomere
victoriaz. Ipse rex apulo equo impositus. cum subinde crapula. ⁊ capitis errore lapsaret. captū
sefe vix ⁊ egre postquam experectus est didicit.

Bellum gallogrecum.

Gallogreci
vnde

Allogreciā quoqz syriatici belli ruina cōvoluit. fuerāt iter auxilia regis Antiochi. an-
fuisse cupidus triumphi Manlius. an eos visos simulauerit dubiū certe. negatus ē
victori triumphus. qz causaz belli nō approbavit senatus. Ceterū gens gallogrecorū
sicut ipsuz nomen inditio est. mixta ⁊ adulterata est. relique galloz quibus ē Breno
duce vastauerant greciam. mox orientē secuti in media asie parte ē sedere. Itaqz vt frugum se-
mina mutato solo degenerant. sic illa gēnuina feritas eoz asiatica amenitate mollita est. Duob⁹
itaqz plijs fusi fugatiqz sunt. q̄uis sub aduentu hostis relictis se dibus. in altissimos se montes re-
cepissent. solostogioz tectosagiam inse derant. virinqz fundis sagituisqz acti in perpetuam se pa-
cem dederunt. Sed alligati miraculo quodam fuere cum catenas moribus ⁊ ore tentasset.
cū offocandas inuicem fauces prebuisent. Nam orgiagontis regis vxor a centurione stupruz
passa. mēozabili exēplo custodiam euasit. Reuulsūqz militis caput ad maritum suum retulit.

Atf. mulie
bris pudic-
itiae exem-
plum

Bellum macedonicum secundum.

Atf. persis
desperatio
nem

Vm alie alieqz gentes syriaci belli sequuntur ruina. macedōia se rursus erexit. fortif-
simū populuz memoria ⁊ recordatio sue nobilitatis agitabat. ⁊ successerat philippo
filius Perses. q semel in perpetuū victaz esse macedōiaz nō putabat ex gentis digni-
tate. multo vehemētius sub hoc macedōes q̄ sub patre cōsurgunt q̄pe thraces i vi-
res suas traxerāt. Atqz ita in austria macedonū. viribus thracū. disciplinam macedonicā tēpta-
uere. Accessit. bis cōsiliū ducis. q̄ stū regionū suaz sūmo specul⁹ bemo. positus per abrupta ca-
stris. ita macedōiā suā armis. ferroqz vallauerat. vñ nō reliquisse aditū nisi a celo venturis hostib⁹
videre. Nā Marcio philippo consule. eā prouinciā igressus populuz romāus exploratis di-
ligentes accessib⁹ p astrudē paludē. p acerbos dubiosqz tumulos. illa que volucibus quoqz vi-
debat inuia accessit. regemqz secuz ⁊ nihil tale metuentē subita belli eruptione terruit. cuius tan-
cta trepidatio fuit. vt pecuniā omnez in mare iusserit mergi ne piret classē cremari. ne incende-
retur. Paulo cōsule cū maiora ⁊ crebra essent imposita presidia. per alias vias macedōia d̄pres-
sa est. Sūma qdē arte ⁊ industria ducis. cū alias minatus. alias irrepsisset cuius aduētus ipse co-
terribilis regi fuit. vt interesse nō auderet. sed gerēda ducibus bella mādanerit. Absens ergo vi-
ctus fugit in maria. insulāqz samothracem. fretus celebri regiōe. quasi tēpla ⁊ arc possent defen-
dere. quē nec mōtes sui nec arnia potuissent. Nemo regū diutius amisse fortune conscientiā re-
tinuit. supplex cū scriberet ad impatorē. ab illo quo confugerat tēplo. nomenqz epistole notaret
suū regē addidit. Sed nec reuerētior capte maiestatis alius paulo fuit. cū i cōspectu venisset ho-
stis i templū recepit. ⁊ in cōuiijs adhibuit. liberosqz admonuit suos. vt fortunā cui tm liceret re-
uererent. Inter pulcherrimos hūc quoqz populuz romāus de macedonia duxit atqz vidit triū
phū. q̄pe cuius spectaculo triūduū impleuerit. Prima die signa tabularūqz. Sequens arma pecu-
nias trāsuerit. Tertius captiuos ipsumqz regē attonitū adhuc tanqz subito malo stupentē. Sed
multo prius gaudiū victorie populuz romāus quā epistolis victoris pceperat. Quippe eodem
die q̄ victus ē perses i macedonia. rome cognitū est. Duo iuuenes cādidis equis apud iurterne
lacū puluerē cruozē abluabant. Hi nunciauere Castozē ⁊ pollucem fuisse creditū vulgo quod ge-
mini fuissent. inter fuisse bello. q̄ sanguine maderent. a macedonia vēire. q̄ adhuc anbelarent.

Bellum illiricum.

Dionysij
id accidisse
ait latino
bello

Acedonici belli contagio traxit illyricos. ipsi qdē vt romanū a tergo distringerent. a
Perse rege conducti pecūia militauerunt. sine moza ab Antio ptoze subiguntur. Loscor-
dam caput gentis delesse suffecit. Statiz secuta deditio est deniqz hoc bellū ante finitū
est q̄z geri Rome nunciaretur.

Bellum macedonicum tertium.

Hodá fato, quañ ita cōuenisset inter penos 7 macedonas. vt tertio quoqz viceren-
 tur. Eodē tpe vtriqz arma mouere. Sed prior iugū excutit macedo. aliquanto qz an-
 te grauior. dū cōtemnitur. Causa belli prope erubescenda. qppe regnū pariter 7 bel-
 lum vir vltime fortis Andricus inuaserat. dubiū liber an seruus. mercenarius certe
 sed qz vulgo Philippus 7 similitudie pseudo Philippus vocabat. regiaz formā. regium no-
 men. aio quoqz regio impleuit. Igit dū hec ipsa cōtemnit populus romanus Iuuetio pretore
 cōtentus. viruz nō macedonicis mō sed thracie quoqz auxilijs i gentibus validuz temere tenta-
 uit. Inuictus quoqz nō a veris regibus. s3 ab illo imaginario 7 scenico rege supatus. Sed cōsu-
 le Metello. amissuz cū legiōe ptoze plenissime vltus est. Nā 7 macedoniā seruitute mulctauit. 7
 ducē belli deditū ab eo. ad quē confugerat thracie Regulo. in vrbē in cathēis reduxit. Hoc quo-
 qz illi in malis suis indulgente fortuna. vt de eo populus romāus qsi de rege vero triumphauit.

Andricus

Iuuetiū p-
ter

Metellus.

Bellum punicum tertium.

Tertium cum africa bellum 7 tpe exiguum fuit. nam quadriennio patratum est. 7 in
 comparatione prior. minimuz labore. nō enim tam cuz viris. qz cum ipsa vrbe pu-
 gnatū est. sed plane maximo euentu. quippe tandē Carthago finita est. Atqz siquis
 trium temporū momenta cōsideret. primo cōmissum est bellum. profligatum secūdo.
 tertio vero confectuz est. Sed huius causa belli. qz cōtra federis legem aduersus numidas qdez
 semel parasset classē 7 exercitū. frequens autem mansisse fines territabat. sed huic bono so-
 cioqz regi fauebatur. cuz bellum se dederet. de belli fine tractatum est. Cato inexpiabili odio delen-
 das esse Carthaginez. 7 cum de alio cōsulere. pronūciabat Scipio nāssica seruandam. ne metu
 ablato emule vrbis. luxuriari felicitas vrbis inciperet. De diuz senatus elegit. vt vrbs tm̄ loco
 moueret. nihil. n. speciosius videbatur. qz esse Carthaginē. que non timeretur. Igitur Manilio
 Lenforino. qz consulibus populus romanus aggressus Carthaginez spe pacis iniecta. traditā
 a volentibus classē sub ipso ore vrbis incendit. Tuz euocatis principib⁹. si salui esse vellēt vt
 migrarent finibus imperatuz. quod pro rei atrocitate adeo mouit iras. vt extrema mallēt. Cō-
 ploratū igitur publice statiz 7 pari voce clamatū est ad arma. seditqz snia quoquo modo rebel-
 landū. non qz spes vlla iaz superest. sed qz patriam suaz mallent hostium qz suis manibus cuer-
 ti. Qui rebellatū fuerit furor. vel hinc intelligi potest. qz in vsuz noue classis tecta domusqz re-
 sciderunt. 7 in armorū officinis aurum 7 argentū p ere ferroqz conflatū ē. in tormentoz vincu-
 la matrone crines suos contulerunt. Mancino deinde cōsule terra mariqz seruebat obsidio. ope-
 ris portus nudatus. 7 primus 7 sequens iam murus. cū tm̄ Byrsa. quod nomen arci fuit. quasi
 altera ciuitas resistebat. Quāuis profligato vrbis excidio. tm̄ fatale Aphrice nomē Scipionuz
 videbatur. Igit in aliū Scipionez cōueria respública finē belli reposebat. Hūc paulo macedo-
 nico procreatū. Africani illius magni filius in decus gētis assumpserat. Hoc scilicet fato. vt quā
 vrbe cōcusserat auos nepos euerteret. Sed quā maxie mortiferi esse morsus solēt morietuz be-
 stiarū. sic plus negocij fuit cū semiruta ciuitate Carthagine. quā integra. Compulsis in vna3 ar-
 cez hostibus. portū quoqz maris romanus obsederat. Illi altez ibi portuz ab alia vrbis parte
 foderūt. nec vt fugerēt. sed qz nemo illos nec euadere posse credebat. Inde qsi enata subito clas-
 sis erupit. tū interim iam diebus iam noctibus noua aliqua moles. noua machina. noua pdito-
 rū hoīnuz manus. qsi ex obruto incendio subita de cineribus flāma prodibat. Deplozatis no-
 uissime reb⁹. xl. se similia viroz dederunt. Quod mius credas ducē Hasdrubale. qzto fort⁹
 femina 7 vxor ducis qz comprehensis duobus liberis a culmnie se domus in mediū misit incē-
 diū imitata reginā qz carthaginē cōdidit. quāta vrbs deleta sit. vt de ceteris taceā. vel igniū mo-
 ra pbari pōt. qppe p cōtinuos decē 7 septē dies vix potuit incendiū extingui. qd domibus ac tem-
 plis suis sponte hostes imiserant. vt qtenus vrbs eripi rōanis nō poterat triumphis arderet.

Scipio ua-
fica
cato maiorManilius
Lenforinus
consul.Studium
carth. in cō-
parādo belliAquo
emilianus
scipio ado-
ptatusDeditoruz
numerus**Bellum achaicum.**

Vasi seculū illud euerfionibus vrbū curreret. ita carthaginis ruinam statiz Coryn-
 thos excepit. achaiē caput. grecie decus. inter duo maria ioniū 7 Egeum quasi specta-
 culo exposita hec facinus indignū ante. oppressa est qz in numero certoz hostiū refer-
 retur. Critbolus causa belli. qui libertate a romanis data. aduersus ipsos vsus ē. Le-
 gatos romanos dubiuz an 7 manu certe oratiōe violauit. Igit Metello ordinanti. cui tū maxie
 macedonie mādata est vltio 7 huic achaicū bellum. ad primam Critbolai manū metellus con-
 sul p patentis belide cāpos toto cecidit alpheo. 7 vno prelio peractum erat bellum. iam 7 vrbez
 ipsam terrebat obsidio. Sed fata rerum. cum Metellus dimicasset ad victoriam Numius vēit.
 Hic alterius ducis dignitate exercitum sub ipsis. Istbmi faucibus fudit. geminosqz portus san-
 guine infecit. tm̄ ab incolis deserta ciuitas direpta primuz. deinde tuba precinēte deleta ē. Quid
 signoz. quid vestitū. quidue tabularū raptū. incensum. atqz plectum ē. Quātas opes 7 abstulerit
 7 cremauerit hinc scias. qz qd corinthi eris toto orbe laudatur. incendio superuisse comperi-
 mus. Nā 7 eris notam preciosiores ipsa opulentissime vrbis fecit iniuria. quia incendio perustis

Corinthi si-
tus 7 nobi-
litas

Numius

Es corin-
thicum

plurimis statuis atq; simulachris. eris. auri. argentiq; vene in commune fluxere.

Res in hispania geste.

Carthaginē corinthos. ita corynthū Numātia secuta ē. nec dein de toto orbe quam q̄ tū aris fuit. Post illa duo clarissima vrbū icendia late atq; passiz. nec p vices. s; simul pariter. quasi vnū vndiq; bellū fuit. p̄sus vtile. quasi agitātib⁹ vētis diffudisse qdā belli icendia toto orbe videret. Hispāie nūq; aius fuit aduersus nos vniuerse

cōsurgere. nūq; cōferre vires suas libuit. neq; aut īperare. aut libertatē tucī suā publice. aliogn ita vndiq; mari pyreneoq; vallata ē. vt ingenio sytus nec a diri qdē potuerit. S; antea a romanis obfessa ē. q̄ seipsā cognosceret. ⁊ sola oīum puinciaz vires suas. postquā victa ē itellexit. In hac ppe ducētos p ānos dimicatū ē a primis scipiōibus in primū Cesarē Augustū. Nō continec choberēter s; put lacefferā. Nec cū hispanis initio. s; cū penis in hispania. Inde cōtagio ⁊ series causaq; belloꝝ. pria p pyreneū iugū signa romana Publius ⁊ Ln. Scipiōes intulerūt. plijsq; ingētib⁹ Hannōnē ⁊ Hasdrubalē fratrē Nāmbalis ceciderūt. raptaq; erat īpetu hispāia. nisi fortissimi viri ī ipsa sua victoria opp̄si punica fraude cecidissent. terra mariq; victores Iḡit q̄si nouā ite grāq; puinciaz vltor patris ⁊ patrii Scipio ille mor africāus iuasit. Itq; statū capta carthagie ⁊ ī alijs vrbib⁹ nō cōtētus penos expulisse stipēdiariā nobis puiciā fecit. O ēz citra vltraq; hibez subiecit ī pio. p̄mus romāoꝝ ducū victor ad gades ⁊ occāi oꝝa puēit. plus ēt puiciā retiere. q̄z facere. Itaq; p ptes iā buc iaz illuc missi duces. qui ferocissimas. ⁊ ad id tēporis iberas gētes ideo īpatientes iugi. multo labore nec incruentis certaminib⁹ seruire docuerūt.

Ato ille Lēforinus celtiberos id est robur hispāie aliquot plijs fregit. Braccus pater ille Dracoz cos dez. c. ⁊ l. vrbū euerfōe multauit. Metellus ille q ex macedonia cognomē meruerat. ⁊ celtibericus fieri. cū ⁊ cōtrebiā memorabili cepisset exēplo. ⁊ ver sobrigis maiori gloria pepercit. Lucillus turdullos atq; yaceos. de qbus Scipio ille postero singulari certamine cū a rege fuisset puocatus opima retulerat. Decius Brutus aliqui latius calecos lusitāos qz. oīs galatie populus. formidatūq; militibus flumē obliuionis. per agratoq; victor oceani littoꝝ. nō prius signa conuertit. q̄ cadentē in maria solem obrutūq; ags ignez nō sine quodā sacrilegij metu. ⁊ horrore dephēdit. Sed tota certaminū moles cū lusitāis fuit. ⁊ numātinis. nec immerito. q̄ppe solis gentiū duces cōtigerūt. fuisset ⁊ cuz oibus celtiberis nisi dur illius motus initio belli oppressus esset. Sed sumus vir astut⁹ ⁊ audacie si recessisset Salondicus. q̄ hastā argenteā quotiens velut celo missam vaticinanti similis oīum in se mētes cōuerterat. Sed cū pari temeritate sub nocte castra consulis adisset. iuxta territorū ipsūm pilo vigiliis exceptus est. Ceterū lusitanos Viriatus erexit. vir caliditatis accerrime q ex venatore latro. ex latrone subito dur. atq; īperator ⁊ si fortuna cessisset hispanie. Romulus non cōtētus libertatem suoz defendere per. viij. ānos omnia citra vltraq; hybez ⁊ tagū igni ferroq; populat⁹ castra etiaz p̄torum ⁊ p̄sidiuz aggressus. Claudū vnumanū pene ad internitionē exercit⁹ cecidisset. Insignia trabeis ⁊ fascibus nostris. que ceperant. in montibus suis trophea fixisset. Tandē ēt Fabius maximus cōsul oppresserat. sed a successore Pōpilio violata victoria ē. quippe qui ostiende rei cupidus. fractum ducē. ⁊ extrema deditiois agitantē. p fraude ⁊ insidias. ⁊ domestici cos pculsoꝝ aggressus hanc hosti gloriā. dedit. vt videretur aliter vinci non potuisse.

Bellum numantinum.

Vmantia quantū Carthaginis. Capue. corinthi. opibus īferior. ita virtutis nomie ⁊ hōnore par oibus. sumumq; si viros estimes hispanie decus. q̄ppe q̄ sine muro. si ne turrib⁹. modice edito ī tumulo apud situata q̄tuor milib⁹ celuberoꝝ. xxx. ī exercitum p ānos. viij. sola sustinuit. Nec sustinuit mō. sed seuius aliquāto ptulit. pudēdis federibus effectit. Nouissime cū inuinctā esse constaret. opus quoq; eo fuit. q carthaginē euerterat. Nō temere. si fateri licet vlliū causa belli iniustior. legi densēs socios ⁊ cōsanguineos. romanoz māibus elapsos exceperāt. habita p eis de p̄catio nihil valuit. cū se ab oī belloꝝ cōtagione reouerent. in legitimu federis p̄ciū iussi arma deponere. hoc sic a barbaris. acceptū quasi manus abscederent. Itaq; statim Megara victo fortissimo duce. arma cōuersi. Pompeiū plio aggressi. sedus tū maluerunt cū debellare potuissent. hostiliū deinde Mancinū. hunc quoq; assiduis cedibus ita subegerunt. vt ne oculos quidē aut vocē numātini viri quisquā sustineret. tū cū hoc quoq; sedus maluere cōtenti armoz manubijs. cū ad internitionē seruire potuissent. S; nō minus numātini q̄z caudini illius federis flagras ignominia: ac pudore populus romanus. De decus qdē p̄sentis flagitij. deditioe Mancini expiauit. Ceterz duce scipiōe carthaginis icē dys ad ex cidia vrbū imbuto. tandē ēt in vltionē excāduit. s; tunc acrius in castris in capo nostro cuz militē. q̄z cū numātino plian dū fuit. q̄ppe assiduis ⁊ iniustis ⁊ seruilibus maxie opibus attriti. ferre plentius vallū. q̄ arma nescirēt. luto inqnari. q sanguine nollent. iubebant ad hoc scorta. ⁊ calōes sarcinie nisi ad vsū necessarie āputāf. tāti esse exercitū. quāti impatorē. vere pditū ē. Sic redacto ī disciplinā milite cōmissa acies. quoq; nemo visurū se vnq; sperauerat. factū ē. vt fugiētes numātinus q̄squā videret. Dedere ēt sese volebāt. si tolerāda viris īparent. S; cū Scipio verā velle

Bruti res ī hispāia geste Salondic⁹ Viriatus Pōpilius

Numanti noꝝum luc- cessus

Mancinus deditur

*panna tota aduocari
volutit. q; si vires
om̄s: nō subiecta foret
Dn. ⁊ P.
scipiones
gone: nā h̄ ano p̄p̄
scipio A fū
tributaria gesta in hispania
s. i. robur hispanie.
tū scipio postuor
us singulari certamine
cos
anos
tamini mo
ustanis
ms: P. op.
a sine muro: sine turri
a edito in tumulo.
z nulla rō
ndi q̄ cōtra
nos
z exercitū: quanti
rcen*

et sine exceptione victoriā eo necessario cōpulsū. primū vt destinata morte i plū ruerēt cū sese pri
 us epulis quasi iferijs impleuissēt. carnis semicrude et celie. sic vocāt indigene ex frumēto potio
 ne. Intellectū ab impatore p̄siliū sita qz nō est p̄missa pugna morituris. Cū fossa atqz lorica. quat
 tuor castris circūdatos fame premeret ab duce orantes prelū. vt tanquā viros occideret. sed vbi
 nō impetrabant. placuit eruptio. sic cōserta māu plurimi occisi. et cū vrgeret fames aliquātisper
 inde vixere. Nouissime cōsiliū fuge sedit. sed hoc quoqz eruptis equoz cingulis vroz ademe
 re sumo scelere p̄ amore. Itaqz et exitu deplorato in vltimā rabiez furoremqz cōuersi postremo
 mōri hoc genere destinarūt. Duces suos. scqz patriāqz ferro. et veneno. subiectoqz vndiqz igne
 peremerūt. Nacte esse fortissimā et meo iudicio beatissimā in ipsis malis ciuitatē asseruit cum fi
 de socios. populū orbis terraz viribus fultū. sua manu. etate tā longa sustinuit. Nouissime ma
 ximo duce opp̄ssa ciuitas. nullū de se gaudiū hosti reliquit. Vnus eniz vir numātinus nō fuit. q
 i cathenis ducretē p̄da vt de pauperibus nulla. arma cremauerūt. triumphus fuit m̄ de noie.

*Lelia hoc cecur
 ocus
 No c̄missa pugna*

**Numanti
 norum ex
 tus**

*Vr numātinus nō f
 thenis duceretur: su
 de nōc̄ t̄n.*

b Actenus populus romāus pulcher. egregius. pius. sanctus. atqz magnificus. reliqua
 seculi vt grādia aq. ita vel magis turbida. et feda crescētibus cū ipsa magnitudine i
 perij vitijs adeo vt siquis hanc tertiā eius etatez transmarinā quā ducentoz annoz
 fecimus diuidat. centuz hos priozes. qbus africā. macedoiā. siciliāz. hispaniaz domu
 it. aureos sicut poete canunt. iure meritoqz fateat. Centū sequentes ferreos plane et cruētos et si
 qd imanius. Quippe q iugurtinis cymbicis. mitby daticis. mitby daticis bellis gallicis. atqz ger
 manicis. qbus celuz ipsuz gloria ascendit. Bracanas. drusianazqz cedet. ad hec seruilia bella mi
 scuerūt. et ne quid turpitudini desit. gladiatoria denique. in se conuersis marianis atqz syllanis
 nouissime Pompei et Lesaris manibus quasi per rabiez et furozē et nephas semetipse laceravit
 que si uoluta inter se sunt oia atqz cōfusa. tū quo melius appareant simul et ne scelera virtutib⁹
 obstrepant. separatiz pferentur. priusqz cepimus iusta illa memorabimus. vt et pia cum exteris
 gentibus bella magnitudo crescentis in dies imperij appareat. tuz ad illa ciuium scelera. turpel
 qz et impias pugnas reuertemur.

Bellum asiaticum.

d Acta ad occasum hispania. populus romanus ad orientē pacē agebat. nec pacez mō:
 sed iniustata et incognita quadā felicitate relicte regijs hereditatibus opes et tota in
 simul regna veniebant.

**Recentioz
 rerum ro
 manarum
 status.**

a Tialus rex pergamenoz regis Eumenis filius socij quondam cōmilitonisqz nostri
 testamentū reliquit. populus romanus bonoz meoz heres esto in bonis regis hec
 fuerunt. adita igitur hereditate puincia populus Romanus nō quidez bello. nec ar
 mis. sed q est equius testamēti iure retinebat. sed hanc difficile diciū est vtrū facilius
 amiserit populus romanus. an recuperauerit. Aristonicus regij sanguinis feroz iuuenis vrbes
 regibus parere consuetas. partiz facile sollicitat. paucas resistentes Dinū Samō Colophonez
 vi recepit. Crassi quoqz pretoris cedit exercitū. ipsum quoqz cepit. Sed ille memor et familie. et
 Romani nominis custodē sui barbarum virgula excecā. in exitium sui quod volebat. ita cōcitat.
 Mox a perpenna domitus. et captus. et per deditionē in vinculis habitus. Aquilius asiatici bel
 li reliquias confecit mixtis. nephas veneno fontibus ad deditionem quarūdas vrbiuz. que res
 vt maturas. ita infamez fecit victoriā. quippe cum contra fas deuz moresqz maioz medicami
 nibus impuris in id tempus sacrosancta romana arma violasset.

Aristonicus

U. flori epithomatis liber tertius incipit.

b Et ad orientez. sed nō ad meridionalē plagā eadez quies: Quis speraret post Car
 thaginē. aliquod in africa bellū. Atqui nō leuiter se numidia cōcussit. et fuit in Jugur
 ta quod post Hannibalē timeretur. quippe rex callidissimus populū romāuz armis
 inclytū et inuictū opibus aggressus ē. et citra spem omnium fortuna cessit. vt rex frau
 de precipuus. fraude caperet. Hic auo Masinissa et Micypsa patre p adoptionē. cū interficere
 fratres statuisset agitatus regni cupiditate. nec illos magis qz senatū populū romanū. quoz in fi
 de et clientela regnū erat. metueret. primū scelus mādāt isidijs potitusqz Niēpsalis capite. cū se
 in Adberbalē cōuertisset. isqz romā p̄gissēt. missa p legatos pecunia traxit in sniam suam sena
 tū et hec fuit de nobis eius prima victoria. Missos dein de qui regnū inter illum Adberbalemqz
 diuiderēt. similiter aggressus. cū i scauro ipsos rōani impij mores expugnasset. icobatū nephas
 perfecti audacius. sed diu nō latent scelera. corrupte nephas legationis erupit. placuitqz bello p
 sequi parricidā. primus i numidā Calfurnius bestia consul imittitur. Sed rex premonitus for
 tius aduersus romanos aux esse. q̄serz. pacem emit. Cuius flagitij reus cū iterueniente publi
 ca fide a senatu accersiret. pari audacia et venit. et competitorē imperij Masinisse. Masinissam
 imo percussore cōfecit. Nec altera contra regem fuit causa bellandi. Igitur sequens vltio mādā
 tur Albino. Sed huius quoqz. prob dedecus ita corrupit exercitū voluntaria nostroz fuga vin
 ceret numida castrisqz potiret. addito et turpi sedere. i precii salutis. que quod prius emerat di
 missi exercitū. Eodem tempore in vltionem non tam i perij romani. qz pudoris Metellus assur
 git. qui callidissime hostem. nunc p̄cibus. nunc minis. iā quasi simulata vera fuga eludentē arti
 b ij

**Jugurtinū
 bellum**

**Jugurtie
 successus**

**Thesaurus
regis iugur
tibi diripif**

**Jugurta ca
pitur**

**Domitius
enobarbus
Fabi^o ma-
rimus
Vnde cym
bri**

**Syllanus
Manilius
a cymbris
victi
Lepio
Theutodes**

**Atf. stragē
Qua cym-
bri etiam i
Italiam d
scendentur
Venetie
laus
vbi marius
cum cym-
bris confle
xit**

buis suis aggressus est. Agroz atqz vicoz populatiōe cōtentus in ipsa nū die capita impetū fe-
cit. z zīmā qdē frustra diu voluit. Letez tbalā graue armis thesauroqz regis diripuit. Tūc vr-
bib^o exutū regē ēt finitū suoz regniqz fugitiuū p mauros. atqz getuliā seqbat. Postremo mari^o
auctis admodū copijs cū p obscuritate generis sui capite cenfos sacramēto adegisset. iā susuz z
sautiū regē adortus. nō facilius tū vicit qz si integz z recentē. Dic z vrbe Herculi conditā cap-
sā i media africa si tā anguib^o atbenisqz vallatā mira quadā felicitate supauit. z saxo inditā mō
ti mulataz vrbe p ligurē aditu arduo inaccessozqz penetravit. Vox nō ipsuz mō. s; Bocchū mau-
ritanie regē iure sāguinis numidiā vidicātē. apud opidū Lirthā grauer cecidit. Qui vbi dis-
filijs reb^o suis aliene cladis accessio fieri timet. pciū federis atqz amicitie regē facit. Sic fraudu-
lētissim^o regū fraude focerī sui i insidias deduct^o ē z Syllē i manū traditus tandēqz opertuz ca-
thenis Jugurtā i triūpho populus romāus aspexit. s; ille quoqz quāuis victus z vict^o vidit vr-
bē. quā venalez. z qnqz pituraz. si hūisset emptorē. frustra cecinerat tū vt venalis fuisset. habu-
it emptorē. z cū ille nō euaserit. certū erit eaz nō esse pituraz. **Belluz allobrogicum.**

b

Je ad meridiē populus romāus. multo atroci^o z multipliciter. z magis a septētrio-
ne seuientem nihil hac plaga īfestius. atrox celuz puicaci ingenio Omni igif tractu
violētus hostis a dextris. atqz leuis. z medio septentrionis erupit prima transalpes
arma nostra sensere Saly quū de incurfōibus eoz fidissima atqz amicissima ciui-
tas Massilia q̄reret. Allobroges deinde Aūrem. cū aduersus os similis eduoz q̄rele opē z au-
xiliū nostrū flagitarēt. variūqz victorie testis ysara z videlicus amnis. z ipiger fluminū Rho-
dāus maxius. barbaris terror elephāti fucere imanitati gētū pares. Nil tā cōspiciuz i triūpho
qz rex ipse bis visus discoloribus i armis. argēteozqz carpēto. qlis pugnauerat viriusqz victorie
q̄ quātūqz gaudiū fuerat. vel hic extiari pōt qz Domiti^o Enobarb^o z Fabi^o maxius ipsis q̄-
bus dimicauerant locis sareas erexere turres z desup exornata armis hostilib^o trophea fixere.
Cū hic mos iustitatus fuerit nrīs. Nūqz. n. popul^o romāus hostib^o domitis victoria suā expzo-
bavit. **Bellum cymbricum theutonicum ac tigurinum.**

ymbri. theutōi. atqz tigurini ab extremis gallie pfugi. cū terras eoz inūdasset ocea-
nus. nouas sedes toto orbe q̄rebāt. exclusiqz ex gallia. z hispania. cū in Italiaz remi-
grarēt. miserunt legatos in castra Syllani. unde ad senatū petentes vt martius popu-
lus aliqd sibi terre daret. q̄si stipendium. ceteruz vt vellet manibus atqz armis suis

vtretur. S; quas daret terras populus roanus agrarijs legibus itra se dimicaturus. Repulsi
igif quod nequiverant p̄cibus armis petere cōstituunt. Sed nec primū impetū barbaroz Syl-
lanus. nec fm Manilius nec tertū Lepio sustinere potuerunt. Oēs fugati. exuti castris actum
erat nisi Marius illo seculo cōtigisset. Ille quoqz nō ausus cōgredi statū militē tenuit i castris.
donec inuicta illa rabies z iper^o quez p virtute barbari habēt cōfenesceret recēseret igif icrepā-
tes. z tāta erat capiente vi bis fiducia cōsulentis si quid ad vxores suas mandarēt. Nec segn^o
qz minati fuerāt tripartito agmine idest claustra italie ferebantur Marius mira statim
velocitate occupans cōpendijs p̄uenit hostē. Prioresqz Theutonias sub ipsis alpiū radicib^o
affectatus in locū quē aquas sextias vocant. qua fide nūminū p̄elio oppressit. Vallez fluiumqz
hostes tenebant. nostris aquaz nulla copia. consulto ne id egerit. Impator an errozē in consiliū
verterit dubiū. Certe necessitate acta virtus causa victorie fuit. Naz flagitante aquā exercitū. vi-
ri inquit estis. en illic haberis. Ita qz tanto ardore pugnatū est. caqz cedes hostiuz fuit. vt victor
Romanus de cruento flumine non plus aque biberit. qz sanguinis. Barbarozum certe rex ipse
Theutobochus quaternos senosqz equos transilire solitus. vix vnum. cum fugeret ascendit. p
rimoqz in salu cōphensus. insigne spectaculū fuit. quippe vir p̄ciritatis eximie sup trophea
ipsa eminebat. Sublatis funditus theutonis. in cymbros conuertit. Dic iā quis crederet p hye-
mem. que altius alpes leuat. tridentinis iugis in ualiam puoluri ruina descenderāt atthesim flu-
men nō ponte. nec nauibus. sed quadā stoliditate barbarica. primum corporibus aggressi post
quam retinere amnem manib^o z clypeis frustra tentauerant. igesta obrutū silua transiluerē. z si
statim i festo agmine vrbe petissent. grāde discrimen esset. Sed in uenectia quo fere tractu Ita-
lia mollissima est. ipsa soli celiqz clemētia robur elāquit. ad hoc panis vsu carnis cocte. z dulcedi-
ne vini mitigatos Marius in tpe aggressus ē. iam diē pugne a Mario impatorie petierūt. z sic
primū dedit. In patentissimo. quē caudium vocāt campo. pcurrere. milia deinde ad. xl. cecide-
runt. hinc minus tertio. p omnem diem cōciditur. barbaris. Isti quoqz impator ad diderat vir-
tuti dolū secutus Hannibalem. artemqz cannaz. Primum nebulosum iactus diez. vt hosti ino-
pinatus occurreret. tū. ventosuz quoqz. vt puluis i oculos z ora ferret. Tū acie cōuersa in orien-
tē. vt qd ex captiuis mox cognitū est. ex splendore galeaz. ac repercussū. q̄n ardere celū videret
Nec minor cum vxoribus eoz pugna. qz cum ipsis fuit. cuz obiectis vn diqz palustris. atque car-
pentis. alte desup q̄si e turribus lanceis cōtisqz pugnarent. perinde plus speciosa mors eaz fuit
qz pugna. Nā cum missa ad marium legatione libertatem ac sacerdotiuz nō ipetrassent. nec fas
erat suffocatis elisisqz passim infantibus suis aut mutuis cōcidere vulneribus viculo e crimibus

fuis factis. ab arboribus iugisq; plaustrorum pependent. Belus Rex in acie dimicās ipigre. nec inultus occubuit. Tertia figurinoꝝ manus. q̄ q̄si i subsidio noricos isederat alpiū tumulos i diuersa lapsi fuga ignobili. z latrocinis euanuit. Hunc tā letū tāq; felicē libertatis italie. assertiq; iperij nunciū. nō p hoies. vt solebat. ppls accepit. s; p ipsos. si credere fas est deos. Quippe eodē die q̄ gesta res est visi p de Lastoris z pollucis iuuenes laureati p̄tori litteras dare. i requē q; i spectaculo rumor victorie cymbrie. feliciter dixit. Quo qd admirabili. qd q; insigni fieri p̄t. Quippe vellet vt elata mōtib; suis roma. spectaculo belli itersset. q; i gladiatorio mūre fieri solet. vno eodēq; momento cū in acie cymbri occūberent. populus i vrbe plaudebat.

Belus rex

Bellum thracium.

P Ost macedonas. sic dijs placet. thraces rebellabāt ipsi quondā tributarij macedonū nec in primas modo puincias contētū incurrere. thessaliā atq; dalmaciā i adriati cū mare vsq; venerunt. eoq; sine cōtenti quasi interueniēte natura. contorta in ipsas aquas tela miserunt. Nihil interim per id omne tps residuū crudelitatis fuit. In captiuos seuientibus. litare dijs sanguine humano. bibere in ossibus capitū. z huiuscemodi ludibrio fedare mortē tā igni q̄ fumo. Partus quoq; grauidaz extorquere. tormētis scussimi omnium thracū Scordici fuere. Sed calliditas quoq; ad robur accesserat. siluaz z montiū situs cū ingenio consentiebant. Itaq; nō sūsus modo ab his aut fugatus. s; simili prodigio oīo totus i tercepto exercitū. quē duxerat Lato. Didio vagos z libera populatiōe diffusos itra suā reppulit thraciā. Dursus vltorius egit. z veruit transire danubiū. Minutius toto vastauit hebreo. multis qdē amissis. dū p perfidum glacie flumem equitatur. Piso Rhodopē caucasumq; penetrant. Curio daciā tenus venit. sed tenebras saluum expauit. Appius in sarmatas vsq; peruenit. Lucullus ad terminū gentium tanain. lacumq; meotin. Nec alter cruentissimi hostium q̄ suis moribus domiti quippe in captiuos igne ferroq; seuitum est. Sed nihil barbaris atrocius visum est. q̄ q; abscissis manibus relicti. viuere in perstites. pene sue videbantur.

Thracum facinus

Lato
Didius
Drusus
Minutius
Piso
Appius
Lucullus

Bellum mitridaticum.

P Ontice gentes ad septentrionē i mare sinistrū iacēt a pōtico cognominate mari. Haruz gentiū atq; regionū rex antiquissimus Atreas post Artabazes. a septē p̄his oriundus. idē Mithrydates oīuz longe maris. q̄pe cū quattuor Pyrrho. xvij. ani Nababali suffecerent. ille p. xl. annos restitit. donec tribus igenitib; bellis subactus. felicitate Syllē virtute Luculli. magnitudine Nōpei cōsumeret. Causā qdē illi belli p̄tenderat ap̄d Cassium legatū artrectari terminos suos a Nicomede bitynio. Letex elatus aiuis ingentibus asie totius z si possēt europē cupiditate flagrabat. spem ac fiduciā dabāt nostra vitia. quippe cū civilibus bellis disiungeremur. inuitabat occasio. Nudūq; imperij latus ostendebant procul Marius. Sylla. Sertorius. Inter hec reipu. vulnera. z hos tumultus repēte q̄si captato tpe i lassos simul atq; districtos subitus turbo pōtici belli ab vltima veluti spectacula septētrionis erupit. Primus statūz ipetus belli bithyniā rapuit. Asia inde pari terrore correpta ē. Nec cunctanter ad regē ab vrbib; nostris populisq; deletū est. Aderat. istabat. seuitia q̄si virtute utebatur. Nā qd atrocius vno eius edicto. cū oēs qui in asia forent romane ciuitatis hoies itersici iussit. Quā qdē domus tēpla z are humana oīa atq; diuina iura violata sunt. S; hic terror asie europā quoq; regi aperiebat. Itaq; missis archelao Neoptolemoq; p̄fectis. excepta Rhodo. que p no bis firmitus stetit. Letex Cyclades. Delos. euboea. z ipsum grecie decus Athene tenebāt Ita hiā tā ipsamq; vrbē romā regius terror afflabat. Ita Lucius. Sylla festinat vir armis optimus pari q; violētia ruētē vltorius hostē manu quadā q̄si ipsi reppulit. Primūq; Athenas vrbez q; crederet frugū parētē. obsidiōe ac fame ad humāos cibos cōpulis. sic illos q̄q; an mox subruo pyrei portu sex q̄q; z amplius muris postq; domuerat igratissimos hoium vt ipse dixit. i honore tū mortuoz sacris suis fameq; donauit. mox cū euboea. atq; boetia p̄fidia regia dispulisset oīs copias. vno apud cheromā. apud orchomenon altero bello dispulauit. Statimq; in asia trāgressus ipsum opprimuit. z debellatū ē foret. nisi de Mithrydate triumphare cito q̄ vere maluisset. Actū qdē hunc asie statū Sylla dederat ictū cū ponticis fedus. recepit Bithyniā a rege Nicomede. ab Ariobarzane cappadociā. ac sic vt erat asia rursus nostra. vt ceperat Mithrydates tū repulsus. itaq; nō fregit ea res pōticos s; icendit. q̄pe rex asia z europa quodāmodo iescatus. nō tā quasi alienā. sed q; amiserat. q̄si captam belli iure repetebat. Igif vt extincta paz fide liter icendia. maiore flāma reuiuiscunt. ita ille de integro auctis maiore in modū copiis. tota denique regni sui mole in asia rursus mari terra fluminibusq; veniebat. Liziū nobilis ciuitas. arce memibus. portu. turribusq; marmoreis. asiaticę plage littoꝝa illustrat. hāc ille quasi alteram romā totāz inuaserat bello. Sed fiducia oppidanis resistenti nunciū fecit docens. aduentare Lucullum. qui horribile dictū. per medias hostium naues vtre suspensus. z pedibus iter ad gubernans videntib; pcul quasi marina pistris euaserat. mox clade cōuersa. cuꝝ ex more obsidētēz regem. z ex fame. pestilentia vrgeret. recedētē Lucullus assequi. adeoq; cecidit. vt granicus z elopis amnes cruenti redderentur. Rex callidus. romaneq; auaritie peritus. spargi a fugientib;

Pontici reges
Mithrydates

Crudele
mithrydates
edictus

Athenarū
fames

Cheroma
Orchome
non

Lizicum
Nunciū
celeritas z
audacia
Vbi victo
Mithrydates

sarcinas. et pecuniā iussit. qua sequentes moraret. nec felicior in mari quā in terra fuga. quippe centū
 amplius nauium classē apparatusque belli graue in pōtico mari aggressa tēpestas tā feda strage la
 cerauit. ut naualis belli istar efficeret. plane quāsi Lucullus quodā cū fluctibus pcellisqz cōmertio
 debellādū tradidisse regē ventis videre. Attrite iā oēs validissimi regni vires erant. sed aius
 malis angebat. Itaque cōuersus ad primas gentes. totū pene orientē ac septentrionē ruina sua
 inuoluit. Nibiri Caspij albanij. et vireque sollicitabant armenie. Perque oia et decus et nomē et ti
 tulos Pōpeio sua fortuna querebat. Qui vbi nouis motibz ardere Asia videt. aliosque ex alijs p
 diere reges. nihil cūctādū ratus. priusquā iter se gentiū roboza coiret. statim pōte nauibz facto oībz
 ante se primus transit euphratē regēque fugientē media nactus armenia quāta felicitas viri vno
 plio cōfecit. nocturna ea dimicatio fuit. et luna in partibz quippe quāsi cōmilitās cū a tergo hostibz. a
 facie romāis se pbnisset. pōtico per errozē lōgū cadētes vmbzas suas. quāsi hostiū corpora petebāt.
 Et Mithrydates quē nocte illa debellatus ē. Nihil. n. postea valuit. quāquā oia expertus more an
 guū. quod obruto capite postremū cauda minant. Quippe cū effugisset hostē colchos. Sicilie quo
 que littoza. et cāpaniā nostrā subito aduentu terrere voluit. Mox subzuto pyrei portu colchis ten
 nus iungere bosphorō. Inde per thraciā macedoniā. et greciā transilire. Sic Italia nec opinatus
 inuadere tū cogitauit. Nā per defectionem ciuū pharnaus filij scelere preuentus male tentatus
 veneno spiritū ferro expulit Lneus interiz Magnus rebellis Asie reliqas sequēs per diuersa gē
 tiū terrarūque volitabat. nunc sub orientē secutus armenios captis in ipso capite gētis Artaxis. sup
 plices iussit regnare. Tigranē. At in septentrionē scyticū iter tanquā in mari stellas secutus chol
 chos cecidit. ignouit byberie pepercit albanis. regē cholchoz Orode positus ē sub ipso cauca
 so castris iussit in plana descendere. Arthocē. quod hiberis iperabat. et obfides liberos dare. Oro
 den ē remunerat. Vltro ab albania sua lectulū aureū et alia dona mittentē. necnō et in meridi
 verso agmine. Libanū syrie. damascūque transgressus per nemoza illa odorata. per thuris et balsami
 syluas romana signa circūtulit. Arabes siquē imperaret pōto suere. Hierosolymā defendere tēta
 uere iudei. Verū hec quoque et intrauit. et vidit illud grāde impie gentis archanū patens aureo
 yti celo Dissidentibus de regno fratribz. arbiter factus. regnare iussit Mircanū aristobolo quod
 renuebat eā rem. cathenas dedit. Sic Pōpeio duce populus romanus totā quā latissima est. Asia
 puagatus. quā extremā iperij habebāt puincia. mediam fecit. Exceptis quippe parthis. quod sedus
 maluerunt et Indis. quod adhuc nos non nouerāt. oīs Asia inter rubrum et caspiū et oceanū Pom
 peianis domita. vel oppzessa signis tenebatur.

Bellum pyratium.

Interim dū populus Romanus per diuersa terraz distractus est. Cilices inuaserāt ma
 ria. sublatiisque cōmertijs. rupto federe generis humani. sic maria bello quasi tēpestate
 precluserant. Audaciā perditis. furiosisque latronibus dabat ingeta Mithrydates plijs
 Asia. dū sub alieni belli tumultu. exteriue regis inuidia ipone grassantur. Ac primū
 duce Isidoro contenti perio mari. Cretam inter atque cyrenas. pyreum. et achaiam sinūque maleū
 quē a spolijs. aureum ipsi vocauerunt. latrocinabantur. Missusque in eos Publius Seruilius. quibus
 leues et fugaces et myoparonas. graui et martia classe turbaret. non incruenta victoria superat.
 Sed nec mari submouisse contentus validissimas vrbes eoz. et diutina preda abūdātes. Pba
 celis et Olypon euertit. Isauronque ipsam arcē cilicie vnde cōscius sibi magni laboris Isaurici
 cognomē adamauit. Non ideo tū tot cladibus domiti. terra se continere potuerunt. sed ut quādam
 animalia. quibus aquā terramque incolendi gemina natura est. sub ipso hostis recessu ipatiētes
 soli. in aquas suas resiluerunt. et aliquāto latius quā prius. sic felix ille et dignus victoria Pōpe
 ius visus est. et Mithrydate prouincie facta accessio. ille dispersaz toto mari pestē semel et iper
 petuū volens extinguere diuino quodā apparatu aggressus est. Quippe cū classibus suis et so
 cialibus rhodiōz abūdaret pluribus legatis. atque pfectis vtraque pōti et oceani ora cōplexus est.
 Bellus tusco mari ipositus plotius siculo. Branilli ligusticū sinū Pompeius gallicū obsedit.
 Torquatus balearicū. Liberi Nero gaditanū fretū. quod primū maris nrī limē apit. Lētulus lybicū
 Marcellinus egyptiū. Pōpei iuuenes adriaticū. Varro Terētigeū et pōticū et Pāpbyliū. De
 tell'asiaticū. Lepio ipas ppōtidis fauces portū. Lato sic obditis nauibz. quāsi portū obseruauit.
 sic per oīs equis portū. sinus. latebras recessus. p mōtozia. freta penitulas queque pyratū fuit quādam
 idagine iclusus et oppzessus ē. Ipse Pōpeius in originē fontēque belli ciliā versus ē. Nec hostes
 detractauere certamē nō ex fiducia. sed quod oppzessi erāt ausi videbant. sed nihil tū amplius. quā ut per
 mū ictū cōcurrerent. Mox vbi circūfusa vndiqz rostra viderūt abiectis statim telis. remisque plau
 su vndiqz pari quod supplicatibz signū fuit. vitā petiuerūt. Nō alia tā incrueta victoria vfi nūquā su
 mus sed nec fidelioz in postez reperta gens vlla est. Idque pspēctū singulari cōsilio ducis. quod matri
 moniū genus a cōspectu longe remouit. maris et mediteranis agris quāsi obligauit. Eodem tpe
 et vsum maris nauibus recuperauit. et terre boies suos reddidit. Quid prius in hac mirere vi
 ctoria velocitatē. quod quadagesimo die parata est. An felicitatē. quod ne vna quē nauis amissa ē. An
 perpetuitatem. quod amplius pyrate non fuerunt.

Vbi nouis
 sine mi
 thrydate
 victus
 Vide ne si
 cilie sit legē
 dum

Pōpei suc
 cessus

Mircanū

Pyratū
 successus

Pba felis

Pōpeiane
 classis lega
 ti

Pōpeiane
 victorie ve
 locitas

Creticum bellum.

Reticiū bellū, si vera volumus noscere, nos fecimus, sola vincendi nobilē in sulā cupiditate, fauisse Mithridati videbatur, hoc placuit armis vindicare. Primum inuasit in sulā Marcus Antonius cū ingenti qdē victoria spe atq; fiducia, adeo vt pluris ca-
 tbenas in nauibus, q̄ arma portaret, dedit itaq; penas recordie, nā pleraq; naues
 intercepte hostes, captiuasq; corpora religata velis, ac funibus pepēdere, ac sic velificātes triū
 phatiū i modū cretes portubus suis adremigauerūt. Metellus deinde totā isulā igni ferroq; po-
 pulatus itra castella, et vrbes rededit, et gnoson, et erytreā, et vt greci dicere solēt vrbiū matrē cy-
 donā. Adeoq; seue i captiuos cōsutebat, vt veneno se pleriq; cōficerēt. Alij de ditionē suam ad
 Pōpeii absentē mitterēt, et cū ille res i asia gerēs, eo q̄q; p̄fectū misisset Antonii i illa p̄uincia
 irritū fuit, eoq; īfestior Metell⁹ i hostes ius victoris exercuit victisq; Jastbene et panare cydōe
 ducib; victor redit, nec q̄q; aplius, in d̄ tā famosa victoria q̄ cognomē exercitum reportauit.

Metelli a-
cerbitas in
cretes

Bellum balearicum.

Vatinus Metelli macedōici domus bellicis nobis assueuerat, altero ex liberis ei⁹
 cretico facto, mora nō fuit, quin alter quoq; balearicus, vocaret̄ baleares p̄ idē tps
 isule pyratice rabie corruerāt, maria boies feras atq; siluestres mireris ausos a sco
 polis suis saltē maria p̄spicere, Akēdere et icōditas rates, et p̄nauigantes subinde
 inopinato ipetu terruere. Sed cū veniētem ab alto romanā classē p̄sperissent, predā putantes
 aui et occurrere, et p̄io ipetu ingenti lapidū saxozūq; nimbo classez operuere. Tribus q̄sq; fun-
 dis pliat, ceteros esse q̄s miretur ictus, cū hec sola genti arma sint id vnū ab ifantia studiū, cibū
 puer a matre non accipit, nisi quē ipsa mōstrāte percussit. S; nō diu lapidatiōe romanos terruere
 postq̄ cōminus ventū est, expertiq; rostra, et pila venientia pecudū i morē, clamore sublato pe-
 tierunt fuga littoza dilapsiq; in proximōs tumulos querendi fuerunt vt vincerentur.

Baleares
funde stu-
diosi

Expeditio in cypron.

Derat fatū isulaz, igit et Cypros recepta sine bello, isulā veteribus diuitijs abūdan-
 tē, et ab hoc Veneti sacra Ptolemeus regebat, et diuitiaz tanta erat fama, nec falso vt
 victor gentiū populus et donare regna consuetus, Publio Clodio Tribuno duce so-
 cij viuiq; regi confiscationem mandauerit et ille qdē ad rei famam veneno fata p̄ce-
 pit, Letex portius Lato cyprias opes liburnis p̄ Tyberinū hostiū iuuevit, q̄ res latius erarium
 populi Ro, q̄ vllus triumphus impleuit.

Ptoleme⁹

Bellum gallicum.

Sia pompeij manibus subacta, reliqua q̄ restabant in Europa, fortuna in Cesarem
 transtulit, Restabant at imanisissimi gentiuz galli atq; germani, et q̄uis toto orbe diui-
 fiti, n̄ qui vinceret habuit britannia, Primum gallic motus, ab heluetijs cepit, q̄ Rho-
 danū inter et rhenuz siti non sufficientibus terris venere sedes petitiū incensis meni-
 bus suis, hoc sacramentū fuit, ne redirent, sed petito tpe ad liberandū, Cum inter moras Cesar
 Rhodani ponte rescisso, abstulisset fugaz statim bellicosissimā gentem, et sic in sedes suas, quasi
 greges in stabula pastoꝝ deduxit, Sequens longe q; cruentior pugna belgarum, quippe p̄ li-
 bertate pugnatiū, hic cum multa romanozum militū insignia, tu; illud egregium ipsius ducis,
 q̄ nutante in fuga exercitu, rapto fugientis e manu scuto, in primā volitans aciem, manu preli-
 um restituit, In de cum Venetis etiaz nauale bellum, sed maior cū oceano, q̄ cūz ipsis nauibus
 rixa quippe ille rudes et informes, et statiz naufrage rostra sensisset, sed herebat inuadi pugna,
 cūz estibus solitis cum ipso certamine subductus Oceanus intercedere bello videref, Ille quo-
 q; accessere diuersitates p̄o gentium loozumq; natura, Aquitani callidū genus in speluncas
 se recipiebant, iussit includi, mora dilabebantur in siluas, iussit incendi, nemo tantuz feroces di-
 xerit gallos, fraudibus agunt, In dutionarus, treueros, Ambioꝝ cōuocauit eburones, vtriq;
 absente Cesare cōiuratiōe facta inuenere legatos, s; ille fortiter a Dolobella sūmotus est, relatiū
 q; regis caput, hic insidijs in valle dispositis dolo pertulit, itaq; et castra dirrepta sunt, et auruz
 ablatum, Cottā cum Titurio Sabino legato amisimus, nec vlla de rege mox vltio, quippe per
 petua transrhenuz fuga latuit, nec rhenus ergo immunis, nec et fas erat, vt liber esset receptatoꝝ
 hostium atq; defensor, sed prima contra germanos illius pugna iustissimis qdē ex causis, hec
 auide incursionibus eoz querebant, que Arriouiusti regis superbia, cū legati dicerēt, veni ad Ce-
 sare, quis est at Cesar, et si vult veniat inquit, et qd ad illum, qd agat nostra germania, nū ego
 me interpono romanis, Itaq; tantis gentis noue terror i castris, vt testamenta passim, et i prin-
 cipijs scriberentur, sed illa imania corpora, quo erant maiora, eo magis gladij ferroq; patuerūt,
 Qui calor i preliando militū fuerit, nullo magis exprimi potest, q̄ q̄ elatis sup caput scutis, cum
 se testudine barbarus teneret, super ipsa romani scuta salierūt, et inde in iugulos gladijs descē-
 debāt, Itex vno de germano centenarij querebāt, hic vero iā Cesar vltro Massilia nauali pō-
 te transgredif, ipsūq; rhenū, et hyrcinijs hostem querit i siluis, sed i saltus et paludes genus om-
 ne diffugerat, tantum pauoris incussit intra ripā subito romana vis, nec simul rhenus, et iterum

Heluetij

Belge

Veneti

Aquitani
Treueri
Eburones

Cotta et ti-
turius
Sabinius

Germani
a Cesare
vincuntur

quoq; .z qdē ponte facto penetratus est. sed maior aliquāto trepidatio. qppe cū rhenum suum sic ponte quasi iugo captū videret. Fuga rursus i siluas .z paludes. s; quod acerbissimū Cēsari fuit nō fuere q vincerent. oibus terra mariq; captis respexit oceanū .z qsi hic romanus orbis non sufficeret altez cogitavit. Lasse igitur cōparata Britāniā petit in Britāniā transit mira ce leritate. qppe q tertia vigilia morino soluisset a portu. minus qz medio die insulā ingressus est plena erant tumultu hostico littoza. z trepidātia ad cōspectū rei noque carpēta volitabāt. Itaq; trepidatio p victoria fuit. arma z obsides accepit a trepidis. z vltierus isset. nisi i probā classē naufragio castigasset oceanus. Reuersus igit ad galliā classe maiore. auctisq; copijs i eundē rur sus oceanum eos deniq; rursus bytannos. calydonias secutus i siluas vnumquoq; e regibus cauelianis i vincula dedit. cōtētus his nō. n. puincie. s; nomini studebat. cū maiore qz prius pre da reuectus ē. Ipso qz oceano tranquillo magis z ppitio. qsi iparē se fateret. S; maria oīuz ea dēq; nouissima cōiuratio fuit galliaz. Cū oēs pariter auernos atq; byturigas. carnūtas simul se quanosq;. p ille corpore armis. spirituq; terribilis. noie .z qsi terroze cōposito vergingetorix. ille festis diebz. z comitalibus. cū frequentissimos i locis haberet. ferocib; dictis ad ius pristini libertatis erexit. Aberat tūc Cēsari Rauēne delectū agens. z byeme creuerāt alpes. sic inter clusaz putabāt iter. S; ille qualis erat. ad nūcium rei felicissime temeritatis p inutos ad id tps montiū multos. p intactas vias. z niues expedita manu emēsus. occupat galliā. ex distantibus hibernis castra cōtraxit. z ante i media gallia fuit. qz ad vltima timeret. Tū ipsa capita belli ag gressus vrbes. saluari cū quadraginta milia ppugnatiū sustulit. Alessā dūcētoz qnquaginta mi liū iuuetute subnixā flāmis adequauit. circa Bergouia tota belli moles fuit. qppe cuz. lxx. mu ro .z arce. z abruptis defen derēt maximā ciuitatē vallo. sudibus. z fossa. inductoq; fosse flumie ad hoc. xvij. castellis ingentiq; lorica circum datā. primū fame domui. mox audentē eruptiones in vallo gladijs. sudibusq; concidit. nouissime in deditionē redegit. Ipse ille rex maximū victo rie decus. supplex cum in castra venisset. tū z faleras z sua arma ante Cēsaris genua pceit. ha bes inquit fortē vir fortissime vicisti.

¶ Bellum particum.

Cum gallos p Cēsare; i septētrione debellat. interiz ad orientē graue vulnus a par thib; populus romanus accepit. Nec de fortuna qri. possumus. caret solatio clades. aduersa z dijs z hoibus cupiditas cōsulis Crassi. dū partico inbiat auro. xi. strage legionuz z ipsius capite mulctata ē. quod tribunus plebis Metellus exētez dūcem hostilibus diris deuouerat. z cū zeugma transisset exercitus. rapta subditis signa turbinib; hau sit cupbrates. z cū apud nicefoz castra posuisset. missi ab O rode rege legati denunciauere per cursoz cum Hōpeio fedez cōsilia qz meminisset regijs inbians ille ibesauris nihil. ne imagina rio qdē iure. s; Seleucie se responsuz esse rñdit. Itaq; dij fedez vltiores. nec isfidius nec virtuti hostiū sfuerunt. Jā primū q solus z vere cōmeatus. z munire poterat. a tergo relictus eupbra tes. dū stimulo transiuge cuidā. Mezere syro credit. cū in mediā cāpoz vastitatē eodē duce du ctus exercitus vndiq; hosti exponeret. Itaq; vix dū venerat carras. cū vndiq; pfecti regis Sy laces z Surenas ostēdere signa auro sericisq; vexillis vibrātia. Tū sine mora circūfusi vndiq; eqtatus. in modū grādinis atq; nimboz. densa tela pariter fuderūt. Si miserabili strage delet⁹ exercit⁹ ipse i colloqu; sollicitās signo dato viuus i hostiū māus icidisset. nisi tribunis reluctāti b; fugā ducis barbari ferro occupassent. Sic quoq; relatū caput. ludibrio hosti fuit. filiū ducis pe ne i cōspectu patris eisdē telis operuere reliqe ifelicis exercit⁹. q quēq; rapuit fugā i armēiaz ciliciā. syriāq; distracte vix nunciū cladis rettulerūt. Caput ei⁹ recisuz cū dextera manu ad regem reportatū ludibrio fuit neq; idigno. auz eniz liquidū in rictū ozis i fūsum est. vt cuius aiuz arse rat auri cupiditate eius ēt mortuum z exangue corpus auro vteretur.

¶ Anacephaleosis.

Ec est illa tertia etas populi romani trāsmarina. q italia progredi ausus orbe toto ar ma circūtulit. Cuius etatis superiores. c. anni sancti pij. z vt diximus aurei. sine fla gitio. sine scelere. dū sincera ad huc z inoria pastorie illius secte integritas. dūq; pe noz hostiū iminens metus disciplinā veterē cōtinebat. Postremi. c. quos a carthagi nis. corynthi numantie que excidijs z attali regis in asiatica hereditate deduximus in Cēsare; z Pompeium. securūq; os de quo dicemus. Augustum z claritate reruz bellicarum magnifici. Ita domesticis cladibus miseri. z erubescendi quippe sicut galliam thraciam. ciliciam. vberri mas vallidissimasq; prouincias. armenios etiam z britannos. vt non in vsu. ita ad imperij spe ciem magna nomina acquisisset pulchrum atq; decoz. Ita eodem tempore dimicasse domicuz ciuib; socijs. mancipijs. gladiatozib;. totoq; inter se senatu. turpe atq; miseran dū ac nescio an satis fuerit populo romano Sicilia z Africa contentū fuisse. aut bis etiam ipsis carere dominā ti italia sua. qz eo magnitudinis crescere. vt viribus suis conficeret. Que. n. res alia furozes ciui les peperit. qz nimia felicitas. Syria pria nos victa corrupit. Mox asiatica pgameni regis hī di tas. ille opes atq; diuitie afflixere seculi mores. mersaq; vitijs suis. quasi sentia rēpublicā pestū dedere. Vnde. n. ppls romanus agros z cibaria flagitaret nisi per famē. quā luxus fecerat. hic

Britāniam
Cēsari inua
dit

Calydōie
silue

Alessia
Bergouia

Vndecim
legiones
cum crasso
delete

Mezeras

Aurū liqui
dū grassū ri
ctui infusus

Ciuiū bel
loz cause

ergo gracchana et prima, et secunda, et illa tertia apuleiana seditio. Vnde regnaret de iudicialibus legibus diuisus a senatu eques, nisi ex auaritia, ut vectigalia reipublice, atque ipsa iudicia in qua haberent hinc rursus et promissa ciuitas latio, et per hoc arma sociorum. Quid autem bella seruilia vnde nobis nisi ex abundantia familiarium, vnde gloria diatorum aduersus dominos suos exercitus, nisi ad conciliandum plebis fauorem, effusa largitio. Cum spectaculis indulget supplicia quondam, hostium autem facit iam ut speciosiora vitia tangamus. Nonne ambitus honorum ab iisdem diuitijs incitatus. Atque inde mariana, inde syllana potestas. Aut magnificus apparatus iuuiorum et sumptuosa largitio nonne ab opulentia pitura more egestate, hec Latilinam patrie sue impegi. Denique illa ipsa principatus et dominandi cupiditas, vnde de nisi ex nimij opibus venit. Atque hic Celsarem, atque Pompeium furialibus in exitibus reipublice facibus armavit. Nos igitur populi romani omnes domesticos motus separamus ab externis iustisque bellis ex ordine prosequemur.

De legibus gracchanis.

Editione omnium circa tribunitia potestas excitauit, quae specie quaedam plebis tuende, cuius in auxilium comparata est. Re autem dominationem sibi acquirens studium populi ac fauorem agrarijs, frumentarijs, iudicialibus legis aucupatur. Inerat omnibus spes equitatis, quid iam iustitiam, quam recipere plebem ius suum a patribus, ne populus gentium victor orbisque possessorum, extorris, aris ac focis ageret. Quid iam equum quam in opere populus viuere ex erario suo, quod ad ius libertatis equan de magis efficacius quam ut senatu regere prouincias, ordinis equestris auctoritas saltim iudiciorum regno niteretur. Sed hec ipsa in principum redibat, et misera respublica in exitum suum recesserat, et a senatu in equestris translatam iudiciorum potestas, vectigalium, imperij patrimonium supprimebat, et emptio frumenti ipsos reipublice neruos exhauriebat, erarium reduci plebs in agros vnde poterat sine possidentium euersione, qui sibi pars populi erant, et tamen relictas sibi a maioribus sedes etate quasi iure hereditario possidebant.

Judicia in equites translata.

Seditio tyberij gracchi.

Primam certaminum famem, Tyberius Gracchus accendit genere, forma, eloquentia facile princeps, sed hic siue Marcianae deditiois, quae sponsor federis fuerat contagium timens, et inde popularis siue equo et bono ductus, quae depulsa agris suis a plebe miseratus est ne populus romanus gentium victor, vrbisque possessorum, laribus ac focis suis exularet, et quacumque mente rem ausus ingentem postquam rogationis dies aderat ingenti stipatus agmine rostra conscendit, nec deerat obuia manu tota inde nobilitas et tribuni in partibus sed ut iter cedentem legibus suis Lucium Octauium videt Gracchus contra fas collegij ius potestatis iniecta manu depulit rostris, adeoque presenti metu mortis exterruit, ut abdicare se magistratu cogeretur, sic triumuir creatus diuidendis agris cum ad perpetranda cepta die comitorum progredi sibi vellet imperium, obuia nobilium manu eorumque quos agris mouerat, cedes a foro cepit. Inde cum in capitolium profugisset, plebsque ad defensionem salutis suae, manu caput tangens hortaretur, prebuit speciem, regnum sibi et diadema poscens, atque ita duce Scipione Nasica cocitatio in arma populo, quasi iure oppressus est.

Att. Gracchi ferocia in collegia

T. gracchi cedes

Seditio Caij gracchi.

Statim et mortis et legum fratris sui vindex, non minore impetu incaluit Caius Gracchus qui cum pari tumultu atque terrore plebem in uitos agros arcesseret, et recentem Attali hereditatem in alimenta populo polliceretur. Jamque nimius et potens altero tribunatu secunda plebe volitaret, abrogare auso legibus suis Minucio tribuno, fretus comitum manu, fatale familie suae capitolium inuasi. Inde primo cede depulsus, cum se in auentum recepisset, inde quoque obuia senatus manu ab Opimio consule oppressus est. Insultatum quoque mortis reliquijs et illud sacrosanctum caput tribuni plebis, percussoribus auro pesatum est.

C. gracchi interitus

Seditio apuleiana.

Nihilominus Apuleius saturninus gracchanas asserere leges non destitit. Tantum aiorum viro marius dabat, qui nobilitati inimicus, consulatu suo preterea confusus occiso, palam comitijs Annio competitori tribunatus subrogare conatus est in eius locum Caium Gracchum, hominem sine tribu, sine nomine, sed subito titulo in familia ipse se adoptabat cum tot tantisque ludibrijs exularet impune, rogandis gracchorum legibus ita vehementer incubuit, ut senatum quoque cogeret in verba iurare, cum abnuentibus aqua et igni interdumurum seminaretur, vnus tamen extitit qui mallet, exilium, igitur post Metelli fugam omni nobilitate percussa, iam cum tertium annum dominaretur, eo vesanie progressus est, ut consularia quoque comitia noua cede turbaret, quippe ut satellitem furoris sui Blauciam consulem faceret Gaius Memmium competitorum interfici iussit, et in eo tumultu regem ex satellitibus suis appellatum leuis accepit. Cum vero iam conspiratione senatus ipso quoque iam Mاريو consule, quia tueri non poterat aduerso directe in foro acies, repulsus inde, capitolium inuasi, sed cum abruptis fistulis obfidere, senatumque plegatos penitentiae fide faceret ab arce digressus, cum ducibus factiois receptus in curia est, ibi etiam facta irruptione, populus fustibus, saxisque cooptum, in ipsa quoque morte lacerauit.

Metelli exilium

Saturnini interitus

C Drusiana seditio

Postremo **Liuius Drusus** nō tribunatus mō viribz. s; ipse et senatus auctoritate totiusq; italie cōsensu easdē leges asserere conatus dū aliud capiat ex alio tñ conflauit incendiū. vt ne prima illius flāma posset sustineri. z subita morte correptus hereditariū in posteros suos bellū progaret iudiciaria lege **Caij Gracchi**. Diuiserāt populū romanū. z bicipitē ex vna fecerāt ciuitatē. egtes rōani tanta potestate subnixi. vt q; fata patrū vitalq; principū haberent in manu. interceptis vectigalibz peculabant' suo iure rēpublicam senatus exilio. **Metelli** dānatione **Rutilij**. debilitatus oē decus maiestatis amiserat. In hoc statu rex. pares opibus. aīs dignitate. vii z nato **Liuius Druso** emulatio accesserat. egte **Seruilij Lepio** senatū **Liuius Drusus** asserere. signa z aqle. z vexilla aderāt. Letez sic vrbe i vna qsi i binis castris dissidebāt. prior **Lepio** in senatū ipetu facto. reos ambitus **Scauz** z **Philippum** principes nobilitatis elegit. His vt motibz resisteret **Drusus** plebē. s; se gracchanis legibus eisdē socios ad plebē spe ciuitatis erexit. Extat vox iph' nihil se ad largitionez vlli reliqisse. nisi si q; aut cauū diuidere vellet. aut celū. aderat pmulgādi dies cū subito tanta vis boiū vndiq; apparuit. vt hostiū aduentu obsessa ciuitas videret. **Zusus** tñ abrogare d' legibus cōsul **Philippus**. s; apprehensuz faucibus viator nō ante dimisit. qz sanguis z i ora. z oculos redūderet. sic p vīz date iusseq; leges. s; p'ciū rogationis statiz socij flagitare. cū interi iparez **Drusum**. egrūq; rez temere motaz. matura. vt in tali discrimine mors abtulit. nec ideo minus socij pmissa **Drusa** a populo romano reposcere armis desierunt.

Bellum quod aduersus socios gestum est.

Civiale bellum vocetur. licet vt extenuemus inuidiā si vey tñ volumus. illud civile bellum. quippe cū populus romanus ethruscos. latinos. sabinoq; miscuerit. z vnū ex oibus sanguinem ducat. corpus fecit ex mēbris. z ex oibus vnus ē nec minore flagitio socij citra italiā. qz intra urbem ciues rebellabant. Itaq; cum tuscie ciuitates. quas viribus auxerant socij iustissime postularent. ad quā spē eos cupidine dominationis **Drusus** crexerat. Postqz ille domesticco scelere oppressus est eadem fax. que illū cremauit. socios in arma z in expugnationem vrbis accendit. Quid hac clade tristius. qd calamitosius. cū omne latium. atq; picenum. ethruria omnis. atq; cāpania. Postremo italia contra matrē ac parentes suam vrbe consurgerent. cum omne robur fortissimorum fidelissimozq; socioz sub suis qsq; signis haberent mūcipalia ista prodigia. **Popedius marcos** z etiaz latinos **Afranius vmbros** totus senatus z consules **Sammium** **Lucaniamq;** **Thelestinus**. cum regum z gentium arbiter populus. ipsū se reger' nec posset. vt victrix asie europeq; a **Corfinio** Roma peteret. Prīmū fuit belli in albano monte cōsiliū. vt festo die latinaz **Julius Cesar** z **Martius Philippus** cōsules iter sacra z aras imolarent. Postqz id nephas pditiōe discussuz ē. **Asculo** furor ois erupit. In ipsa qdē ludoz frequentia trucidatis. q; tum aderāt ab vrbe legatis. Hoc fuit ipy belli sacramētum. in de iā passim ab omni parte Italie duce z auctore belli discursante **Popedio** diuersa per populos z vrbes signa cecinere. Nec **Hannibalis** nec **Pyrrhi** fuit tanta vastatio. Ecce otriculū ecce grumētū. ecce fesule. ecce carseoli referatē. nucerie. z picentij. cedibus ferro z igne vastāt. fuisse **Rutilij** copie. fuisse **Lepionis**. nam ipse **Julius Cesar** exercitu amisso cum in vrbe cruentus refferretur. miserabili funere. mediā etiam urbem peruiam fecit. S; magna populi romani fortuna. z semp in malis maior. totis de suo viribus insurrexit. aggressiq; singulos populos. **Lato** di scutit ethruscos. **Babinus** marcos. **Carbo** lucanos. **Sylla** sanites. **Strabo** vero **Pompeius** oia flāmis ferroq; populatus. non prius finem cedium. qz **Asculi** euerfione manibus tot exercitum consularium. direptarumq; vrbium dijs litaretur.

Bellum seruile.

Tcūq; z si cū socij nephas. cū liberis tñ z igenis est. Quis equo aīo ferat i principe gentiū populo bella seruoz. Prīmū seruile bellum iter initia vrbis **Herdonio** duce sabino. in ipsa tentatū est. cū occupata tribunitijs seditionibus ciuitate **capitolij** obfessum est z a consule captum. Sed hic tumultus magis fuit qz bellum. **Mox** imperio per diuersa terrarum occupato. quis crederet **Siciliam** multo cruentius seruili. qz punico bello esse vastatam. terra frugum ferax. z quodammodo suburbana prouincia late fundis ciuium latinorum tenebatur. Die ad cultum agri frequentia ergastula. cathenariq; cultozes materiam bello prebuere. **Syrus** quidam nomine **Eunus**. magnitudo cladium facit vt meminerimus. fanatico furore simulato. dum **Syrie** decē cemonias iactat ad libertatem z arma seruos quasi numinum imperio concitauit. idq; vt diuinitus fieri probaret. in ore abdita nuce. quā sulphure z igne stipauerat. leuiter ispirās flāmā i inter verba fundebat. Hoc miraculum primum duomilia ex obuijs. mox iure belli refractis ergastulis. lx. amplius miliū fecit exercitum. Regijsq; nequid malis deesset decoratus insignibus. castella. oppida. vicos miserabili dirreptiōe vastauit. **Ilud** qz in vltimū belli de decus capta sunt castra ptoz. nec noiare ipsos pudet. castra **Mānlij Lentuli**. **Disonis**. **Hipsei**. Itaq; qui p fugitiuos distrabi debuissent. ptoz duces pfugos pre

Equitum
peculatus

Tribunitia
uis

Quo po-
pulo a ro.
imperio de
fecerint

popedij fo-
ciales belli
dux

Lato
Babinus
Ro. duces
Carbo
Sylla
Pompei'
Strabo
Herdoni'

Eunus
Syrus

Ant. Euni
Syri cōme-
tum

lio ipsi sequebant. Tandem Perenna imperatore supplicium de eis sumptū ē. Sic. n. victos
 & apud Ennā noui ssime obfessos cū fame quasi pestilentia consumpsisset. reliquias latronum
 cū pedibus catenis religauit. cruribusq; puniuit. Suiq; de seruis ouatione p̄tētus. ne dignita
 tē triūphi seruili inscriptione violaret. Dixit dū respiraucrāt insula. cū statim a seruis & a Syro redit
 ad ciliē. Athenio pastor interfecto dño. familiā ergastulo liberatā sub signis ordinat. Ipse veste
 purpurea argēteoq; baculo. & regū in morē fronte redimita nō minorē. quā ille fanaticus por
 cōstat exercitū. acrimisq; multū. q̄si & illū vindicaret. vicos. castella. oppida diripiēs. i dños. in ser
 uos ifesti. q̄si i trāsugas seuebat. Ab hoc quoq; p̄toris exercit⁹ celi. capta Seruiliū castra capta
 Luculli. s; Aquillius Perpēne vsus exēplo interclusuz hostē cōmeatibus ad extrema cōpulit. cō
 munitasq; copias armis. fame facile oleuit. Dedissentq; se nisi supplicioꝝ metu volūtariā moꝝ
 tē p̄tulissent. Ac ne de duce qdē suppliciu exigi potuit quātuis i manus venerit. q̄ppe dū circa ad
 deprehendendū euz multitudo cōtendit. inter rixantiū manus preda lacerata est.

¶ Bellum sparticum.

Nimvero seruiliū armoz dedecus feras. nā & ipsi p̄ fortunā i oīa obnoxii. tñ q̄si secū
 duz hoīum genus sunt. & in bona libertatis nostre adoptat belluz Spartaco duce cō
 citatus. quo noīe appellē nescio q̄ppe cū serui militauerint. gladiatores ipauerint. illi
 infime sortis hoīes. hi pessimā auxere ludibrio calamitatez. Spartacus. Lbrysus. &
 Denomus. efracto lētuli ludo. euz septuaginta aut āplius eiusdē fortune viris eruperunt La
 pua. seruifq; ad verillū & ad auxiliuz vocatis. euz statim decē amplius milia coissent hoīes. Non
 modo effugisse cōtenti. iā vindicari ēt volebāt. Prima velut ara ruris mons Vesuuus placuit.
 ibi euz ēt obsiderēt a Clodio glabro p̄ fauces caui mōtis vitigeneis delapsi viculis ad imas ei⁹
 descendere. radices. & exitu in vno nihil tale opinantis ducis subito i petu castra rapuere. Inde
 alia castra. Deinceps thozā. totaq; puagantur campaniā. nec villaz atq; vicoꝝ vastatione cōtē
 ti. nolā atq; nuceriā. turios atq; metapontuz terribili strage populant affluētibus in diem co
 pijs. Luz iā esset iustus exercitus e viminibus pecudumq; tegumentis icōditos sibi clypeos: &
 ferro ergastuloꝝ recocto. gladios ac tela fecerunt. Ac ne qd̄ decus iusto deesset exercitui domitis
 obuijs gregibus paraf equitatus. captaq; de p̄toribus insignia & fascēs ad ducē detulere. nec
 abnuuit ille de stipendiario tbrace miles. de milite desertor. inde latro. deinde i honore viriū gla
 diator. qui defunctorū quoq; p̄elio ducū funera imperatoris celebrauit exequijs captiuosq; cir
 ca rogum iussit armis depugnare. Quasi plane expiaturus omne p̄teritum dedecus si de
 gladiatore munerator fuisset. Inde iā cōsulares quoq; aggressus in Apēnino Lentuli exercitū
 cecidit. apud mutinā Caij Crassij castra deleuit. Quib⁹ elatus victorijs de inuadēda vrbe ro
 mana qd̄ satis ē turpitudini n̄re deliberauit. tan deꝝ ēt totis viribus i Mirmilonem consurgit
 pudoremq; romanū Licinius Crassus asseruit. a quo pulsū fugatq; pudet dicere hostes in ex
 trema italie p̄surrexerūt. ibi circa bruciū angulū clusi. cū fugā in siciliā pararet. neq; nauigia sup
 peterent. ratesq; ex cratibus. & dolia cōnera virgultis in rapidissimo freto frustra experirēt tan
 dē eruptiōe facta. dignā viris obiere mortē. & qd̄ sub gladiatore duce oportuit. sine missione pu
 gnatū ē. Spartacus ipse in primo agmine fortissime dimicans quasi impator occisus est.

¶ Bellum ciuile Mariarum.

Deberat vnum populi Romani malis. iam vt ipse intra se parcidiale bellū somi
 stringere. & in vrbe media ac foro. quasi harena ciues cū ciuibus suis gladiatorio mo
 re cōcurrerēt. equiore aio vtiq; ferrem. si plebei duces. aut si nobiles. mali saltē du
 catum sceleri p̄buisissent. Cum vero. prob facinus. qui viri. qui impatores. decora. &
 ornamenta seculi sui Marius & Scylla pessimo facinori suam etiam dignitatem p̄buerunt. trib⁹
 vt sic dixerim syderibus agitatum est. Primo & leui & modico tumultu. maiore q̄si bello. intra ip
 sos armoz duces subsistente seuitia. Ador atrocius & cruentius p̄ totius viscera senatus grassā
 te victoria. Vltimum non ciuicam modo. sed hostilez quoq; rabiem supgressum est. cum armo
 rum furoꝝ totius italie viribus niteref. eousq; odijs seuiuentibus. donec deessent. qui occiderent
 Initium & causa belli inexplēbilis honoz marij fames. dum decretam Sylle puinciam Sulpi
 tia lege sollicitat. Sed impatiens iniurie statim Sylla legiones circūegit. dilatoq; Mitridate
 exquilia Collinaq; porta geminum agmen vrbi infudit. Vnde cum subito Sulpitius & Albi
 no vanus obiecissent cateruas. sudescq;. & saxa vndiq; a menibus ac tela igerent. ipse quoq; iā
 culatus incendio viā fecit. arcemq; capitolij. que penos quoq; gallos ēt Senonas euaserat. quasi
 captiuā victor insedit. cū ex cōsulto senatus aduersarijs hostib⁹ iudicatis. in presentē tribunum
 aliosq; diuerse factiōis iure seuitū est. Mariū seruiliū fuga exemit. imo fortuna. alteri bello refer
 uauit. Cornelio Linna Lneo Octauio cōsulibus male obrutū resurrexit incendiuꝝ. & quidem
 ab ipsoꝝ discordia. cum de reuocandis. quos senatus hostes iudicauerat ad populuz referref.
 cincta quidē gladijs contione. sed vincentibus. qbus pax. & quies potior. p̄fugus p̄ria sua Lin
 na confugit ad partes. redit ab africa Marius. clade maior. siquidez carcer. cathene. fuga exili
 um honorificauerāt. dignitatē itaq; ad nomē rati viri late cōcurrif. seruita prob nefas. & erga

Syri infi
gnia

Seruiles
copie dele
te

Spartacus
Lbrysus
Denoma⁹

Vesuuus

Muerator

Spartaci i
terituo

Causa pri
mi ciuilis
belli

Ciua vrbe
pellitur

stula armant. & facile inuenit exercitū miser imperator. Itaq; vi patriā reposcens. vnde vi fuerat expulsus. poterat videri iure agere nisi cās suā se uicia corūperet: sed cū dijs hoībuzq; infestus rediret. statim primo impetu cliens & alūna vrbis hostia nefanda strage diripit. Mox in vrbez quadruplici agmine intrat. diuisere copias Linna. Marius. Carbo. Sertorius. Hic postq; manus oīs Octauij depulsa ianiculo est. statim ad principum ce dem signo dato aliquanto seuius. quam aut in punica. aut in cymbrica vrbe seuitur. Octauij consulis caput pro rostris exponit. Antonij cōsularis in Marij ipsius mensis. Cesar & Simbria in penatibus domoz suoz trucidant. Crassij pater & filius in mutuo alter alterius aspectu. Bebiū atq; Numitorum per medum foz vinci traxere carnificū. Catulus se ignis haustu ludibrio hostiū exemit. Verula flāmē dialis in capitolio Iouis ipsius oculos venaz cruore resperfit. Arcarius ipso vidente Mario cōfossus est. quia fatalē illam. In non manum porregerat salutanti. Nec tot senatus funera intra calendās & idus Ianuarij mensis. septima illa marij purpura dedit. quid futurū fuit si annum cōsularis implessent. Scipione Norbano quinto consule tertius ille turbo civilis insanie toto furore detonuit. quippe cum hinc. viij. legiones. inde quingente cohortes starent in armis. Inde ab asia cū victore exercitu Sylla pperat. & sane cum tam ferus in syllanos Marius fuisset quanta seuitia opus erat. vt sylla de Mario vindicaret. Primū apud capuā sub amne Vulturno signa cōcurrunt. & ibi statim Norbani fusus exercitus. statim oēs scipiōis copie ostentata spe pacis oppresse Luz Marius iuuenis & Carbo consules. quasi desperata victoria. ne multi perirent. sanguine senatus sibi parentabāt. obfessaq; curia. sic de senatu. q̄si de carcere q̄ iugularent educti. Quid funez in foro in circo. in patentibus templis. Nā cū mutius sciuola pōtifer vastales amplexus aras. tantum non eodē igne sepelit Lāponius atq; Thelesinus samnitū duces atrocius Pyrrho & Hannibale cāpaniam ethruriamq; populant. & sub spem partiū se vindicant. Apud sacri portū. colloniamq; portam debellate oēs hostium copie. Ibi Marius hic Thelesinus oppressi. nec idē tamē cedum. qui bello. finis fuit. Stricti. n. & in pace gladij. ai aduersumq; i eos. q̄ se sponte dederant minus est. Quod sacri portū. apud Collinam. lxx. amplius milia sylla cōcidit bellū erat. quattuor milia deditoz inermium ciuū in villa pub. interfici iussit. isti tot in pace non plures sunt. quis aut illos pōt computare. quos in vrbe passim quisquis voluit occidit. donec admonente Furisidio viuere aliquos debere. vt essent. q̄bus iperarent. pposita est ingens illa tabula. & ex ipso equestri ordinis flore ac senatu duo milia electi q̄ mori iuberent. noui generis editū piget post bec referri ludibrio abduta fata carbōis. fata forani p̄toris atq; denulleij. Bebiū sine ferro ritu seraz iter manus laceratū mariū ducis ipsi s̄rez apud catuli sepulchrū. oculis. manibus. cruribusq; defossis seruatiū aliquā diu. vt per singula mēbra morderet. positis singuloruz boium fere penis. municipia italie splendidiissima sub hasta venerūt. spoletū. interamnū. prenestē. Florentia. nā Sulmonē verius oppidū sociū atq; amicū. facinus indignū. nondum ex pugnatiū. vt obsides iure belli. & mō morti dānati duci iubēt sic dānatiū ciuitatē iussit Sylla deleri.

Bellum sertorianum.

Ellum sertorianū quid aliud. q̄ Syllane p̄scriptionis hereditas fuit? hostile potius an civile dixerī nescio. qppe q̄ lusitāi celiberiq; romāo cesserint. duce exul & p̄fugus feralis illi tabule vir sūme q̄dē. sed calamitose virtutis. malis suis maria terra sq; p̄miscuit. et africe. iā balearibus insulis fortunā expertus. missusq; oceanū. fortuna talq; insulas penetrauit. tā dē Hispāia armavit. vt cū viris facile p̄uēit. nec alif magis apparuit hispāi militis vigor. q̄ romano duce. q̄q; ille nō cōtentus hispāia. Ad Mithry dates quoq; p̄ticosq; respexit. regēq; classe inuit & qd futurū fuit. satis tāto hosti. vno ipatore resistere. res romana non potuit. Additus Metello Cneus Pōpeius. hi copias viri diu & ancipiti semp acie atriuere. nec tñ p̄i bello. q̄ suoz scelere & infidijs extincti. Copias ei p̄pe tota hispania p̄secuti. diu & ancipiti semp acie domauerūt. P̄ria p̄ legatos certamina habita. cū hic Domitius & Nozius. idē herculei pluderēt. mox his apud Segoniā. illis apud Anā flumē oppressi. ipsi duces cominus iuicē experti. ap̄ Lauronē atq; Sucronē equauere clades. Tū illis ad populatiōnē agroꝝ. his ad vrbū excidia cōuersis. misera iter romāos duces hispāia discordie penas dabat dōec opp̄sso domestica fraude Sertorio. victoq; d̄ditoq; Perpēna. ipse q̄q; i romanā fidē vere vrbes ostater. aestudia. valētia. auria. & i fame mbil non expta calagurris. Sic recepta in pacē Hispāia. victores duces extērnū id magis. q̄ ciuile bellū videri voluerūt vt triumpharēt.

Bellum ciuile sub lepidō.

Arco Lepido Quinto Catulo cōsulibus. ciuile bellū pene citius oppressum est. q̄ inciperet. sed quatū lateq; fax illius motus ab ipō Syllē rogo exarsit. Cupidus nāq; rex nouarum per insolentiā Lepidus. acta tanti viri rescindere parabat. nec immerito. si tamen posset sine magna clade reipublice. Nam cum iure belli Sylla dictator proseripisset inimicos. qui supererant. reuocante. Lepido. quid aliud. q̄ ad bellum vocabantur. Cum damnatorum ciuū bona addiciente Sylla quāuis male capta. iure tamen repetitio eozum procul dubio labefactabat compositam ciuitatem. Expediebat ergo quasi egrē faucie

Linna
Marius
Carbo
Sertorius

Senatorū
cedes

Lāponius
Thelesin

Sertorij er
rores
i et celibeci cū Sertorio

Sertorius
suoz frau
de oppres
sus est

lepidi mō
tus post syl
le interituz

que reip. regescere quocūqz. ne vulnera curatiōe ipsa resciderent. Ergo cū turbidis cōciōibus velut classico ciuitate terruisset. pfect^o in ethuriā arma ide & exercitū vrbi admouerat. S; iā milium pontē. collēqz laniculū Luctatius Catulus Cneus Pōpeius Syllane dominationis duces atqz signiferi alio exercitū isderāt. A qbus p̄rio statim ipetu retropulsus. hostilqz a senatu iudicat^o in cruenta fuga ethuriā. inde sardiniā recessit. Ibi quoqz morbo & penitētia interijt. Vctozes q; nō tenuere alijs i ciuilib^o bellis pace cōtenti fuerunt.

CL. Florij epithomatis liber quartus incipit Bellū Catiline.

Catilinam luxuria primum. tunc hic conflata egestas rei familiaris. simul occasio. q; in extremis finibus mundi. arma romana pegrinabant. in nefaria consilia opprimē de patrie sue cōpulere. senatū cōfodere. consules trucidare. distringere incendijs vrbe. diripere erariū. totam deniqz rempa. funditus tollere. & quicqd. nec Hannibal videre optasse. Quibus nephas socijs aggressus ē ipse patritius. s; hoc munus est. Lurij Porcij Sylle. Lethegi. Antonij. Vargūtei. atqz Longini. que familie. que senatus insignia. Lentulus quoqz tunc maxime p̄tor. hos omnis inmanissimi facinoris satellites habuit. Additum est pignus coniurationis sanguis humanus. quem circūlatum p̄teris bibere summū nefas. nisi amplius esset propter quod biberunt. Actus erat de pulcherrimo impio. nisi illa coniuratio in Licetionem & Antonium consules incidisset. quorum alter industria rem patefecit. alter manus oppressit. Tanti sceleris indicium per Fuluiam emerit. vilissimum scortum. sed patricijs innocens consul habito senatu in p̄sentem parricidam reum Cicero perorauit. sed non amplius. p̄fectum qz vt hostis euaderet. seqz palam p̄fesso incendium suum restinctuz ruina minaret. vt ille qui de a p̄paratum a Dālio in Ethuria exercitum p̄ficiscit. signa illaturus vrbi Lentulus destitutum familie sue sybillinis vsib^o regnū sibi vaticinās. ad p̄stitū a Catilina diē vrbe tota viros. faces. tela disponit. Nec ciuili conspiratione contentus. legatis allobrogum. qui tum forte aderāt. in arma sollicitatis. & isset vltra alpes furor. nisi altera p̄ditone. Vulturij p̄toris lre tenerent statim Liceronis impio iniecta est barbaris manus palam p̄tor in senatu contuicif. De supplicio agentibus Cesar p̄endum dignitati. Cato auimaduertendum p̄ scelere censebat quam sententiaz secutis oibus in carcerē parricide strangulant. q̄uis pte cōiuratiōis opp̄ssa tamen ab icepto Catilina non destitit. Sed infectis ab ethuria signis p̄riaz petens obuio Antonij exercitū opprimif. qz atrocit dimicatum sit exitus docuit. Nemo hostium bello sup̄fuit. quem quis i pugna do cepat locum cum amissa animo corpe tegebat Catilina longe a suis inf hostiū cadauera rep̄tus est. pulcherrima morte. si p̄ria sic concidisset.

CL. Bellum Cesaris & Pompei.

Aim pene toto orbe pacato maius erat impium Romanū. qz vllis externis viribus extingui posset. Itaqz inuidens fortuna p̄ncipi gentiū populo. ipsum illū i exitium suum armauit. ac Mariana quidē Cinnanaqz rabies itra vrbe p̄cluserat. quasi experiret syllana tempestas. Latius intra Italiā tū detonuerat Cesaris furor atqz Pompei vrbe. italiā. gentes nationes. totū deniqz quam patebat impium quodam quasi diluuiū. & cum in flāmatione corripuit. Adeo non recte tantum ciuile dicat. ac ne sociale quidem. sed nec externum sed potius cōe quoddam ex omnibus & plusqz bellum. Quippe si duces eius inspicias. tot^o senatus i partibus. si exercitus hinc. xi. legiones ide. xviii. flos omnis & robur italici sanguinis. si auxilia sociorum. hinc gallici germaniqz delectus. inde Deiotarus. Ariobarzanes. tarcbom. Dimotus Corinthus. omnis thracie. capadocieqz. cilicie. macedōie grecie. totiusqz robur orientis si moram belli. quattuor annis. & pro clade rex breue tempus. si locum & spaciū vbi cōmissum est. intra italiā. inde se in galliā. hispaniā deflexit. Reuersumqz ab occasu totis viribus in epyro. thessaliaqz consedit. hinc egyptum subito transfliuit. Inde resperit asiam africe incubuit. Postremo in hispaniā remigravit. & ibi aliquando defecit. sed non & odia partium finita cum bello. non enim prius quieuerē. qz in vrbe ipsa medio senatu eorum q̄ victi erāt odia victoriz sese cede sociarent. Causa tante calamitatis. eademqz omnium. nimia felicitas. si quidem. Quinto Metello & Lutio Afranio consulibus. cum romana maiestas toto orbe polleret. recentelqz victorias ponticos & armenios triumphos in Pompeanis theatris Roma cantaret. nimia Pompeio potentia apud ociosos. vt solet. ciues mouit inuidiam. Metellus ob imminutū crete triumphū Cato aduersus potētes semp obliquus. detractare Pōpeii. actilqz ei^o obstrepere. Dic dolor trasuersū egit. & ad p̄sidia dignitati parāda ipulit. forte tūc Crassus gñe diuitijs dignitate florebat. vellet in auctores opes Caius Cesar eloquētia & spū ecce iā p̄sulatu alieubaf. Pompei^o tamē super vtrunqz eminebat. Sic igif Cesare dignitatē comparare. Crasso augere. Pompeio retinere cupiētibus. oibusqz pariter potentie cupidis. de inuadenda repu. a cile cōuenit. ergo cū mutuis virib^o in suū quisqz decus niteref. galliā Cesar iuadit. Crassus asiam pōpeius Hispaniā. Tres maximos exercitus. etiā sic orbis impium societate triū p̄ncipū occupaf. decē annos traxit ista dominatio. exinde. quoniā mutuo metu tenebātur. Crassi mori capd paribos. & morte Julie Cesaris filie. que nupta pōpeio generi soceriqz p̄cordiā infrimo

Atf. sedus
bumāo sā
guine san
ciuz

Fulvia

Allobro
gū idiciuz

Catilia oc
cidit

Auxiliaref
Cesaris &
pompei co
pie

Qu. metel
lus
L. Afrani
us

cōspiratiō
pompei
Crassi & ce
saris

nij sedere tenebat. statim emulatio erupit. Itaq; Pöpeio suspecte Cæsaris opes. et cesari pöpetia
na dignitas grauis. nec hic ferebat parē. nec ille superiorē. nefas sic d' principatu laborabāt. tāq;
duos tāti ipeij fortuna non caperet. ergo Lentulo marcelloq; cōsulibus. rupta priā cōiuratiōis
fide. de successione Cæsaris senatus. idēq; Pöpeius agitabat. nec ille abnuebat. si rō sui. primis
comitijs hēret p̄salatus. absenti quē decē tribus fauētē Pöpeio nup̄ decreuerāt. Tū dissimulan
te eodē negabāt. veniret et peteret maior̄ more. ille q̄ flagitare decreta ac nisi in fide p̄manerēt.
nō se remittere exercitū. ergo vi i hostē decernit. His Cæsar agitatus statuit p̄mia armorū armis
defendere. Priā ciuilibus bellibarena Italia fuit. cuius arces leuibus p̄sidijs pöpeius inlederat.
S; oia subito Cæsaris ipetu oppressa sunt. priā Arimino signa cecinerūt. Tū pulsus ethuria li
bo vmbria Therminus. Domitius corfinio. et pactū erat bellū sine sanguine. si pöpeū b̄ūdusij
opprimere. vt ceperat potuisset. S; ille p̄oblessi claustra portus. nocturna fuga euasit. turpe di
ctu. mō princeps patrū pacis belliq; moderator. p̄ triūphatū a se more lacerata et pene ier mi na
ni fugiebat. Nec pöpeius ab italia q̄ senatus ab vrbe fugat prior. quā pene vacuā metu Cæsar
ingressus cōsulē seipse facit. Erariū quoq; sanctū qd q; tardius aperiebāt tribuni. iussit efringi
censumq; et patrimoniuū populi romāi ante rapuit. q̄ iperiū. Pulso fugatoq; pöpeio maluit pri
us ordinare puincia q̄ ipsum leg. Sicilia et sardinia Annone pignora. p̄ legatos habuit. nihil
hostile erat in gallia pace ipse fecerat. S; ad hispaniēses pöpei exercitus trāsēuti. p̄ eā duci por
tas claudere ausa Massilia ē. misera dū cupit pacē. Belli metu. in bellū incidit. S; q; tutis muris
erat vinci eā sibi iussit absenti. Breucla ciuitas nō p̄ mollicia noīs. et vallū cepere. et incendere
machinas ausa. et cōgredi nauibus. S; Brutus cui mādatū erat bellū. victos terra mariq; p̄do
muit. mor̄ deditibus sese ablata oia preter q̄ potiorē oibus habebāt libertatē. Anceps variū
q; et cruetus in hispania bellū. cū legatis Lnei pöpei petreio et Afratio. quos Ilerde castra habē
tes. apud Sycorim amnē obsidere. et ab oppido intercludere aggredif. Interim ab vndatiōe
verni fluminis cōmeatibus p̄hibet. sic fame castra tentata sūt. obsessorq; ipse q̄si obsidebat. S;
vbi par fluminis redit populatiōibus et pugna cāpos apuit. Itex feror̄ instat. et cedētes ad cel
tiberiā consecutus. aggere et vallo. et per hec fit. ad deditiōē compulit. Sic citerior hispania re
cepta ē. nec vltior̄ morā fecit. qd. n. vna post qnq; legiōes. Itaq; vltro cedēte Varrōe. gades
fretū oceanus. oia felicitatē Cæsaris. sequebant. Aliquid tñ aduersus absentē ducem ausa for
tuna est. Circa Illyricū et africā. quasi de industria prospera eius aduersus raderent. Quippe
cū fauces adriatici maris iussi occupare Dolobella et Antonius. Ille illirycō. hic cretico littoze
castra posuissent. iā maria late tenente Pompeio repente castra legatus eius Octauius Libo in
gentibus copijs classicoꝝ vtrūq; circūuenit. deditiōez fames extorsit Antonio. Misit quoq; a
Basilio in auxiliū eius rates. quales inopia nauū fecerat. noua pompeianoꝝ arte cilicum actis
sub mare funibus capte quasi per indaginē. duos tamē estus explicuit. vna que opiterginos se
rebat in vadis bestit memorādūq; posteris exitū dedit. Quippe vix mille iuuenū manus circū
fusi vndiq; exercitus. p̄ totū diem tela sustinuit. et eū exitū virtus nō haberet. tamen ne i deditio
nem veniret horatē tribuno Vlteio mutuis ictibus in se cōcurrir. In africa quoq; par et virtus
et calamitas Lurionis fuit. qui ad recipiēdū puincia missus pulso fugatoq; Varrō iā supbus.
subitū iube regis aduentū equitatūq; mauroꝝ sustinere n̄ potuit. Dabebat victo fuga. S; pudor
suasit vt amissū sua temeritate exercitū morte sequeret. S; iam debitū par fortuna flagitātē se
dē bello Pöpeius epyron elegerat. Nec Cæsar morā. Quippe ordinatis a tergo oibus q̄uis
hyemis media p̄hiberet tēpestate ad bellū nauigauit. potitūq; ad oricū castris. cuz pars exercitū
ob inopiā nauū cum Antonio dimissa brun dūij moram faceret. adeo impatiens erat vt ad ar
cessendos eos ardente ventis maris nocte cōcubia. speculatioꝝ nauigio solus ire tēptauerit. ex
tat ad trepidūz tāto discrimine gubernatorē. vox ipsius. Quid times. Cæsare vchis. Cōtractis
in vnū vndiq; oibus copijs. positūq; cominus castris. diuersa erant ducū cōsilia. Cæsar pro na
tura feror̄. et cōficiēde rei cupidus. ostentare aciē. puocare. laceffere. nūc obsidione castrorum
que sexdecim millū vallo obduxerat. S; quid his obesset obsidio. qui patente mari omnib; co
pijs abundarent. Nūc expugnatione dyrrachij irrita. quippe quā vel situs inexpugnabilē fa
ceret. Ad hoc assiduis in arruptionē hostiū prelijs. quo tpe egregia virt; Sceue centuriōis emi
cuit. cuius in scuto centū atq; viginti tela sedere. Itā vero dirreptione vrbū sociaz cum oricum
et Bomphos. et alia castella thesalie vastarent. Pöpei; aduersus hec necere moras tergiuerfa
ri simul. vt hostē intereiusū vndiq;. inopia cōmeatū terreret. vtq; ar dētissimi ducis cōsenesceret
inpetus. Nec diutius profuit duci salutare consiliū milites otii. socij morā. Princeps ambituz
ducis increpabant. Sic precipitantibus satis prelio functa est thesalia. et philippicis cāpis vr
bis imperij generis humani fata cōmissa sunt. nunquā yllo loco tantum virium populi roma
ni. tantum dignitatis fortuna vidit. trecenta amplius millia. hinc et illic p̄ter auxilia. regū et sena
tus. Nunquā imminētis mine manifestiora prodigia. fuga victimaz examina. isignes iterdū
tenebre dux ipse et nocturna imagine theatri sui audiens plausum in modū planctus circūfona
re et m̄c cū pullo amiculo. nefas apud p̄cipia cōspect; est. Nunquā acrior; neq; alacrior; exer

Lentulus
Marcell^o

Pöpei su
sa

Ararij di
reptio
Massilie
fidio

Hispanie
accērare re
cipiuntur

Opitergi
noꝝ facius

Cæs. i epi
rū trajicit

Sceue vir
tus

Lopie q̄
in thesalia
conflixere

litus Cesar fuit. Inde classica prius, inde tela, annotatum quoque comitentis acie Crastini pilus. Qui mox adacto in os gladio, sic in cadauera reptus, libidine ac rabie que pugnaverat ipsa nouitate vulneris percerebat. Sed nec minus admirabilior illius exitus belli. Quippe cum Pompeius adeo equitum copia abundaret ut facile circumuenturus sibi Cesare, videret circumuentus ipse esse. Nam cum diu equo Marte prederet, ausuque Pompei fusus a cornu erupisset equitum repente hic signo dato, germanorum cohortes tamen in effusos equites fecere impetu, ut illi esse pedites, et venis in equis videret. Hac strage iugiter equitum leuis armature ruina comitata est, tunc terrore latius dato, turbantibus iuicem copijs, reliqua strages quasi vna manu facta est. Nec vlla res magis exitio fuit quam ipsa exercitus magnitudo. Multum in eo plio Cesar fuit, mediusque iter impatorum et militum, voces quoque ob equitum ex cepte alta cruenta, sed docta et ad victoriam efficacis miles facie feri, alta ad iactationem posita, pectus cuius cum ipse sequeretur. Felice utique in malis Pompeium, si eadem ipsam que exercitum eius fortuna traxisset, superstes dignitatis sue vixit, cum maiore dedecore per thessalica tepe equo fugeret pulsus in deserto cicilie scopulo fugam in partibus africa vel egyptum agitare. Ut denique in pelusio litore impio viliissimi regis consilij in spadonum et nequa malis desit. Septimum desertoris sui gladio trucidat sub oculis uxoris sue liberorumque moreretur. Quis non pactum esse cum Pompeio crederet bellum, at qui acriter multo atque vehemētius thessalici incendij cineres recaluerunt, et in egypto quidem aduersus Cesare sine partibus bellum quippe cum ptolemeus rex Alexandria summus civis belli scelus percussisset, sed usque amicitie cum Cesare medio Pompeij capite sanxisset, vltionem clarissimi viri manibus querente fortuna causa non desuit. Cleopatra regis soror effusa Cesaris gemitibus partem regni reposcebat, Aderat puella forma, et que duplicaret ex illo, quod talis passa videbat iniuriam odium ipsius regis, qui Pompeij cedem partium fato non Cesari dederat haud dubie idem in ipsius ausurus si expedisset. Quam ubi Cesar restitutum iussit in regnum statim ab eisdem percussoribus Pompeij obsessus in regia quamvis exigua manu ingentis exercitus molem mira virtute sustinuit. Ac primum edificiorum per rimorum atque naualium incendio infestorum hostium tela submouit. Mox peninsulam per baron subitus euasit. Inde depulsus in maria mira felicitate ad proximam classem enatauit. Relicto quidem in fluctibus plaudamento, seu fato, seu consilio ut illud ingruentibus hostium telis saxillique peteret. Tamen receptus a classicis suis vndique simul hostes adortus de ibelli ac pericula genere iusta generi manibus dedit. Quippe et Theodotus magister, auctor totius belli, et ne virilia quidem portenta Photinus atque Sanymedes diuersi per mare et transfugio et morte consumpti. Regis ipsius corpus obrutum in limo reptum est in auree lorice honore. In asia quoque nouis rex motus a potio plane, quasi de industria captante fortuna hinc mibrydatico regno exitum, ut a Pompeio per a Cesare filius viceret. Rex pharnaces magis discordie nostre fiducia, quam virtutis sue infesto in Lappadocia agmine ruebatur. Sed hunc Cesar aggressus vno, et ut sic dixerim non toto plio obruit more fluminis, quod vno eodemque momento venit, percussit, abscessit. Nec vana de se predicatio est Cesaris, ante victum hostem esse, quam visum. Sic cum exteris, An in africa cum cuius multo atrociter quam in pharsalia huc reliquias partium naufraga quidam furoris estus expulerat. Ne reliquias diceres, sed integrum bellum, sparse magis quam oppresse vires erant. Au xerat sacramentum ipsa clades impatoris. Nec degenerabat ducum successio. Quippe satis ample sonabant in Pompeiani nois locum Lato et Scipio. Accessit copijs Mauritanorum rex Juba, videlicet ut latius viceret Cesar. Nihil ergo inter pharsalam, et Thapbion, nisi quod amplior eoque acrior cesarianorum impetus fuit, indignantium post Pompeium creuisse bellum. Denique quod alter nunquam ante impium ducis sua sponte signa cecinerunt strages a Juba cepit. Et elephantum bellicorum rudes et nup a filia consternati subito clamore, statim et exercitum in fugam, et duces sortem, quam ut effugeret non in conspicua tamen morte omnium iam Scipio naue fugiebat, et assecutus hostibus gladius per vi scera exegit, et ubi esset quondam requirente, respondit hoc ipsum, bene se habet impator, Juba cum se recepisset in regiam magnifice epulatus, postero die cum petreio fuge comite superque medias et potula interficere dum se ei prebuit ille et regi suffecit et sibi. Cum interum semel in medio scipio et parentalia ferula regio simul Romanoque sanguine maderet, Lato non interfuit bello postitque ad bragada castris, vnicam velut altera africe claustra seruabat. Sed accepta partium clade nihil curatus, ut sapiente dignum erat morte etiam letum acciuit. Nam postquam filium comitesque ab amplexu dimisit in nocte lecto ad lucernam Platonis libro, qui immortalitate anime docet, pauum quieuit, tum circa primam vigiliam stricto gladio reuelatum manu pectus semel, iterumque percussit. Ausi postquam vix medici violam fomentis. Ille passus dum abscederent, rescidit plagas, secutaque vis sanguinis moribundam manus in ipso vulnere reliquit. Quasi non esset usquam dimitatur, sic arma rursus et partes, quantoque africa supra Thessalia fuit, tanto africa superabat Hispania plurimum quatuor fauoris partibus dabat fraternitas ducum et per vno duos stare Pompeios. Itaque nullum atrociter nec tam antipiti Marte concursus est. Primum in ipso hostio oceani Varus Didiusque legati consilium. Sacri us fuit cum ipso mari, quam inter se nauibus bellus. Siquidem velut furorem civium castigaret oceanus, utraque classe naufragio cecidit. Quia ille horroz, cum eodem tempore fluctus, procelle armamenta consiligeret, adde situs ipsius formidine vrgentia in vnum vnum hinc hispanie, inde mauri

Pompeij fuga

Pompeij iteritus

Theodotus Photinus

Celerrima de pharnace victoria

Scipionis exitus Jube Petreij iteritus

Oceani

tanie littoza. mare & intestinū & externū. imminentiſq; Herculis Speculas. cuꝝ oīa vñdiq; ſimul
 plio & tēpeſtate ſeuirēt. Moꝝ circa obſidiōes vrbū vtrinq; diſcurſū eſt. Que miſere inter hos at
 q; illos duces ſocietatis romāe penas dabāt. O iūꝝ poſtrema certaminū. Munda bic nō p cete
 ra felicitate. ſ; anceps & diu triſte plū. vt plane videret neſcio qd deliberare fortuna. Sane & ip
 ſe añ acies meſtior nō ex more Ceſar ſiue reſpectu fragilitatis humane. ſiue nimia pſperoz ſu
 ſpectaz hñs cōtinuationē. vel eadē timēs. poſtq; idē eſſe cepat. q; pōpeius. S; in ipſo plio. q; ne
 mo vnquā memierat. cū diu pari Marte acies nihil aliud q; occiderent in medio ardoꝝ pugna
 tiū ſubito ingens inter vtroſq; ſilentū qñ cōueniſſent. bic oīum ſenſus erat nouiſſime illud inu
 ſitati. Ceſaris oculis nephas poſt. riiij. annos pbata veteranoꝝ manus. gradu retro dedit. q; z
 ſi nundū fugerat. apparebat tñ pudore magis. q; virtute reſiſtere. Ita q; ablegato equo ſimilis
 ſurētī primā i acie pcurrit. Ibi pēſare fugientes cōfirmare per totū. deniq; agmē oculi manib;
 clamoz volitare dī in illa pturbatiōe. & de extremis agitaffe ſecū & ita māiſto vul. u fuiſſe. qñ oc
 cupare manu mortē vel et. niſi q; cohortes hoſtiū qnq; p tranſuerſā acie acte q; Labiēus picli
 tantib; caſtris pſidio miſerat. ipē fuge pbuiſſet. hoc aut & ipē credidit. aut dux callidus attribu
 it in occaſionē & quaſi fugientē inuectus ſimul. & ſuoꝝ erexit aios. & hoſtes perculit. Nam ij dū
 ſe putant vincere fortius ſequi. inde Pompeiani dum fugere credunt ſuos. fugere ceperunt.

**Pōpeioꝝ
 fratru alter
 occiditur**

Quanta fuerit hoſtiū cedes. Ira rabieſq; victoribus ſic eſtimari pōt. Hoc a plio pſugi cum ſe
 munde recepiffent. & Ceſar obſideri ſtatim victos i peraffet. congeſtis cadauerib; ager effectus
 eſt. que pilis iaculisq; cōtra inter ſe tenebant. ſedum etiaz inf barbaras. ſed videlicet deſperan
 tibus Pōpei libellis. Lneum plio pſugum crure ſaucio deſerta & auia petentē Lenonius apud
 lauronem oppidū conſecutus pugnantem nondum deſperantem interficit. Sextum fortuna in
 celtiberia interim abſcondit. alijsq; poſt Ceſarem bellis reſeruauit. Ceſar in patriam victor iue
 hiſ. primuz de gallia triumphum tranſmiſerat rhenus. rhodanus. & ex auro captiuus oceanus.
 Altera lauruse egyptia tunc i ſerculis Nilus. arſinoe & ad ſimulachꝝ arēs pharus. Tertius de
 pbarnace curruſ & ponto. Quart; Iubā & Mauros. & bis ſubactā oſtendebat hispaniā phar
 ſalia & tharſos & munda nuſquā. & quanto Iuban & Mauros. & bis ſubactam oſtēdebat hispa
 niā pbarſalia & tharſos & mūda nuſq;. & quāto maiora erāt de qb; nō triumphabat bic aliquā
 do ſinis armis fuit. Reliqua par icruenta penſitūq; clementia bellū nemo ceſus ipio pter aſra
 niuz. ſatis ignouerat ſemel. & Faſtū Syllā. didicerat generoſuz timere. ſiliaq; Pompei cum pa
 truelibus ex Sylla bic poſteris cauebatur. Ita q; nō ingratuſ ciuib; omnes vnum in pꝛicipē
 congeſti honozes circa templa imagies i theatro diſtincta radijs corona. ſuggeſtus i curia. ſa
 ſtigiuz in domo menſis in celo ad hoc pſ ipē patrie ppetuſq; dictator. Nouiſſime dubium an
 ipſo volente. oblata p roſtris ab Antonio conſule regni inſignia. Que oīa velut inſule in deſti
 nata morti victimā cōgerebant. Quippe clementia pꝛicipis vicit inuidia. grauiſq; erat liberis
 ipa beneficioꝝ potentia. Nec diutius dilatio donata ē. S; Brutus & Caſſius aliq; patricij. ſ
 ſenſerunt i cedē pꝛicipis. quāta viſi ſati. Danauerat late piuratio. libellus ē Ceſari dat; eodem
 die. nec piclitare centuz victimis pauerat. venit i curiā tñ expeditionē partichā meditās. ibi i cu
 ruli ſedentē euz ſenat; iuaſit tribuſq; & viginti vulnerib; ad terrā dat; eſt. ſic ille q; terraz orbe
 civili ſangie i pleuerat. tadē ipē ſanguie ſuo curiā i pleuit.

**Ceſaris ho
 noꝝes**

**Ceſaris tu
 teritus**

Ceſar Auguſtus.

P Opulus Romanus Ceſare & Pōpeio trucidatis. rediſſe i ſtatuꝝ pꝛiſtiel libertatis vi
 debat. & redierat. niſi aut Pōpei; liberos. aut Ceſar heredē reliquiſſet vel qd vtroq;
 pnicioſus fui t. ſi nō collega quōdaz moꝝ emulus ceſariāe eſt potētie ſax & turbo ſe
 quētis ſcōi ſupſuiſſet Antōius. q; ppe duꝝ ſextus pꝛna repetit trepidatum toto mari.
 duꝝ Octauius mortē pꝛiſiſciſ. itez ſuit mouēda theſſalia. duꝝ Antōius vari; igenio aut ſuc
 ceſſorē ceſaris idignaſ octauiuꝝ aut amore cleopatre deſciſcit i regez. nā alit ſaluus eē nō potuit.
 niſi pſugiſſet ad ſuiturē. gratulādū tñ i tāta pturbatiōe ē q; potiffimū ad octauiuꝝ ceſarē auguſtū
 ſūma rez redijt. q; ſapiētia ſua atq; ſolertia. pculſuz vñdiq; & pturbatuz ordiauit ipij corpus. q;
 ita vt dubie nunq; coire & cōſentire potuiſſet. niſi vni; pſidis nutu qñ aīa & mēte regeret. Mar
 co Antonio & Publio Dolobella pſulibus ipiuꝝ romanuz iā ad ceſares trāſſerente fortuna. va
 ri; & multiplex mor; ciuitatis fuit quodq; i annua celi cōuerſiōe fieri ſolet. vt mota ſydera tonēt
 ac ſuo flexu tēpeſtates ſignificēt. ſic cuꝝ romāe domiatiōis. i. humāi generis puerſiōe penit; itre
 munit oīq; genere diſcriminuz ciuilib;. terreſtrib;. ac naualib; bellis oē ipij corpus agitatuz eſt.

**Viſ ne ſe
 culi & non
 ſecundi ſit
 legendum**

Bellum mutinenſe.

P Rima ciuiliū motuuz cā teſtamentuz Ceſaris fuit. cuius ſecundus heres Antoni;
 prelatus ſibi Octauiuꝝ furēs. in expiabile p adoptionē acerrimi iuuenis ſuſceperat
 bellū q; ppe cuꝝ intra. x. & viij. annos tenex & obnoxiuz & opportunuꝝ iniurie iuuenē
 videret ipē plane & cōmilito ceſaris dignitatē laceraret furijſ hereditatē. ipſum in
 ſectari probis & cunctis artibus cooptationem Julie gentis cum inbibere non deſineret. Deni
 ad deprimendum iuuenem. palam arma moliri. & parato exercitu i ciſalpina gallia reſiſtentem

moribus suis Decium Brutum obfidebat Octavius Cæsar etate et iniuria fauorabilis et nois maiestate, q̄ sibi iouerat. Reuocatis ad arma veteranis, priuatus, q̄s crederet, cõsulẽ aggredif. obfidio mutine liberat Brutum, Antonium exiit castris, tũ quidẽ et manu pulcher apparuit. Nã cruentus et saucius aquila a moriente signifero traditã, suis humeris in castra referebat.

Bellum perusinum.

Uter bellum cõcitauit agrorum diuisio, quos Cæsar veteranis in castris p̄cium militie p̄soluebat, semp̄ aliter Antonij pessimum ingenium gladio, cincta virilis militie vxor agitabat, ergo depulsos agris colonos incitando itez in arma ierat. Hic vero iã nõ priuatis, sed totius senatus suffragijs iudicatu hostẽ Cæsar aggressus intra perusie murus rededit, cõpulsitq̄ ad extrema deditiois turpi et nihil non experta fame.

Triumuiratus.

Um solus et grauis paci, grauis reipublice esset Antonius, q̄si ignis incẽdio lepidus accessit, quidẽ duos exercitus necesse fuit venire incrudẽtissimi federis societatem diuersa diuina nota incendia, lepidũ diuitiaz cupidũ, quaz spes ex turbatione reipublice, Antonium vltionẽ de eis, q̄ se hostẽ vindicassent, Cæsare inultus pater et manus ei⁹ graues Cassius et Brutus agitabat in hoc velut sedus par inter tres duces cõponitur, apud cõfluẽtes iter mutinã et bononiã iungũt mãus, et exercitus cõsultat, nullo bono more triumuiratus iuadis oppressa armis reipublica redit syllana, p̄scriptio, cuius atrocitas nihil in se minus h̄z q̄s numez, c̄rl. senatorum exitus fedi, truces, miserabiles toto terraz orbe fugientium p̄ indignitate rei, imiscat Cæsare auuculũ suũ lepidus Lutiũ Pauluz suũ fratrem p̄scripserit, Rome capitaceoz propõere in rostris iã vltatũ erat, Vex sic quoq̄ ciuitas lacrimas tenere non potuit, cũ rescissum Ciceronis caput i illis suis rostris videret, nec aliter ad videndũ eum, q̄s solebat ad audiendũ cõcurreret, Nec scelera in Antonij lepidiq̄z tabulis, Cæsar p̄cussoribus patris contentus fuit, Nec quoq̄ nisi multa fuisset etiam iusta cedes haberet.

Bellum cassij et bruti.

Rutus et Cassius sic Cæsare, q̄si Tarquiniũ regẽ depulisse regno videbant, Sed libertate q̄s maxie restituta voluerũt, illo ipso parricidio p̄didere, Igitur cede p̄fecta, cũ veteranos Cæsaris nec imerito timeret, statim curia in capitolium cõfugerat, Nec illis ad vltionẽ deerat aius, sed ducẽ nõ habebat, Igitur cũ appareret, que strages reipublice imineret, displicuit vltio cũ cõsulis abolitioẽ decreta, Ne tñ publici doloris oculos ferrẽt, i p̄uincijs ab alio ipso quẽ occiderat, Cæsare datas syria et macedonia cõcesserat, Sic vindicta Cæsaris delata potius q̄s oppressa est, igitur ordinata magis vt poterat, quã vt decebat in triumuiros reipublica relicto ad vr̄bis p̄sidiũ Lepido, Cæsar cum Antonio in Cassiũ Brutumq̄z succingit, Illi cõparatis igentibus copijs eãdez illã, q̄ fatalis, Ln, Põpeio fuit, harenã isederat, Sz nec tum iminẽtia cladis destinate signa latuere, Nã et assuete cadauey pabulo volucres castra q̄si iã sua circũuolabat In acie p̄deuntib⁹ obui⁹ ethiops nimis apte ferale signũ fuit, Ipsi q̄z Bruto p̄ nocte cũ illato lumine ex more aliq̄ secũ agitaret atra q̄dã imago se obiulit, et q̄ esset iterrogata, tuus inq̄t malus geni⁹ hoc dixit et sub oculis mirãtis euauit, Pari i meliora p̄sagio i Cæsaris castris oia, aues, venticũq̄z p̄miserat, Sz nihil p̄senti, q̄ Cæsaris medicus lonio admonit⁹, vt Cæsar castris excederet, q̄bus capi iminebat vt factũ ẽ, Acie nãq̄z cõmissa cũ pari ardore aliquãdiu dimicatus foret, et quãuis duces nõ essent tñc p̄sentes cũ alter corporis egritudo, illũ met⁹ et ignauia subdurissent staret tñ p̄ partibus inuicta fortuna, et vltioris, et q̄ v̄dicabat, Primũ adeo anceps fuit, et par vtrũq̄z discrimẽ, vt exit⁹ p̄lij docuit, Capta sunt hic cæsaris castra, i de Cassij, Sz q̄sto efficacior est fortuna q̄z virtus, et q̄z vex ẽ, vbi oies afflauit nõ refidet i verbo, tñ esse virtutem victoria illi p̄lio error dedit, Cassius iclinato cornu suo cũ, captis Cæsaris castris rapido ipetu recipientes se egtes videret, fugere arbitratus euadit in tumultũ, i de puluere et strepitu et nocte vicina erimentibus geste rei sensum cuz speculator quoq̄z i id missus tardi⁹ renũciaret, trãfactũ de partib⁹ ratus, vni ex primis auferenduz p̄buit caput, Brut⁹ cuz i Cassio et suum aiũ p̄didisset, neq̄d ex cõstituti fide resignaret, ita, n. par supesse bello, cõuenerat, ipse quoq̄z vni cõmituz suoz, cõfodienduz p̄buit latus, Quis sapientissimos viros non miret, ad vltimuz nõ suis manibus vsos, nisi hoc quoq̄z ex p̄suasione nõ defuit ne violarent manus, sed in abolitione sanctissimaz p̄cientissimarũq̄ animaz iudicio suo scelere alieno vterentur.

Bellum cum sextopompeio.

Ublatis p̄cussoribus Cæsaris, superat Põpei domus, alter iuuenum in hispania occiderat, alter fuga euaserat, cõtractisq̄z infelicis belli reliquis, cum insup ergastularum masset, siciliã sardiniãq̄z habebat, iam et classe mediuz mare infederat, O q̄z diuersus a patre, ille cilicis extinxerat, hic secum pyratas nauales agitaret, Tãta mole belli penitus in sculo fredo iuuenis oppressus est, Magniq̄z samã ducis ad iseros secuz tulisset si nihil tẽtasset vltorius nihil nisi q̄ magne indolis signum est sperare semper, Perditis enim rebuz profugit, assamq̄z velis pent venturus ibi in manus hostiuz, et catenas et q̄ miserimũ ẽ

Vide ne heredem sit legendũ Pulchru augusti facinus

Perusina fames

Vide ne diuersa oiz nota incendia, sit legendũ

Vide qd sibi velit hic imiscat

Philippensis pugne anceps fortuna

Cassij interitus

Bruti interitus

Sexti pompeij exitus fortibus viris. ad hostiū arbitriū sub percussore moriturus. Nō alia post **Terre** miserabilior fuga. quippe mō trecentarū quinquaginta nauū dñs. cū sex septēue fugiebat extincto p̄torie nauis lumine. annulis in mare obiectis pauens atq; respectās. ⁊ tamen non timens ne p̄iret.

¶ Bellum parthicum duce ventidio.

Parthoz eruptio

q Namuis in **Cassio** ⁊ **Bruto** partes sustulisset i **Dōpeio** totū partiū nomen abolesset nōdū tñ ad pacis stabilitatē p̄fecerat **Cesar**. cū scopul⁹ ⁊ nod⁹ ⁊ i ora publice securitatis supesset **Antonius**. nec ille defuit vitijs qñ p̄iter. Imo oia exptus ambitu ⁊ luxuria primū hostes. deinde ciues. tādēz ēt terre seculuz liberauit. **Parthi** clade **crassiana** alti⁹ aios erexerāt ciuilesq; populi. **R.** discordias leti acceperāt. Itaq; vt p̄ria affulit occasio nō dubitauerūt erūpe. vltro qdē iuitate **labieno**. q missus a **Cassio** **Bruto**q; q furor scelez sollicita uerat hostes i auxiliū. ⁊ illi pacato duce regio iuuenē dissipāt antoniana p̄fidia **Caesca** legat⁹ ne veniret i ptatēz a gladio suo ipetravit. Deniq; ablata **syria**. emanabat lati⁹ malū. hostib⁹ sub auxilij sp̄e sibi vicentib⁹. nisi v̄tidi⁹ ⁊ hic legat⁹ **Antonij** incredibili felicitate. ⁊ **labieni** copias. ip̄ sūq; pacoz. ⁊ oēz parthicū eqtatū toto iter orōitē ⁊ **euphratē** sinu late cecidisset. Viginti āplus miliū fuit. Nec sine cōsilio ducis. q simulato metu a deo passus ē castris succedere. donec assūptu iaci⁹ spacio. adimeret vsuz sagittaz. rex fortissime dimicās cecidit. mox circūlato ei⁹ p̄ vrbes. q̄ descuerāt capte **syria** sine bello recepta. Sic **crassianā** cladē pacoz i cede pensauimus.

¶ Bellum parthicum cum antonio.

Parthica fraus

¶ Pertis iuicē parthis atq; romāis. cū **crassus** atq; **pacorus** vtrinq; viriū mutuaz documēta fecissent. pari rursus reuerētia itegrata amicitia. ⁊ qdē ab ipso sedus antonio cū rege percussus. Sed imēsa vanitas hoīs. dū tituloz cupidine araxē ⁊ **euphratez** sub imaginib⁹ suis labi cōcupisset. neq; cā. nec cōsilio. ac ne imaginaria qdē belli p̄ditioē. qñ hoc quoq; ex arte ducis esset obrepe. relicta rep̄te **syria** i parthos ipetū facit gens preter armoz fiducia simulat trepidationē. ⁊ i cāpos fugā. Hic statiz qñ victoz sequebat. cū subito nec magna hostiū ex iprouiso ēt fessos via sub vespe velut nib⁹ erupit ⁊ missis vndiq; sagittis duas legiones opuerunt. Nihil acciderat i cōparationē cladis. q̄ in postez diē iminebat. nisi interuenisset deū miseratio. vnus ex clade **crassiana**. parthico habitu. castris adegat. ⁊ salute latine data cū fidē ipso fecisset. qd̄ imineret. edocuit. iā affutuz cū oibus copijs regē. irēt retro. peterētq; mōtes. sic quoq; hostē fortasse nō defore. atq; ita secuta est minor vis hostiū. qñ iminebat. Adfuit tñ delezq; relique copie forēt nisi vrgentib⁹ telis imodū grādinis qdā foret. qñ docte percubisset i genua milites. ⁊ elatis sup capita scutoz speciē p̄buisissent. tū parthus archus ibibuit. dein de romāi cū se rursus extulisset. a deo res miraculo fuit. vt vn⁹ ex barbaris miserit vocē. Itē ⁊ bñ valete romani merito vos victozes fama gentiū loq; q̄ parthoz tela fugistis. Nō mior ex aqua postea. quā ab hostib⁹ excepta clades i festa primū siti regio cū qbusdā **Salmacidis** flui⁹ i festoz nouissimeq; cū iā ab iualidis ⁊ auide auriēbat. noxie ēt dulces fuer. Nox ⁊ ardores p̄ armenia ⁊ niues p̄ cappadocia ⁊ vtriusq; celi subita mutatio p̄ pestilētia fuit. Sic vix tertia pte de. xvi. legionibus. reliqua cū argentū passiz dolabris cōcideret. ⁊ subinde iter moras mortez a gladiatore suo flagitasset. egregius impator tandem p̄sugit in **syria**. vbi incredibili qdā mentis vecoz dia ferocior aliquanto factus est. quasi vicisset qui euaserat.

Noxie aque

¶ Bellum cum antonio ⁊ cleopatra.

Atf. cultus in anto.

¶ Prox **Antonij** quatenus p̄ ambitum non iteriret ⁊ luxu ⁊ libidine extinct⁹ ē. Quippe post parthos cū erosus arma. i otio ageret. captus amore **Cleopatre** quasi bene gestis rebus in regio se sinu reficiebat. Nec mulier egyptia ab **Ebrio** impatore p̄ciuz libidinū romanū imperium petit. ⁊ p̄missit **Antonius**. quasi facili⁹ cēt partho romanus. Igit̄ dominationē parare. nec tacite. sed patrie. noīs toge fascium oblitus. totus vt monstrum illud. vt mente ita aīo quoq; cultuzq; descuerat. Aureum in manu baculum ad latus. ⁊ in acie purpurea vestis ingentibus ostricta gemmis diadema aderat. vt regina rex ipse frueret. ad primum nouozum motuum famā **Cesar** a **brundisio** traiecerat. vt venienti bello occurreret postiq; castris in epyro leucadē in sulam montēq; leucatē. ⁊ **ambracij** sinus cornua infesta clas se succinxerat. Nobis. cccc. amplius naues. cc. non minus hostium. sed numerum magnitudo pensabat. Quippe a senis in nouenos remozum ordinibus. ad hec turribus atq; tabularis al-leuata castellozum ⁊ vrbium specie. non sine gemitu maris ⁊ labore ventoz ferebāt. que quidē ipsa moles exitio fuit. **Cesaris** naues a triremibus in senos. nec amplius ordines creuerant. itaq; habiles in oia. que vsuz poscebat. ad impetus. ⁊ recursus. flexusq; capiendos. Illas grauis ⁊ ad oia prepeditas singulas plures adorte. missilibus simul. tum rostris. ad hoc ignibus iactis ad arbitriū dissipauere. Nec vlla re magis hostiliū copiaz apparuit magnitudo. qñ p̄ victoria. Quippe imensa classis naufragio belli facto toto mari ferebat arabūq; ⁊ sabeoz ⁊ mille aliaz gentiū aīe spolia. purpurā aux que in ripā assidue mota ventis maria reuomebāt. Prima dux fuge regina. cū aureā puppe. velloq; purpureo se in altū dedit. Adox secutus **Antonius**. sed instare vestigijs **Cesar**. Itaq; nec preparata in oceanuz fuga. nec munita presidijs viraq;

Atf. numerosus ordinē i manibus antoij.

egypti cornua parhetoniū atq; pelusiū p̄uere. p̄pe manu tenebant. prioz ferrū occupauit Antonius. Regina ad pedes Cesaris puoluta tentauit oculos ducis frustra. Nā pulchritudo intra pudicitia principis fuit. Nec illa de vita. qua offerrebat. sed de parte regni laborabat. Quod ubi desprauit a p̄cipe. seruariq; se triūpho vidit. in cautioze nacta custodia. i mausolum se. se pulchra regū sic vocat recipit. ibi marcos vt solebat i dura cultu i differto odorib^o solio iuxta suū se collocauit Antoniu ad mortisq; aduenas ser p̄tibus. sic morte quasi somno soluta est.

b **I**c finis armoz civiliu. Reliq; aduersus exteraz gētes. Que districto circa mala sua i perio diuersi orbis oris emicabāt. Noua q̄ppe par. nec dū assuete frenis seruitutis tumide gētū i flateq; ceruices ab i posito nūp iugo resliebāt. Ad septētrionē uersa ferme plaga ferocius agebat. nozici. illirij. p̄anoni. dalmate. mysi. thraces. z daci. sarmate atq; germāi. nozicis aios dabāt alpes atq; niues. q̄ bellū nō posset ascendere. S; oēs illi^o cardinis populos brenos senōnes. atq; vindelicos. p̄ priuignū suū Claudium drusus pacauit. Que fuit callidaz gētū feritas facile vel mulieres ostēdere. q̄ deficientib^o telis ifantes ipsos aflictos hūmo. i ora militū aduersa miserūt. Illirij quoq; sub alpibus agūt. imasq; valles eaz z q̄dā q̄si claustra custodiūt abruptis torrentib^o iplicati. i hos expeditionē ipse sumpsit fieriq; p̄tē i perauit. Die se z aqs z hoste turbātib^o cūctātū ad ascēsus militi scutum d manu rapuit. z iuia primus. tunc agmine secuto. cū illiricus multitudine p̄tē succidisset. sauci^o manibus ac crurib^o speciosiore sanguine. z ipso piculo augustior. tergo hostiū p̄cidit. P̄anoni duob^o saltibus. ac tribus fluuijs drauo sauo histroz vallant. populati primos iura ripas se recipiebāt. In hos domādo Dibiū misit. celi sunt in vtrisq; fluminib^o. arma victoz. nō ex more belli cremata sed capta sunt. z i p̄fluentes data. vt ceteris q̄ resistebant. victoria sic nunciaret. Dalmate plerūq; sub filijs agūt. In de ad latrocina p̄dōptissimi. Hos iā qdē marius incensa vrbe delminio quasi detrucauerat. Postea Asini^o pollio gregib^o armis agris mulctauerat. hic secūdus orator. S; Augustus p̄domādos Vibio mādat. q̄ effez genus fodere terras coegit. aurūq; venis repurgare p̄alioq; gens oium cupidissima studiosa diligētia acqrit. vt illud i vsus suos seruare videatur Mysij q̄z feri. q̄z truces fuerint. q̄z ipsoz et barbari barbaroz horribile dictū ē. Vnus ducū ante acie postulato filētio. Qui vos iqt estis. Responsum inuicē. Romani gētū dñi. z illi. ira iquunt fiet. si vos viceritis. Accepit omē Marti^o Crassus. Illi statim ante acie imolato equo concepere votū. vt cesar extis ducū z litarēt z vescerent. Deos audisse credideri. nec tubā sūt inere potuerūt. Nō minimū terroris icussit barbaris Lbonidus cēturiotatis barbare efficacis tñ apud pares hoies stoliditatis. q̄ poculū gerēs sub cassidē suscitātā motu corporis flāmaz velut ardētī capite fundebat. Ante hos thracū marius populus desciuerat. Ille barbarus z signis militarib^o disciplina armis etromāis asseuerat. S; a p̄sone p̄domiti i ipsa capriuitate rabie ostēdere q̄ppe cū cathenas mortib^o tētarent. feritatē suā ip̄si puniebāt. Daci mōtib^o iberēt Lotisonis regis imperio. quotiēs cōcretus imperio danubi^o vixerat ripas decurrere solebāt z vicina populari. vifū ē Cesari augusto gētē aditu difficillimā submouere. Misso igit Lentulo vltra vltioze repulit ripā. citra p̄fidia p̄stituit. Sic tūc Dacia nō victa s; sumota atq; dilata ē. Sarmate patentib^o campis inquietā z hos p̄ eundē Lentulū prohibere dānubio satis fuit. aubil p̄ter niues ratafz siluas habēt tāta barbaria est. vt pacē nō itelligāt. Germaniā quoq; vniā vincere tāti. nō putasset magis turpiter amissa ē q̄ gloriose acq̄sita. s; q̄tenus sciebat patrē suū Cesarē bis trāsuētū p̄tē rheno q̄sistē bellū. In illi^o bonozē p̄cupit facere puincia. z factū erat. si barbari tā vitia n̄aq; imperia ferre potuissent. Missus i eā p̄ uicia Drusus prios domuit vsipetes. i de ceteros p̄currit. z tactos. Nā marcomioz spolijs insignib^o q̄ndā editū tumulū i trophei modū excoluit. In de valē diffimas natōes cheruscos. sueuos z sicābros p̄t aggressus ē. Qui. xx. cēturiōib^o creatis h velut sc̄ro sūperat bellū. A deo certa victorie spe. vt p̄da i antecessū pactioe diuiserit. Carusci equos Sueui aux z argētū. Sicābri captiuos elegerāt. s; oīa retrozuz. Victor nāq; Drusus equos. pecora torq; eoz. ipsozq; p̄da diuisit z veditit. Preterea i tutelā puicie p̄fidia atq; puincias vbiq; disposuit. Per molā flumē p̄ albam. p̄ isurgā. p̄ rhēni qdē ripā q̄nquaginta ampli^o castella direxit bonā z genosā cū p̄tibus iūrit. classibusq; firmavit. inuisuz atq; inaccessum in id tempus byciniū saltū patefacit. ea deniq; in germania par erat. vt mutati hoies alia terra celuz ip̄sum mitius molliuzq; solito videret. Deniq; nō p̄ adulationem sed ex meritis d̄functo ibi fortissimo iuvene. ip̄si q̄ nunquā aliter senatus cognitionē ex p̄uincia dedit. S; difficilius ē puicias obtinere. q̄ facile virib^o parant. iure retinent. igit breue id gaudiū fuit. Quippe germāi vici magis q̄ domiti erant. moresq; n̄os. magis q̄ arma sub impatore druso suscipiebāt postq̄z ille defunctus ē vari q̄ntilij libidine ac supbiā. hand secus. q̄ seuitiā odisse ceperunt. Ausus ille agere cōuentū z i castris se direxerat. q̄si violētia z barbaroz lictoris virgis z p̄cis voce posset inhibere. At illi q̄ iā pridē rubigie oblitos enses iertelzq; cernerēt equos. vt primū togas z seuiora armis iura viderūt. duce Amirnio arma corripuit. Cū interim tāta erat Varo pacis fiducia. vt ne p̄dicta qdē z p̄dita p̄ Segestē vnū ducū cōiuratōe cōmoueret. Itaq; ip̄rodū z nihil tale. metuentē ip̄rouiso adorti. cū ille. o securitas ad tribenal citaret vudiq; inuadūt. castra rapiunt

Antonij z
Lycopatre
exitus

Bellum al.
pinum

Bellū Illy
ricum

Belluz dat
maticum
Mysij

Thracea
Daci

Lotiso rex

Sarmate

Germani-
cum belluz

Germani
rebellant
Quintilij
vari z triū
legionum
cedes

tres legiones opprimunt. Varus perditas res eodem quo canenses die Paulus et fatus est et anno secundo nihil illa cede per paludes, perque silvas cruentum, nihil insultatione barbarorum intollerantius. precipue tamen in causis patronos, alijs oculos, alijs manus amputabant. unius hos futu recisa prius lingua quam in manu tenens barbarus tandem inquit, vipera sibilare desiste. Tunc quoque consulis corpus quod militum pietas humi abdidit, effossit. Signa et aglas duas adhuc et barbari possident, tertia signa fer priusquam in manus hostium veniret euulsit, merisque intra baltei sui latebras gerens in cruenta palude sic latuit, hac oblate factum, ut imperium quod in litore oceani non steterat in ripa rheni fluminis staret. Nec ad septentrionem. Sub meridiano tumultuatum magis quam bellatum est. In Lusitanios atque getulos accolos syrtium Lasso duce copescunt, unde illi getulici cognomen, latine victoria patet. Marinaridas atque garamaras, Turmio subigendos dedit. Potuit et ille redire marmaricus, sed modestior in estimanda victoria fuit. Ad orientem plus negotii cum armenis bucalter Cesar ex negotiis suis misit ambo fato breues sed aliter in gloius massiliis quippe Lutius morbo soluit. In licia Caius ex vulnere cum armeniam ad parthos se subtrahentem recipit. Armenios victo rege Tigraane in hoc unum seruitutis genus Pompeius assueuerat, ut rectores a nobis acciperent. Intermissum ergo ius, per hunc recuperatum: non in cruento nec inulto tamen certamine. Quippe donationis quem rex artaxatis preceperat, simulata perditione adortus vique intentum libello, quem ut thesauro rumonem continentem ipse porregerat, strictus ac recreatus ex vulnere in tempus, ceterum barbarus undique in festo exercitu oppressus gladio et pyra in qui se percussus imisit, et Cesaris satisfecit. Sub occasu pacata fere erat omnis hispania nisi que pyrenei desinentis scopulis inherens ceterior alluebat oceanus. Hic due validissime gentes Cantabri et Astures imunes imperii agitabant. Cantabrorum et perior et altior: et magis pertinax in rebellando animus fuit. Qui non contenti libertate sua defendere, proximi et imperitare tentabant, vacceosque et curgonios et aurigonas crebris incursionibus fatigabant. in hos igitur quae vehementius agere nuntiabat, non mendata expeditio, sed sumpta est, ipse venit segisamam castra posuit, inde partito exercitu totam in diem amplexus cantabriam ceterarum gentem ritu serarum quasi in dagine debellabat. Nec ab oceano quies, cum infesta classe ipsa quoque terga hostium cederent. Primum aduersus cantabros sub menibus belgice preliatus est. Hinc fuga et in eminentissimum vinium montem, qua maria prius oceani, quam arma romana ascensura esse crediderat. Tertio arracillum oppidum magna vi repugnat, captum tamen postremo fuit, medullis motis obsidio que perpetua, xv. milium fossa comprehensum cinxit undique simul ad eunte romano, postquam extrema barbari vident, certatum igne ferro inter epulas venenoque quod ibi vulgo ex arboribus tartis exprimunt percipere morietur, sequitur pars maior a captiuitate, que videbatur, vindicauerunt. Nec per Anisium Firmum Agrippam legatos hibernans in taracosis maritimis Cesar accepit ipse presens hos deduxit motibus, hos obsidibus adstrinxit, hos sub corona iure belli vendidit digna res lauro, digna curru, senatus visa est, et Cesar tantus erat, ut posset triumpfos contemneret. Astures per idem tempus ingenti agmine a montibus suis descenderant, nec temere sumptus, ut barbaris ipse et positis castris apud securam flumen trifariam in diuiso agmine, tria simul romanorum castra aggredi parat, fuisset et anceps et cruentum, et utinam mutua clade certamen, tunc tam fortibus, et subito, tamen cum consilio venientibus nisi drigecini perdisset, a quibus premonitus Larissus cum exercitu adueniens oppressisset consilia. Sic tamen quoque non in cruento certamine, reliquis fuisse exercitus validissimi ciuitas lancea excepit. Vbi loci adeo certatum est, ut in capta urbe falces poscerentur egre duris ipetrauit veniam, ut victoriae romane stans potius esset quam incensa monumentum. Hic finis augusti bellicorum certaminum fuit, ad rebellandi finis hispanie certa, mori fides et eterna pax cum ipsorum ingenio in pacis partes proprior, et cum consilio Cesaris, quod fiducia montium timens, in quos se recipiebant castra sua sed que in plano erant habitare et in colere iussit, ingentis esse consilium illud obseruari caput. Natura regionis circa se omnis aurifera minique et chrysocolle et aliorum colorum ferax, igitur exerceri solum iussit, sic astures ut latentes in profundo opes suas atque diuitias, dum alijs querunt nosse ceperunt. Omnibus ad occasum et meridiem pacatis gentibus, ad septentrionem quoque daturat intra rhenum atque danubium. Itaque ad orientem intra eum et euphratem, nili quoque reliqui, qui imunes imperii erant, sentiebant tamen magnitudinem, et victoriam gentium populi romani reuerentiam, nam et scythes misere legatos, et sarmate amicitiam petentes. Scythae et habitantesque sub ipso sole Indicum gemis et margaritis elephantos quoque inter munera trabentes nihil magis quam longinquitatem vie imputabant quadriennium impleuerat et tamen ipse hominum color ab alio venire sole fatebatur. Partem quoque, quasi victoriae pertinet et rapta clade crassiana ultro signa rettuere sic ubique cuncta atque continua totius generis humani aut pax fuit, aut paxio. Tulliusque tandem Caius Augustus septingentesimo ab urbe condita anno ianum geminum claudere, bis ante se clausum sub Numa rege, et victa primum cartagine, hinc conuersus ad pacem pronus in omnia mala, et in luxuriam fluens seculum grauius seuerisque legibus multis coeruit, ob hoc tot facta in gentia dictator perpetuus, et pater patrie. Tractatum etiam in senatu an quia condidisset imperium Romulus vacaret, sed sanctius et reuerentius visum est nomen Augusti, ut, si iam tum duorum colli terras ipso nomine et titulo consecraretur.

Getulici
cognomen

Caius
in lycia per
ryt

Cantabri-
cum bellum

Astures

Pacantur
nouissime
hispanie

scytharum
legati sarma-
tharum le-
gati

Auf. quae re-
motis ter-
ris legati
romam ve-
nerint

Aurea Iustini Luciqz epithomata flozi
Aere tibi modico candido lector eme.
Contrahit iste Titi numerosa volumina luti.
Dompeij historias colligit ille Trogi.
Quam bene coniuncti. namqz hic vbi desinit. ille
Incipit. atqz vnum pene videtur opus.
Rite recognouit quos Iustinianus adunguem
Romanus. Felix lector amice Vale.

CMarchus antonius Sabellicus. Jo. mattheo contareno viro patritio salutem.

Recognoui his paucis diebus Iustini. et Lucij Flozi Epitomen. Suiqz ea mihi lectio paruz
Iucunda non qz non vterqz sit amabilis. et vt hic ex Liuij maiestate multuz referens. ita ille ex
Trogi grauitate. Vex Romane. Peregrineqz historie imaginez velut duplici tabella intuitus
non sine dolore animi admonebat. Quantum in duobus viris quoz hi lineamenta verius qz
typu expressere. amiserit posteritas. Ceterz si fatorz inuidia ea fuit vt tata hoium Indole neces-
sario careremus. haud vulgaris gratia debetur his. per quos demum consecuti sumus vt si no
corpus. imaginé salté tantaz lucubrationu tenerem^o. qzqz. Proh dolor. ne hac qude ymbraz ni
si mendosam. claudam. et corrupta. librariorz siue incitia. siue incuria ad posteros trasmisit. scio
ego viru nostri tpis ingenio. et erruditione florentem in hoc multu opere adhibuisse. vt Florus
ipse qz emedatissime legeret. Sed vel suo ipsius iudicio. vel quod magis credo librarie officine
vitio parz qd voluit effecit. Quod tu vir eruditissime ita esse facile deprehendes. si recentia ex-
plaria. nisi ego quoqz. pari fraude sum deceptus. cu veteribus illis cotuleris. Nihil. n. q ad eaz
recognitionem attineret. que diligentissima esse potuit. a me pretermisum puto. nec Antonius
Moretus vir summa diligentia. ac supra qz dici possit accuratus. gerede rei defuit. sz sic ego eue-
nire arbitroz. vt nihil quod a nolentibus. et inuitis fiat recte fiat. Tu vero quid in hac parte pro-
fecerimus vide. ac boni consule. Vale.

a iii b iii c iii d iii e iii f iii g iii h iii i iii

CVenetijs. M. cccc. xcvij. die. viij. nouembris.

Handwritten marginal notes on the left side of the page, including the word "Lantab" and other illegible text.

Main body of handwritten text in a historical script, likely Latin or a related language, covering the left half of the page.

Handwritten text in the upper right margin, possibly a continuation or a separate note.

Large block of handwritten text in the middle section of the page, containing the main content.

A distinct line of text or a section header located in the lower middle part of the page.

Large block of handwritten text in the lower section of the page, continuing the main content.